

BASIC COURSE IN ESTONIAN

by Felix J. Oinas

Published by
Indiana University, Bloomington
Mouton & Co., The Hague, The Netherlands
1966

INDIANA UNIVERSITY PUBLICATIONS

URALIC AND ALTAIC SERIES

EDITOR: THOMAS A. SEBEOK

Volume 54

Copyright © 1966 by Indiana University

All rights reserved

Library of Congress Catalog Number: 66-63013

All orders from the United States of America and from Canada should be addressed to the Director of Publications, Research Center in Anthropology, Folklore, and Linguistics, Patton House, Indiana University, Bloomington, Indiana. Orders from all other countries should be sent to Mouton & Co., Publishers, The Hague, The Netherlands.

Composed and Printed in the United States of America.

PREFACE

This Basic Course in Estonian was prepared with support from the American Council of Learned Societies in 1961-62, as one of the projects devised for the development of training materials for use in teaching Uralic and Altaic languages. It constitutes a considerable reworking of the Spoken Estonian, textbook written for the use of the U.S. Armed Forces some ten years earlier. The fact that this original version was prepared for the military has left its imprint on the present book. It follows, in general, the plan of textbooks prepared for the U.S. Armed Forces since 1942. Its main emphasis is on the everyday conversational language. The language used is that of educated Estonians; dialectalisms have been avoided. The spelling as well as the use of the majority of diacritical marks follows E. Muuk's Väike õigekeelsus-sõnaraamat (see the Bibliography), the official orthographic dictionary.

The scene for the bulk of this textbook (the first twenty-four units) is the Estonian Republic just before the Second World War. The scene for the last six units is the U.S. here an Estonian immigrant discusses the history, economy, education, and culture of Estonia, referring both to the pre-war and the post-war situations.

The units are divided into the following parts: (a) basic sentences that contain Estonian words and phrases with their English equivalents; (b) additional words if there are any in the following exercises or conversations; (c) notes on grammar; (d) exercises on grammar with answers provided; (e) conversations; and (f) suggestions for conversations. Because of the nature of the textbook, only highlights of Estonian grammar have been given without going into great detail. However, this should be sufficient for students aiming at acquiring a general knowledge of spoken Estonian.

The availability of a native speaker of Estonian for covering the material in the textbook would be of paramount importance. The services of the native speaker would be especially important at the initial stage of study, for going over the pronunciation exercises and the first units.

My wife Bettie compiled a part of the conversations and exercises and helped with the compilation of the vocabulary, and our son Valdar went over the manuscript in its entirety.

Dr. Byron Bender (then a graduate student at Indiana University) improved the English of the first version of the manuscript. The late Bernard Vahi, M. A., checked the manuscript in its pre-final stage and Professor Warren E. Roberts in the final stage. Professors Robert T. Harms, Ilse Lehiste, Hildegard Must, and Alo Raun read the grammatical introduction and Mrs. Mall Jürma, M. A., sent me some of the factual data. Professor John Lotz functioned as a coordinator between me and the American Council of Learned Societies. To all of them I should like to extend my sincere thanks. Last but not least, I am very much indebted to Professor Thomas A. Sebeok, the former Director of the Air Force Language Training Programs at Indiana University, whose initiative and encouragement were greatly responsible for the completion of this textbook.

The publication of this book was made possible with a grant from The Center for Applied Linguistics which is gratefully acknowledged.

F. J. O.

TABLE OF CONTENTS

PREFACE	v
ABBREVIATIONS	ix
BIBLIOGRAPHY	x
NOTES ON PRONUNCIATION	1
PRONUNCIATION EXERCISES	5
UNIT 1	10
Basic Sentences	10
Grammar	15
Exercises	17
Conversations	18
UNIT 2	21
Basic Sentences	21
Grammar	27
Exercises	30
Conversations	32
UNIT 3	34
Basic Sentences	34
Grammar	41
Exercises	42
Conversations	45
UNIT 4	48
Basic Sentences	48
Grammar	53
Exercises	55
Conversations	58
UNIT 5	60
Basic Sentences	60
Grammar	65
Exercises	68
Conversations	70
UNIT 6	72
First Review	72
UNIT 7	77
Basic Sentences	77
Grammar	82
Exercises	85
Conversations	88
UNIT 8	90
Basic Sentences	90
Grammar	95
Exercises	99
Conversations	102

UNIT 9	104
Basic Sentences	104
Grammar	109
Exercises	112
Conversations	115
UNIT 10	117
Basic Sentences	117
Grammar	122
Exercises	126
Conversations	130
UNIT 11	131
Basic Sentences	131
Grammar	137
Exercises	140
Conversations	145
UNIT 12	147
Second Review	147
UNIT 13	155
Basic Sentences	155
Grammar	160
Exercises	163
Conversations	167
UNIT 14	169
Basic Sentences	169
Grammar	173
Exercises	175
Conversations	177
UNIT 15	179
Basic Sentences	179
Grammar	183
Exercises	185
Conversations	188
UNIT 16	189
Basic Sentences	189
Grammar	194
Exercises	196
Conversations	199
UNIT 17	201
Basic Sentences	201
Grammar	205
Exercises	208
Conversations	211
UNIT 18	213
Third Review	213
UNIT 19	219
Basic Sentences	219
Grammar	224
Exercises	226
Conversations	230
UNIT 20	232
Basic Sentences	232
Grammar	236
Exercises	238
Conversations	243

UNIT 21	244
Basic Sentences	244
Grammar	249
Exercises	251
Conversations	255
UNIT 22	256
Basic Sentences	256
Grammar	261
Exercises	263
Conversations	264
UNIT 23	266
Basic Sentences	266
Grammar	270
Exercises	271
Conversations	274
UNIT 24	275
Fourth Review	275
UNIT 25	280
Basic Sentences	280
Grammar	284
Exercises	286
Conversations	290
UNIT 26	292
Basic Sentences	292
Grammar	296
Exercises	298
Conversations	302
UNIT 27	303
Basic Sentences	303
Grammar	307
Exercises	310
Conversations	313
UNIT 28	315
Basic Sentences	315
Grammar	319
Exercises	321
Conversations	325
UNIT 29	326
Basic Sentences	326
Grammar	331
Exercises	336
Conversations	339
UNIT 30	341
Fifth Review	341
GLOSSARY	353
INDEX	397

ABBREVIATIONS

abbr.	abbreviated
adj.	adjective
compar.	comparative
gen.	genitive
illat.	illative
inf.	infinitive
jne.	(= ja nii edasi) etc.
lit.	literally
nom.	nominative
part.	partitive
partic.	participle
pl.	plural
postp.	postposition
s.	see
sg.	singular
subst.	substantive
superl.	superlative
topon.	toponymic

BIBLIOGRAPHY

a. Grammars and Linguistic Studies

- P. Ariste, Eesti keele foneetika. Tallinn, 1953.
- Robert T. Harms, Estonian Grammar. (Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, Vol. 12) Bloomington, Ind., 1962.
- Henno Jänes, Eesti keele grammatika, I. Stockholm, 1947.
- H. Jänes, Eesti keele tuletusõpetus. Geislingen, 1946.
- H. Jänes ja O. Parlo, Eesti keele grammatika gümnaasiumile, II: Lause- ja tuletusõpetus. Tallinn, 1942.
- Ilse Lehiste, Consonant Quantity and Phonological Units in Estonian. (Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, Vol. 65.) Bloomington, Ind., 1966.
- Elmar Muuk, Lühike eesti keeleõpetus, I: Hääliku- ja vormiõpetus. Tartu, 1940.
- Alo Raun and Andrus Saareste, Introduction to Estonian Linguistics. (Ural-Altische Bibliothek, XII.) Wiesbaden, 1964.

b. Readers

- Felix J. Oinas, Estonian General Reader. (Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, Vol. 34) Bloomington, Ind., 1963.
- Ants Oras, Estonian Literary Reader. (Indiana University Publications, Uralic and Altaic Series, Vol. 31.) Bloomington, Ind., 1963.

c. Dictionaries

- Elmar Muuk, Väike õigekeelsus-sõnaraamat. Stockholm, 1947.
- E. Nurm, E. Raiet ja M. Kindlam (toimetanud), Õigekeelsuse sõnaraamat. Tallinn, 1960.
- Paul F. Saagpakk, An Estonian-English Dictionary, I. With an Introduction by Johannes Aavik. New York, 1955. (Contains the letters A -Gn.)
- J. Silvet, Estonian-English Dictionary. Tallinn, 1965.
- M. Vares, Eesti-inglise taskusõnaraamat. Wadstena (Sweden), 1946.

NOTES ON PRONUNCLATION

Vowels

There are nine vowels in Estonian:

High	i	ü		u
Mid	e	ö	õ	o
Low	ä			a

The Estonian i is pronounced with about the same tongue position as the English i in beat. The front part of the tongue rises high up toward the front of the hard palate, leaving there a very narrow air canal. The lips are spread as wide as possible.

When pronouncing the Estonian e, the tongue has about the same position as with the English e in bet. You will note that the tongue has been somewhat lowered from the position it had when pronouncing the Estonian i.

The Estonian ä is like the first vowel in English matter. However, the mouth is opened more widely and the tongue lowered slightly more.

The vowel ü is pronounced with the same tongue position as i, but the lips are rounded and pulled forward. There is a small round opening between the lips.

The vowel ö is pronounced with the same tongue position as e, but the lips are rounded and pulled forward. Between the lips there is a small oval opening.

For the pronunciation of the õ sound, the o should be formed and then the lips unrounded without changing the position of the tongue.

The vowel u is pronounced with a higher tongue position than the English u in boot. Also the lips are somewhat more protruded and there is a small round opening between them.

For the pronunciation of the o, the back of the tongue should be raised, but not as high as for the u; the lips form a round opening.

The vowel a is pronounced with the tongue lying on the bottom of the mouth, but slightly retracted. The mouth is opened wide.

Vowel length.

All vowels in Estonian are short, long, or overlong. In orthography, a short vowel is written with one letter, and a long and overlong vowel with two letters. In this textbook, a grave accent mark (`) is written before the syllable containing an overlong vowel; for instance `kiilu, `keeda, `võõra. (The same mark is used to indicate an overlong consonant; see below.)

The quality of the short and long vowels is basically the same. However, the overlong vowels, except ä and a, are pronounced with a slightly higher tongue position than the short ä and a. (About the pronunciation of the long and overlong ü, see below.)

Diphthongs and other vowel combinations.

The following diphthongs (i.e. different vowels forming a syllable) occur in Estonian: ai, ei, oi, ui, õi, äi, öi, üi; ae, ie, oe, õe, äe, öe; ao, eo, io, õo, äo; ea, oa, õa, öa; au, eu, iu, ou,

õu, äu. The first component of the diphthong is always short, whereas the second component is either short or overlong. The diphthongs whose second component is short, are called short diphthongs, and those whose second component is overlong, are called long diphthongs. The long diphthongs have in this textbook been marked with a grave accent before the word; compare, for instance: naine — `naisi, koera — `koera, kiusata — `kiusama.

Note especially the diphthong üi (spelled üü), e.g. (h)üian — `(h)üidma (spelled hüüan — hüüdma), küidi — `küiti (spelled küüdi — küüti), küiru — `küiru (spelled küüru — küüru), müiri — `müiri (spelled müüri — müüri), `süi (spelled süü), `püi (spelled püü). üi in the above examples can be pronounced also as a long or overlong ü, the way it is spelled, i.e. küüdi — `küüti, küüru — `küüru. However, in word final position (süi, püi), only the diphthongal pronunciation is permissible.

In pronouncing the combination of a diphthong plus a vowel, the latter is preceded by a y or w offglide. If the diphthong ends in i, the offglide is y, if in u, the offglide is w, e.g.

tei(y)e	spelled: teie
`käi(y)a	käia
kau(w)aks	kauaks
lau(w)a	laua

Note especially the diphthong üi (spelled üü):

`müi(y)a	spelled: müüa
`süi(y)a	süüa
`müi(y)es	müües
`süi(y)es	süües
püi(y)e	püüe

In pronouncing the combinations consisting of a long or overlong i or u plus a vowel, the latter is preceded either by a y or w offglide according to the rule given above:

`vii(y)a	spelled: viia
`sii(y)a	siia
lii(y)ale	liiale
`tuu(w)a	tuua
luu(w)aga	luuaga

Consonants

The following plain (non-palatalized) consonant phonemes appear in Estonian:

Stops	p	t	k
Fricatives		s	h
Nasals	m	n	
Lateral		l	
Trill		r	
Semivowels	v		j

Estonian stops are unaspirated voiceless lenes, conventionally spelled as b, d, g. They appear in voiced environment, except in initial position.

The Estonian s is pronounced with the tongue forming a slit with the alveols, much like the English s.

The Estonian h is simply a soft breath of air. Although written, h is normally not pronounced at the beginning of a word, except in late borrowings. It is hard for speakers of English to pronounce the h at the end of a syllable (in which position it does not appear in English).

The Estonian m is pronounced as the m in English.

When pronouncing n, the tip and the front part of the tongue are against the alveols or the front part of the hard palate. When n precedes the phoneme k, it is pronounced as ŋ, i. e. like English ng in singer.

l is pronounced so that the tip and the front part of the tongue are against the upper teeth, alveols, or the lower part of the gums, whereas the back of the tongue is curved.

The Estonian r is pronounced with the tongue trilling against the alveolar ridge or the utmost front of the soft palate.

When pronouncing v, the lower lip is brought against the edge of the upper teeth. The air passing through makes a sound due to friction.

The Estonian j is pronounced much like the English y in you and yes.

In addition to the phonemes mentioned, f and š appear in Estonian, primarily in words of foreign origin. Their pronunciation is like that of f and sh in English.

The palatalized consonants.

The palatalized consonant phonemes in Estonian include t, s, n, l, and (individually) r. Their pronunciation differs from that of the corresponding plain consonants by the addition of the simultaneous y-like effect caused by raising the middle of the tongue toward the highest part of the roof of the mouth. When pronouncing the palatalized t, the tip of the tongue is pushed against the upper teeth. The palatalized n is formed with the tip of the tongue against the upper teeth or alveols, and the palatalized l — with the tip of the tongue against the gums. The place of articulation of the palatalized s is, in comparison with the plain s, more to the back — the front part of the palate. The r is palatalized only rarely in Estonian, and there is a tendency toward not palatalizing it at all.

There are considerable differences in palatalization between Estonian dialects, a fact that has left its imprint also on the pronunciation of individual educated speakers. Palatalization is not indicated in Estonian spelling. In this textbook we are going to indicate palatalization, following the usage of Muuk's orthographic dictionary. The palatalization is marked with an apostrophe (') after the letter; where a double consonant is written in Estonian orthography, the palatalization marker is given — following Muuk — after the first consonant. Examples: ko't'i, val'mis, ko't'ti, ka'l'lid.

Consonant length.

The consonants, like vowels, have three distinctive degrees of length: short, long, and overlong, except for y and j, which have only the short and overlong degrees. The long and overlong consonants in intervocalic position are written with two letters in Estonian orthography. Exceptions are the stops: p, t, k indicate the long degree, and pp, tt, kk the overlong degree. p, t, k, appearing after an overlong vowel or long diphthong in final position, are usually overlong. In this textbook, the grave accent is written before the syllable containing an overlong consonant (or an overlong vowel, see above), e. g. ka'ppi, jo'ok, ka'up, ta'mme, ka'nnu.

It should be noted that the increase of the length of a consonant is invariably connected with (a) an increase in the intensity of the articulation, and (b) an increase in the area of contact. An increase of the length may also affect, to some degree, the place of articulation. This is especially noticeable in the case of the dental stop. The longer the dental stop is, the more its place of articulation is shifted toward the front; thus, the short t (spelled d) is usually alveolar, the long t postdental, and the overlong t interdental.

Consonant clusters.

In clusters of two different consonants after a short vowel, either both of the consonants are short, or one is short and the other overlong. In the latter case, it is the first consonant that is usually overlong. For example, `kurba, `lendama, `lipnik (the overlong consonant is underlined).

If, however, a voiced consonant (l, m, n, or r) is followed by a non-short stop, the latter is overlong; for instance, `harki, `malka, `panti, `kimpu.

The overlong s after liquids or nasals (if not followed by a consonant) is doubled in Estonian orthography, e.g. `märssi, `valssi, `simssi.

In clusters of three or more consonants with one of them overlong, it is usually the middle one that is overlong: `kun'sti, `tan'tsima, `hõlpsam, `kõrismik.

However, if in such clusters the first consonant is voiced (l, m, n, or r) and is followed by a short stop, then the first consonant is overlong, e.g. `õndsa, `andmed, `vembla.

Syllable Division

A single consonant between vowels belongs to the following syllable, e.g. ma-ja, o-lu, lu-ge-mi-ne.

When there are two or more consonants between vowels, the last one belongs to the next syllable, e.g. kan-nab, hal-li; uk-sest, mürt-sub, `vilk-sa-ma.

A long (or overlong) vowel and diphthong cannot be divided; the vowel following them belongs to the next syllable, e.g. `juu-a, lau-a, lei-a-me, lei-u-ta-ma.

Foreign words may be divided into syllables according to the rules given above. On the other hand, they may also be divided following their etymological composition in the language of their origin. Thus, pro`gramm can be divided as prog-ramm or pro-gramm (the latter is preferred).

A single letter cannot be left at the end of a line, nor can one letter be carried over to the beginning of the following line. Thus, the words e-lu and kau-a cannot be divided for carrying over.

Stress

In Estonian every word uttered in isolation is accented on the first syllable. Only a few words in Estonian (mainly words of foreign origin and some exclamations) have stresses on syllables other than the first. In this book we will mark the stress only in the latter case, putting the acute accent (´) before the syllable to be stressed (e.g. A´meerika, ho´telli). The stress mark should not be confused with the grave accent (`) designating overlong pronunciation. For instance, in ho´telli the syllable -tel has the main stress; in ho´tell, the syllable -tell has, in addition to the main stress, also an overlong l.

Alphabet

The Estonian alphabet includes 33 letters. The letters given in parentheses appear only in loan words and foreign names.

a — aa	k — kaa	(ž — zhe)
b — bee	l — el	t — tee
(c — tse)	m — em	u — uu
(č — che)	n — en	v — vee
d — dee	o — oo	(w — topelt-vee)
e — ee	p — pee	õ — õõ
(f — ef)	(q — kuu)	ä — ää
g — gee	r — är	ö — öö
h — haa	s — es	ü — üi
i — ii	(š — sha)	(x — iks)
j — jot	(z — zee)	(y — üpsilon)

Pronunciation Exercises

1. Vowels

a:	aga ara ala alama mana	laba raba tasa magama ajama	o:	osa onu ora olu odav	oras koda logu pori podin	ä:	ära äri äge ädal käsi	sära mära mägi nägin väga
e:	ese ehe ere hele ebeme	etem peseme veres mehele vedeleme	u:	udu uku usu uhun kubu	udune surun puhuma kudume sjuvalt	ö:	öhe köha örin röga löma	löga möga töbi köhib mörin
i:	ivi isi isik inin imik	kiri kivi vihin pidime sirisema	õ:	õhe õde õgev õlu õnar	kõva võbin mõnu kõmu nõgu	ü:	ühe üha üle ümin ürik	müra küla süli süsi rüsa

a. Vowel Length.

a:	sada sama kalu sage padi	saada saama kaalu saage paad'i	`saada `saama `kaalu `saage `paat'i
e:	keda vere vedama tema keri	keeda veere veedan teema keeri	`keeda `veerde `veeta `teeman't `keeri

i:	kilu pime visa vina kire	kiilu piima viisi viina kiire	`kiilu `piima `viisi `viina `kiire
o:	sola togu kore nodi soni tore	soola toogu koore noodi sooni toores	`soola `tooma `kooori `nooti `sooni `toored
u:	kuri tule rumal muda kuli sure	kuuri tuule ruumi muuda kuuli suure	`kuuri `tuulde `ruumi `muuta `kuuli `suurde
õ:	võra rõme kõlu kõma mõna	võõras rõõmu kõõlu kõõma mõõna	`võõrad `rõõmu `kõõlu `kõõma `mõõna
ä:	käru räga käsi väga	kääru räägi kääne väänata	`kääru `rääkima `käände `väänama
ö:	nöbi tögama mörin löma	nööbi sööge pöörane lööma	`nööpi `sööma `pöörama `lööma
ü:	ürin süva müdin küna küsi	üüri süüvin müüdi küünal küüsik	`üüri `süüvima `müüti `küünla `küüsi

[Note: The long and overlong ü in these examples can be pronounced also as the diphthong üi and üi, respectively.]

b. Diphthongs.

ai:	naine laine raiun	`naisi `laineid `raiuma	õi:	kõige lõimed sõime	`kõike `lõimi `sõim
ei:	teine seisan heina	`teisi `seisma `heina	äi:	käigu häire läigib	`käiku `häire `läikima
oi:	koiva loide	`koiba `loite	öi:	öine kõie mõirata	`öisi `kõide `mõirgama
ui:	muie luide muiste	`muige `luite `muistne	üi:	[See the note in the preceding exercise.]	

ae: kaevata	`kaeban	õo:	`nõost
raevu	`raevu		`lõod
taevas	`taevas		`Kõo
oe: koera	`koera	äo:	`käo
	`moel		`näo
	`poega	ea: pealis	`peale
õe: nõelata	`nõelama	seade	`seadme
sõela	`sõela	teade	`teadja
õevane	`õeksed	oa:	`oa
äe: päeva	`päeva		`toad
	`käes		`loa
	`näen		`roa
öe:	`söed	au: laulu	`laulu
	`löe	sauna	`sauna
	`kõetud	saua	`saua
ao:	`praosti	iu: kiusata	`kiusab
	`laotus	kriuksub	`kriuksuma
	`vaod	piuksub	`piuksuma
eo:	`teos	õu: tõugu	`tõuku
	`seon	põua	`põuda
	`teod	sõuan	`sõudma
		äu: näugutama	`näuguma
		räusata	`räuskama

2. Consonants

b: libe	kabel	l: luba	sule
tibu	tuleb	lodev	valele
pabul	kuub	lüsi	tulel
d: pada	toda	m: magan	lamama
vedu	lubad	mäda	sadam
siduda	`saad	kama	peenem
g: suga	käige	n: nina	vanana
vigu	`saag	nobe	kohin
magage	oleng	sina	sumin
h: (h)õre	`jah	r: rüsa	sari
(h)ubane	to´`hoh	rohi	madar
(h)arne	pihlak	ära	`äär
j: juba	sajab	s: saba	sisisema
jumal	sujuv	susi	tasases
jõle	vajuma	küsis	`toas

a. Consonant Length.

kabi	kapi	`kappi
sadu	satub	`sattuma
tugi	tuki	`tukki
vaga	vaka	`vakka
raha	krahhi	`krahhi
maja	—	`majja
talas	tallas	`tallas

kali	kal'lis	`kal'lid
lame	tamme	`tamme
kanu	kannu	`kannu
hani	kan'ni	`kan'ni
vurin	vurri	`vurri
kasi	kas'si	`kas'si
kivi	—	`kivvi
kava	—	`kavva

b. Palatalization.

`kott	`kot't	`mänd	`män'd
`noot	`noot'	`tall	`tal'l
`müts	`müt's	`hall	`hal'l
`katk	`kat'ki	`vill	`vil'l
`kas	`kas's	`möll	`möl'l
`kast	`kas't	`palk	`pal'k
`saan	`saan'	`helme	`Hel'me
`hunn	`hun'nik	talve	`tal'v
`lontrus	`lon't	`kurk	`kur'k
`kann	`kan'n	`vormel	`vor'm

c. Consonant Clusters.

`kel <u>ner</u>		
`hom <u>ne</u>		
`kü <u>mnes</u>		
`lõ <u>hki</u>		
`pu <u>hkes</u>		
`pu <u>hta</u>		
`ka <u>ske</u>		
`kä <u>sk</u>		
`ko <u>pli</u>		
`li <u>pnik</u>		
`mõ <u>tle</u>		
`ü <u>tlen</u>		
`nu <u>tma</u>		
`võ <u>tma</u>		
`võ <u>t'me</u>		
`pi <u>klik</u>		
`pi <u>kne</u>		
väl'ja	—	`väl'ja
silma	—	`silma
valvata	—	`valvan
purje	—	`purje
kõrva	—	`kõrva
as'jad	—	`as'ja
ablas	—	`apla
habras	—	`haprad
küpse	—	`küpse
nõdra	—	`nõtra
vigla	—	`vikla
katku	—	`katku
metsa	—	`metsa
maksu	—	`maksu

vindi	—	`vinti	—	`rinda
san'di	—	`san'ti	—	`an'di
langi	—	`lanki	—	`langema
pildi	—	`pilti	—	`pilduma
sildi	—	`silti	—	`silda
salga	—	`salka	—	`salgama
välgu	—	`välku	—	`valge
korbi	—	`korpi	—	`kurba
korba	—	`korpa	—	körbe
varda	—	`varta	—	`varda
särgi	—	`säarki	—	`särgi
purgi	—	`purki	—	`pörgu
märssi	—	`märssi	—	kärsima

kun'sti	—	`kun'sti
vun'tsi	—	`vun'tsi
tön'tsi	—	tön'tsi
sel'tsis	—	`sel'tsi
kompsu	—	`kompsu
vorsti	—	`vorsti
vurtsata	—	`vurtsama

`karske
`norskama
`purskama
`san'tlema
`puntra
`söitlane

`küublema
`õublema
`vembla
`lendlema
`sörgu

UNIT 1

Basic Sentences

Getting Around

Estonian	English Equivalents
Tere!	Hello.
hommikust Tere hommikust!	out of the morning Good morning.
`õhtust Tere õhtust!	out of the evening Good evening.
kuidas käsi `käib Kuidas käsi käib?	how hand, arm goes How are you?
tänan `hästi Tänan, hästi!	(I) thank well Fine, thank you.
ja teie Ja kuidas käib teie käsi?	and you; your And how are you?
ka Ka hästi.	also, too I am fine too.
pole viga Pole viga.	am not, is not, are not mistake, error All right.
`kas (interrogative particle) räägite eesti `keelt (part.) Kas teie räägite eesti keelt?	whether (you) speak Estonian (adj.) language Do you speak Estonian?
`ainult natuke Ainult natuke.	only a little Only a little.
`oskate `inglise Kas oskate inglise keelt?	(you) know English Do you know English?
`ei ma `ei `oska Ei, ma ei oska inglise keelt.	no; not I don't (doesn't) know No, I don't know English.

`saate
aru
`saate aru
minust
Kas saate minust aru?

`jah
`saan aru or `saan
`küll
Jah, saan küll.
Saan küll.

`ei `saa aru
Ei, ma ei saa aru.

palun
`rääkige
veidi
`aeglasemalt
Palun, rääkige veidi aeglasemalt!

korrake
Palun korrake!

Vabandage!

`kes
`see
`on
Kes see on?

õpilane
See on õpilane.

`need
Kes need on?

õpilased
Need on õpilased.

`mis
Mis see on?

sigaret'
See on sigaret.

Mis need on?

sigaret'id
Need on sigaretid.

suitsetate
Kas suitsetate?

väga
Jah, tänan väga.

`ei suitseta
Ei, ma ei suitseta.

`teil
`tuld (part.)
Kas teil tuld on?
On teil tuld?

(you) get, receive
reason, mind
(you) understand
out of me
Do you understand me?

yes
(I) understand
surely, certainly
Yes, I understand. ('I surely do'.)
Yes, I understand.

don't (doesn't) understand
No, I don't understand.

please
speak!
a little
more slowly
Please speak a little slower.

repeat!
Please repeat.

Excuse me.

who
this
is
Who is this?

pupil, student
This is a student.

these
Who are they?

pupils, students
They are students.

what
What's this?

cigarette
This is a cigarette.

What are these?

cigarettes
These are cigarettes.

(you) smoke
Do you smoke?

very
Yes, thank you very much.

do (does) not smoke
No, I do not smoke.

by you
fire
Do you have a light?
Do you have a light?

`tikku (part.)	match
Kas teil tikku on?	Do you have a match?
On teil tikku?	Do you have a match?
Jah, on küll.	Yes, I have.
Jah, on.	Yes, I have.
On küll.	Yes, I have.
mul	by me
tule*masin ¹	lighter
Mul on tulemasin.	I have a lighter.
kahjuks	unfortunately, sorry
`ei ole	is not; don't (doesn't) have
Kahjuks mul ei ole.	I'm sorry, I don't have one.
lähme	let's go!
`sööma	to eat
Lähme sööma!	Let's go eat.
`siin	here (at)
`mõnd (part.)	some
restorani (part.)	restaurant
Kas siin on mõnd restorani?	Is there a restaurant around here?
restoran	restaurant
Jah, siin on restoran.	Yes, there is a restaurant here.
ho`telli (part.)	hotel
Kas siin on mõnd hotelli?	Is there a hotel around here?
Jah, on küll.	Yes, there is.
Jah, on.	Yes, there is.
On küll.	Yes, there is.
ütelge	tell!
mulle	to me
`kus	where (at)
`raud*`tee*`jaam	railway station
Palun ütelge mulle, kus on raudtee- jaam.	Please tell me where the railway station is.
Siin.	Here.
`seal	there
Seal.	There.
Paremal.	On the right.
`pool	on the side
Paremal pool.	On the right.
Vasakul.	On the left.
Vasakul pool.	On the left.
otse	directly, straight
`ees	before, in front
Otse ees.	It's straight ahead.
Ligidal.	Nearby.
`kaugel	far away
Kaugel.	Far away.

¹The asterisk (*) is used to separate free morphemes in compounds; see the note at the beginning of the Glossary.

`pääsen
`jaama
Kuidas ma pääsen jaama?

minge
edasi
Minge otse edasi!

keerake
`siis
paremale
Keerake siis paremale!

`nüüd
vasakule
Keerake nüüd vasakule!

kuhu
lähete
Kuhu teie lähete?

lähem
restorani
Ma lähem restorani.

mida (part.)
soovite
Mida teie soovite?

`supp
`praad'
Palun supp ja praad.

`sea*`praad'
`või
vasika*`praad'
Kas seapraad või vasikapraad?

`meil
`suppi (part.)
Meil ei ole suppi.

`praad'i (part.)
Meil ei ole praadi.

ega
Meil ei ole suppi ega praadi.

`võid (part.)
`leiba (part.)
Palun võid ja leiba.

`üks
`või*`leib
Palun üks võileib.

`ei soovi
kala (nom., part.)
Ma ei soovi kala.

te
joogiks
Mida te joogiks soovite?

Mida teil on?

(I) can get
to the station
How can I get to the station?

go!
ahead, onward
Go straight ahead.

turn!
then
to the right
Then turn to the right.

now
to the left
Now turn to the left.

where (to)
(you) go, are going
Where are you going?

(I) go, am going
into a restaurant
I'm going to a restaurant.

what
(you) wish, want
What will you have?

soup
roast
I'll have soup and roast meat, please.

pork roast
or
veal roast
Pork roast or veal roast?

by us
soup
We don't have any soup.

roast
We don't have any roast meat.

nor
We have neither soup nor roast meat.

butter
bread
Bread and butter, please.

one
sandwich
A sandwich, please.

do (does) not want
fish
I'd rather not have fish.

you
for drink
What would you like to drink?

What do you have?

`kohvi (part.)
`teed (part.)
`piima (part.)
Meil on kohvi, teed ja piima.

pudel
õlut (part.)
Palun pudel õlut.

`praegu
Meil ei ole praegu õlut.

otsas
Õlu on otsas.

`klaas'
`vett (part.)
Palun klaas vett.

`tas's
Palun tass kohvi.

soovin
`maksta
Ma soovin maksta.

`kui
`suur
mu
arve
Kui suur mu arve on?

`kroon'
Üks kroon.

`kaks
`kroon'i (part.)
Kaks krooni.

`sen't
Üks sent.

`kolm
`sen'ti (part.)
Kolm senti.

`pakk
siga`ret'te (part. pl.)
Palun pakk sigarette.

pal'ju
`kui pal'ju
maksab
Kui palju see maksab?

`kell
Kui palju kell on?

neli
Kell on neli.

`algab
Mis kell kino algab?

coffee
tea
milk
We have coffee, tea, and milk.

bottle
beer
A bottle of beer, please.

just now
We don't have any beer now.

all gone; out of (something)
We are out of beer.

glass
water
Give me a glass of water, please.

cup
Give me a cup of coffee.

(I) wish, want
to pay
I want to pay (my bill).

how; if; than
big; large
my
bill
How much is my bill?

crown
One crown.

two
crown
Two crowns.

cent
One cent.

three
cent
Three cents.

pack; package
cigarettes
Please give me a pack of cigarettes.

much, many
how much
costs
How much is it?

watch, clock
What time is it?

four
It's four o'clock.

begins
What time does the movie begin?

`teate
Kas teate, mis kell kino algab?

`viis
Kell viis.

Nägemiseni!

`head (part.)
`aega (part.)
Head aega!

`õhtut (part.)
Head õhtut!

`ööd (part.)
Head ööd!

Jumalaga!

koju
Ma lähen koju.

(you) know
Do you know what time the movie begins?

five
Five o'clock.

See you later.

good
time
Good-by.

evening
Good evening. (On departing.)

night
Good night.

Good-by.

(to) home
I am going home.

Additional Words

`kuus	six
seitse	seven
kaheksa	eight
üheksa	nine
kümme	ten
`käimla	rest-room
`kelner	waiter
`ette*`kan'dja	waitress

Grammar

1. Cases, in General

Ta on kohvik <u>us</u> .	He is in the coffee house.
Lähme kohvik <u>usse</u> .	Let's go to the coffee house.
Ma tulen kohvik <u>ust</u> .	I'm coming from the coffee house.

Certain Estonian words (nouns, pronouns, adjectives, and numerals) have different forms in different sentences; for instance, the words kohvikus, kohvikusse, kohvikust in the above examples all have the meaning 'coffee house' in common. These different forms are called case-forms or cases.

Note that the difference between the above forms appears at the end of each word. The parts which differ are called case endings or suffixes, such as -s, -sse, -st in our examples. The case endings in Estonian correspond to the English prepositions, such as in, to, from, at, by, etc. There are altogether 14 cases in Estonian.

2. The Nominative Case

Kus on <u>raudteejaam</u> ?	Where is the railway station?
Siin on <u>restoran</u> .	Here is the restaurant.
<u>Ma</u> soovin maksta.	I want to pay (my bill).

The words underlined (raudteejaam, restoran, ma) are in the nominative case. Later on when we compare the nominative with other cases we will see that the nominative is always the simplest, that is, it is the case which has no ending of its own. The nominative case-form is given in the dictionary. If other case-forms are also given, the nominative always appears first.

The use of the nominative:

A

Ma lähen restorani.
Kino on paremal pool.
Kui suur mu arve on?

I'm going to a restaurant.
The movie theater is on the right.
How much is my bill?

B

See on sigaret.
See on restoran.
Kas see on tulemasin?

This is a cigarette.
This is a restaurant.
Is this a lighter?

In A, the nominative case (ma, kino, arve) is used as the subject of the sentence. In B, the nominative case (sigaret, restoran, tulemasin) is used after the predicate on 'is'; it tells what something is.

3. To Have

Mul on tulemasin.
Mida teil on?
Meil on kohvi, teed ja piima.

I have a lighter.
What do you have?
We have coffee, tea, and milk.

'I have', 'you have', 'we have', etc., are expressed in Estonian by mul on 'by me (there) is', teil on 'by you (there) is', meil on 'by us (there) is', respectively.

Kahjuks mul ei ole.
Teil ei ole tikku.
Meil ei ole praegu õlut.

I'm sorry, I don't have (any).
You don't have any matches.
We don't have any beer now.

In the corresponding negative expressions, 'I don't have', etc., on is replaced by ei ole: mul ei ole 'by me (there) is not', teil ei ole 'by you (there) is not', meil ei ole 'by us (there) is not'.

For expressing other persons who have or lack something, see Unit 5.

4. Asking Questions

A

Mida te joogiks soovite?
Kuidas käsi käib?
Kus on raudteejaam?

What would you like to drink?
How are you?
Where is the railway station?

Sentences containing question-asking words (such as mida 'what', kuidas 'how', kus 'where') have these words at the beginning of the sentence. The voice is usually raised at the end of the question.

B

Kas teil tuld on?
On teil tuld?
Kas suitsetate?
Suitsetate?

Do you have a light?
You have a light?
Do you smoke?
Do you smoke?

The word kas is used to introduce questions that must be answered by 'yes' or 'no', but it can sometimes be omitted. If the question word is omitted, the voice must be raised markedly at the end of the question. Raising the voice is in this case the only indication that a question is involved.

E. Answering Questions

A

Kas teil tuld on?

Jah, on küll.

Jah, on.

On küll.

Do you have a light?

Yes, I have.

Yes, I have.

Yes, I have.

Kas siin on mõnd hotelli?

Jah, on küll.

Jah, on.

On küll.

Is there a hotel around here?

Yes, there is.

Yes, there is.

Yes, there is.

B

Kas teil tuld on?

Ei ole.

Do you have a light?

No, I don't.

Kas siin on mõnd hotelli?

Ei ole.

Is there a hotel around here?

No, there isn't.

The affirmative answers (in A) to the questions 'Do you (they, etc.) have ... ?' are usually either Jah, on küll or Jah, on or On küll. The last one is the most informal.

The negative answer (in B) to these questions is usually Ei ole.

Exercises

1. Substitute the words given for the word underlined.

a. See on arve.

praak

klaas

kell

võileib

kala

käsi

See on praad.

See on klaas.

See on kell.

See on võileib.

See on kala.

See on käsi.

b. Kus on hotell?

õpilased

supp

pudel

viga

arve

tass

Kus on õpilased?

Kus on supp?

Kus on pudel?

Kus on viga?

Kus on arve?

Kus on tass?

c. Tulemasin on siin.

sigaretid

pakk

võileib

kroon

kell

sent

Sigaretid on siin.

Pakk on siin.

Võileib on siin.

Kroon on siin.

Kell on siin.

Sent on siin.

d. Restoran on paremal pool.

käimla
kino
raudteejaam
hotell
õpilane
ettekandja

Käimla on paremal pool.
Kino on paremal pool.
Raudteejaam on paremal pool.
Hotell on paremal pool.
Õpilane on paremal pool.
Ettekandja on paremal pool.

2. Substitute for the underlined word as required by the given word.

Lähme nüüd koju!

restoran
jaam
paremal
vasakul

Lähme nüüd restorani!
Lähme nüüd jaama!
Lähme nüüd paremale!
Lähme nüüd vasakule!

3. Put these sentences into the negative.

Mul on tikku.
Meil on teed ja kohvi.
Kas teil on piima?
Ma saan aru.
Mul on võid ja leiba.
Teil on tuld.
Kas meil on õlut?
Mul on aega.

Mul ei ole tikku.
Meil ei ole teed ega kohvi.
Kas teil ei ole piima?
Ma ei saa aru.
Mul ei ole võid ega leiba.
Teil ei ole tuld.
Kas meil ei ole õlut?
Mul ei ole aega.

4. Answer these questions (a) in the affirmative, using three kinds of answers, and (b) in the negative.

Example: Kas teil tikku on?
(a) Jah, on küll. Jah, on. On küll.
(b) Ei ole.

Kas siin on mõnd restorani?
Kas teil on sigarette ja õlut?
Palun ütelge mulle, kas siin on teed ja kohvi!
Kas teil on viis senti?
Kas meil on võid ja leiba?
Kas õpilane on praegu siin?
Kas mu arve on suur?
Kas sigaretid on otsas?
Kas hotell on paremal pool?

Conversations

1

Smith: Palun, ütelge mulle, kus on siin restoran.
Aru: Minge otse edasi.
Smith: Ma ei saa aru. Palun rääkige aeglasemalt. Kas restoran on seal?
Aru: Ei, seal on hotell. Raudteejaam on vasakul. Restoran on otse ees.
Smith: Tänan väga.

Smith: Tere õhtust!
 Helner: Tere!
 Smith: Kas te oskate inglise keelt?
 Helner: Ei oska. Palun rääkige eesti keelt. Ma saan teist hästi aru. Mida te soovite?
 Smith: Palun supp ja seapraad.
 Helner: Mida te joogiks soovite?
 Smith: Mida teil on?
 Helner: Meil on õlut, kohvi ja teed.
 Smith: Palun klaas teed. Palun ka pakk sigarette. Kui suur mu arve on?
 Helner: Üks kroon.

3

Smith: Tere, härra Kangro!
 Kangro: Tere! Kuidas käsi käib?
 Smith: Tänan, hästi! Ja kuidas käib teie käsi?
 Kangro: Pole viga.
 Smith: (Offers a cigarette to Mr. Kangro.) Palun.
 Kangro: (Accepts it.) Tänan väga.
 Smith: Kas teil tikku on?
 Kangro: On küll.
 Smith: Ütelge mulle, mis kell kino algab.
 Kangro: Kell kuus.
 Smith: Nägemiseni!

4

Smith: Vabandage, kas see on kino?
 Õpilane: Ei, see on hotell.
 Smith: (Does not understand.) Kuidas, palun?
 Õpilane: See on hotell.
 Smith: Kus on kino?
 Õpilane: Minge otse edasi. Keerake siis vasakule.
 Smith: Palun ütelge, kui palju kell on.
 Õpilane: Kell on kuus.
 Smith: Kino algab praegu. Tänan väga.

Suggestions for Conversations

1

You go up to a stranger and ask him for directions. You greet him, and he returns the greeting. You ask where there is (a) a railroad station, (b) a hotel, (c) a restaurant, (d) a movie theater, and (e) a rest-room. He gives directions: (a) on your right, (b) on your left, (c) straight ahead, (d) here, and (e) there. You say you do not understand and ask him to repeat more slowly. He does so, and asks if you understand him now. You say you understand, thank him, and say good-by. You see a building and ask another man if it is a restaurant. The man answers that it is not; it is the station. You ask where the restaurant is. He points it out to you. You thank him.

2

You go into a restaurant, and a waitress asks you what you want to eat. You order soup, roast pork, and bread and butter. The waitress says she is sorry but they don't have any roast pork. So you order roast veal. The waitress asks what you want to drink. You order milk, but

there isn't any. You order beer instead. You eat and then ask how much it is. The waitress says it is one crown. You pay and the waitress thanks you. You ask where the rest-room is. The waitress directs you.

3

You meet a friend and ask him how he is. He is well and inquires about you. You say you are all right. You offer him a cigarette. He thanks you and accepts it. You ask whether he has a light and he says that he has. You ask him what time it is. He says it is six o'clock. You say the movie begins at seven. You say good-by to each other.

UNIT 2

Basic Sentences

Meeting People

John

minu
nimi
Minu nimi on John Smith.

my
name
My name is John Smith.

Heino

rõõmustav
teiega
`tutvuda
Väga rõõmustav teiega tutvuda.
Mu nimi on Heino Kangro.

delightful
with you
to get acquainted
I'm pleased to meet you.
My name is Heino Kangro.

John

olen
a`meeriklane
Ma olen ameeriklane.

(I) am
American (noun)
I am an American.

külas*käigul
Eestis
Ma olen külaskäigul Eestis.

on a visit
in Estonia
I am visiting Estonia.

Heino

olete
olnud
olete olnud
juba
kaua
Kas olete juba kaua siin olnud?

(you) are
been
(you) have been
already; yet
a long time
Have you been here for a long time
(already)?

John

`umbes
nädalat (part.)
Umbes kaks nädalat.

about
week
About two weeks.

Heino

meie
`linn
teile

we; our
town, city
to you

`meeldib
Kuidas meie linn teile meeldib?

(it) pleases
How do you like our city?

John

Väga hästi.
aga ,
seda (part.)
`veel
näinud
pole näinud
Aga ma pole seda veel palju näinud.

Very well.
but, however
it
yet, still
seen
have (has) not seen
But I haven't seen much of it yet.

Heino

kauaks
Eestisse
`jääte
Kui kauaks teie Eestisse jääte?

for long
to (lit. into) Estonia
(you) stay, remain
How long are you staying in Estonia?

John

üheks.
`kuuks
Veel umbes üheks kuuks.

for one
for a month
For about one more month.

Heino

härira
Teie, härira Smith, räägite eesti
keelt hästi.
`õppisite
Kus te seda õppisite?

Mister (Mr.); gentleman
Mr. Smith, you speak Estonian well.
(you) studied
Where did you study it?

John

A´meerikas.
`õppinud (-nud partic.)
`ei `õppinud
Aga ma ei õppinud seda kaua.
sõber
räägib
paremini
mina
Mu sõber räägib paremini kui mina.

In America.
studied
did not study
But I didn't study it for long.
friend
speaks
better
I
My friend speaks it better than I.

Heino

On ka teie sõber siin?

Is your friend also here?

John

me
oleme
kahekesi
Jah, me oleme siin kahekesi.

we
(we) are
(in) two
Yes, there are two of us here.

tema
sõidab
`siit
`varsti
`Soome
`Root'si
Tema sõidab siit varsti edasi
Soome ja Rootsi.

he, she; his, her
goes (not on foot), drives
from here
soon
to (lit. into) Finland
to (lit. into) Sweden
From here he will soon go on to
Finland and Sweden.

Heino

`peatute
Kus te peatute?

(you) stop, stay
Where are you staying?

John

asume
ho'tellis
Me asume praegu hotellis Astooria.

(we) are staying, living
in a hotel
We are staying in Hotel Astooria now.

Heino

läheks
`ei läheks
`hetkeks
kohvikusse
Kas me ei läheks hetkeks kohvikusse?

would go
would not go
for a moment
to (lit. into) the coffee house
Why don't we go to the coffee house
for a moment?

parem
`juttu (part.)
ajama
`juttu ajama
Seal on parem juttu ajada.

better
talk, conversation
to drive
to chat, talk, converse
It's better to converse there.

John

Hästi, lähme.
[Kohvikus.]
Oo, Tom on ka siin.

Fine, let's go.
[In the coffee house.]
Oh, Tom is here too.

tutvustan
teda
Ma tutvustan teda teile.

(I) introduce, will introduce
him
I'll introduce you to him.

saage
`tuttavaks
Palun, saage tutvavaks: härra
Tom Jones, härra Heino Kangro.

get!
acquainted
Tom, I would like you to meet Mr.
Heino Kangro; Mr. Kangro, this is
Tom Jones.

Heino

Väga rõõmustav.

Pleased to meet you.

John

`tutvusime

(we) got acquainted

`Kangroga
Me tutvusime härra Kangroga praegu.

with Kangro
I just met Mr. Kangro.

Tom

`arvasin
sa
oled
Ma arvasin, et sa oled veel hotellis.

(I) thought
you
(you) are
I thought that you were still in the hotel.

John

tulin
`sealt
`väl'ja
`pool
`tun'di (part.)
tagasi
Ma tulin sealt välja pool tundi
tagasi.

(I) came
from there
out
half
hour
ago; back
I left (lit. came out of there) half an
hour ago.

Ettekandja

Mida teie soovite?

What would you like to have?

Heino

`mor'ss
`kook
Palun morss ja kook.

cider
cake
I'd like cider and cake.

John

lubage
`kohv
`sai
Lubage mulle kohv ja sai.
`toos'
`tikke (part. pl.)
Palun veel toos tikke.

allow, permit! give!
coffee
roll; white bread
Please bring me some coffee and a roll.
box
matches
Also a box of matches, please.

Heino

`kust
pärit
Kust teie pärit olete?

from where
originated
Where are you from?

John

Det'roidist.
viimasel
ajal
viimasel ajal
elanud (-nud partic.)
olen elanud
New Yorgis
Aga viimasel ajal olen ma elanud
New Yorgis.

From Detroit.
in the last
at (a certain) time
recently, lately
lived
(I) have lived, have been living
in New York
But recently I have been living
in New York.

Tom

Tši´kagost.
Mina olen Tšikagost.

from Chicago
I am from Chicago.

John

Tomiga
läheme
õhtul
kinno
Meie Tomiga läheme õhtul kinno.

with Tom
(we) go, are going
in the evening
to (lit. into) the movies
Tom and I are going to the movies
tonight.

sooviks
ei sooviks
tulla
Kas te ei sooviks ka kinno tulla?

would like
wouldn't like
to come
Wouldn't you like to come to the
movies too?

Heino

kavatsus
täna
teatrisse
minna
Täna väga, aga mul on kavatsus
täna teatrisse minna.

intention, plan
today
to (lit. into) the theater
to go
Thank you, but I intend to go to the
theater today.

Tom

mängitakse
Mida seal mängitakse?

is played, they play
What is playing there?

Heino

üht (part.)
Kitzbergi (gen.)
draamat (part.)
Üht Kitzbergi draamat.

one
(name)
drama
A drama of Kitzberg.

teatris
käinud
olete käinud
Kas te olete juba teatris käinud?

in the theater
gone (and come back), been
(you) have been
Have you been to the theater yet?

John

mitte
Veel mitte.
neil
päevil
tahaksime
Aga neil päevil tahaksime minna.

not
Not yet.
in these
in the days
(we) would like
But we'd like to go one of these days.

Heino

eriti
huvitab
draama

especially, in particular
(it) interests
drama

ko`möödia
`ooper
Mis teid eriti huvitab, kas draama,
komöödia või ooper?

comedy
opera
What are you especially interested in,
drama, comedy, or opera?

John

`meid
mõlemaid (part. pl.)
kõige (used in forming the superlative)
`rohkem
kõige `rohkem
Meid mõlemaid huvitab kõige rohkem
ooper.

us
both
of all
more
most of all
We both are interested in opera
most of all.

Heino

midagi
selle
`vastu
`laupäeval
`koos
`ooperisse
Kui teil midagi selle vastu ei ole, siis
lähme laupäeval koos ooperisse.

something, anything
of this
against; towards
on Saturday
together
to the opera
If you don't have any objection, then let's
go to the opera on Saturday.

John

`hea*meelega
Heameelega.
ammu
`ooperis
`ei ole käinud
Me ei ole ammu ooperis käinud.

with pleasure
With pleasure.
long ago, long time
in the opera
have (has) not been
We haven't been to the opera for a
long time.

Heino

ostan
`pääsmed
homme
`eel*müügilt
ära
ostan ära
Ma ostan pääsmed homme eelmüügilt
ära.

(I) buy, will buy
tickets
tomorrow
at (lit. from) the advance sale
away, off
(I) will buy
I will buy the tickets tomorrow at the
advance sale.

saame
paremad
kohad
Siis saame paremad kohad.

(we) get, will get
better
places, seats
Then we will get better seats.

`kokku
saame `kokku
`tun'd
`enne
etenduse
`algust (part.)

together; total
let's meet
hour
before
of the performance
beginning

Saame hotellis kokku üks tund enne
etenduse algust.

Let's meet in the hotel an hour before
the beginning of the performance.

Tom

`peame
minema
Me peame nüüd minema.

(we) must, have to
to go
We have to go now.

`kõik

all

Kõik

Head aega!

Good-by.

Additional Words

`harva
`keegi
`ei `keegi
`sisse
ta

seldom
somebody, someone
nobody, no one
into
he, she, it

Grammar

I Infinitives

A

Lähme sööma!
Ma pean nüüd minema.
Hakkame minema!

Let's go eat.
I must go now.
Let's get going.

B

Seal on parem juttu ajada.
Ma soovin maksta.
Kas te ei sooviks ka kinno tulla?

Aga neil päevil tahaksime minna.
Keegi ei taha surra.

It's better to converse there.
I want to pay (my bill).
Wouldn't you like to come to the movie
too?
But we'd like to go one of these days.
No one wants to die.

Infinitives in Estonian fall into two groups: those ending in -ma (in A), and those ending in -da, -ta or -la, -na, -ra (in B). The endings -la, -na, -ra may be considered variants of -da, since after l, the d in -da is replaced by l (hence tul-la), after n it is replaced by n (hence min-na), and after r it is replaced by r (hence sur-ra). In some cases (like käia 'to go [and come back]') the d in -da is dropped. For convenience we will call the infinitives in B the '-da infinitive'.

Whether you use the -ma or -da infinitive depends upon the other verb or the construction the infinitive occurs with. In A, the verbs lähme (of minema 'to go'), pean (of pidama 'to have to'), and hakkame (of hakkama 'to begin, start') take the -ma infinitive. In B, the constructions on parem 'it's better' and the verbs soovin, ei sooviks (of soovima 'to wish'), tahaksime, ei taha (of tahama 'to want') take the -da infinitive.

The -ma and -da infinitives are the basic forms of Estonian verbs; from them other forms can be derived. In the following Units and in the Glossary they are listed first for each verb.

2. Present Tense

ma <u>t</u> ānan	I thank
ma <u>o</u> stan	I buy
ma <u>soo</u> vin	I wish
ma <u>sa</u> an aru	I understand

The Estonian verb endings differ depending on the subject of the sentence. All the above verb forms have a common element -n, which is the ending of the first person singular. The first person singular will be given in the following Units and in the Glossary as the third form after the infinitives. From it other verb forms can be derived.

A

sa <u>o</u> led	you are
sa <u>rää</u> gid	you speak
sa <u>pea</u> tud	you stay
sa <u>soo</u> vid	you wish

B

te <u>jää</u> te	you remain
te <u>rää</u> gite	you speak
te <u>pea</u> tute	you stay
te <u>soo</u> vite	you wish

In English one says 'you know' or 'you speak' both to a stranger and to an intimate friend. In Estonian the situation is different. When you speak to an intimate friend or a member of your family, you use the ending -d (see A). When speaking to a stranger or someone you do not know very well, you use the ending -te (see B). The ending -te is also used when speaking to more than one person, whether strangers or friends. The endings -d and -te replace the -n of the first person singular (compare: räägi-n and räägi-d, räägi-te).

ta <u>rää</u> gib	he (she, it) speaks
ta <u>sõid</u> ab	he (she, it) goes
ta <u>meeld</u> ib	he (she, it) pleases
ta <u>pea</u> tub	he (she, it) stays

The ending of the third person singular is -b. To form the third person singular replace the first person singular -n with -b (compare: räägi-n and räägi-b).

List of the basic verb forms (-ma and -da infinitives and first person singular present tense) of the verbs which you have had so far:

aja/ <u>ma</u> , -da, -n	to drive
`alg <u>ma</u> , alata, `alga <u>n</u>	to begin
asu/ <u>ma</u> , -da, -n	to stay
ela/ <u>ma</u> , -da, -n	to live
huvita/ <u>ma</u> , -da, -n	to be interested
`jää/ <u>ma</u> , -da, -n	to remain
`keer <u>ma</u> , keerata, `keera <u>n</u>	to turn
`korda <u>ma</u> , korrata, `korda <u>n</u>	to repeat
`käi/ <u>ma</u> , -a, -n	to go (and come back)
luba/ <u>ma</u> , -da, -n	to promise
`maks/ <u>ma</u> , -ta, maks <u>a</u> n	to pay
`meeldi/ <u>ma</u> , -da, -n	to like
minema, `minna, lähen	to go
`mängi/ <u>ma</u> , -da, mängi <u>n</u>	to play
näge <u>ma</u> , näha, `näe <u>n</u>	to see
ole <u>ma</u> , `olla, olen	to be
`oska <u>ma</u> , osata, `oska <u>n</u>	to know
`ost/ <u>ma</u> , -a, osta <u>n</u>	to buy

palu/ma, -da, -n	to ask
`peatu/ma, -da, -n	to stop, stay
pida/ma, -da, `pean	to have to
`pääse/ma, -da, -n	to get (somewhere)
`rääki/ma, -da, räägin	to speak
`saa/ma, -da, -n	to get
`soovi/ma, -da, soovin	to wish
suitseta/ma, -da, -n	to smoke
`sõit/ma, -a, sõidan	to drive
`sööma, `süüa, `söön	to eat
`taht/ma, -a, tahan	to want
`tead/ma, -a, `tean	to know
tulema, `tulla, tulen	to come
`tutvu/ma, -da, -n	to get acquainted
tutvusta/ma, -da, -n	to introduce
täna/ma, -da, -n	to thank
vabanda/ma, -da, -n	to apologize
`õppi/ma, -da, õpin	to study
`ütleva, ütelda, `ütlen	to say

3. The Genitive Case

Kitzbergi draama
venna talu
enne etenduse algust

Kitzberg's drama
the brother's farm
before the beginning of the performance

In the above examples, the words Kitzbergi, venna, and etenduse, which correspond to the English possessives ('Kitzberg's', 'brother's', 'of the beginning'), are in the genitive case. From the genitive case many other cases can be formed. This case-form should be learned for each word, since it is not predictable. In the following Units and in the Glossary the genitive case is listed after the nominative.

Here is a list of the nominative and genitive cases of the words we have had so far:

`aeg, aja	time	`kell, kella	watch; time
`algus, -e	beginning	`kes, kelle	who
A`meerika, -	America	kino, -	movie theater
a`meerikla/ne, -se	American	`klaas', klaas'i	glass
arve, `arve	bill	`koht, koha	place, seat
draama, -	drama	`kohv, kohvi	coffee
`eel/`müük, -müügi	advance sale	kohvik, -u	coffee house
Eesti, -	Estonia	`kolm, kolme	three
etendus, -e	performance	ko`m`öödia, -	comedy
`hea, -	good	`kook, koogi	cake
`hetk, hetke	moment	`kroon', kroon'i	crown
hommik, -u	morning	`kuu, -	month
ho/`tell, -telli	hotel	`kuus, kuue	six
härja, -	gentleman, Mr.	`kõik, kõige	all
`jaam, jaama	station	`käimla, -	rest-room
`jook, joogi	drink	käsi, `käte	hand; arm
junal, -a	God	külas/`käik, -käigu	visit
`jutt, jutu	talk	kümme, `kümne	ten
kaheksa, -	eight	`lau/`päev, -päeva	Saturday
`kaks, kahe	two	`leib, leiva	bread
kala, -	fish	`linn, linna	town, city
kavatsus, -e	intention, plan	me, meie	we
`keegi, kellegi	somebody, someone	meie, meie	we
`keel, keele	language	mina, minu	I

`mis, mille	what	ta, tema	he, she, it
`mor'ss, morsi	cider	`tas's, tas'si	cup
mõn/i, -e	some	te, teie	you
neli, nel'ja	four	`teat/er, -ri	theater
nädal, -a	week	`tee, -	tea
`ooper, -i	opera	teie, -	you
`pakk, paki	pack, package	tema, -	he, she
pal'ju, -	much	`tikk, tiku	match
parem, -a	better	`toos', toos'i	box
`piim, piima	milk	tulemasin, -a	lighter
`praad', `prae	roast	tul/i, -e	fire
pääse, `pääsme	ticket	`tun'd, tun'ni	hour
`raud`tee/`jaam, -jaama	railway station	`tuttav, -a	acquaintance
restoran, -i	restaurant	vasika/`praad', -`prae	veal roast
Root'si, -	Sweden	vesi, `vee	water
rõõmustav, -a	gladdening	viga, `vea	mistake
sa, sinu	you	viima/ne, -se	last
`sea/`praad', -`prae	pork roast	`viis, viie	five
`see, selle	this	`või, -	butter
seitse, `seitsme	seven	`või/`leib, -leiva	sandwich
`sen't, sen'di	cent	`õhtu, -	evening
sig/`ret', -ret'i	cigarette	õlu, õlle	beer
Soome, -	Finland	õpila/ne, -se	pupil, student
`supp, supi	soup	`öö, -	night
`suur, suure	big	ühiksa, -	nine
sõb/er, -ra	friend	`üks, ühe	one

Exercises

1. Substitute the given words for the underlined word and make the appropriate changes in the sentence.

a. Meie läheme kinno.

mina
kes
teie
härra Kangro
sina

Mina lähen kinno.
Kes läheb kinno?
Teie lähete kinno.
Härra Kangro läheb kinno.
Sina lähed kinno.

b. Teie oskate eesti keelt.

härra Jones
sina
mina
teie
tema
kes

Härra Jones oskab eesti keelt.
Sina oskad eesti keelt.
Mina oskan eesti keelt.
Teie oskate eesti keelt.
Tema oskab eesti keelt.
Kes oskab eesti keelt?

c. Tom sõidab edasi Soome.

sina
teie
mina
kes
tema

Sina sõidad edasi Soome.
Teie sõidate edasi Soome.
Mina sõidan edasi Soome.
Kes sõidab edasi Soome?
Tema sõidab edasi Soome.

2. Put the words in parentheses into the proper form of the present tense.

Mulle (meeldima) Tallinn väga.
Ma (jääma) Eestisse üheks kuuks.
Teie (rääkima) eesti keelt paremini
kui mina.
Ma (soovima) klaas teed.
Kust teie pärit (olema)?
Mu sõber (ostma) pääsmed laupäeval.
Ta (tulema) varsti koju.
Ma (suitsetama) harva.
Tema (soovima) maksta.
Ma (peatuma) hotellis Astooria.
Sina (sõitma) varsti Rootsi.
Kas teie (käima) kahekesi teatris?

Mulle meeldib Tallinn väga.
Ma jään Eestisse üheks kuuks.
Teie räägite eesti keelt paremini kui
mina.
Ma soovin klaas teed.
Kust teie pärit olete?
Mu sõber ostab pääsmed laupäeval.
Ta tuleb varsti koju.
Ma suitsetan harva.
Tema soovib maksta.
Ma peatun hotellis Astooria.
Sina sõidad varsti Rootsi.
Kas teie käite kahekesi teatris?

3. Fill in the blanks with the appropriate personal pronoun.

_____ räägib väga palju.
_____ tänan teid väga.
Kas _____ oled Ameerikas käinud?
Mis _____ minust arvab?
Kus _____ saate Tomiga kokku?
_____ pean juba minema.
Kus _____ praegu asud?
_____ õpib väga hästi.
_____ tahan temaga tutvuda.
Kas _____ soovite õlut?
_____ sõidab üheks kuuks Soome.
Kust _____ praegu tulete?

Ta räägib väga palju.
Ma tänan teid väga.
Kas sa oled Ameerikas käinud?
Mis ta minust arvab?
Kus te saate Tomiga kokku?
Ma pean juba minema.
Kus sa praegu asud?
Ta õpib väga hästi.
Ma tahan temaga tutvuda.
Kas te soovite õlut?
Ta sõidab üheks kuuks Soome.
Kust te praegu tulete?

4. Substitute the given words for the word underlined.

See on minu talu.

Kangro
sõber
härri
ameeriklane
õpilane
kelner

See on Kangro talu.
See on sõbra talu.
See on härri talu.
See on ameeriklase talu.
See on õpilase talu.
See on kelneri talu.

5. Form sentences from these pairs using the first word in the genitive case.

eelmüük — aeg
jaam — restoran
Soome — õlu
sõber — tulemasin
õpilane — võileib
ameeriklane — koht
jutt — algus
hotell — arve
mina — morss
New York — raudteejaam
linn — kell
restoran — ettekandja
kohvik — klaas
härri — sigaret
kelner — viga

See on eelmüügi aeg.
See on jaama restoran.
See on Soome õlu.
See on sõbra tulemasin.
See on õpilase võileib.
See on ameeriklase koht.
See on jutu algus.
See on hotelli arve.
See on minu morss.
See on New Yorgi raudteejaam.
See on linna kell.
See on restorani ettekandja.
See on kohviku klaas.
See on härri sigaret.
See on kelneri viga.

1

Jones: Tere õhtust, preili Talve!
 Talve: Tere!
 Jones: Kuidas käsi käib?
 Talve: Täna, pole viga.
 Jones: Kas teate, mis kell kino algab?
 Talve: Kell seitse. Kui palju on kell praegu?
 Jones: Kuus. Kas te ei sooviks kinno minna?
 Talve: Heameelega.

(After the movies.)

Jones: Ütelge mulle, kas siin ligidal on mõnd restorani?
 Talve: Üks restoran on paremal.
 Jones: Kas me ei lähleks hetkeks sisse?
 Talve: Mul pole kahjuks aega.
 Jones: Nägemiseni.

2

Jones: Tere, härra Lepik! Kas läheme restorani?
 Lepik: Hästi, lähme.
 Jones: Preili, palun vasikapraad ja supp.
 Ettekandja: Suppi meil praegu ei ole.
 Jones: Palun siis praad ja klaas piima.
 Ettekandja: Mida teie soovite?
 Lepik: Andke mulle seapraad ja üks õlu.
 Jones: Kui suur meie arve on?
 Ettekandja: Kaks krooni kümme senti.
 Jones: (Pays.)
 Ettekandja: Täna väga.
 Jones: Palun. Kas teil sigarette on?
 Ettekandja: On küll.
 Jones: Palun üks pakk. Lubage ka toos tikke.

3

Lepik: Palun saage tuttavaks: härra Aru, härra Shaw.
 Shaw: Väga rõõmustav.
 Aru: Väga rõõmustav.
 Lepik: Härra Shaw on Tšikagost.
 Aru: Kas te jääte kauaks Eestisse?
 Shaw: Ei, ma olen siin ainult külaskäigul. Ma sõidan varsti edasi Rootsi.
 Aru: Teie räägite eesti keelt juba hästi.
 Shaw: Ma räägin ainult natuke. Kas teie oskate inglise keelt?
 Aru: Kahjuks ei.
 Lepik: (Offers a cigarette.) Palun.
 Shaw: Täna, ma ei suitseta.
 Aru: (Takes one.) Täna. Kas teil tuld on?
 Lepik: On küll.
 Aru: Kus te praegu asute?
 Shaw: Hotellis New York. Vabandage, ma pean nüüd minema. Nägemiseni.

- Agur: Ma ei ole ammu teatris käinud. Mul on kavatsus täna minna. Kas te sooviksite kaasa tulla?
- Raag: Mida seal mängitakse?
- Agur: Üht Vilde draamat.
- Raag: Mind huvitab rohkem komöödia ja ooper.
- Agur: Lähme siis homme ooperisse.
- Raag: Hästi, lähme. Kus me kokku saame?
- Agur: Saame kokku teatris enne etenduse algust. Ma ostan pääsmed juba täna ära.

Suggestions for Conversations

1

You say 'hello' to an Estonian you happen to meet, and he replies. You introduce yourself by telling your name. He says he is glad to meet you, and then he tells you his name. He asks where you come from, and you tell him. He says he has a friend in America. You offer him a cigarette; he thanks you. He invites you to visit him. You excuse yourself, saying you have no time. You say good-by to each other.

2

You meet an Estonian. You call him by name and ask him how he is, to which he replies 'Fine, thank you'. You introduce your friend to the Estonian. The Estonian says he is glad to meet your friend. Then he asks your friend if he speaks Estonian. Your friend answers yes, saying he studied some in America. The Estonian compliments him on his Estonian. You ask the Estonian if he speaks English, and he replies that he doesn't.

3

You ask Mr. Pääsuke to go to the theater with you one of these days. He thanks you and says that he would go gladly. He hasn't been to the theater for a long time. You suggest that you go to the theater on Saturday. He agrees. You promise to buy the tickets soon so as to get good seats.

UNIT 3

Basic Sentences

What Is Your Job?

Heino meets John in the street.

Heino

Tere hommikust!

Good morning!

`nii

so

varakult

early

väl'jas

out, outside

Teie juba nii varakult väljas!

You are out so early already!

John

samuti

likewise

nagu

as, like; such as

teiegi

also you

Jah, samuti nagu teiegi.

Yes, just like you.

`tahtsin

(I) wanted

hommiku/ne, -se

morning (adj.)

`Tal'/`linn, -linna

Tallinn

Ma tahtsin hommikust Tallinna näha.

I wanted to see Tallinn in the morning.

Heino

üli*õpila/ne, -se

student

aja*kirja/`nik, -niku

journalist

Kas te olete üliõpilane või ajakirjanik?

Are you a student or a journalist?

John

elu*/kutse, -`kutse

profession

elu*`kutselt

by profession

Ma olen elukutselt ajakirjanik.

I am a journalist by profession.

selle*pärast

therefore

tunnengi

(I) know; feel (emphatic)

huvi, -

interest

huvi `tundma

to be interested (in)

`pea*/`linn, -linna

capital

ela/`nik, -niku

inhabitant

elanike

of the inhabitants

Sellepärast tunnengi ma huvi teie pea-
linna ja selle elanike vastu.

That's why I am interested in your capital
and its inhabitants.

Heino

ajaja*kirjanikuna as a journalist
`töötama, -da, -n to work
`töötanud (-nud partic.) worked
Kas olete kaua ajakirjanikuna töö- Have you worked as a journalist for a long
tanud? time?

John

`hakkama, hakata, `hakkan to begin, start; to become
ajaja*kirjanikuks as a journalist
alles only, just
pärast after; afterwards
Üli*/`kool', -kool'i university
lõpetami/ne, -se finishing, completing (noun); graduation
lõpetamist (part.) finishing; graduation
`aasta, - year
`aastat (part.) year
Ma hakkasin ajakirjanikuks alles pärast I became a journalist only after graduation
ülikooli lõpetamist, neli-viis aastat from the university, four or five years
tagasi. ago.

Kuni until, up to
lõpetamiseni until finishing (or graduation)
pidama, -da, `pean to keep, have
pidasin (I) kept, had
mitu, `mitme several
`mitmeid (part. pl.) several
amet, -i job
ameteid (part. pl.) jobs
Kuni ülikooli lõpetamiseni pidasin ma Before graduating from the university I
mitmeid ameteid. had several jobs.

olin (I) was
restoranis in a restaurant
`kelneriks as a waiter
äri, - store, shop; business
äris in a store
`müüja, - clerk (in a store)
`müüjaks as a clerk (in a store)
`töötasin (I) worked
vabrik, -u factory, plant
vabrikus in a factory (or plant)
Olin restoranis kelneriks, äris müüjaks I was a waiter in a restaurant, a clerk in
ja töötasin ka vabrikus. a store, and I also worked in a factory.

Heino

`tõesti really
Kas tõesti? Is that true?
`mis*sugu/ne, -se which, what kind
`mis*suguses in which (or what kind)
`töötasite (you) worked
Missuguses vabrikus te töötasite? In what factory did you work?

John

`Ford, Fordi
auto*vabrik, -u
auto*vabrikus
Fordi autovabrikus.

`vend, venna
`venda (part.)
`töotavad
`praegugi
juures
Mu kaks venda töötavad praegugi Fordi
juures.

insener, -i
tei/ne, -se
me`haanik, -u
Üks on insener, teine on mehaanik.
Ja mis on teie amet, härra Kangro?

Ma olen üliõpilane.

suve*vahe*/`aæg, -aja
suve*vahe*ajal
`aitama, aidata, `aitan
isa, -
isa (part.)
Suvevaheajal aitan ma isa tema äris.

toidu*/aine, -`aine
toidu*ainete (gen. pl.)
`kauplus, -e
toidu*ainete*`kauplus
`liiv, liiva
tänav, -a
tänavas
Tal on toiduainetekauplus Liiva tänavas.

lähengi
ärisse
Ma lähengi praegu ärisse.

`taht/ma, -a, tahan
`ei tahaks
`mind
`saat/ma, -a, saadan
Kas te ei tahaks mind saata?

Heameelega.

huvitav, -a
kaheksat (part.)
inime/ne, -se
inimesi (part. pl.)
`liikvel

Ford
automobile plant
in an automobile plant
In the Ford automobile plant.

brother
brother
(they) work
even now
by, at
My two brothers are working for Ford even
now.

engineer
other
mechanic
One is an engineer, the other is a mechanic.
And what's your job, Mr. Kangro?

Heino

I am a student.

summer vacation
during summer vacation
to help, assist
father
father
During the summer vacation I help my
father in his store.

food, foodstuff
of foodstuff
store
grocery store, food store
sand
street
in the street
He has a grocery store on Liiva street.

(I) am just going
into the store
I am going to the store right now.

to want
wouldn't like
me
to accompany; to send
Wouldn't you like to accompany me?

John

With pleasure.

interesting
eight
human being, man
people
(moving) around

Hüvitav, et juba enne kell kaheksat on
nii palju inimesi liikvel.

It is interesting that even before eight
o'clock there are so many people about.

Heino

nad
`ruttama, rutata, `ruttan
`ruttavad
`töö, -
`tööle
Nad kõik ruttavad praegu tööle.

Ärid
ameti*asutus, -e
ameti*asutused
Tal'linnas
ava/ma, -da, -n
avatakse
Ärid ja ametiasutused Tallinnas avatakse
kell kaheksa.

they
to hurry
(they) are hurrying
work
to work (noun)
They are all hurrying to work now.

stores, shops
office, institution
offices, institutions
in Tallinn
to open
is (are) opened
The stores and offices in Tallinn open at
eight o'clock.

`teis*`pool
tänavat (part.)
`sammu/ma, -da, sammun
`kaup*/`mees, -mehe
jänes, -e
advokaat, -kaadi
advokaadiga
Seal teispool tänavat sammub kaupmees
Jänes ühe advokaadiga.

on the other side
street
to step, stride, walk
merchant
hare, rabbit
lawyer
with a lawyer
Jänes, the merchant, is walking with a
lawyer there, on the other side of the street.

`tal
`riide*äri, -
`kesk*/`linn, -linna
`kesk*linnas
Tal on suur riideäri kesklinnas.

by him (or her, or it)
clothing store
center of town, downtown
in the center of town
He has a big clothing store downtown.

taga
`kohtu/`nik, -niku
äri*/`mees, -mehe
äri*mehega
Tema taga tuleb üks kohtunik ühe
ärimehega.

behind
judge
businessman
with a businessman
Behind him there is a judge coming with
a businessman.

John

vana*härra,
`vist
`vist `küll
`kool', kool'i
õpetaja, -
kool'i*/õpetaja,¹
See vanahärra on vist küll kooliõpetaja.

old man, old gentleman
probably
no doubt
school
teacher
teacher
This old man is no doubt a teacher.

¹Kooliõpetaja 'teacher', in comparison to õpetaja, is slightly antiquated, and may have a humorous connotation.

Heino

`tund/ma, -a, tunnen
`ei tunne
`arvama, arvata, `arvan
`õigus
Ma teda ei tunne, aga arvan, et teil on õigus.

õpetajaid (part. pl.)
amet/`nik, -niku
amet`nikke (part. pl.)
mõni*`kord
`raske, -
eralda/ma, -da, -n
Õpetajaid ja ametnikke on mõnikord raske eraldada.

arvatavasti
pension, -i
pensionil olema
Ta on arvatavasti juba pensionil.

sihvaka/s, -
sihvakat (part.)
tütar*/`laps, -lapse
tütar*`last (part.)
Kas tunnete seda sihvakat tütarlast, kes läheb meie ees?

`naab/er, -ri
Jah, ta on meie naaber.
`pos't*/`kontor, -i
`pos't*`kontoris
Ta töötab postkontoris.
`ap`teek/er, -ri
`ap`teekriks
`pikk, pika
pikas
Tema vend on apteekriks Pikas tänavas.

sõja*`väela/ne, -se
Tema isa on sõjaväelane.

`rühm, rühma
`maa, -
`maalt
Seal on rühm inimesi maalt.

`rist*tänav, -a
`rist*tänavast
talu*/`mees, -mehe
hobu/ne, -se
`vank/er, -ri
`vankriga

to know
don't (doesn't) know
to assume, think
right
I don't know him, but I think that you are right.

teachers
official, clerk
officials, clerks
sometimes
difficult, hard
to differentiate, distinguish
It is sometimes difficult to distinguish teachers from officials.

probably
pension
to be retired (lit. to be on pension)
He is probably retired already.

John

slender
slender
girl
girl
Do you know this slender girl who is walking in front of us?

Heino

neighbor
Yes, she is our neighbor.
post office
in the post office
She works in the post office.
chemist, druggist
as a chemist (or druggist)
long
in a long
Her brother is a chemist on Pikk street.
career soldier, military man
Her father is a career soldier.
group
country, land; ground, earth
from the country
There is a group of people from the country.
cross street
from the cross street
farmer, peasant
horse
carriage, cart
with a carriage (or cart)

hobuse ja `vankriga²
Risttänavast tuleb üks talumees hobuse
ja vankriga.

with a horse and carriage
A farmer is coming from the cross street.

`nähtavasti
`turg, turu
turul
oma
aia*/`saadus, -e
aia*`saadusi (part. pl.)
`müü/ma, -a, -n
müümas
Ta on käinud nähtavasti turul oma
aiasaadusi müümas.

evidently, obviously
market
at (lit. on) the market
one's own
garden produce
garden produce
to sell
selling
He has evidently been at the market selling
his garden produce.

`ongi
Siin ongi mu isa äri.

(it) is (emphatic)
Here now is my father's store.

John

`mis*suguseid (part. pl.)
toidu*`aineid (part. pl.)
Missuguseid toiduaineid teie seal müüte?

which, what kind
foods, foodstuff
What kind of foods do you sell there?

Heino

muna, -
mune (part. pl.)
`juust, juustu
`juustu (part.)
`vor'st, vorsti
`vorsti (part.)
`suhk/ur, -ru
`suhkrut (part.)
jahu, -
jahu (part.)
ja `nii edasi (= jne.)
Leiba, võid, mune, juustu, vorsti, suhk-
rut, jahu ja nii edasi.

egg
eggs
cheese
cheese
sausage
sausage
sugar
sugar
flour
flour
and so on (= etc.)
Bread, butter, eggs, cheese, sausage,
sugar, flour, etc.

John

avatud
Kui kaua teie äri on avatud?

open
How long is your store open?

Heino

viieni
lõuna, `lõuna
lõunat (part.)
Kell viieni pärast lõunat.

until five
noon; dinner; south
noon, dinner; south
Until five p.m.

vaba, -
Pärast seda olen vaba.

free
After that I am free.

`või/ma, -da, -n
`linna (part.)

to be able (to)
town, city

²Hobuse ja vankriga stands for hobusega ja vankriga. This construction is explained in Unit 8.

`näitama, näidata, `näitan
Õhtul võin ma teile linna näidata, kui
soovite.

helista/ma, -da, -n
helistage
`kuut (part.)
kodu, -
kodus

Helistage mulle pärast kell kuut, olen
siis kodus.

Täna väga.

`võiksite
juhata/ma, -da, -n
sadam, -a
sadamasse
Kas võiksite mulle juhatada, kuidas ma
pääsen siit sadamasse?

tahaksin
`tööli/ne, -se
sadama*`tööli/ne, -se
sadama*`tööliste
`tööga
Ma tahaksin tutvuda sadamatööliste
tööga.

kaunis
Sadam on siit kaunis kaugel.

kõige parem
`sinna
`tramm, trammi
trammiga
Kõige parem on minna sinna trammiga.

esime/ne, -se
`rist*tänavani
`pöördu/ma, -da, -n
Minge esimese risttänavani ja pöörduge
sealt paremale.

`järgmi/ne, -se
`nurk, nurga
nurgal
ligem, -a
`peatus, -e
trammi*`peatus, -e
Järgmise tänava nurgal on ligem trammi-
peatus.

`liht/ne, -sa
`lihtsam, -a

to show
In the evening I can show you the town, if
you like.

to call, telephone
call, telephone!
six
home
at home
Call me after six o'clock; I'll be home
then.

John

Thank you.
(you) could
to direct
harbor
to (lit. into) the harbor
Could you tell me how to get to the harbor
from here?
(I) would like
worker
longshoreman, dock worker
of longshoremen
with the work
I'd like to become familiar with the work
of the longshoremen.

Heino

rather
The harbor is rather far from here.
best
there (to)
streetcar
by (lit. with) streetcar
It's best to go there by streetcar.
first
as far as the cross street
to turn
Go to the first cross street and then turn
to the right.
next
corner
on the corner
closest, nearest
stop
streetcar stop
The nearest streetcar stop is at the corner
of the next street.

John

simple
simpler

auto, -
Oo, siis on lihtsam minna autoga.

car, automobile
Oh, then it's simpler to go by car.

taksi, -
Seal ongi üks taksi.

taxi
There is a taxi over there.

Additional Words

nemad, nende
sina, sinu

they
you, thou

Grammar

1. Personal Pronouns

You

In Estonian there are two words for 'you': teie and sina. Teie is used when talking to somebody with whom one is not very well acquainted. Sina is used between close friends and members of the family. If a man uses sina in speaking to a woman, it indicates close friendship (friendship of long duration, engagement, etc.). Sina is also used in speaking to children.

In speaking to more than one person, teie must always be used.

Summary of Pronouns

mina or ma
sina or sa
tema or ta
meie or me
teie or te
nemad or nad

I
you
he, she, it
we
you
they

There are two sets of personal pronouns in Estonian, one set having two syllables, the other, one. For all practical purposes they have the same meaning (e.g. mina and ma both refer to the first person singular). However, if a pronoun is to be stressed, the longer form should be used.

2. Present Tense (Continued)

I. Affirmative

me oleme
me asume
me läheme
me saame

we are
we are staying
we are going
we are getting

The ending for the first person plural is -me. It replaces the -n of the first person singular (compare: ole-n '[I] am' and ole-me '[we] are').

nad ruttavad
nad töötavad
nad räägivad
nad ütlevad

they are hurrying
they work, are working
they speak, are speaking
they say

The ending of the third person plural is -vad, which also replaces the -n of the first person singular (compare: rutta-n '[I] am hurrying' and rutta-vad '[they] are hurrying').

To summarize, the endings of the present tense forms used with their corresponding pronouns are shown by the following examples:

mina räägin	I speak
sina räägid	you speak
tema räägib	he (she, it) speaks
meie räägime	we speak
teie räägite	you speak
nemad räägivad	they speak

The first person singular (räägi-n) serves as the basic form for all the other persons singular and plural. The -n of the first person singular is simply replaced by the ending for any other person.

Each of the present tense forms has several meanings: mina räägin means 'I speak', 'I am speaking', and even 'I'll speak'; sina räägid — 'you speak', 'you are speaking', 'you will speak', etc. Thus the present tense in Estonian functions also as the progressive present tense and the future tense in English.

II. Negative

mina ei räägi	I don't speak
sina ei räägi	you don't speak
tema ei räägi	he (she, it) doesn't speak
meie ei räägi	we don't speak
teie ei räägi	you don't speak
nemad ei räägi	they don't speak

The negative forms of the present tense do not change according to the person. Ei 'not' is used with the form gotten from the first person singular (räägi-n) by dropping the final -n.

3. The Inessive Case

Olin restoranis kelneriks.	I was a waiter in a restaurant.
Ta töötab postkontoris.	She works in the post office.
Tal on toiduainetekauplus Liiva tänavas.	He has a grocery store on Liiva street.
Me asume praegu hotellis Astooria.	We are staying in Hotel Astooria now.
Ta elab Tartus.	He lives in Tartu.
Kas teie olete juba teatris käinud?	Have you been to the theater yet?
Me ei ole ammu ooperis käinud.	We haven't been to the opera for a long time.

The words restoranis, postkontoris, tänavas, etc., are in the inessive case. The inessive ending -s is added to the genitive case-form (restorani + -s, postkontori + -s). The meaning of the inessive case is roughly 'in, inside'.

Note that the verb käima 'to go somewhere (and to return)' takes the inessive case (see two last examples, above).

Exercises

1. Use one of the pronouns mina, sina, tema, meie, teie or nemad in the following sentences. Afterwards, use one of the corresponding shorter pronouns (ma, sa, ta, etc.).

Kus _____ töötate?	Kus teie (te) töötate?
Kas _____ soovid koju minna?	Kas sina (sa) soovid koju minna?
_____ on ajakirjanik.	Tema (ta) on ajakirjanik.
_____ sõidavad trammiga kinno.	Nemad (nad) sõidavad trammiga kinno.

Kas _____ töötab autovabrikus?
_____ olen advokaat.
Kas _____ oled üliõpilane?
_____ aitavad oma isa.
Kuidas _____ pääseme siit teatrisse?
Mis _____ arvate?
Kaua _____ juba siin oled?
_____ läheme praegu kohvikusse.
_____ tunnen teda hästi.

Kas tema (ta) töötab autovabrikus?
Mina (ma) olen advokaat.
Kas sina (sa) oled üliõpilane?
Nemad (nad) aitavad oma isa.
Kuidas meie (me) pääseme siit teatrisse?
Mis teie (te) arvate?
Kaua sina (sa) juba siin oled?
Meie (me) läheme praegu kohvikusse.
Mina (ma) tunnen teda hästi.

2. Substitute.

a. Kas Heino tunneb seda tütarlast?

teie
tema
sina
nemad

Kas teie tunnete seda tütarlast?
Kas tema tunneb seda tütarlast?
Kas sina tunned seda tütarlast?
Kas nemad tunnevad seda tütarlast?

b. John töötab vabrikus.

nemad
sina
teie
mina
tema
meie

Nemad töötavad vabrikus.
Sina töötad vabrikus.
Teie töötate vabrikus.
Mina töötan vabrikus.
Tema töötab vabrikus.
Meie töötame vabrikus.

c. Kaupmees ruttab tööle.

meie
mina
tema
sina
nemad

Meie ruttame tööle.
Mina ruttan tööle.
Tema ruttab tööle.
Sina ruttad tööle.
Nemad ruttavad tööle.

d. Õhtul on vend kodus.

ma
me
nad
te
ta
sa

Õhtul olen ma kodus.
Õhtul oleme me kodus.
Õhtul on nad kodus.
Õhtul olete te kodus.
Õhtul on ta kodus.
Õhtul oled sa kodus.

e. Tõnu aitab oma isa.

nemad
meie
sina
teie
tema

Nemad aitavad oma isa.
Meie aitame oma isa.
Sina aitad oma isa.
Teie aitate oma isa.
Tema aitab oma isa.

f. Ta sammub kohvikusse.

me
ma
nad
te

Me sammume kohvikusse.
Ma sammun kohvikusse.
Nad sammuvad kohvikusse.
Te sammute kohvikusse.

g. Mu sõber läheb praegu ärisse.

nemad
teie
sina
mina
meie
tema

Nemad lähevad praegu ärisse.
Teie lähete praegu ärisse.
Sina lähed praegu ärisse.
Mina lähen praegu ärisse.
Meie läheme praegu ärisse.
Tema läheb praegu ärisse.

h. Tom arvab, et tal on õigus.

ma
ta
me
sa
nad
te

Ma arvan, et tal on õigus.
Ta arvab, et tal on õigus.
Me arvame, et tal on õigus.
Sa arvad, et tal on õigus.
Nad arvavad, et tal on õigus.
Te arvate, et tal on õigus.

i. Talumees tuleb hobuse ja vankriga.

näd
sa
ta
me
ma
te

Nad tulevad hobuse ja vankriga.
Sa tuled hobuse ja vankriga.
Ta tuleb hobuse ja vankriga.
Me tuleme hobuse ja vankriga.
Ma tulen hobuse ja vankriga.
Te tulete hobuse ja vankriga.

j. Mu sõber räägib eesti keelt hästi.

sa
me
nad
ta
te
ma

Sa räägid eesti keelt hästi.
Me räägime eesti keelt hästi.
Nad räägivad eesti keelt hästi.
Ta räägib eesti keelt hästi.
Te räägite eesti keelt hästi.
Ma räägin eesti keelt hästi.

k. Ameeriklane ostab pääsmed teatrisse.

näd
ta
ma
sa
me
te

Nad ostavad pääsmed teatrisse.
Ta ostab pääsmed teatrisse.
Ma ostan pääsmed teatrisse.
Sa ostad pääsmed teatrisse.
Me ostame pääsmed teatrisse.
Te ostate pääsmed teatrisse.

3. Put these sentences into the negative.

Nad töötavad vabrikus.
Heino tunneb teda.
Nad aitavad oma isa.
Mu sõber läheb täna tööle.
Me jääme Eestisse kauaks.
Meie linn meeldib talle.
Te räägite eesti keelt hästi.
Nad sõidavad siit edasi.
Teda huvitab draama.
Nad helistavad mulle homme.
Ta juhatab teile teed.
Me sammume kiiresti.
Kas te tahate varsti linna minna?
Ma hakkan õppima.

Nad ei tööta vabrikus.
Heino ei tunne teda.
Nad ei aita oma isa.
Mu sõber ei lähe täna tööle.
Me ei jää Eestisse kauaks.
Meie linn ei meeldi talle.
Teie ei räägi eesti keelt hästi.
Nad ei sõida siit edasi.
Teda ei huvita draama.
Nad ei helista mulle homme.
Ta ei juhata teile teed.
Me ei sammu kiiresti.
Kas te ei taha varsti linna minna?
Ma ei hakka õppima.

4. Change these sentences to questions.

Teie olete üliõpilane.
Ta on elukutselt advokaat.
Nad oskavad hästi eesti keelt.
Ta aitab oma isa suvel.
Teie olete kaua pealinnas elanud.
Neil on kauplus Tallinnas.
Nad töötavad riideäris.
Kell on juba kümme.
Tal on õigus.
Teie isa on juba pensionil.
Nad näitavad mulle homme linna.
Te olete täna kinos käinud.

Kas teie olete üliõpilane?
Kas ta on elukutselt advokaat?
Kas nad oskavad hästi eesti keelt?
Kas ta aitab oma isa suvel?
Kas teie olete kaua pealinnas elanud?
Kas neil on kauplus Tallinnas?
Kas nad töötavad riideäris?
Kas kell on juba kümme?
Kas tal on õigus?
Kas teie isa on juba pensionil?
Kas nad näitavad mulle homme linna?
Kas te olete täna kinos käinud?

5. Substitute.

a. Kas olete juba teatris käinud?

Ameerika
New York
autovabrik
Tallinn
kodu
pealinn
ülikool
äri
ametiasutus

Kas olete juba Ameerikas käinud?
Kas olete juba New Yorgis käinud?
Kas olete juba autovabrikus käinud?
Kas olete juba Tallinnas käinud?
Kas olete juba kodus käinud?
Kas olete juba pealinnas käinud?
Kas olete juba ülikoolis käinud?
Kas olete juba äris käinud?
Kas olete juba ametiasutuses käinud?

b. Saame kell kümme kesklinnas kokku.

ooper
restoran
postkontor
kino
raudteejaam
hotell
linn
sadam
kauplus

Saame kell kümme ooperis kokku.
Saame kell kümme restoranis kokku.
Saame kell kümme postkontoris kokku.
Saame kell kümme kinos kokku.
Saame kell kümme raudteejaamas kokku.
Saame kell kümme hotellis kokku.
Saame kell kümme linnas kokku.
Saame kell kümme sadamas kokku.
Saame kell kümme kaupluses kokku.

Conversations

1

Juhan: Tere Paul! Kuhu sa lähed?
Paul: Koju.
Juhan: Sealt tuleb üks sihvakas tütarlaps. Kas sa teda tunnend?
Paul: Tunnen küll. Ta on minu naaber.
Juhan: Palun tutvusta teda mulle.
Paul: Heameelega. Tere preili Vaha. Palun saage tuttavaks — härra Koni, preili Vaha.
Juhan: Väga rõõmustav. Ma tunnen teid juba, preili Vaha.
Vaha: Kas tõesti?
Juhan: Jah, ma nägin teid ühes äris.
Vaha: Ma töötan suvevaheajal Jänese riideäris.

Juhan: Kas me ei läheks kohvikusse? Kohvik on teispool tänavat.
Vaha: Hästi, lähme. Mul on praegu natuke aega.
Juhan: Preili, palun kolm kohvi ja üks kook.
Paul: Mul on sigaretid otsas. Palun ka pakk sigarette.

2

Kubu: Tere! Kas härra Asu? Kuidas teie käsi käib?
Asu: Tänan, hästi.
Kubu: Kus te praegu töötate? Kas sadamas?
Asu: Ei, ma töötan nüüd ühes vabrikus. Olen seal mehaanikuks.
Kubu: Mis kell teie töö algab?
Asu: See algab kell kaheksa hommikul ja lõpeb kell viis pärast lõunat.
Kubu: Kuidas töö teile meeldib?
Asu: Väga hästi. Kas teie olete veel kooliõpetaja?
Kubu: Jah, ma olen matemaatika-õpetajaks keskkoolis.
Asu: Kas teate, mis teeb Juhan Savi? On ta veel üliõpilane?
Kubu: Ei, ta on nüüd ärimees. Tema äri asub Pikas tänavas.
Asu: Kas tõesti? Kas tunnete seda härrat teispool tänavat? On ta kohtunik Osi?
Kubu: Ei, see on üks apteeker. Kohtunik Osi on juba pensionil ja asub nüüd Tartus.
Asu: Oo, kell on juba üheksa. Ma pean nüüd minema. Nägemiseni!

3

Kuslap: Vabandage, kas te võiksite mulle ütelda, kas raudteejaam on siit kaugel?
Üliõpilane: Kaunis kaugel. Kõige parem on minna sinna trammiga. Minge otse edasi järgmise tänavani. Selle nurgal ongi trammipeatus.
Kuslap: Tänan väga.

Suggestions for Conversations

1

Juhan and Jaan, two friends, meet and greet each other. Juhan asks Jaan what he is doing, and Jaan says he is working in a store. He says his brother is a farmer. Juhan says he's a journalist. Now he is going to the movies. He asks Jaan if he wants to come along. Jaan agrees to come. Jaan meets Miss Kangro and introduces her to Juhan. Jaan asks her to come to the movies with them, but she doesn't have time. She says good-by and leaves.

2

A girl and a boy go out together. The boy asks the girl if she'd like to go to the coffee house. The girl says she would. They order coffee and cake. She sees a young man in the coffee house and asks the boy who he is. The boy says that he's Jüri Salu. She asks where Jüri works. The boy answers that Jüri is a journalist and works for a newspaper. Jüri's father works in a factory. The boy finds that he is out of cigarettes. He orders a package of cigarettes and offers one to the girl, who accepts it.

3

You have been introduced to an Estonian called Mart. He asks where you are from. You say you are an American. He asks you what kind of work you do. You say you are an engineer. He asks what you did in America. You say you worked in a factory; then you explain that it was an automobile factory. You ask him what his job is, and he says he is a farmer. You ask if he wants some beer. He says yes, and you go to a restaurant.

You walk with an Estonian in the street. You wonder why there are so many people walking. The Estonian tells you who the people who are passing by are (e.g. a judge, a businessman, a merchant, an official, an engineer, a mechanic, a student, a career soldier, a worker, a teacher, a peasant with horse and carriage, etc.).

UNIT 4

Basic Sentences

Family and Friends

Heino

`poiss*/`mees, -mehe	bachelor
abi*elu, -	marriage, wedlock
abi*elus	married
Kas teie, John, olete poissmees või abielus?	John, are you married or a bachelor?

John

Ma olen abielus.	I am married.
pere/`kond, -konna	family
`pilt, pildi	photo; picture
Siin on mu perekonna pilt.	Here is a photo of my family.
nai/ne, -se	wife; woman
`poeg, poja	son
`poega (part.)	son
tütar, `tütre	daughter
Näete, siin on mu naine ja need on mu kaks poega ja tütar.	You see, here is my wife, and these are my two sons and daughter.

Heino

vana, -	old
`laps, lapse	child
Kui vanad teie lapsed on?	How old are your children?

John

vanem, -a	older, elder
`aasta/ne, -se	year (adj.)
noorem, -a	younger
Vanem poeg on kaheksa-aastane ja noorem kuue-aastane.	The older son is eight years old and the younger six years old.
kõige noorem	youngest
kõigest	only
Tütar on kõige noorem — ta on kõigest kaks aastat vana.	Our daughter is the youngest — she is only two years old.

Heino

võinud	could
`ei võinud	could not

arvatagi
Ma ei võinud arvatagi, et teil on nii suur perekond.

`poiss, poisi
poisid
sarna/ne, -se
sarnased
Teie poisid on väga teie sarnased.

kool'is `käima
Kas nad käivad juba koolis?

laste*/^aed, -aia
Ainult vanem poeg käib koolis, noorem on veel lasteaias.

Kus teie perekond praegu asub?

New `York, New Yorgi
New Yorgis.

varem
elasime
abi*`ellumi/ne, -se
abi*`ellumist (part.)
koli/ma, -da, -n
üle
üle kolima
kolisime üle
New `Yorki
Varem elasime Detroidis, kuid pärast abiellumist kolisime üle New Yorki.

ema, -
vennad
Mu isa, ema ja vennad elavad praegugi veel Detroidis.

õde, `õe
õdesid (part. pl.)
On teil ka õdesid?

õde (part.)
Jah, mul on kaks õde.

vallali/ne, -se
Üks on abielus, teine vallaline.
Kas teie olete ka abielus?

even to guess (or think)
I wouldn't have thought that you had such a big family.

boy
boys
similar, like
similar ones
Your boys are very much like you.

to go to school
Do they go to school already?

John

kindergarten
Only the older boy goes to school; the younger one is still in kindergarten.

Heino

Where is your family (located) now?

John

New York
In New York.
earlier, sooner; formerly
(we) lived
marriage
marriage
to move
over, across
to move (to a new location)
(we) moved (to a new location)
to (lit. into) New York
Formerly we lived in Detroit, but after we got married we moved to New York.

mother
brothers
My father, mother, and brothers are still living in Detroit.

Heino

sister
sisters
Do you have sisters too?

John

sister
Yes, I have two sisters.
single (referring to a girl)
One is married, the other single.
Are you also married?

Heino

Veel mitte.

lõpeta/ma, -da, -n

ära lõpetama

kavatse/ma, -da, -n

abi*`ellu/ma, -da, -n

Kui ma ülikooli ära lõpetan, siis
kavatsen ma abielluda.

Not yet.

to finish, complete; to be graduated

to finish; to be graduated

to plan, intend

to marry, get married

I plan to get married when I am
graduated from the university.

John

Mida te ülikoolis õpite?

What are you studying at the university?

Heino

majandus*`teadus, -e

majandus*`teadust (part.)

Majandusteadust.

`hakkasin

arsti*`teadus, -e

arsti*`teadust (part.)

üle minema

läksin üle

hiljem

majandus*`teadus/`kond, -konna

majandus*`teadus`konda

Ma hakkasin õppima arstiteadust, kuid
läksin hiljem majandusteaduskonda üle.

economics

economics

Economics.

(I) began

medicine

medicine

to shift (to), transfer (to); to pass

(I) transferred to

later

department of economics

to (lit. into) the department of economics

I began studying medicine, but transferred
later to the Department of Economics.

John

suurest

pere,¹ -

perest

Kas teie tulete suurest perest?

out of a big

family

out of a family

Do you come from a big family?

Heino

Mul on üks õde ja kaks venda.

abi*`ellus

hiljuti

Õde abiellus hiljuti.

`mees, mehe

`Tartu, -

Ta elab mehega Tartus.

kolma/s, -nda

Türi, -

Türil

Mu kaks venda elavad Tallinnas, kolmas
Türil.

I have one sister and two brothers.

(he, she) married, got married

recently

My sister got married recently.

man; husband

Tartu

She lives in Tartu with her husband.

third

(town in Estonia)

in Türi

My two brothers live in Tallinn, the third
in Türi.

¹ Both pere and perikond mean 'family', but pere is more informal.

John

ametit (part.)
ametit pidama
Mis ametit teie vennad peavad?

job
to have a job (or profession)
What are your brothers' professions?

Heino

ohvitser, -i
notar, -i
Üks vend on ohvitser, teine notar.

officer
notary public
One brother is an officer, the other a notary public.

mate´maatika, -
õpetajaks
`kesk*/`kool', -kool'i
Kolmas on matemaatika-õpetajaks
Türi keskkoolis.

mathematics
as a teacher
high school
The third is a mathematics teacher in
Türi high school.

sugula/ne, -se
sugulasi (part. pl.)
Kas teate, et mul on ka sugulasi
Ameerikas?

relative
relatives
Do you know that I also have relatives in
America?

John

Tõesti?

Really?

Heino

tädi, -
Kali`fornia, -
Jah, mu tädi elab Kalifornias.
a´meeriklasega
Ta on abielus ameeriklasega.

aunt
California
Yes, my aunt lives in California.
with an American
She is married to an American.

John

külasta/ma, -da, -n
külastanud (-nud partic.)
Kas olete neid külastanud?

to visit
visited
Have you ever visited them?

Heino

Ei ole.
tädi*/`poeg, -poja
tädi*/`tütar, -`tütre
A´meerikast
külastasid
`möödunud
`aastal
Aga mu tädipoeg ja täditütar Ameerikast
külastasid meid möödunud aastal.

No, I haven't.
cousin (lit. aunt's son)
cousin (lit. aunt's daughter)
from America
(they) visited
last, past
in the year
But my cousins (i.e. my aunt's son and
daughter) from America visited us last
year.

John

Kes need lapsed on?

Who are those children?

Heino

venna*/`poeg, -poja
venna*/tütar, -`tütre
Poiss on mu vennapoeg ja tütarlaps on mu
vennatütar.

nephew (lit. brother's son)
niece (lit. brother's daughter)
The boy is my nephew and the girl is my
niece.

John

`väike, -se
tüdruk, -u
teiste
Ja see väike tüdruk teiste taga?

small, little
girl
of the others
And that small girl behind the others?

Heino

See on mu teise venna tütar.

She is my other brother's daughter.

John

tubli, -
Sa oled tubli tüdruk.
Mis su nimi on?

able, fine
You are a fine girl.
What's your name?

Girl

Leida, -
Mu nimi on Leida.

(woman's name)
My name is Leida.

John

Kui vana sa oled?

How old are you?

Girl

Viie-aastane.

Five years old.

John

sul
`vendi (part. pl.)
Kas sul õdesid ja vendi on?

by you
brothers
Do you have any sisters and brothers?

Girl

Ei ole.

No, I haven't.

John

teised
sinuga
kaasas
Kes on need teised lapsed sinuga kaasas?

other ones
with you
with, along
Who are these other children with you?

Girl

onu, -
onu*/`poeg, -poja
onu*/tütar, -`tütre
Mu onupoeg ja onutütar.

uncle
cousin (lit. uncle's son)
cousin (lit. uncle's daughter)
My cousins (i.e. my uncle's son and daughter).

John

Kuhu te lähete?

Where are you going?

Girl

vana*isa, -
vana*ema, -
`poole
Vanaisa ja vanaema poole.

grandfather
grandmother
to, to (somebody's) place
To my grandparents' (lit. to grandfather's
and grandmother's).

John

ho`telli
Ka mina pean minema tagasi hotelli.

into the hotel
I have to go back to my hotel too.

Additional Words

keele*`teadus, -e
vanemad (pl.)
üle*homme

linguistics
parents
day after tomorrow

Grammar

1. Family Relationships

In modern Estonian there is not always a single word for each relative. There is a single word for 'father', 'mother', 'son', etc., but none for 'cousin', 'niece', etc. To name the latter, a simple system of noun compounds is used.

We have learned the following single words for relatives:

isa	father	õde	sister
ema	mother	onu	uncle
vend	brother	tädi	aunt

These are put together as compounds to express other family relationships.

Grandchildren:

pojapoeg	son's son
tütrepoeg	daughter's son
pojatütar	son's daughter
tütretütar	daughter's daughter

Nephews and nieces:

vennapoeg	brother's son
õepoeg	sister's son
vennatütar	brother's daughter
õetütar	sister's daughter

Cousins:

onupoeg	uncle's son
tädipoeg	aunt's son

onutütar
täditütar

uncle's daughter
aunt's daughter

Only blood relatives are 'uncles' and 'aunts'. If they are not related by blood, they are called 'uncle's wife' or 'aunt's husband':

onunaine
tädimees

uncle's wife
aunt's husband

In-laws are treated the same way:

õemees
vennanaine

sister's husband
brother's wife

2. Noun Compounds

A

poissmees
tütarlaps
raudtee
postkontor

bachelor (lit. boy-man)
girl (lit. daughter-girl)
railroad
post office

B

vennapoeg
seapraad
ajakirjanik
vabrikutöö

nephew (lit. brother's son)
pork roast
journalist
factory work

In Estonian, nouns can be put together to form compounds basically in two ways. In A, the first element is in the nominative case (poiss, tütar, etc.). In B, the first element is in the genitive case (venna, sea, etc.).

Since there are no simple rules of thumb to tell in which case the first element will be, each compound should be learned individually. In compounds, only the first syllable of the first component is stressed. The first syllable of the second component carries the secondary stress.

3. The Illative Case

A

Kuidas ma pääsen siit sadamasse?
Kas me ei läheks hetkeks kohvikusse?

How do I get from here to the harbor?
Why don't we go to the coffee house for a moment?

Mul on kavatsus täna teatrisse minna.
Ma lähengi praegu ärnisse.
Kui kauaks teie Eestisse jääte?

I intend to go to the theater today.
I am going to the store right now.
How long are you staying in Estonia?

B

Ta sõidab siit edasi Rootsi.
Meie Tomiga läheme õhtul kinno.
Ma pean minema tagasi hotelli.
Ta saabus Soome.

From here he will go on to Sweden.
Tom and I are going to the movies tonight.
I must go back to the hotel.
He arrived in Finland.

The general meaning of the illative case is 'into, to'. In connection with certain verbs (such as jääma 'to stay, remain', saabuma 'to arrive') it corresponds to English 'at, in' (see the last sentences in A and in B).

In A, the ending -sse is added to the genitive case (sadama + -sse, kohviku + -sse). The -sse case ending may be used with almost every declinable word.

In B, we have a short form of the illative (Rootsi, kinno, hotelli, etc.). The short form is used only with certain declinable words and it is often — but not always — identical in form with

the partitive case (concerning the partitive, see Unit 5). In the following Units and in the Glossary the short illative is listed in parentheses as the fourth form (after the partitive) if it is used.

For words having both the long and short illative, there is sometimes a difference in their usage; the short form indicates motion directly into something, whereas the long form is used in an abstract sense in connection with certain verbs (such as puutuma 'to be concerned', suhtuma 'to have a certain attitude', mõjuma 'to have an influence on'). For instance, ta läks linna 'he went to town', but: mis linnasse puutub 'as far as the town is concerned'.

Here is a list of short illative forms of the nouns which we have had so far (only more current forms are listed):

Det`roiti	to Detroit
ho`telli	to the hotel
`jaama	to the station
`kauplusse	to the store
`kesk`kool'i	to high school
`kesk`linna	to the center of the city
`kinno	to the movies
`kool'i	to the school
`kätte	to, into the hands (of somebody)
laste`aeda	to kindergarten
`linna	to town
majandus`teadus`konda	to the economics department
New`Yorki	to New York
`raud`tee`jaama	to the station
restorani	to the restaurant
`riide`ärri	to the clothing store
`Root'si	to Sweden
`Soome	to Finland
Tal`linna	to Tallinn
`Tartu	to Tartu
`toos'i	into a box
`tulle	into fire
`vette	into water
`ärri	to a store
üli`kool'i	to the university

4. The Elative Case

Ma olen pärit <u>Detroidist</u> .	I am from Detroit.
Mina olen <u>Tšikagost</u> .	I am from Chicago.
Kas teie tulete <u>suurest perest</u> ?	Do you come from a big family?
Mu tädipoeg ja täditütar <u>Ameerikast</u> külastasid meid möödunud aastal.	My cousins from America visited us last year.

The elative case means, roughly, 'from (inside), out of'. The elative case ending -st is added to the genitive case-form (Detroidi + -st, Tšikago + -st, suure + -st, pere + -st).

Exercises

1. Substitute.

- a. Me läheme varsti sadamasse.

äri

Me läheme varsti ärisse.

kino
teater
vabrik
sadam
jaam
kool
postkontor
restoran
ülikool
hotell
ooper
kohvik
kauplus

Me läheme varsti kinno.
Me läheme varsti teatrisse.
Me läheme varsti vabrikusse.
Me läheme varsti sadamasse.
Me läheme varsti jaama.
Me läheme varsti kooli.
Me läheme varsti postkontorisse.
Me läheme varsti restorani.
Me läheme varsti ülikooli.
Me läheme varsti hotelli.
Me läheme varsti ooperisse.
Me läheme varsti kohvikusse.
Me läheme varsti kauplusesse.

b. Ta jääb Eestisse üheks kuuks.

New York
Ameerika
hotell
Soome
kodu
linn
Rootsi

Ta jääb New Yorki üheks kuuks.
Ta jääb Ameerikasse üheks kuuks.
Ta jääb hotelli üheks kuuks.
Ta jääb Soome üheks kuuks.
Ta jääb koju üheks kuuks.
Ta jääb linna üheks kuuks.
Ta jääb Rootsi üheks kuuks.

c. Me kolisime möödunud aastal New Yorki.

Tallinn
Kalifornia
Tšikago
Tartu
Eesti
pealinn
Detroit

Me kolisime möödunud aastal Tallinna.
Me kolisime möödunud aastal Kaliforniasse.
Me kolisime möödunud aastal Tšikagosse.
Me kolisime möödunud aastal Tartu.
Me kolisime möödunud aastal Eestisse.
Me kolisime möödunud aastal pealinna.
Me kolisime möödunud aastal Detroiti.

2. Substitute.

a. Ta on pärit Detroidist.

Soome
Eesti
Tartu
Tšikago
New York

Ta on pärit Soomest.
Ta on pärit Eestist.
Ta on pärit Tartust.
Ta on pärit Tšikagost.
Ta on pärit New Yorgist.

b. Kas te tulete sadamast?

kino
äri
teater
kohvik
hotell
lasteaed
kool
vabrik
ülikool
postkontor
kauplus
ooper

Kas te tulete kinost?
Kas te tulete ärist?
Kas te tulete teatrist?
Kas te tulete kohvikust?
Kas te tulete hotellist?
Kas te tulete lasteaiast?
Kas te tulete koolist?
Kas te tulete vabrikust?
Kas te tulete ülikoolist?
Kas te tulete postkontorist?
Kas te tulete kauplusest?
Kas te tulete ooperist?

c. Nad külastavad meid Rootsist.

pealinn
Ameerika
Tallinn
Detroit
Kalifornia

Nad külastavad meid pealinnast.
Nad külastavad meid Ameerikast.
Nad külastavad meid Tallinnast.
Nad külastavad meid Detroidist.
Nad külastavad meid Kaliforniast.

3. Put the words in parentheses into the inessive, illative, or elative case.

Mu isa tuleb õhtul (äri) koju.
Kui kauaks jäävad nad (Ameerika)?
Me töötame (äri).
Kuidas ma pääsen siit (jaam)?
Talumees tuleb (risttänav).
Ta on notariks (Tartu).
Lähme (kohvik)!
Mis kell olete te (kodu)?
Nad tulevad (suur pere).
Mu vanemad sõidavad ülehommel (linn).
Nad kolisid hiljuti (Detroit).
Tema vennapoeg elab (Soome).
Kas te tulete praegu (Tartu) või (Tallinn)?
Mu onupoeg õpib (ülikool) keeleteadust.
Kas läheme homme õhtul (kino) või
(teater)?

Mu isa tuleb õhtul ärist koju.
Kui kauaks jäävad nad Ameerikasse?
Me töötame äris.
Kuidas ma pääsen siit jaama?
Talumees tuleb ristikänavast.
Ta on notariks Tartus.
Lähme kohvikusse!
Mis kell olete te kodus?
Nad tulevad suurest perest.
Mu vanemad sõidavad ülehommel linna.
Nad kolisid hiljuti Detroiti.
Tema vennapoeg elab Soomes.
Kas te tulete praegu Tartust või Tallinnast?
Mu onupoeg õpib ülikoolis keeleteadust.
Kas läheme homme õhtul kinno või
teatrisse?

4. Answer the questions, using the suggested words.

Kus nad töötavad?
vabrik
Kus asub tema isa äri?
Tallinn
Kuhu te kolisite?
Tartu
Kus nad on praegu külaskäigul?
Ameerika
Kust sa pärit oled?
New York
Kuhu te jääte üheks kuuks?
Rootsi
Kus nad nüüd peatuvad?
hotell
Kus su tädi oma mehega elab?
Detroit
Kuhu me praegu läheme?
äri
Kust teie isa teid külastas?
Kalifornia
Kuhu nad siit sõidavad?
Eesti ja Rootsi
Kus ta on elanud viimasel ajal?
pealinn
Kus on sul sugulasi?
Eesti

Nad töötavad vabrikus.
Tema isa äri asub Tallinnas.
Me kolisime Tartu.
Nad on praegu külaskäigul Ameerikas.
Ma olen pärit New Yorgist.
Me jääme üheks kuuks Rootsi.
Nad peatuvad nüüd hotellis.
Mu tädi elab oma mehega Detroidis.
Me läheme praegu ärril.
Mu isa külastas mind Kaliforniast.
Nad sõidavad siit Eestisse ja Rootsi.
Ta on elanud viimasel ajal pealinnas.
Mul on sugulasi Eestis.

Kuhu te tahaksite minna? ooper	Me tahaksime ooperisse minna.
Kus su vennatütar on müüjaks? äri	Mu vennatütar on äris müüjaks.
Kus tema perekond praegu asub? New York	Tema perekond asub praegu New Yorgis.
Kus need lapsed käivad? lasteaed	Need lapsed käivad lasteaias.
Kuhu sul on kavatsus täna minna? kino	Mul on kavatsus täna kinno minna.
Kus nad saavad kokku? raudteejaam	Nad saavad raudteejaamas kokku.
Kus elavad su isa ja ema? Kalifornia	Mu isa ja ema elavad Kalifornias.
Kus su onupoeg õpib? ülikool	Mu onupoeg õpib ülikoolis.
Kuhu te õhtul lähete? sadam	Me läheme õhtul sadamasse.
Kus on parem juttu ajada? kohvik	Kohvikus on parem juttu ajada.

C o n v e r s a t i o n s

1

Vaha: Tere, härra Pihu. Teie ka Tallinnas?
Pihu: Jah, ma külastan siin oma sugulasi.
Vaha: Kes teil siin on?
Pihu: Kaks venda, onu ja tädi.
Vaha: Kas jääte siia kauaks?
Pihu: Ei. Naine ootab mind varsti koju.
Vaha: Naine? Ma arvasin, et olete veel poissmees.
Pihu: Ei, ma olen abielus. Meil on juba üks laps. Kui suur on teie perekond?
Vaha: Mul on kolm last. Vanem poeg töötab ühes äris. Noorem käib koolis. Tütar on veel väga väike. Ka mu vennapoeg elab meie juures.
Pihu: Siis on teil suur perekond. Mis teeb teie õde?
Vaha: Ta ei elagi enam Eestis. Ta sõitis juba möödunud aastal Ameerikasse.
Pihu: Kas tõesti?
Vaha: Jah, ta elab nüüd New Yorgis ja on ameeriklasega abielus.
Pihu: Lähme kohvikusse ja joome tass kohvi.
Vaha: Hästi, lähme.

2

Kangro: Mis su nimi on?
Poiss: Mati.
Kangro: Kui vana sa oled?
Poiss: Kuue-aastane.
Kangro: Tubli poiss. Kas sul vendi ja õdesid on?
Poiss: Mul on kolm venda. Aga õde mul ei ole.
Kangro: Mis su isa teeb?
Poiss: Isa töötab vabrikus.
Kangro: Aga ema?

Poiss: Ema on kodus.
Kangro: Kuhu sa nüüd lähed?
Poiss: Tädi poole. Nägemiseni.

Suggestions for Conversations

1

The teacher will ask two of you at a time to stand up and tell about your families and friends. You will ask each other such questions as the following, and add others of your own: (a) Where are you living? (b) How many brothers do you have? Sisters? Where are they, and what do they do? (c) Are you married or not? If you are, where is your wife? (d) Do you have any children? If so, how old are they? (e) Other questions?

2

You are talking to a little girl. You ask her her name. She tells you. You ask how old she is; she replies that she is eight. You ask where she lives, and she replies that she lives at ten Kase street. You ask if she has any brothers or sisters. She hasn't any brothers, but she has one sister. You ask where her sister is. She is in school. You ask what her father does, and she says he is a teacher. You ask what her mother does. She says her mother works at home. Today she has gone to see her uncle. The girl says she must go now and says good-by.

3

You meet a young man and ask him whether he is a student. He answers in the affirmative and tells you that he is studying linguistics at Tartu University. You say that your nephew Karl Kesa is also studying linguistics and that you are studying economics. He says that he knows your cousin very well; his father is a doctor in Türi. In the summer he is helping his uncle in Tallinn. You say good-by and state that you will see him in Tartu.

UNIT 5

Basic Sentences

Weather

Heino

`tervis, -e	health
`tervist (part.)	health; hi!
Tervist, John, kuhu teie lähete?	Hi, John, where are you going?

John

kuhugi	to some place, somewhere
`ei kuhugi	nowhere, not anywhere
Ei kuhugi.	Nowhere.
jaluta/ma, -da, -n	to walk
`ilm, ilma	weather
`ilma (part.)	weather
`vaatama, vaadata, `vaatan	to look, see
Ma tulin välja jalutama ja ilma vaatama.	I just came out for a walk and to have a look at the weather.
`hakkas	(it) began
igav, -a	bored, boring
`hakkas igav	was (were) bored
kodunt	from home
Mul hakkas igav, sest Tom on kodunt ära.	I became bored because Tom is away from home.

Heino

`halb, halva	bad
jahe, -da	cool
tuuli/ne, -se	windy
Täna on halb ilm — jahe ja tuuline.	Today the weather is bad — it's cool and windy.
eile	yesterday
`paist/ma -a, paistan	to shine; to look, seem
`päike, -se	sun
taevas, `taeva	sky
üleni	all over
`pilv, pilve	cloud
`pilves ¹	cloudy

¹ `Pilves is exceptional in having the overlong degree of quantity, because of its use as an adverb. The regular inessive case would be pilves 'in the cloud'.

Eile paistis päike, aga täna on taevas
üleni pilves.

armasta/ma, -da, -n
`see*sugu/ne, -se
`see*sugust (part.)
Ma ei armasta seesugust ilma.

Yesterday we had sunshine, but today the
whole sky is cloudy.

to love, like
such
such
I don't like such weather.

John

`vihm, vihma
`vihma (part.)
Kas arvate, et täna tuleb vihma?

rain
rain
Do you think it will rain today?

Heino

`usku/ma, -da, usun
enam
Ma ei usu, et täna enam vihma tuleb.

to believe
more
I don't think it will rain any more today.

sada/ma, -da, sajan
sadas
ju
Sadas ju kogu öö.

to rain
it rained
well, really, as you know
As you know, it rained all night.

ilma*/`jaam, -jaama
ennusta/ma, -da, -n
ennustas
tänaseks
`kuiv, kuiva
`kuiva (part.)
Ka ilmajaam ennustas tänaseks kuiva
ilma.

weather station
to predict
predicted
for today
dry
dry
Also the weatherman predicted dry weather
for today.

John

sageli
`see*sugused
ilmad (nom. pl.)
Kas Tallinnas on sageli seesugused ilmad?

often
such ones
weather
Is the weather in Tallinn often like this?

Heino

kevad, -e
kevadel
sügis, -e
sügisel
Ei, ainult kevadel ja sügisel.

spring
in the spring
fall
in the fall
No, only in the spring and fall.

suv/i, -e
suvel
harilikult
`soe, sooja
`päikese*`paisteli/ne, -se
Suvel on siin harilikult soe ja päikese-
paisteline.

summer
in the summer
usually
warm
sunny
In the summer it is usually warm and
sunny here.

`Lõuna-Eesti, -
`veelgi
soojem, -a
Lõuna-Eestis on suvel veelgi soojem.

South Estonia
still (emphasized)
warmer
In South Estonia it is even warmer in the
summer.

`tal'v, talve
Missugune on siin talv?

mer/i, -e
`tõttu
`külm, külma
sise*`maa, -
Mere tõttu pole see nii külm kui
sisemaal.

`lange/ma, -da, -n
tempera/^tuur, -tuuri
`kolm*kümmend, kolme*`kümne
`kraad', kraad'i
kraad'ini
`alla
`nul'l, nul'li
Aga mõnikord langeb temperatuur kuni
kolmekümne kraadini alla nulli.²

lum/i, -e
Lumi on kogu talve maas.

vähemalt
suusata/ma, -da, -n
Siis on vähemalt hea suusatada.

`siiski
kevadet (part.)
`talve (part.)
Ma armastan siiski rohkem kevadet kui
talve.

kõige ilusam
`aasta*/`aeg, -aja
Kevad on kõige ilusam aastaeg
Eestis.

kliima, -
Missugune on kliima Ameerikas?

`mitme*kesi/ne, -se
terri`toorium, -i
Väga mitmekesine, sest Ameerika
territoorium on suur.

põhi, põhja
`pea*`aegu

John

winter
What kind of winter do you have here?

Heino

sea
because of, owing to
cold
inland, interior (of a country)
Because of the sea it's not as cold as in
the interior.

to fall
temperature
thirty
degree
up to the degree
below
zero
But sometimes the temperature falls to
thirty degrees below zero.

snow
Snow is on the ground all winter.

John

at least
to ski
At least it is good for skiing then.

Heino

still, nevertheless
spring
winter
Nevertheless I like spring more than
winter.

most beautiful
season
Spring is the most beautiful season in
Estonia.

climate
How is the climate in America?

John

varied
territory
It varies greatly since the territory of
America is large.

north
almost

² Estonia uses the metric system; therefore centigrade.

Põhja pool on kliima peaaegu samasugune
kui Eestis.

`sealgi

`lund (part.)

Sealgi on mõnikord väga külm ja palju
lund.

`suurte

lume*/`tuisk, -tuisu

lume*`tuiskude

vahel

`rong, rongi

rongid

`kinni

`kinni `jääma

Suurte lumetuiskude tõttu jäävad vahel
rongid kinni.

palav, -a

`Ungari, -

I`taalia, -

Aga lõunas on palav, nagu Ungaris või
Itaalias.

In the north the climate is almost the same
as in Estonia.

also there

snow

Sometimes they have lots of cold and snow
there too.

of big ones

snowstorm

of snow storms

sometimes; between

train

trains

closed; stuck

to get stuck

Because of big snow storms the trains
sometimes get stuck.

hot

Hungary

Italy

But in the south it's hot, like in Hungary or
Italy.

Heino

`mis*sugused (nom. pl.)

`võrdlema, võrrelda, `võrdlen

võrreldes

Eestiga

Missugused ilmad on New Yorgis võrreldes
Eestiga?

which, what kind

to compare

in comparison

with Estonia

How does the weather in New York compare
with that in Estonia?

John

kliimat (part.)

`saa/ma, -da, -n

`saaksin

omaga

Ma ei tunne Eesti kliimat nii hästi, et
saaksin seda New Yorgi omaga
võrrelda.

climate

to be able

(I) could

with one's own

I am not familiar enough with the climate in
Estonia to be able to compare it with
that of New York.

ilus, -a

`leebe, -

Kevad on sealgi väga ilus ja leebe.

beautiful

gentle, mild

Spring is very beautiful and mild there also.

`liiga

`kuum, kuuma

`niiske, -

Aga suvi on liiga kuum ja niiske.

too much

hot

humid

But summer is too hot and humid.

`sain

naiselt

üle*eile

kiri, kirja

Ma sain oma naiselt üleeeile kirja.

(I) got, received

from the wife

day before yesterday

letter; design

I got a letter from my wife day before
yesterday.

kirjuta/ma, -da, -n
olevat³
pikem, -a
pikemat (part.)
`põud, põua
Ta kirjutas, et Ameerikas olevat pikemat
aega põud.

to write; to prescribe
(it's said that it) is
longer
longer
drought
She wrote that there has been a drought in
America for some time.

piki*`silmi
`ootama, oodata, `ootan
oodatavat⁴
Pikisilmi oodatavat vihma.

longingly, anxiously
to wait, expect
(it's said that they) wait, expect
They are waiting very anxiously for rain.

Heino

`väl'ja*`poole
`sõit/ma, -a, sõidan
`sõitnud
Kas olete Tallinnast juba kuhugi
väljapoole sõitnud?

out, outside
to drive, ride, go
gone (and come back)
Have you already taken a trip somewhere
outside of Tallinn?

John

Veel mitte.
ligemal ajal
Aga me kavatseme Tomiga ligemal ajal
Tartu sõita.
kedagi (part.)
Kahjuks ei tunne me seal kedagi.

Not yet.
in the near future
But Tom and I plan to go to Tartu in the
near future.
someone, somebody
Unfortunately, we don't know anybody there.

Heino

ühele
sõbrale
`ümbrus, -e
`näitaks
Ma võin kirjutada ühele oma sõbrale, et
ta teile linna ja selle ümbrust näitaks.

to one
to a friend
surroundings
(he) would show
I can write to one of my friends and have
him show you the town and its surroundings.

`maale
Täna sõidan ma onu poole maale.

to the country
Today I'm going to my uncle's place in the
country.

`kaasa
Kas te ei sooviks kaasa tulla?
`selgem, -a
Näete, taevas on juba selgem.
Varsti tuleb päike välja.

along
Wouldn't you like to come along?
clearer
Look, the sky is clearer already.
The sun will come out soon.

John

Kui kaugel see Tallinnast on?

How far is it from Tallinn?

³Olevat is present tense of indirect discourse; see Unit 16.

⁴Oodatavat is present tense of indirect discourse (impersonal); see Unit 27.

Heino

`viis*kümmend, viie*`kümne	fifty
kilo*`meet/er, -ri	kilometer
kilo*`meetrit (part.)	kilometer
Viiskümmend kilomeetrit.	Fifty kilometers.
`sõit, sõidu	drive, ride, trip
rongiga	by (lit. with) train
Umbes ühe tunni sõit rongiga.	About an hour's trip by train.
`väl'ja minema	to depart
`jõud/ma, -a, jõuan	to be able, to manage; to arrive
pärale `jõudma	to arrive
`kaht (part.)	two
Rong läheb välja kell üks ja jõuab pärale varsti pärast kell kaht.	The train leaves at one o'clock and arrives shortly after two o'clock.
hobusega	with a horse
`vastu tulema	to come to meet
kolmeks	by three
päral olema	to be at the destination
`pool	at, by (somebody's) house
Onu tuleb hobusega jaama vastu, nii et pool kolmeks oleme tema pool päral.	My uncle will meet us at the station with a horse (and wagon), so that we will be at his home by half past two.

John

Hästi, lähme.	Fine, let's go.
`loot/ma, -a, loodan	to hope, expect
püsi/ma, -da, -n	to stay
Ma loodan, et ilm püsib ilus.	I hope that the weather will stay nice.

Additional Words

`jälle	again
`Lehtse, -	(topon.)
Tapa, -	(town in Estonia)

Grammar

1. The Adessive Case

Ta on käinud nähtavasti turul.	He has evidently been at the market.
Järgmise tänava nurgal ongi ligem trammipeatus.	The nearest streetcar stop is at the corner of the next street.
Mere tõttu pole see nii külm kui sisemaal.	Because of the sea it's not as cold as in the interior.
Raamat on laual.	The book is on the table.

The meaning of the adessive case is, in general, 'on something, at a place'. It is translated by various English prepositions, such as 'at', 'on', and 'in'. The adessive ending -l is added to the genitive case-form (туру + -l, nurga + -l).

Some special uses of the adessive:

A

Mu vend elab Türi.
Ta on külaskäigul Tapa.
Me asume Lehtse.

My brother lives in Türi.
He is visiting in Tapa.
We live in Lehtse.

B

kevadel
sügisel
suvel
talvel
laupäeval
esmaspäeval
möödunud aastal
õhtul
õhtupoolikul
hommikul

in the spring
in the fall
in the summer
in the winter
on Saturday
on Monday
last year
in the evening
in the afternoon
in the morning

C

Kas sul õdesid ja vendi on?
Tal on suur riideäri kesklinnas.
Meil ei ole midagi scille vastu.
Ma arvan, et teil on õigus.

Do you have any sisters and brothers?
He has a big clothing store downtown.
We have no objection to it.
I think that you are right (lit. you have right).

Neil ei ole praegu piima.

They don't have any milk now.

The adessive case is used, in place of the inessive (see Unit 3), with some place names, such as Türi, Tapa, Lehtse (in A), to express location.

The adessive is used in various expressions of time, such as in a certain season, day, year, and part of the day (in B).

The adessive is also used to indicate a person who has or lacks something (in C). (See also Unit 1.)

2. The Partitive Case

Ma ei soovi kala.
Lubage mulle tass teed.
Umbes kaks nädalat.
Palun klaas vett.

I'd rather not have fish.
Give me a cup of tea.
About two weeks.
Give me a glass of water, please.

The words underlined ending in a vowel, -d, or -t (-tt), are in the partitive case. Since the form of the partitive case is difficult to predict, it is given in the Glossary following the genitive case-form. It will be given hereafter also in the Basic Sentences when introducing new words.

The use of the partitive:

A

Kaks krooni.
Kolm senti.
Mu kaks venda töötavad Fordi juures.
Tal ei ole viit krooni.

Two crowns.
Three cents.
My two brothers are working for Ford.
He doesn't have five crowns.

B

Laual on klaas piima.
Palun tass kohvi.
Tal on palju raha.
Mitu õde sul on?

There is a glass of milk on the table.
Give me a cup of coffee, please.
He has much money.
How many sisters do you have?

C

Palun võid ja leiba.
Andke mulle vett!
Ma soovin õlut.

Bread and butter, please.
Give me some water.
I would like some beer.

D

Ilmajaam ennustas kuiva ilma.
Ma armastan rohkem kevadet kui talve.
Õhtul võin ma teile linna näidata.
Ma ei armasta seesugust ilma.
Ma ei tunne Eesti kliimat hästi.

The weatherman predicted dry weather.
I like spring more than winter.
In the evening I can show you the town.
I don't like such weather.
I am not too familiar with the climate
in Estonia.

Words are in the partitive case when they follow a numeral other than üks 'one' and when that numeral appears in the nominative or partitive case (in A).

Words denoting divisible substances are in the partitive case when they follow an expression of quantity or measure, such as klaas, tass, palju, and mitu (in B).

Words denoting divisible substances and meaning 'some of' are in the partitive case (in C).

The direct object in Estonian is often in the partitive case (examples in D). Thus the subject (the actor) and the object (the goal) are usually differentiated by their form in Estonian, as opposed to English which makes this distinction mainly by word order. For a more detailed discussion of the use of the partitive and other cases as the object, see Units 19 and 20.

3. Conditional Mood, Present Tense

I. Affirmative

Ma tahaksin tutvuda sadamatöölise
tööga.
Neil päevil tahaksime me teatrisse
minna.
Kas võiksite mulle juhatada ...
Ma ei tunne Eesti kliimat nii hästi, et
saaksin seda New Yorgi omaga võr-
relda.

I'd like to become familiar with the work
of the longshoremen.
We would like to go to the theater one of
these days.
Could you direct me ...
I am not familiar enough with the climate
in Estonia to be able to compare it
with that of New York.

The conditional present tense forms (underlined) correspond to English 'would like', 'would direct', 'would be able', etc. They consist of the stem, the conditional suffix, and the personal ending. The form taha-ksi-n '(I) would like' can be analyzed as follows:

taha- the stem (which is obtained from the first person singular present tense
tahan by dropping -n)
-ksi- the conditional suffix
-n the first person ending

As an example, the verb tahtma 'to want' is conjugated in the conditional present tense:

ma	taha-ksi-n	I would like
sa	taha-ksi-d	you would like
ta	taha-ks	he (she, it) would like
me	taha-ksi-me	we would like
te	taha-ksi-te	you would like
nad	taha-ksi-d	they would like

Note that in the third person singular (taha-ks) the conditional mode marker is -ks and no personal ending is added.

II. Negative

Kas te ei sooviks kinno tulla?

Wouldn't you like to come to the movies?

Kas me ei läheks kohvikusse?
Kas te ei tahaks mind saata?

Why don't we go to the coffee house?
Wouldn't you like to accompany me?

The negative conditional present tense forms are underlined. Following is the complete paradigm:

ma ei tahaks
sa ei tahaks
ta ei tahaks
me ei tahaks
te ei tahaks
nad ei tahaks

I would not like
you would not like
he (she, it) would not like
we would not like
you would not like
they would not like

The forms of the negative conditional present tense do not change according to person. Here ei 'not' is followed by the conditional form in -ks without a personal ending, like the third person singular affirmative.

Exercises

1. Put the words in parentheses into the adessive case.

(Kevad) ja (sügis) tuleb meil vihma.
(Õhtu) läheme me kinno.
(Suvi) on meil soe.
Möödunud (aasta) kolisime me üle Tartu.
(Teie) on kaks õde.
(Laupäev) sõidan ma maale.
(Sisemaa) on hea suusatada.
Äri on tänava (nurk).
Ta müüb toiduaineid (turg).
(Sa) on suur perekond.
Vana kooliõpetaja on (pension).
Ta asub (Türi).
Me oleme Ameerikas (külaskäik).
(Suvevaheaeg) olen ma vaba.

Kevadel ja sügisel tuleb meil vihma.
Õhtul läheme me kinno.
Suvel on meil soe.
Möödunud aastal kolisime me üle Tartu.
Teil on kaks õde.
Laupäeval sõidan ma maale.
Sisemaal on hea suusatada.
Äri on tänava nurgal.
Ta müüb toiduaineid turul.
Sul on suur perekond.
Vana kooliõpetaja on pensionil.
Ta asub Türil.
Me oleme Ameerikas külaskäigul.
Suvevaheajal olen ma vaba.

2. Substitute.

a. Selles äris müüakse leiba.

juust
või
jahu
suhkur
vorst

Selles äris müüakse juustu.
Selles äris müüakse võid.
Selles äris müüakse jahu.
Selles äris müüakse suhkrut.
Selles äris müüakse vorsti.

b. Kas te soovite õlut?

piim
kala
vorst
või

Kas te soovite piima?
Kas te soovite kala?
Kas te soovite vorsti?
Kas te soovite võid?

c. Nad ootavad pikisilmi vihma.

lumi
sügis

Nad ootavad pikisilmi lund.
Nad ootavad pikisilmi sügist.

külaskäik
talv
kiri
suvevaheaeg
päike
suvi

Nad ootavad pikisilmi külaskäiku.
Nad ootavad pikisilmi talve.
Nad ootavad pikisilmi kirja.
Nad ootavad pikisilmi suvevaheaega.
Nad ootavad pikisilmi päikest.
Nad ootavad pikisilmi suve.

d. Ma ei armasta külma talve.

halb ilm
igav draama
kuum suvi
jahe õhtu
päikesepaisteline päev
raske töö
pikk kiri
seesugune kliima
väike äri

Ma ei armasta halba ilma.
Ma ei armasta igavat draamat.
Ma ei armasta kuumat suve.
Ma ei armasta jahedat õhtut.
Ma ei armasta päikesepaistelist päeva.
Ma ei armasta rasket tööd.
Ma ei armasta pikka kirja.
Ma ei armasta seesugust kliimat.
Ma ei armasta väikest äri.

e. Mul on kaks venda.

õde
tütar
tädi
poeg

Mul on kaks õde.
Mul on kaks tütart.
Mul on kaks tädi.
Mul on kaks poega.

f. Meil on kolm tädipoega.

täditütar
vend
onu
vennapoeg

Meil on kolm täditütart.
Meil on kolm venda.
Meil on kolm onu.
Meil on kolm vennapoega.

g. Kas te tunnete seda tütarlast?

ameeriklane
kaupmees
advokaat
kohtunik
õpetaja
ametnik
sõjaväelane
talumees
naaber
apteeker

Kas te tunnete seda ameeriklast?
Kas te tunnete seda kaupmeest?
Kas te tunnete seda advokaati?
Kas te tunnete seda kohtunikku?
Kas te tunnete seda õpetajat?
Kas te tunnete seda ametnikku?
Kas te tunnete seda sõjaväelast?
Kas te tunnete seda talumeest?
Kas te tunnete seda naabrit?
Kas te tunnete seda apteekrit?

h. Kas te näitaksite mulle linna?

teater
Tallinn
kool
autovabrik
Tartu
pealinn
pilt
kiri

Kas te näitaksite mulle teatrit?
Kas te näitaksite mulle Tallinna?
Kas te näitaksite mulle kooli?
Kas te näitaksite mulle autovabrikut?
Kas te näitaksite mulle Tartut?
Kas te näitaksite mulle pealinna?
Kas te näitaksite mulle pilti?
Kas te näitaksite mulle kirja?

i. Lähme homme ülikooli vaatama!

turg
kesklinn
vabrik

Lähme homme turgu vaatama!
Lähme homme kesklinna vaatama!
Lähme homme vabrikut vaatama!

lasteaed
ametiasutus
sadam
ümbrus

Lähme homme lasteaeda vaatama!
Lähme homme ametiasutust vaatama!
Lähme homme sadamat vaatama!
Lähme homme ümbrust vaatama!

3. Substitute.

a. Ma läheksin heameelega restorani.

me
ta
sa
nad
te
Heino

Me läheksime heameelega restorani.
Ta läheks heameelega restorani.
Sa läheksid heameelega restorani.
Nad läheksid heameelega restorani.
Te läheksite heameelega restorani.
Heino läheks heameelega restorani.

b. Kas ta võiks kaasa tulla?

sa
te
nad
ma
isa
me

Kas sa võiksid kaasa tulla?
Kas te võiksite kaasa tulla?
Kas nad võiksid kaasa tulla?
Kas ma võiksin kaasa tulla?
Kas isa võiks kaasa tulla?
Kas me võiksime kaasa tulla?

c. Mida teie Tallinnast sooviksite?

nad
ta
sa
Tõnu

Mida nad Tallinnast sooviksid?
Mida ta Tallinnast sooviks?
Mida sa Tallinnast sooviksid?
Mida Tõnu Tallinnast sooviks?

d. Kas sa ei tahaks täna suusatada?

ta
nad
teie
vend

Kas ta ei tahaks täna suusatada?
Kas nad ei tahaks täna suusatada?
Kas teie ei tahaks täna suusatada?
Kas vend ei tahaks täna suusatada?

e. Ma sõidaksin Tartu, kui ma seal kedagi tunneksin.

me
nad
ta
sa
teie
õde

me
nad
ta
sa
teie
ta

Me sõidaksime Tartu, kui me seal kedagi tunneksime.
Nad sõidaksid Tartu, kui nad seal kedagi tunneksid.
Ta sõidaks Tartu, kui ta seal kedagi tunneks.
Sa sõidaksid Tartu, kui sa seal kedagi tunneksid.
Teie sõidaksite Tartu, kui teie seal kedagi tunneksite.
Õde sõidaks Tartu, kui ta seal kedagi tunneks.

Conversations

1

Härra Kangro: Tere, proua Masa! Kas teie abikaasa on kodus?

Proua Masa: Tere! Ei, ta on juba kogu päeva kodunt ära. Aga ta tuleb varsti.

Härra Kangro: Täna on jahe ja tuuline. Hakkab arvatavasti vihma sadama. Ka ilmajaam ennustas tänaseks halba ilma.

Proua Masa: Ma arvan, et tuleb lund. Te käisite hiljuti Tartus. Missugune oli ilm seal?

Härra Kangro: Seal oli soojem kui siin. Kogu aja paistis päike.

Proua Masa: Tartu on ka lõuna pool.

Härra Kangro: Eile sain ma naiselt Tartust kirja. Ta kirjutas, et ka neil olevat nüüd jahe.

Proua Masa: Sealt tulebki mu mees.

Härra Masa: Oo, küll on täna külm! Juba tuleb lund.

Proua Masa: Kas tõesti?

Härra Masa: Tere härra Kangro! Kuidas käsi käib?

Härra Kangro: Pole viga. Ma ainult ei armasta sügist.

Härra Masa: Mina ootan talve. Siis saab jälle suusatada.

Proua Masa: Kas soovite tass kohvi, härra Kangro?

Härra Kangro: Tänan, heameelega.

2

Juhan: Tere Jaan! Kuhu sa sõidad?

Jaan: Isa poole Tartu.

Juhan: Mis kell läheb rong?

Jaan: Kell kaksteist.

Juhan: Ja mis kell sa pärale jõuad?

Jaan: Varsti pärast kell kuut õhtul.

Juhan: Minu rong läheb kell üks.

Jaan: Siis on meil veel aega. Lähme jooime tass kohvi.

Suggestions for Conversations

1

In a group of two, discuss the weather of various sections of the country where you have lived. Ask your partner all the questions you can, and when you are answering give all the facts you can. Some suggestions are as follows: Where do you come from? Is that in the north or in the south? How is the weather? Do you have snow in the winter? Is it cold and windy there? How is the weather here in comparison with that in Estonia (America)? Is it sunny here in the summer? Where is it better, here or there?

2

Two of you will discuss today's weather. Some suggestions are: How is the weather today? Is it windy or cloudy, or is it warm? Is the sun shining? Do you think that it is going to rain today?

UNIT 6

First Review

Exercises

1. Answer in the affirmative.

Kas olete juba kaua siin olnud?	Olen küll. (Jah, olen küll. Jah, olen.)
Kas te olete ajakirjanik?	Olen küll. (Jah, olen küll. Jah, olen.)
Kas ta on juba pensionil?	Jah, on küll. (Jah, ta on juba pensionil.)
Kas sadam on kaugel?	On küll. (Jah, on.)
On ka teie sõber siin?	On küll. (Jah, ta on siin. Jah, on.)
Kas te olete juba teatris käinud?	Olen küll. (Jah, olen küll. Jah, olen.)
Kas täna on ilus ilm?	On küll. (Jah, on. Jah, täna on ilus ilm.)

2. Answer the questions in (1) in the negative.

Example: Kas olete juba kaua siin olnud? Ei ole.

3. Put the words in parentheses into the proper form of the present tense.

Kuhu teie (minema)?	Kuhu teie lähete?
John (olema) täna sadamas.	John on täna sadamas.
Temperatuur (langema) alla nulli.	Temperatuur langeb alla nulli.
Mu lapsed (käima) juba koolis.	Mu lapsed käivad juba koolis.
Talumees (tulema) hobusega linna.	Talumees tuleb hobusega linna.
Ma (armastama) väga talve.	Ma armastan väga talve.
Kas te (elama) nüüd Detroidis?	Kas te elate nüüd Detroidis?
Me (pidama) koju minema.	Me peame koju minema.
Talvel (jääma) rongid vahel kinni.	Talvel jäävad rongid vahel kinni.
Ma (juhatama) teile, kuidas siit jaama minna.	Ma juhatan teile, kuidas siit jaama minna.
Ma (võima) minna kohvikusse, kui te (soovima).	Me võime minna kohvikusse, kui te soovite.
Mis nad seal (müüma)?	Mis nad seal müüvad?
Kas sa (tulema) nüüd tööle?	Kas sa tuled nüüd tööle?
Ta (aitama) oma venda.	Ta aitab oma venda.
Nad (sammuma) tänaval.	Nad sammuvad tänaval.
Ma (tundma) seda kooliõpetajat.	Ma tunnen seda kooliõpetajat.
Rong (minema) varsti välja.	Rong läheb varsti välja.
Kas te (kirjutama) oma sõbrale Ungarisse?	Kas te kirjutate oma sõbrale Ungarisse?
Mida nad (kavatsema) ülehommene teha?	Mida nad kavatsesid ülehommene teha?
Ma (lõpetama) ülikooli järgmisel kevadel.	Ma lõpetan ülikooli järgmisel kevadel.
Me (tahtma) Tartut näha.	Me tahame Tartut näha.
Kas te (tundma) huvi matemaatika vastu?	Kas te tunnete huvi matemaatika vastu?

4. Fill in the blanks with the appropriate personal pronouns, first with the long and then with the short forms.

_____ on abielus.
_____ olen poissmees.
Kas _____ käid juba koolis?
_____ elame praegugi Tüiril.
_____ kavatseb abielluda.
Mis ametit _____ pead?
_____ külastame teda homme.
_____ lähen ilma vaatama.
Millal _____ pärale jõuate?
Kas _____ armastavad seesugust ilma?
_____ sõidame homme maale.
_____ ootab pikisilmi vihma.
Kas _____ suusatate hästi?
_____ ennustab kuiva ilma.

Tema (ta) on abielus.
Mina (ma) olen poissmees.
Kas sina (sa) käid juba koolis?
Meie (me) elame praegugi Tüiril.
Tema (ta) kavatseb abielluda.
Mis ametitit sina (sa) pead?
Meie (me) külastame teda homme.
Mina (ma) lähen ilma vaatama.
Millal teie (te) pärale jõuate?
Kas nemad (nad) armastavad seesugust ilma?
Meie (me) sõidame homme maale.
Tema (ta) ootab pikisilmi vihma.
Kas teie (te) suusatate hästi?
Tema (ta) ennustab kuiva ilma.

5. Put these sentences into the negative.

Ma usun, et päike tuleb välja.
Me peame täna kooli minema.
Ta külastab meid homme.
Nad kavatsevad kevadel abielluda.
Mispärast te õpite arstiteadust?
Me elame Tallinnas.
Mu vanem tütar käib lasteaias.
Tädi tuleb meile jaama vastu.
Kas sa soovid kaasa tulla?
Nad sõidavad homme maale.
Ma armastan talve.
Me tunneme linna ümbrust hästi.
Nad kolivad sügisel New Yorki.

Ma ei usu, et päike tuleb välja.
Me ei pea täna kooli minema.
Ta ei külasta meid homme.
Nad ei kavatse kevadel abielluda.
Mispärast te ei õpi artiteadust?
Me ei ela Tallinnas.
Mu vanem tütar ei käi lasteaias.
Tädi ei tule meile jaama vastu.
Kas sa ei soovi kaasa tulla?
Nad ei sõida homme maale.
Ma ei armasta talve.
Me ei tunne linna ümbrust hästi.
Nad ei koli sügisel New Yorki.

6. Put the words in parentheses into the genitive case.

(Talu) ümbrus on ilus.
(Tädi) perekond külastab mind sel nädalal.
(Notar) poeg õpib väga hästi.
(Vend) äri asub kesklinnas.
(Tallinn) sadamas on sageli tuuline.
(Insener) töö on huvitav.
(Üliõpilane) suvevaheaeg oli pikk.
(Õpetaja) pension ei ole suur.
(Talumees) hobune oli eile turul.
(Ajakirjanik) pere kolis hiljuti Tallinna.
(Kaupmees) tütar abiellus ameeriklasega.
(Ohvitser) õde on veel vallaline.

Talu ümbrus on ilus.
Tädi perekond külastab mind sel nädalal.
Notari poeg õpib väga hästi.
Venna äri asub kesklinnas.
Tallinna sadamas on sageli tuuline.
Inseneri töö on huvitav.
Üliõpilase suvevaheaeg oli pikk.
Õpetaja pension ei ole suur.
Talumehe hobune oli eile turul.
Ajakirjaniku pere kolis hiljuti Tallinna.
Kaupmehe tütar abiellus ameeriklasega.
Ohvitseri õde on veel vallaline.

7. Put the words in parentheses into the inessive, illative, or elative case.

a. Kas (Tartu) on sageli seesugused ilmad?
Kui kaugel see (Tallinn) on?
Mu tädipoeg on õpetajaks (lasteaed).

Kas Tartus on sageli seesugused ilmad?
Kui kaugel see Tallinnast on?
Mu tädipoeg on õpetajaks lasteaias.

Me kolisime üle (Tartu).
Kas te lähete täna õhtul (teater)?
Tema perekond asub (Itaalia).
Mu sõber jõuab varsti (Ungari) koju.
Kui ma (kauplus) välja läksin, paistis
päike.
Leida läheb sügisel (keskkool).
(Lõuna-Eesti) on suvel soe.
Kaua te (Rootsi) peatute?
Rong sõidab (Itaalia).
Me tulime (kohvik) välja kaks tundi tagasi.
Ma läheksin heameelega (teine ametiasutus)
üle.
Kuidas me pääsime siit (jaam)?
(Sadam) linna on palju maad.

- b. Meie (ümbrus) sadas palju vihma.
Me töötasime mitu aastat (vabrik).
Millal sa said kirja (Ameerika)?
Ma jään (Lõuna-Eesti) umbes üheks kuuks.
Nad lähevad homme koos (kino).
Kas sa oled pärit (Soome)?
Lapsed käivad juba (kool).
Mu vennad elavad (New York).
Ma ei ole (Detroit) veel kuhugi sõitnud.
Kui kauaks jäävad nad (Itaalia)?
Tal on palju sugulasi (Eesti).
Missugune on kliima (Ungari)?
Kas sa ruttad tagasi (hotell)?
Kas sa tuled varsti (postkontor) välja?
(Lõuna-Ameerika) on palav.
Kas saame hommikul (raudteejaam) kokku?

Me kolisime üle Tartu.
Kas te lähete täna õhtul teatrisse?
Tema perekond asub Itaalias.
Mu sõber jõuab varsti Ungarist koju.
Kui ma kauplusest välja läksin, paistis
päike.
Leida läheb sügisel keskkooli.
Lõuna-Eestis on suvel soe.
Kaua te Rootsis peatute?
Rong sõidab Itaaliasse.
Me tulime kohvikust välja kaks tundi tagasi.
Ma läheksin heameelega teise ametiasutusse
üle.
Kuidas me pääsime siit jaama?
Sadamast linna on palju maad.

Meie ümbruses sadas palju vihma.
Me töötasime mitu aastat vabrikus.
Millal sa said kirja Ameerikast?
Ma jään Lõuna-Eestisse umbes üheks kuuks.
Nad lähevad homme koos kinno.
Kas sa oled pärit Soomest?
Lapsed käivad juba koolis.
Mu vennad elavad New Yorgis.
Ma ei ole Detroitist veel kuhugi sõitnud.
Kui kauaks jäävad nad Itaaliasse?
Tal on palju sugulasi Eestis.
Missugune on kliima Ungaris?
Kas sa ruttad tagasi hotelli?
Kas sa tuled varsti postkontorist välja?
Lõuna-Ameerikas on palav.
Kas saame hommikul raudteejaamas kokku?

8. Put the words in parentheses into the adessive case.

(Sügis) sajab palju vihma.
Oled sa juba (pension)?
(Talv) pole siin väga külm.
Mu vanaisa elab (maa).
(Ma) on kolm venda.
Mis ta müüb (turg)?
Kas (teie) on palju vendi?
Ta töötab (suvevaheaeg) vabrikus?
Nad külastasid meid möödunud (aasta).
Kas (nad) on sugulasi (Türi)?
(Kevad) on Lõuna-Eestis väga ilus.
Pöörduge järgmise tänava (nurk) paremale!

Sügisel sajab palju vihma.
Oled sa juba pensionil?
Talvel pole siin väga külm.
Mu vanaisa elab maal.
Mul on kolm venda.
Mis ta müüb turul?
Kas teil on palju vendi?
Ta töötab suvevaheajal vabrikus.
Nad külastasid meid möödunud aastal.
Kas neil on sugulasi Türil?
Kevadel on Lõuna-Eestis väga ilus.
Pöörduge järgmise tänava nurgal paremale!

9. Put the words in parentheses into the partitive case.

Kas soovite (tee)?
Talvel näeme harva (päike).
Mees ootab naiselt (kiri).
Täna ei tule (vihm).
Ma ei armasta (põud).
Me tulime välja (linn) vaatama.
Mul on neli (õde) ja kaks (vend).

Kas soovite teed?
Talvel näeme harva päikest.
Mees ootab naiselt kirja.
Täna ei tule vihma.
Ma ei armasta põuda.
Me tulime välja linna vaatama.
Mul on neli õde ja kaks venda.

Meil ei ole praegu (õlu) kodus.
Ma võin teile (Tallinn) näidata.
Ilmajaam ennustas (külm).
Need on mu kolm (tütar).
Ma ei tunne seda (ajakirjanik).
Nad müüvad (piim) ja (või).
Mis (amet) te praegu peate?

Meil ei ole praegu õlut kodus.
Ma võin teile Tallinna näidata.
Ilmajaam ennustas külma.
Need on mu kolm tütart.
Ma ei tunne seda ajakirjanikku.
Nad müüvad piima ja võid.
Mis ametit te praegu peate?

10. Answer the following questions using the given word or words in the proper case.

Kuhu teie lähete?

linn

Meie läheme linna.

Missugune ilm on täna?

ilus

Täna on ilus ilm.

Kui kaua olete te juba Eestis olnud?

kaks nädalat

Ma olen juba kaks nädalat Eestis olnud.

Kui kauaks te siia jääte?

üks kuu

Ma jään siia üheks kuuks.

Kust su vanemad on pärit?

Ameerika

Mu vanemad on pärit Ameerikast.

Kus teie nüüd asute?

Kalifornia

Meie asume nüüd Kalifornias.

Kust teie siia tulite?

Itaalia

Meie tulime siia Itaaliast.

Kui palju sigaretid maksavad?

kümme senti

Sigaretid maksavad kümme senti.

Kes see mees on?

minu sõber

See mees on minu sõber.

Kuhu rong siit sõidab?

Tallinn

Rong sõidab siit Tallinna.

Missugusest ärist te harilikult ostate?

oma isa äri

Ma ostan harilikult oma isa ärist.

Missuguses koolis käib teie onutütar?

keskkool

Mu onutütar käib keskkoolis.

Mitu kraadi sooja on täna?

kolmkümmend

Täna on kolmkümmend kraadi sooja.

Mitu õpilast on selles lasteaias?

viiskümmend

Selles lasteaias on viiskümmend õpilast.

Mitme tunni pärast läheb rong?

kaks

Rong läheb kahe tunni pärast.

Kui kaua on kauplus avatud?

kell viis

Kauplus on avatud kuni kell viieni.

Mida teie õpite?

keeleteadus

Ma õpin keeleteadust.

11. Put the words in parentheses into the conditional present tense.

Ma (kolima) Kaliforniasse üle, kui ma seal tööd (leidma).

Ma koliksin Kaliforniasse üle, kui ma seal tööd leiaksin.

Ta (astuma) ülikooli, kui tal raha (olema).

Ta astuks ülikooli, kui tal raha oleks.

Ma (aitama) sind heameelega.

Ma aitaksin sind heameelega.

Nad (küllastama) teda sageli, kui ta ei (elama) nii kaugel.

Nad küllastaksid teda sageli, kui ta ei elaks nii kaugel.

Kas te (helistama) mulle pärast lõunat?

Kas te helistaksite mulle pärast lõunat?

Me (jääma) siia kauaks, kui ilm (olema) parem.

Me jääksime siia kauaks, kui ilm oleks parem.

Ma (rääkima) heameelega eesti keelt.
Kas te (tulema) minuga kaasa?
Kas me ei (minema) täna õhtul teatrisse?
Ma (abielluma), kui mu vanemad (lubama).
Kas te (võima) mulle linna näidata?
Ma (tahtma) neid varsti külastada.
Kas te ei (sõitma) homme maale?

Ma räägiksin heameelega eesti keelt.
Kas te tuleksite minuga kaasa?
Kas me ei läheks täna õhtul teatrisse?
Ma abielluksin, kui mu vanemad lubaksid.
Kas te võiksite mulle linna näidata?
Ma tahaksin neid varsti külastada.
Kas te ei sõidaks homme maale?

Conversation Outlines

1

You ask an Estonian where there is a restaurant. The man replies that there is a restaurant straight ahead. You have difficulty in understanding and you ask him to speak more slowly. He repeats. He asks you where you are from. You tell him that you are an American. He says that his brother is in New York. He also says that you speak Estonian well. You reply that you studied a little Estonian in America. You offer him a cigarette. He accepts and thanks you.

2

You go into a restaurant. A waiter comes up and asks you what you would like to eat. You ask him what they have. He names several items, such as soup, roast meat, and fish. You make your choice. Then the waiter asks what you wish to drink. You ask for a glass of milk. The waiter says he's sorry, but there isn't any milk today. But there is tea, coffee, and beer. You tell him to bring you coffee.

The waiter brings you food. You tell him that you want some water and a package of cigarettes. Finally you ask how much your bill is. He says it's two crowns ten cents.

3

You say 'hello' to an Estonian, and he replies. Then you say that you are an American and tell him your name. He is glad to meet you, and tells you his name is Karu. He asks where you are staying. You say that you are staying in Hotel Astooria. He asks if you are from New York. You reply no, you are from Detroit. He asks what your job is. You reply that you are now a student, but formerly you were a factory worker and a clerk in a store.

Mr. Karu's friend Mr. Aru comes up to you. They ask each other how they are, then Mr. Karu introduces you to Mr. Aru. Mr. Aru is a journalist, and he asks you how you like it here. You say you like it fine. You apologize that you have to go back to your hotel. Your friend is waiting there for you. You say good-by.

4

Mr. Karu invites you to meet his family. You accept the invitation and thank him. At Mr. Karu's home he introduces you to his wife. You say you are glad to meet her. Mrs. Karu wonders how long you will stay in Estonia. You say you will stay for two months. She compliments you on your Estonian. You offer them American cigarettes, and they thank you. Mrs. Karu asks about your family. You tell her you are a bachelor. You have two brothers who are both married. Mr. Karu says that they have a son and a daughter, but they aren't at home now.

You talk about the weather in Estonia. You say that it is quite warm here. But Mr. Karu warns you that in winter it is very cold. Finally Mrs. Karu asks you to have a cup of coffee.

UNIT 7

Basic Sentences

Getting a Room

John and Tom arrive in Tartu by train.

John

viimaks at last, finally
ometi though, yet, now
Viimaks ometi oleme päral. At last we have arrived.

Tom

Missugusesse hotelli me läheme? Which hotel shall we go to?

John

soovita/ma, -da, -n to recommend
soovitas (he) recommended
`kuid but
unusta/ma, -da, -n to forget
unustanud forgotten
Heino soovitas üht hotelli, kuid ma olen Heino recommended a hotel, but I have
selle nime unustanud. forgotten its name.

küsi/ma, -da, -n to ask
paki*`kan'dja, -, -t porter
paki*`kan'djalt from the porter
järele after
järele küsima to inquire, ask
milli/ne, -se, -st which
millised which ones
ho'tellid hotels
Ma küsin pakikandjalt järele, millised on I'll ask the porter which are the better
siin paremad hotellid. hotels here.

Liivi*`maa, -, -d Livonia
Pakikandja soovitas hotelli Liivimaa. The porter recommended Hotel Liivimaa.

sama, -, - same
Heinogi also Heino
nimeta/ma, -da, -n to mention; to call
nimetas (he) mentioned
See on vist sama hotell, mida Heinogi I think it's the same hotel that Heino
nimetas. mentioned.

Tom

Hei, taksi! Hey, taxi!

`vii/ma, -a, -n
viige
Viige meid hotelli Liivimaa!

[Hotellis.]
vabu (part. pl.)
tuba, `toa, tuba, (`tuppa)
tube (part. pl.)
Kas teil on vabu tube?

to take (to), convey
take!
Take us to Hotel Livonia.

[In the hotel.]
vacant, free
room
rooms
Do you have any rooms available?

Ametnik

kahele
eraldi
Kas te soovite üht tuba kahele või kaht
eraldi tuba?

for (lit. to) two
separate
Would you like a room for two or two
separate rooms?

Tom

`võtma, `võtta, võtan
Me võtaksime ühe toa.

to take
We'd like to take one room.

Ametnik

`voodi, -, -t, (-)
`voodiga
`kord, korra, `korda
Üks kahe voodiga tuba on teisel
korral.

bed
with a bed
floor; order; time, turn
We have a room with two beds on the
second floor.

isik, -u, -ut
isikule
See maksab viis krooni päevas kahele
isikule.

person
to a person
It costs five crowns a day for two
persons.

nel'ja/s, -nda, -ndat
mõned
odavam, -a, -at
odavamad
toad
mugav, -a, -at
mugavad
Kolmandal ja neljandal korral on mõned
odavamad toad, kuid need pole nii
mugavad.

fourth
some ones
cheaper
cheaper ones
rooms
comfortable
comfortable ones
On the third and fourth floors we have some
cheaper rooms, but these are not as
comfortable.

osa, -, -, (`ossa)
`neist
ilma
van'ni*/tuba, -`toa, -tuba, (-`tuppa)
van'ni*`toata
Osa neist on ilma vannitoata.

part
out of them
without
bathroom
without a bathroom
Some of them have no bathroom.

John

`hea `küll
Hea küll, võtame selle toa teisel
korral.

all right
All right, let's take the room on the second
floor.

Ametnik

Kui kauaks te kavatsete jääda?

How long do you intend to stay?

Tom

päris
`kindlasti
Me päris kindlasti ei tea.

quite
for sure
We don't know for sure.

esi*`otsa
nädalaks
Võtame toa esiotsa üheks nädalaks.

in the beginning, for the time being
for a week
We'll take the room for a week for now.

Ametnik

`täit/ma, -a, täidan
`täitke
regist`reerimis*/`leht, -lehe, -`lehte
Palun täitke registreerimisleht!

to fill, fill out
fill out!
registration form
Would you please fill out the registration form.

John

`kohv/er, -ri, -rit
`kohvrid
`saatke
üles
Me kohvrid on siin; palun saatke nad
üles!

suitcase
suitcases
send!
up
Our suitcases are here; please have them sent up.

Ametnik

See poiss juhatab teid teie tuppa.

This boy will show you to your room.

John

Oo, see on päris ilus tuba!
puhas, `puhta, puhast
`ning
avar, -a, -at
Ka vannituba on puhas ning avar. Kui
kaua on restoran avatud?

Oh, it is quite a nice room.
clean
and
roomy, spacious, wide
The bathroom too is clean and roomy. How
long is the restaurant open?

Poiss

kaheni
`öösel
Kell kaheni öösel.
mõninga/s, -, -t
mõningaid (part. pl.)
`soov, soovi, `soovi
`soove (part. pl.)
Kas teil on veel mõningaid soove?

until two
at night
Until two a.m.
some
some
wish
wishes
Would you like anything else?

John

ärata/ma, -da, -n

to wake up

äratage
Palun äratage meid hommikul kell
kaheksa!

wake up!
Please wake us up at eight o'clock in the
morning.

Tom

`hilja
Ei, see on liiga hilja.
`tõus/ma, -ta, tõusen
`kolm*veerand, -i, -it
Ma tahaksin tõusta juba kell kolmveerand
seitse.

late
No, that's too late.
to rise, get up
three quarters
I would like to get up as early as a quarter
to seven.

talle
`joot*raha, -, -
`and/ma, -a, annan
`andmata¹
Oo, ma unustasin talle jootraha andmata.

to him (her)
tip
to give
(to fail or forget) to give
Oh, I forgot to give him a tip.

John

`andsin
`kaks*kümmend, kahe*`kümne,
`kaht(e)*kümmend
Ma andsin talle kakskümmend viis senti.

(I) gave
twenty
I gave him twenty-five cents.

küllalt
Sellest on küllalt.

enough
That's enough.

`ette
`ette `võtma
Mis me õhtul ette võtame? Kas lähe-
me linna vaatama?

in front of, before
to undertake, take up
What shall we do in the evening? Shall we
go see the town?

Tom

`viitsi/ma, -da, viitsin
Ma küll ei viitsi enam kuhugi minna.

to feel like (doing something), care to
I don't feel like going any place.

John

`näi/ma, -da, -n
`tõe*poolest
väsi/ma, -da, -n
väsinud
Sa näid olevat tõepoolest väsinud.

to seem
really
to get tired
tired
You really look tired.

Tom

maga/ma, -da, -n
magasin
vähe
Ma magasin eile öösel vähe.

to sleep
(I) slept
little, not enough
I slept little last night.

tun'ni/ne, -se, -st
väsitama, -da, -n
ära väsitama

hour (adj.)
to make tired
to make tired, wear out (completely)

¹ The verb forms ending in -mata are explained in Unit 15.

Ja see kuue-tunnine sõit Tallinnast
väsitab ka ära. Ma lähen täna
õhtul vara voodisse.

And this six-hour trip from Tallinn also
wore me out. I'll go to bed early
tonight.

John

`end (part.)
`üsna
`värške, -, -t
`värskena
Mina tunnen end üsna värskena.
`paar, paari, `paari, (`paari)
Ma kirjutan õhtul veel paar kirja.

oneself (myself, yourself, etc.)
quite
fresh, refreshed, brisk
as (like) fresh, refreshed
I feel quite refreshed.
few, a couple, pair
I'll write a couple of letters this evening.

Tom

raamat, -u, -ut
Kas sul on mõnd huvitavat raamatut?

book
Do you have any interesting books?

John

romaan, -maani, -`maani
`laud, laua, `lauda
Eu`roopa, -, -t
ajalugu, -`loo, -lugu
`tool', tool'i, `tool'i
On küll. Näed, paar romaani on laual
ja Euroopa ajalugu toolil. Kas helis-
tame Ants Pihlakule juba täna?

novel
table, desk
Europe
history
chair
Yes, I do. Look, there are a couple of
novels on the table and the history of Eu-
rope is on the chair. Should we call Ants
Pihlak as soon as today?

Tom

`mingi, -, -t
kiire, `kiire, kiiret
pole kiiret
tegeme, teha, `teen
Sellellega pole mingit kiiret; võime seda
ka homme teha.

some, any
fast
(there) is no hurry
to do; to make
There's no hurry; we can just as well do
it tomorrow.

John

telefon, -i, -i
`numb/er, -ri, -rit
`kaota/ma, -da, -n
`ära `kaotama
`ära `kaotanud (-nud partic.)
Loodan, et ma tema telefoni numbrit
pole ära kaotanud.

telephone
number
to lose
to lose (for good)
lost
I hope that I have not lost his telephone
number.

Tom

Kui palju kell on?

What time is it?

John

`järgi
Minu kella järgi pool kaheksa.
`ette `käima

according to
According to my watch it is half past seven.
to be fast (of a watch)

Aga mu kell käib ette.

But my watch is fast.

taha
taha `jääma
Minu oma jääb jälle taha.

Tom
behind
to be slow (of a watch)
But mine, on the other hand, is slow.

para/s, -ja, -jat
`õhtust `sööma
Praegu on paras aeg minna alla õhtust
sööma.

John
right, proper; fitting
to eat supper
Now it's time to go downstairs for
supper.

`kõht, kõhu, `kõhtu, (`kõhtu)
`täis, täie, `täit
Kui kõht täis, küll sa siis end paremini
tunned.

stomach
full, crammed
When you have eaten enough, you will feel
better.

kohe
Lähme siis kohe. Vaatame, mis on me
toa number.

Tom
at once, right away; directly, right
Let's go right away. Let's see what our
room number is.

seitse*`teist or seitse*`teist*kümmend,
`seitsme*`teist*`kümne, seitset*`teist-
*kümmend.
Kas seitseteist?

seventeen
Is it seventeen?

neli*kümmend, nel'ja*`kümne, `nel'ja-
*kümmend
Ei, nelikümmend seitse.

John
forty
No, forty seven.

unusta
ära unusta
`uks, ukse, `ust
lukusta/ma, -da, -n
võt'i, `võt'me, võt'it
Ära unusta ust lukustada ja võtit
kaasa võtta!

forget!
don't forget!
door
to lock
key
Don't forget to lock the room and to take
the key along.

Additional Words

alati

always

Grammar

1. The Allative Case

Ta pani klaasi lauale.
Täna sõidan ma maale.

He put the glass on the table.
Today I'm going to the country.

Ma võin kirjutada ühele oma sõbrale.
Kas helistame talle juba täna?

I can write to one of my friends.
Should we call him up today?

The allative case means basically 'onto something; to, for someone'. The allative ending -le is added to the genitive case-form (laua + -le, maa + -le). Some pronouns have the ending -lle in the allative case (e.g. talle).

Observe:

Mu vend sõitis Türile.
Sõit Tapale väsitas mind ära.

My brother went to Türi.
The trip to Tapa wore me out.

The allative case is used with some place names, such as Türi, Tapa, and Lehtse, to indicate motion into (compare their use in the adessive case, Unit 5).

2. The Ablative Case

Ta võttis klaasi laualt.
Seal on rühm inimesi maalt.
Ma küsin pakikandjalt järele.
Ma sain oma naiselt üleele kirja.

Ma ostan pääsmed eelmüügilt ära.

He took the glass from the table.
There is a group of people from the country.
I'll ask the porter.
I got a letter from my wife day before
yesterday.
I'll buy the tickets at the advance sale.

The meaning of the ablative case is 'from, off something; from somewhere'. The ablative ending -lt is added to the genitive case-form (laua + -lt, maa + -lt).

Note this special use:

Mu vend tuleb Türilt.
Ta kirjutab mulle Lehtselt.

My brother is coming from Türi.
He is writing me from Lehtse.

The ablative case is used with place names like Türi, Lehtse, Tapa, to mean 'from, out of'.

3. The Terminative Case

Minge esimese risttänavani.
Mõnikord langeb temperatuur kuni
kolmekümne kraadini alla nulli.
Äri on avatud kell viieni.
Kuni ülikooli lõpetamiseni pidasin ma
mitmeid ametid.

Go to the first cross street.
Sometimes the temperature falls to thirty
degrees below zero.
The store is open until 5 p.m.
Before graduating from the university I
had several jobs.

The terminative case, ending in -ni, denotes 'as far as a certain place; until a certain time'. The preposition kuni 'up to, until' usually precedes the terminative case-form. The suffix -ni is added to the genitive case (risttänav + -ni, kraadi + -ni).

kolmekümne kraadini
esimese nurgani
suure majani

to thirty degrees
up to the first corner
as far as the big home

If the noun is preceded by a modifier, only the noun takes the -ni suffix, not the modifier. The modifier is in the genitive case (kolmekümne, esimese, suure).

4. The Past Tense

Ma magasin eile öösel vähe.
Nad külastasid meid möödunud aastal.
Missuguses vabrikus te töötasite?
Õde abiellus hiljuti.
Varem elasime me Detroidis.

I slept little last night.
They visited us last year.
In which factory did you work?
My sister got married recently.
Formerly we lived in Detroit.

The words underlined are in the past tense. They consist of the stem, the past tense marker, and the personal ending. Thus maga-si-n consists of:

<u>maga-</u>	the stem (obtained from the <u>-ma</u> infinitive <u>magama</u> by dropping <u>-ma</u>)
<u>-si-</u>	the past tense marker
<u>-n</u>	the first person ending.

The majority of verbs which have a vowel preceding the -ma infinitive ending (like koli-ma 'to move', unusta-ma 'to forget', sada-ma 'to fall') follow this pattern in the past tense:

ma maga-si-n	I slept
sa maga-si-d	you slept
ta maga-s	he (she, it) slept
me maga-si-me	we slept
te maga-si-te	you slept
nad maga-si-d	they slept

If this chart is compared with that of the conditional mode present tense (Unit 5), it will be noticed that they are completely parallel. Note especially the third person singular, in which the past tense marker -si- appears as -s and no personal ending is added.

5. Numbers from 11 to 99

üksteistkümmend <u>or</u> üksteist	eleven
kaksteistkümmend <u>or</u> kaksteist	twelve
kolmteistkümmend <u>or</u> kolmteist	thirteen
neliteistkümmend <u>or</u> neliteist	fourteen
viisteistkümmend <u>or</u> viisteist	fifteen
kuusteistkümmend <u>or</u> kuusteist	sixteen
seitseteistkümmend <u>or</u> seitseteist	seventeen
kaheksateistkümmend <u>or</u> kaheksateist	eighteen
üheksateistkümmend <u>or</u> üheksateist	nineteen

The numbers from eleven through nineteen are formed by adding -teistkümmend or -teist to the digit. The forms with -teist are used mainly in spoken Estonian. The basic case-forms are given in the Vocabulary.

kakskümmend	twenty
kolmkümmend	thirty
nelikümmend	forty
viiskümmend	fifty
kuuskümmend	sixty
seitsekümmend	seventy
kaheksakümmend	eighty
üheksakümmend	ninety

Numbers twenty, thirty, etc., through ninety, are formed by adding -kümmend to the digits.

kakskümmend üks	twenty-one
kakskümmend kaks	twenty-two
kakskümmend kolm	twenty-three
kakskümmend neli	twenty-four
kakskümmend viis	twenty-five
kolmkümmend kuus	thirty-six
nelikümmend seitse	forty-seven
kaheksakümmend kaheksa	eighty-eight
üheksakümmend üheksa	ninety-nine

To form the numbers twenty-one through twenty-nine, thirty-one through thirty-nine, etc., you add the given digit to the ten in question.

1. Substitute.

a. Ma kirjutasin onule maale.

tädi
kooliõpetaja
talumees
sõber
üks tütarlaps
vend
sugulane

Ma kirjutasin tädile maale.
Ma kirjutasin kooliõpetajale maale.
Ma kirjutasin talumehele maale.
Ma kirjutasin sõbrale maale.
Ma kirjutasin ühele tütarlapsel maale.
Ma kirjutasin vennale maale.
Ma kirjutasin sugulasele maale.

b. Ta andis pakikandjale kümme senti.

laps
poeg
tütar
müüja
ettekandja
tema
poiss
tüdruk
naine

Ta andis lapsele kümme senti.
Ta andis pojale kümme senti.
Ta andis tütrele kümme senti.
Ta andis müüjale kümme senti.
Ta andis ettekandjale kümme senti.
Ta andis temale kümme senti.
Ta andis poisile kümme senti.
Ta andis tüdrukule kümme senti.
Ta andis naisele kümme senti.

c. Kas sa helistasid täna Heinole?

isa ja ema
onutütar
mees
insener
apteeker
notar
mehaanik
ametnik
kohtunik

Kas sa helistasid täna isale ja emale?
Kas sa helistasid täna onutütrel?
Kas sa helistasid täna mehele?
Kas sa helistasid täna insenerile?
Kas sa helistasid täna apteekrile?
Kas sa helistasid täna notarile?
Kas sa helistasid täna mehaanikule?
Kas sa helistasid täna ametnikule?
Kas sa helistasid täna kohtunikule?

2. Substitute.

a. Ta küsis sõbralt, kus on hotell.

advokaat
ohvitser
onupoeg
üliõpilane
ajakirjanik
vennatütar
ettekandja
Leida
ametnik
müüja
naaber
sõjaväelane
tütarlaps
vanahärra

Ta küsis advokaadilt, kus on hotell.
Ta küsis ohvitserilt, kus on hotell.
Ta küsis onupojalt, kus on hotell.
Ta küsis üliõpilaselt, kus on hotell.
Ta küsis ajakirjanikult, kus on hotell.
Ta küsis vennatütrelt, kus on hotell.
Ta küsis ettekandjalt, kus on hotell.
Ta küsis Leidalt, kus on hotell.
Ta küsis ametnikult, kus on hotell.
Ta küsis müüjalt, kus on hotell.
Ta küsis naabril, kus on hotell.
Ta küsis sõjaväelaselt, kus on hotell.
Ta küsis tütarlapselt, kus on hotell.
Ta küsis vanahärralt, kus on hotell.

b. Ma sain isalt kümme krooni.

ameeriklane

Ma sain ameeriklaselt kümme krooni.

õde
kaupmees
täditütar
vanaema
sugulane
tädi
mees
vend
vanaisa
õpetaja
ärimees

Ma sain õelt kümme krooni.
Ma sain kaupmehelt kümme krooni.
Ma sain täditütrelt kümme krooni.
Ma sain vanaemalt kümme krooni.
Ma sain sugulaselt kümme krooni.
Ma sain tädilt kümme krooni.
Ma sain mehelt kümme krooni.
Ma sain vennalt kümme krooni.
Ma sain vanaisalt kümme krooni.
Ma sain õpetajalt kümme krooni.
Ma sain ärimehelt kümme krooni.

3. Substitute.

a. See kohvik on avatud kuni õhtuni.

suvevaheaeg
lõuna
sügis
etenduse algus
suvi
talv

See kohvik on avatud kuni suvevaheajani.
See kohvik on avatud kuni lõunani.
See kohvik on avatud kuni sügiseni.
See kohvik on avatud kuni etenduse alguseni.
See kohvik on avatud kuni suveni.
See kohvik on avatud kuni talveni.

b. Ta töötab kuni kell kümneni.

kaks
seitse
viis
kolm
üks
neli
üheksa
kaksteist

Ta töötab kuni kell kaheni.
Ta töötab kuni kell seitsmeni.
Ta töötab kuni kell viieni.
Ta töötab kuni kell kolmeni.
Ta töötab kuni kell üheni.
Ta töötab kuni kell neljani.
Ta töötab kuni kell üheksani.
Ta töötab kuni kell kaheteistkümneni.

c. Ma saadan teid kuni risttänavani.

tramm
trammipeatus
uks
kool
sadam
hotell
jaam
kino
rong
taksi
auto

Ma saadan teid kuni trammini.
Ma saadan teid kuni trammipeatuseni.
Ma saadan teid kuni ukсени.
Ma saadan teid kuni koolini.
Ma saadan teid kuni sadamani.
Ma saadan teid kuni hotellini.
Ma saadan teid kuni jaamani.
Ma saadan teid kuni kinoni.
Ma saadan teid kuni rongini.
Ma saadan teid kuni taksini.
Ma saadan teid kuni autoni.

d. Minge kuni postkontorini ja pöörduge siis vasakule!

lasteaed
turg
restoran
Liivimaa
kauplus

Minge kuni lasteaiani ja pöörduge siis vasakule!
Minge kuni turuni ja pöörduge siis vasakule!
Minge kuni restoranini ja pöörduge siis vasakule!
Minge kuni Liivimaani ja pöörduge siis vasakule!
Minge kuni kaupluseni ja pöörduge siis vasakule!

ülikool

äri

teater

kohvik

Minge kuni ülikoolini ja pöörduge siis
vasakule!

Minge kuni äriini ja pöörduge siis vasakule!
Minge kuni teatrini ja pöörduge siis vasa-
kule!

Minge kuni kohvikuni ja pöörduge siis vasa-
kule!

4. Give the past tense forms of the following verbs.

vaatama

uskuma

langema

võrdlema

soovitama

kaotama

Example: Vaatasin, vaatasid, vaatas, vaatasime, vaatasite, vaatasid.

5. Put these sentences into the past tense.

Ta hakkab õppima eesti keelt.
Sa lõpetad keskkooli.
Nad peavad mitmeid ameteid.
Ma tutvun tema tööga.
Ilmajaam ennustab tänaseks vihma.
Kas te magate hästi?
Ta soovib teatrisse minna.
Ma ruttan ärisse.
Teie sammute sadamasse.
Sa arvad, et tal on õigus.
Me elame Tallinnas.
Nad kolivad üle Tartu.
Mu vanemad soovivad seda sõitu.
Millal te tema äratate?
Kas te lukustate alati ukse?
Ma unustan raamatu koju.
Me helistame talle kohe.
Tööline jalutab tänaval.
Nad armastavad oma õpetajat.
Kas te suusatate talvel?
Ta kirjutab romaani.
Me ootame isa ja ema koju.

Ta hakkas õppima eesti keelt.
Sa lõpetasid keskkooli.
Nad pidasid mitmeid ameteid.
Ma tutvusin tema tööga.
Ilmajaam ennustas tänaseks vihma.
Kas te magasite hästi?
Ta soovis teatrisse minna.
Ma ruttasin ärisse.
Teie sammusite sadamasse.
Sa arvasid, et tal oli õigus.
Me elasime Tallinnas.
Nad kolisid üle Tartu.
Mu vanemad soovitasid seda sõitu.
Millal te tema äratasite?
Kas te lukustasite alati ukse?
Ma unustasin raamatu koju.
Me helistasime talle kohe.
Tööline jalutas tänaval.
Nad armastasid oma õpetajat.
Kas te suusatasite talvel?
Ta kirjutas romaani.
Me ootasime isa ja ema koju.

6. Say the following numbers in Estonian.

15

36

71

19

99

11

42

7

65

34

viisteist

kolmkümmend kuus

seitsekümmend üks

üheksateist

üheksakümmend üheksa

üksteist

nelikümmend kaks

seitse

kuuskümmend viis

kaheksakümmend neli

30	kolmkümmend
16	kuusteist
97	üheksakümmend seitse
39	kolmkümmend üheksa
52	viiskümmend kaks
70	seitsekümmend
82	kaheksakümmend kaks
13	kolmteist

Conversation

- James: Tere õhtust! Kas teil on vabu tuba?
Ametnik: Kas soovite üht või kaht tuba?
Bill: Ma arvan, et võtame eraldi toad, siis on mugavam.
Ametnik: Üks tuba on kolmandal korral.
Bill: See on ilus suur tuba. Kui palju see maksab?
Ametnik: Kaks krooni viiskümmend senti ühele isikule.
Bill: Hästi, ma võtan selle. Palun saatke mu kohvrid siia.
James: Kas teil pole mõnd odavamamat tuba?
Ametnik: On küll. See väike tuba maksab ainult üks kroon seitsekümmend viis senti, kuid see on ilma vannitoata.
James: See mulle hästi ei meeldi.
Ametnik: Tulge palun neljandale korrale. Seal on üks vaba tuba. See maksab kaks krooni.
James: See meeldib mulle rohkem; ma võtan selle.
Ametnik: Palun tulge täitke registreerimisleht. Ütelge ka oma sõbrale, et ta alla tuleks. Kui kauaks te siia jääte?
James: Arvatavasti kolmeks päevaks.
- [James külastab Billi tema toas.]
- James: Sina juba voodis?
Bill: Jah, ma olen väsinud. See pikk sõit väsitab mind ära.
James: Lähme parem linna vaatama.
Bill: Me võime seda teha homme hommikul.
James: Hea küll, ma jään ka koju. Ma pean veel paar kirja kirjutama.

Suggestions for Conversations

1

Bill wants to take a room in a hotel in Tallinn. He asks the clerk whether they have a room free. The clerk answers that they do and inquires for how long he intends to stay there. Bill thinks that he will probably stay for two weeks. The clerk says that one room costs two crowns, but it has no bathroom. The other on the third floor costs three crowns. Bill takes the room that costs three crowns.

In his room he asks the boy how long the restaurant is open at night and at what time it is open in the morning. The boy tells him that it is open until two o'clock at night; in the morning, it is open at eight o'clock. Bill asks to be awakened at seven o'clock in the morning.

2

Mike and George go to a hotel. Mike asks the clerk whether they have a room for two persons. The clerk answers that they have a big and very beautiful room on the second floor. It

costs three crowns fifty cents. George asks the clerk whether he can be shown this room. The clerk does it willingly, and they take the room. They ask the clerk to send their suitcases up.

Mike and George ask each other what time it is. One has 5:45 and the other 5:30; one watch is fast, the other slow. Mike suggests that they go eat dinner and afterwards go to see the town. He thinks they can go to the movies or to the theater in the evening. George thinks that it is not worth while to go sightseeing today since the weather is chilly and it is windy. It may start raining soon. Mike thinks that the cold weather may stay for a long time, and they cannot stay in the hotel all the time. Suddenly he exclaims that the sun is out already. George suggests that they go down right away.

UNIT 8

Basic Sentences

Getting Cleaned Up

John

ülal
Sina oled juba nii vara ülal?

up
Are you already up, so early?

Tom

tõusin
Jah, ma tõusin kolmveerand tundi tagasi.

(I) got up
Yes, I got up three quarters of an hour ago.

pesema, `pesta, pesen
pesin
ära ajama
habe, -me, -t
Ma juba pesin ja ajasin habeme ära.

to wash
(I) washed
to shave (lit. to drive away)
beard
I've already washed and shaved.

käisin
ve`randa, -, -t
`vaatamas¹
Käisin ka verandal vaatamas.

(I) went (and came back)
veranda
to look, take a look
I've also been on the veranda to take a
look around.

John

`las/kma, -ta, lasen
`juus, `juukse, `juust
`juukseid (part. pl.)
`lõikama, lõigata, `lõikan
Mina pean laskma täna juukseid lõigata.

to let, allow; to have (something) be done
hair
hair
to cut
I have to get a haircut today.

`ühtlasi
Siis lasen ühtlasi ka habeme ära ajada.

on the same occasion, at the same time
Then I'll also get a shave.

pesu, -, -, (`pessu)
Mu puhas pesu on peaaegu otsas.

underclothes; laundry
I'm almost out of clean underclothes.

preili, -, -t
`sia
Preili, palun tulge siia.

Miss
here (to)
Miss, would you please come here.

pesu*/koda, -koja, -koda (-`kotta)
Kas te saadaksite mu pesu pesukotta?

laundry (the place where laundering is done)
Would you send my clothes to the laundry?

Preili

Jah, heameelega.

Yes, gladly.

¹ Concerning the -mas forms see Unit 15.

John

`särk, särgi, `särki
alus*/`särk, -särgi, -`särki
alus*püksid
alus*`pükse (part. pl.)
`sokk, soki, `sokki
`sokke (part. pl.)
tosin, -a, -at
`tasku, -, -t, (-)
`tasku*rätik, -u, -ut
`tasku*rätikuid (part. pl.)
Siin on neli särki, viis alussärki,
viis paari aluspükse, kuus paari
sokke ja tosin taskurätikuid. Tom,
kas sul on ka midagi pesta anda?

shirt
undershirt
shorts
shorts
sock
socks
dozen
pocket
handkerchief
handkerchiefs
Here are four shirts, five undershirts,
five pairs of shorts, six pairs of socks,
and a dozen handkerchiefs. Tom, do
you have something to be washed?

Tom

`must, musta, `musta, (`musta)
`must pesu
Mul praegu musta pesu ei ole.
`kuub, kuue, `kuube
`õmblus, -e, -t, (-se)
pisut
`lahti
püksid
vaja/ma, -da, -n
puhastami/ne, -se, -st
`pressimi/ne, -se, -st
Aga mu kuub on õmblusest pisut lahti ja
püksid vajavad puhastamist ning
pressimist.

black; dirty
dirty clothes
I don't have any dirty clothes now.
coat, jacket
seam
a little, slightly
open
trousers, pants
to need
cleaning
pressing
But my suit coat is slightly torn at the
seam, and my trousers need clean-
ing and pressing.

Preili

rätsep, -a, -at
`juurde
puhastus*`töö*/koda, -koja, -koda, (-`kotta)
Ma viin nad rätsepa juurde või puhastus-
töökotta, kui soovite.

tailor
to
cleaners (lit. cleaning workshop)
I'll take them to the tailor's or to the
cleaners if you like.

Tom

`õmblema, õmmelda, `õmblen
`kinni `õmblema
Täna väga. Ütelge, et nad õmbluse
kinni õmbleksid.

to sew
to sew up
Thank you. Tell them to have the seam
fixed.

John

`hal'l, hal'li, `hal'li
üli*/`kond, -konna, -`konda
puhasta/ma, -da, -n
`pressi/ma, -da, pressin
Viige palun ka mu hall ülikond puhastada
ja pressida.

grey
suit of clothes
to clean
to press
Also take my grey suit to be cleaned and
pressed.

`pealt
Lõigake rohkem külgedelt, pealt ainult
natuke.

ärge
lühike/(ne), -se, -st, (-sse)
lühikeseks
Ärge aga liiga lühikeseks lõigake!

from the top
Cut more off the sides and just a little
off the top.

don't
short
(as) short
But don't cut it too short!

Juuksur

`märg, märja, `märga, (`märga)
märjaks
Kas soovite märjaks teha?

wet
(as) wet
Would you like to have some water on (the
hair)?

John

Jah, palun.
`võlgne/ma, -da, -n
Kui palju ma võlgnen?
[Kingsepa juures.]

Yes, please.
to owe
How much do I owe?
[At the shoemaker's.]

Tom

panema, `panna, panen
pange
`kingadele
ued
kontsa*plekid
Palun pange mu kingadele uued kontsa-
plekid.

to put
put!
to the shoes
new ones
heeltaps
Please put new heeltaps on my shoes.

läbi
Vanad on peaaegu läbi.

through, finished
The old ones are almost worn out.

Kingsepp

`tald, talla, `talda
tallad
õhuke/(ne), -se, -st, (-sse)
õhukesed
Tallad kingadel on kaunis õhukesed.
`taldu (pl. part.)
Kas soovite uusi taldu?

sole
soles
thin; shallow
thin ones
The soles of the shoes are rather thin.
soles
Would you like to have new soles?

Tom

`alla panema
Hästi, pange ka uued tallad alla!

to put under (or on)
All right, put on new soles too.

Kingsepp

ajaks
`kingi (part. pl.)
Mis ajaks te kingi vajate?

for the time
shoes
When do you need the shoes?

Tom

`hom/ne, -se, -set

tomorrow's (adj.)

`homseks
 hiljemalt
 üle*`hom/ne, -se, -set
 üle*`homseks
 Homseks või hiljemalt ülehomsseks.

by tomorrow's
 at the latest
 the day after tomorrow's (adj.)
 by the day after tomorrow's
 By tomorrow or at the latest by the day
 after tomorrow.

Kingsepp

paranda/ma, -da, -n
 ära parandama
 Ma võin nad kohe ära parandada.
 val'mis
 Paari tunni pärast on valmis.

to repair; to correct
 to repair (completely), fix; to correct
 I can fix them right away.
 ready
 They will be ready in a couple of hours.

Additional Words

`jät/ma, -ta, jätan
 `võib- `olla

to leave
 perhaps, maybe

Grammar

1. Expression of Time

Some words and expressions:

veerand, -i, -it	quarter
sekund, i, -it	second
Kui palju kell on? <u>or</u> : Mis kell on?	What time is it?
Kell on üks.	It is one o'clock.
Kell on kolm.	It is three o'clock.
Kell käib.	The watch is running.
Kell seisab.	The watch has stopped.

Parts of an hour up to the half-hour mark are expressed in this way:

(2:01) üks minut kaks läbi	one minute past two
(2:02) kaks minutit kaks läbi	two minutes past two
(2:03) kolm minutit kaks läbi	three minutes past two
(2:05) viis minutit kaks läbi	five minutes past two

In addition, the hour is divided into quarters and halves:

(2:15) veerand kolm	quarter after two (lit. quarter three)
(2:30) pool kolm	half past two (lit. half three)
(2:45) kolmveerand kolm	quarter to three (lit. three quarters three.)

After the half-hour mark, the point of view changes:

(2:40) kahekümne minuti pärast kolm	twenty minutes before three
(2:50) kümne minuti pärast kolm	ten minutes before three
(2:55) viie minuti pärast kolm	five minutes before three
(2:59) ühe minuti pärast kolm	one minute before three

Note especially:

(2:25) viie minuti pärast pool kolm

(2:35) viis minutit pool kolm läbi

five minutes before half past three

five minutes after half past three

'At', 'before', 'after', 'until (a certain time)'.

A

Saame kokku kell neli.

Ta tuli kell viis.

Let's meet at four (lit. clock four).

He came at five (lit. clock five).

B

Tule enne (kell) kahte!

Ta läks enne kuut.

Come before two.

He left before six.

C

Me läheme ära pärast (kell) ühte.

Ma tulin pärast nelja.

We are going to leave after one.

I came after four.

D

Ma töötasin (kuni) kell kuueni.

Ta jäi sinna kuni kell kolmeni.

I worked until six.

He stayed there until three.

'At one o'clock', etc. (in A) is expressed in Estonian with a nominative construction.

'Before' (in B) is expressed by enne. The number of the hour is in the partitive singular.

'After' (in C) is expressed by pärast. The number of the hour is again in the partitive case.

'Until' (in D) is expressed by putting the number of the hour into the terminative case. It may or may not be preceded by kuni 'until'.

2. Here, Hither, Hence, etc.

Kas olete juba kaua siin olnud?

Preili, palun tulge siia!

Sadam on siit kaunis kaugel.

Have you been here for a long time?

Miss, would you please come here.

The harbor is rather far from here.

Kahjuks ei tunne me seal kedagi.

Kõige parem on minna sinna trammiga.

Ma tulin sealt välja pool tundi tagasi.

Unfortunately we don't know anybody there.

It's best to go there by streetcar.

I left there half an hour ago.

Kus te seda õppisite?

Kuhu te lähete?

Kust teie pärit olete?

Where did you study it?

Where are you going?

Where are you from?

Ta on varakult väljas.

Ma tulin välja ilma vaatama.

Ta tuli väljast sisse.

He is out early.

I came out to see the weather.

He came in (from outside).

Ma olin siis kodus.

Ma lähen koju.

Tom on jälle kodunt ära.

I was at home then.

I am going home.

Tom is gone again.

Jaam on paremal.

Keerake siis paremale!

Ta tuleb paremalt poolt.

The station is on the right.

Then turn to the right.

He is coming from the right.

The adverbs corresponding to English 'here', 'there', 'where', etc., have three forms in Estonian; the first form means 'at a place', the second 'to that place', and the third 'from that place'. Thus they correspond to the English here, hither, hence; there, thither, thence; where, whither, whence, some of which have become antiquated in English:

siin here
seal there
kus where

siia hither
sinna thither
kuhu whither

siit hence, from here
sealt thence, from there
kust whence, from where

sees	(to be) inside	sisse	(to go) inside	seest	from inside
väljas	(to be) out	välja	(to go) out	väljast	from outside
kodus	at home	koju	home	kodunt	from home
paremal	at the right	paremale	to the right	paremalt	from the right
vasakul	on the left	vasakule	to the left	vasakult	from the left
ligidal	(to be) near	ligidale	(to go) near	ligidalt	from near
kaugel	(to be) far	kaugele	(to go) far	kaugelt	from afar

3. The Comitative Case

A

Kas tuled minuga koos juuksuri juurde?	Are you coming with me to the barber?
Ta elab mehega Tartus.	She lives in Tartu with her husband.
Ta elab ühes mehega Tartus.	She lives in Tartu with her husband.
Palun kohvi koorega.	Coffee with cream, please.

B

Kõige parem on minna sinna trammiga.	It's best to go there by streetcar.
Umbes ühe tunni sõit rongiga.	About an hour's trip by train.
Onu tuleb hobusega jaama vastu.	My uncle will meet us at the station with a horse (and wagon).

The comitative case is used in the sense of 'accompanying' (in A), and 'by means of, through the agency of' (in B). When used in the first meaning, the comitative case-form is often accompanied by the adverbs koos or ühes 'together'. The comitative case is formed from the genitive case-form (minu + -ga, mehe + -ga).

Note the following:

koos ühe advokaadiga	together with a lawyer
kahe voodiga tuba	a room with two beds
ilusa ilmaga	in fine weather

If the comitative case is preceded by a modifier (ühe, kahe, ilusa), the modifier is in the genitive case.

hobuse ja vankriga	with a horse and wagon
tütre ja pojaga	with (his) daughter and son

If there are several nouns in the comitative case following each other, the -ga ending is added only to the last word; the others are in the genitive case (hobuse, tütre).

Ta on abielus ameeriklasega.	She is married to an American.
Meie Tomiga läheme õhtul kinno.	Tom and I are going to the movies tonight.

The expression 'to be married' in Estonian takes the instrumental case (lit. to be married with).

'He and I' is usually expressed by 'we with him'.

4. The Translative Case

A

Olin restoranis kelneriks ja äris müüjaks.	I was a waiter in a restaurant and a clerk in a store.
Ta vend on apteekriks Pikas tänavas.	Her brother is a chemist on Pikk street.
Kolmas on matemaatika-õpetajaks.	The third is a mathematics teacher.

B

Maja põles tuhaks.	The house burned to ashes.
Ta jäi vanaks.	He grew old.
Mees sai rikkaks.	The man became rich.

Palun saage tuttavaks.
Ta valiti presidendiks.

Please get acquainted.
He was elected president.

C

Ilmajaam ennustas tänaseks kuiva
ilma.

The weatherman predicted dry weather
for today.

Kas ei oleks võimalik seda neljapäevaks
kätte saada?

Wouldn't it be possible to get it by
Thursday?

Mis ajaks te kingi vajate?

When do you need the shoes?

D

Võtame toa esiotsa üheks nädalaks.
Kas me ei läheks hetkeks kohvikusse?

We'll take the room for a week for now.
Why don't we go to the coffee house for a
moment?

Jääme siis ööseks siia.

Let's stay here for the night then.

The forms kelneriks, müüjaks, apteekriks, etc., are in the translative case. The -ks ending is added to the genitive case (kelneri + -ks, müüja + -ks, apteekri + -ks). The translative case is used to indicate a job or profession in which one is engaged at a certain time, sometimes temporarily (in A), and the state into which something passes (in B). In time expressions the translative case indicates the deadline for something (in C), and the duration of time (in D).

5. The Past Tense (Continued)

The past tense of some verbs differs somewhat from the pattern introduced in Unit 7.

ma käi-si-n
sa käi-si-d
ta `käi-s
me käi-si-me
te käi-si-te
nad käi-si-d

I went (and came back)
you went (and came back)
he (she, it) went (and came back)
we went (and came back)
you went (and came back)
they went (and came back)

ma vii-si-n
sa vii-si-d
ta `vii-s
me vii-si-me
te vii-si-te
nad vii-si-d

I took
you took
he (she, it) took
we took
you took
they took

Verbs having a long diphthong or an overlong vowel preceding the -ma infinitive ending (`käi-ma, `vii-ma) shorten this diphthong or vowel in the past tense, except for the third person singular.

ma `and-si-n
sa `and-si-d
ta `and-is
me `and-si-me
te `and-si-te
nad `and-si-d

I gave
you gave
he (she, it) gave
we gave
you gave
they gave

Verbs having a consonant (other than s) preceding the -ma infinitive ending have a somewhat different form in the third person singular: an i is inserted before the s ending (`and-is). Some additional examples of the third person singular: `sõitis (of `sõitma 'to go'), `tahtis (of `tahtma 'to want'), `laskis (of `laskma 'to let'), `keetis (of `keetma 'to boil'), `kartis (of `kartma 'to be afraid'). In the past tense of verbs like `võtma 'to take', Estonian spelling inserts a second t in the third person singular (`võttis) to show its overlong quantity.

The past tense of the verb minema 'to go' is formed from a different stem läk- as follows: läksin 'I went', läksid 'you went', `läks 'he (she, it) went', läksime 'we went', läksite 'you went', läksid 'they went'.

ma `tõus-i-n
 sa `tõus-i-d
 ta `tõus-is
 me `tõus-i-me
 te `tõus-i-te
 nad `tõus-i-d

I got up
 you got up
 he (she, it) got up
 we got up
 you got up
 they got up

The verbs having an s before the -ma infinitive ending (`tõus-ma) are conjugated like `andma, except that the past tense suffix appears as -i-. Note this further example: `jooks-ma 'to run': `jooksin 'I ran', `jooksid 'you ran', `jooksis 'he ran', etc.

Exercises

1. Give the Estonian for the times indicated below.

2:10	kümme minutit kaks läbi
2:15	veerand kolm
2:20	kakskümmend minutit kaks läbi
5:50	kümne minuti pärast kuus
1:05	viis minutit üks läbi
1:35	viis minutit pool kaks läbi
4:00	neli
4:30	pool viis
5:30	pool kuus
6:45	kolmveerand seitse
7:15	veerand kaheksa
3:45	kolmveerand neli
9:40	kahekümne minuti pärast kümme
8:58	kahe minuti pärast üheksa
1:00	üks
6:10	kümme minutit kuus läbi
8:15	veerand üheksa
1:25	viie minuti pärast pool kaks
at six o'clock	kell kuus
at ten o'clock	kell kümme
before one	enne kell ühte
after five	pärast kell viit
until three	kuni kell kolmeni
until eight	kuni kell kaheksani

2. Select the form required by each sentence.

(Seal, sinna, sealt) on hea elada.	Seal on hea elada.
Minge otse edasi ja pöörduge siis (paremal, paremale, paremalt)!	Minge otse edasi ja pöörduge siis paremale!
(Väljas, välja, väljast) on täna soe.	Väljas on täna soe.
(Kus, kuhu, kust) sa nüüd lähed?	Kuhu sa nüüd lähed?
Millal teie (siin, siia, siit) edasi sõidate?	Millal teie siit edasi sõidate?
(Kus, kuhu, kust) te nii kaua olite?	Kus te nii kaua olite?
Millal ta (siin, siia, siit) tuleb?	Millal ta siia tuleb?
(Seal, sinna, sealt) on mõnikord väga külrm.	Seal on mõnikord väga külrm.
(Kus, kuhu, kust) te tulete?	Kust te tulete?

Kui kaua on ta (siin, siia, siit) olnud?
Miks te nii vara sealt (väljas, välja, väljast) tulite?
(Seal, sinna, sealt) on kõige parem minna rongiga.
Restoran on (siin, siia, siit) kaugel.
Pöörduge (seal, sinna, sealt) vasakule.
Mu vend tuli (kaugel, kaugele, kaugelt) koju.
Palun minge (sees, sisse, seest)!
Kui ma (sees, sisse, seest) välja tulin, hakkas vihma sadama.
Me kolime siit ära (kaugel, kaugele, kaugelt).
Meie maja asub teie (ligidal, ligidale, ligidalt).
Kas te olete kaua siin (sees, sisse, seest) olnud?

Kui kaua on ta siin olnud?
Miks te nii vara sealt välja tulite?
Sinna on kõige parem minna rongiga.
Restoran on siit kaugel.
Pöörduge sealt vasakule.
Mu vend tuli kaugelt koju.
Palun minge sisse!
Kui ma seest välja tulin, hakkas vihma sadama.
Me kolime siit ära kaugele.
Meie maja asub teie ligidal.
Kas teie olete kaua siin sees olnud?

3. Substitute.

a. Meie läheme isaga homme teatrisse.

vennapoeg
ameeriklane
tädi
üliõpilane
tütarlaps
õde
sõber
laps
naaber

Meie läheme vennapojaga homme teatrisse.
Meie läheme ameeriklasega homme teatrisse.
Meie läheme tädiga homme teatrisse.
Meie läheme üliõpilasega homme teatrisse.
Meie läheme tütarlapsiga homme teatrisse.
Meie läheme õega homme teatrisse.
Meie läheme sõbraga homme teatrisse.
Meie läheme lapsega homme teatrisse.
Meie läheme naabriga home teatrisse.

b. Ta läks Georgiga koos linna.

vend
ema
mees
sõjaväelane
advokaat
mehaanik
apteeker
vanaisa
poiss
sugulane
sepp

Ta läks vennaga koos linna.
Ta läks emaga koos linna.
Ta läks mehega koos linna.
Ta läks sõjaväelasega koos linna.
Ta läks advokaadiga koos linna.
Ta läks mehaanikuga koos linna.
Ta läks apteekriga koos linna.
Ta läks vanaisaga koos linna.
Ta läks poisiga koos linna.
Ta läks sugulasega koos linna.
Ta läks sepaga koos linna.

c. Ma sõidan sinna trammiga.

auto
rong
hobune
voorimees
taksi

Ma sõidan sinna autoga.
Ma sõidan sinna rongiga.
Ma sõidan sinna hobusega.
Ma sõidan sinna voorimehega.
Ma sõidan sinna taksiga.

d. Ta tutvus eile arstiga.

õpetaja
pagar
kingsepp

Ta tutvus eile õpetajaga.
Ta tutvus eile pagariga.
Ta tutvus eile kingsepaga.

ärimees
rätsep
tööline
talumees
notar
kohtunik
ajakirjanik

Ta tutvus eile ärimehega.
Ta tutvus eile rätsepaga.
Ta tutvus eile töölisega.
Ta tutvus eile talumehega.
Ta tutvus eile notariga.
Ta tutvus eile kohtunikuga.
Ta tutvus eile ajakirjanikuga.

4. Substitute.

a. Meie läheme üheks nädalaks Tartu.

kaks kuud
üks päev
kolm kuud
järgmine neljapäev
paar tundi
pool aastat
lühike aeg

Meie läheme kaheks kuuks Tartu.
Meie läheme üheks päevaks Tartu.
Meie läheme kolmeks kuuks Tartu.
Meie läheme järgmiseks neljapäevaks Tartu.
Meie läheme paariks tunniks Tartu.
Meie läheme pooleks aastaks Tartu.
Meie läheme lühikeseks ajaks Tartu.

b. Tema isa on õpetajaks New Yorgis.

apteeker
müüja
ametnik
kohtunik
advokaat
kelner
ärimees
mehaanik
ajakirjanik

Tema isa on apteekriks New Yorgis.
Tema isa on müüjaks New Yorgis.
Tema isa on ametnikuks New Yorgis.
Tema isa on kohtunikuks New Yorgis.
Tema isa on advokaadiks New Yorgis.
Tema isa on kelneriks New Yorgis.
Tema isa on ärimeheks New Yorgis.
Tema isa on mehaanikuks New Yorgis.
Tema isa on ajakirjanikuks New Yorgis.

c. Nad tulid lõunaks meie poole.

hetk
neljapäev
suvi
laupäev
suvevaheaeg
pühapäev
kevad

Nad tulid hetkeks meie poole.
Nad tulid neljapäevaks meie poole.
Nad tulid suveks meie poole.
Nad tulid laupäevaks meie poole.
Nad tulid suvevaheajaks meie poole.
Nad tulid pühapäevaks meie poole.
Nad tulid kevadeks meie poole.

d. Ma vajan ülikonda neljapäevaks.

homme
reede
täna
laupäev
talv
sügis

Ma vajan ülikonda homseks.
Ma vajan ülikonda reedeks.
Ma vajan ülikonda tänaseks.
Ma vajan ülikonda laupäevaks.
Ma vajan ülikonda talveks.
Ma vajan ülikonda sügiseks.

5. Give the past tense forms of the following verbs.

laskma
tahtma
andma
tõusma
täitma

Example: Lasksin, lasksid, laskis, lasksite, lasksite, lasksid.

6. Put the following sentences into the past tense.

Ma lähen linna vaatama.
Kas sa saadad mu püksid puhastada?
Ma annan talle jootraha.
Me võtame toa kesklinnas.
Preili viib pesu pesukotta.
Ma tõusen juba kell kuus.
Ta tahab hotelli minna.
Ma käin postkontoris ära.
Nad lasevad juukseid lõigata.
Kas te sõidate linna?
Kas sa täidad tema soovi?
Ta jätab oma sõidu homseks.
Me laseme juuksed märjaks teha.
Tema pesu näib olevat must.
Ma ostan uued kingad.
Me loodame, et ilm läheb ilusaks.
Millal te jõuate pärale?
Sa maksad talle liiga palju.
Ma tunnen seda tütarlast hästi.

Ma läksin linna vaatama.
Kas sa saatsid mu püksid puhastada?
Ma andsin talle jootraha.
Me võtsime toa kesklinnas.
Preili viis pesu pesukotta.
Ma tõusin juba kell kuus.
Ta tahtis hotelli minna.
Ma käisin postkontoris ära.
Nad lasksid juukseid lõigata.
Kas te sõitsite linna?
Kas sa täitsid tema soovi?
Ta jättis oma sõidu homseks.
Me lasksime juuksed märjaks teha.
Tema pesu näis olevat must.
Ma ostsin uued kingad.
Me lootsime, et ilm läheb ilusaks.
Millal te jõudsite pärale?
Sa maksid talle liiga palju.
Ma tundsin seda tütarlast hästi.

Conversations

1

- Kask: Palun ütelge mulle, kus siin on pesukoda.
Luha: Pesukoda on kaunis kaugel. Minge otse edasi ja pöörduge teisest risttänavast vasakule. Pesukoda on nurgalt kolmandas majas.
[Pesukojas.]
Preili: Mis teil pesta on?
Kask: Kaks alussärki, kaks paari aluspükse, kolm särki, pool tosinat taskurätikuid ja viis paari sokke. Millal võin ma nad kätte saada?
Preili: Nelja päeva pärast.
Kask: Kas oleks võimalik neid varem saada? Ma tahaksin laupäeva hommikul ära sõita.
Preili: Hea küll, tulge siis reede õhtul kell viis.
Kask: Ma tahaksin ka ülikonda puhastada ja pressida lasta. Kas te võiksite mulle juhatada, kuhu ma peaksin selle viima?
Preili: Viige kas rätsepa juurde või puhastustöökotta. Üks puhastustöökoda on siin ligidal — neli-viis maja edasi.
[Puhastustöökojas.]
Kask: Mul on üks ülikond puhastada ja pressida. Püksid on õmblusest pisut lahti. Kas saaksite nad kinni õmmelda?
Preili: Saame küll. Homme õhtupoolikuks on valmis.

2

- Kask: Mu kontsapplekid on liiga kulunud. Palun pange uued alla. Mis te arvate, kas on tarvis ka uusi pooltaldud?
Kingsepp: Jah, need on juba peaaegu läbi.

Mask: Jätame need võib-olla siiski järgmiseks korraks. Millal võin ma kingad kätte saada?
Hingsepp: Homme pärast lõunat.

3

Mask: Palun lõigake mu juuksed.
Fruksur: Kuidas te soovite lõigata lasta?
Mask: Lõigake kaunis lühikeseks.
Fruksur: Kas ka pealt?
Mask: Pealt võite natuke pikemaks jätta.
Fruksur: Kas soovite ka habet ajada?
Mask: Tänan, ei.

Suggestions for Conversations

1

You want to take your suit to the cleaners to have it cleaned and pressed. You ask a stranger for directions and he gives them. At the cleaner's you point to a place on your trousers where the seam is ripped and ask if this can be fixed. They say that it can be done and add that you can pick up your suit the day after tomorrow.

2

You take some items to the laundry. You tell them what you have brought. You ask when you can pick them up. They indicate a certain day. You ask whether you can get them sooner, since you have to leave town. They agree to it.

3

You ask a stranger whether there is a shoemaker near here. He says that there is a shoemaker in that house, next to the barbershop.

You go to the shoemaker and ask him to resole your shoes and to put on new heels, since they are worn out. You ask how much it costs and he tells you. He promises to have the job done tomorrow by four o'clock.

4

You go to a barber's and ask for a haircut and a shave. You tell him how you want your hair cut. Afterwards you ask how much you owe.

UNIT 9

Basic Sentences

Let's Eat

Ants Pihlak comes to the hotel.

Ants

`jään
`jään `hiljaks
Vabandage, et ma jäin pisut hiljaks.

(I) stayed, remained
(I) was late
Excuse me for being a little late.

ega
`ei käinud
Ega te veel linna vaatamas ei
käinud?

surely not, I suppose
didn't go (and come back)
You haven't been to see the town yet, I
suppose?

John

teieta
`ei läinud
Ei. Me ei tahtnud minna ilma teieta.

without you
didn't go
No. We didn't want to go without you.

lõunat `sööma
Ma arvan, et sööme enne lõuna ära.

to have dinner
I think that we should have dinner first.

`lõuna*/`aeg, -aja, -`aega
`käes
Lõunaaeg on peaaegu käes.

dinner-time
at hand; in, at
It's almost dinner-time.

süüakse
Mis kell süüakse siin lõunat?

they eat, one eats
What time do they eat dinner here?

Ants

Kell kaheteistkümne ja kahe vahel.

Between twelve and two o'clock.

John

Siis on paras aeg minna.

Then it's the right time to go.

Ants

Kas läheme kesklinna sööma?

Should we go downtown to eat?

Tom

`üks*`kõik
Meil on täiesti ükskõik.

all the same
It makes absolutely no difference to us.

Ants

`kas's, kas'si, `kas'si	cat
`kuld, kulla, `kulda	gold
lõvi, -, -	lion
Kesklinnas on paar head restorani, nagu Must Kass ja Kuld Lõvi.	There are a few good restaurants downtown, such as the Must Kass and the Kuld Lõvi.
`sõin	(I) ate
Ma sõin Mustas Kassis alles eile.	I ate at the Must Kass just yesterday.
`naabreist	about (or of) the neighbors
`kelnerina	as a waiter
Üks mu naabreist töötab seal kelnerina.	One of my neighbors works as a waiter there.
[Restoranis.]	[In the restaurant.]

Kelner

söögi*sedel, -i, -it	menu
Siin on söögisedel.	Here is the menu.

Tom

`kumb, kumma, `kumba	which of two
`roost/`biif, -biifi, -`biifi	roast beef
hapu, -, -t, -sid	sour
hapu*/kapsas, -`kapsa, -kapsast	sauerkraut
hapu*kapsastega	with sauerkraut (pl.)
Kumba teie soovitate, kas roostbiifi või seapraadi hapukapsastega?	Which do you suggest, roast beef or pork roast with sauerkraut?

Ants

`sitke, -, -t	tough
rasva/ne, -se, -st	fat (adj.)
Raske ütelda; roostbiif on vahel liiga sitke, aga seapraad liiga rasvane.	Hard to say. The roast beef is sometimes too tough, but the pork roast is too fat.
`kumbki, kummagi, `kumbagi	each (of two), both
`ei `kumbki	neither (of two)
Ma ei armasta neid eriti kumbagi.	I don't care too much for either of them.

Tom

`andke	give!
piima*/`supp, -supi, -`suppi	milk soup
kana*/`praad', -`prae, -`praad'i	fried chicken
`riis, riisi, `riisi	rice
roheli/ne, -se, -st	green
roheliste	of green ones
hernes, `herne, hernest	pea
hernestega	with peas
Palun andke mulle piimasupp ja kanapraad riisiga ja roheliste hernestega.	Please give me milk soup and fried chicken with rice and green peas.
magus*/`toit, -toidu, -`toitu	dessert
magus*`toitudest	out of desserts
Mis teil magustoitudest on?	What kind of desserts do you have?

kom/`pott, -poti, -`potti
vahu*/`koor, -koore, -`koort
vanilli*/`kreem, -kreemi, -`kreemi
vaarika/s, -, -t
kaste, `kastme, kastet
vaarika*/kaste, -`kastme, -kastet
Kompott vahukoorega ja vanillikreem
vaarikakastmega.

`peale
`peale selle
`liik, liigi, `liiki
`kooke (part. pl.)
Peale selle mitut liiki kooke.

`kastmeta
Palun vanillikreem ilma kastmeta.

salat, -i, -it
Kas soovite ka salatit?

lehe*salat, -i, -it
Jah, palun lehesalat.

pul'jong, -i, -it
`lamba*/`praad', -`prae, -`praad'i
`kartul, -i, -it
`kartulite
`aed, aia, `aeda, (`aeda), `aedu
`aed*/vili, -vilja, -`vilja
Lubage mulle puljong ja lambapraad
kartulite ja aedviljaga.

õige
Mis ma õige võtaksin?
`praad'i/ma, -da, `praen
`praetud (-tud partic.)
Kas seaprae praetud kartulitega või
vasikaprae?

`kartuli*/puder, -pudru, -`putru
`lill*/kapsas, -`kapsa, -kapsast
Hea küll, andke mulle vasikapraad
kartulipudru ja lillkapsaga.

õuna*/`kook, -koogi, -`kooki
Siis veel õunakook vahukoorega.

Kelner

stewed fruit
whipped cream
vanilla dessert
raspberry
sauce
raspberry sauce
Stewed fruit with whipped cream and vanilla
dessert with raspberry sauce.

onto
in addition
kind, species
cakes
In addition, we have several kinds of cake.

Tom

without sauce
Some vanilla dessert without sauce, please.

Kelner

salad
Would you like some salad, too?

Tom

lettuce
Yes, some lettuce please.

John

broth
roast lamb
potato
of potatoes
garden
vegetable
I'll have some broth and roast lamb with
potatoes and vegetables.

Ants

really
What should I order (lit. take)?
to roast; to fry
fried
Pork roast with fried potatoes or veal
roast?

mashed potatoes
cauliflower
O. K., bring me veal roast with mashed
potatoes and cauliflower.

apple pie
Also apple pie with whipped cream.

Kelner

Kas soovite midagi joogiks?

Would you like something to drink?

Ants

limo/[^]naad, -naadi, -[^]naadi
Pudel limonaadi, palun.

lemonade
A bottle of lemonade, please.

John

hapu*/[^]piim, -piima, -[^]piima
Kas teil hapupiima on?

buttermilk (lit. sour milk)
Do you have any buttermilk?

Kelner

Hapupiim on kahjuks otsas.

I'm sorry, but we are out of buttermilk.

John

[^]rõõsk, rõõsa, [^]rõõska
Andke siis klaas rõõska piima.

sweet (of milk)
Then bring me a glass of milk, please.

Tom

kadu/ma, -da, [^]kaon
Kuhu see kelner küll nii kauaks
kadus?

to disappear, be lost
I wonder where that waiter disappeared to
for so long?

tühi, tühja, [^]tühja
Mul on kõht juba tühi.

empty
I'm hungry already.

John

tulebki
Sealt ta tulebki.
[^]kart/ma, -a, kardan
kõrval*/[^]laud, -laua, -[^]lauda, (-[^]lauda)
Ma kartsin, et ta läheb juba kõrvallauda,
aga ta tuleb siiski meie juurde.

(he) really comes
Here he comes.
to be afraid
next table
I was afraid that he was going to the next
table, but he is still coming toward us.

[^]tutvus, -e, -t
[^]ikkagi
kasu, -, -
Teie tutvusest on ikkagi kasu.

acquaintance (with somebody)
nevertheless
use, help; benefit, profit
Your acquaintance must have been of some
help.

Tom

ulata/ma, -da, -n
ulata
John, palun ulata mulle leiba!
[^]oober, -i, -it¹
[^]sool, soola, [^]soola
sinep, -i, -it
Oober, siin laual pole soola ega sinepit.

to pass
pass!
John, please pass the bread.
waiter
salt
mustard
Waiter, there's no salt or mustard on the table.

¹ When calling the waiter and waitress, the word oober is used for the waiter and preili for the waitress. The use of kelner and ettekandja is considered impolite in this case.

Kelner

olge
`lahke, -, -t
Olge lahke!

be!
kind
Here you are.

Tom

`toit, toidu, `toitu
`maitse/ma, -da, maitsen
suure*`päraselt
Toit maitseb suurepäraselt.

food
to taste
magnificently, excellently
The food tastes excellent.

`tel'li/ma, -da, tel'lin
`puu*/vili, -vilja, -`vilja
Ma tellin ehk veel puuvilja. Missugust
puuvilja teil on?

to order
fruit
I think I might order some fruit. What kind
of fruit do you have?

Kelner

`õun, õuna, `õuna
`õunu (part. pl.)
`pirn, pirni, `pirni
`pirne (part. pl.)
Meil on õunu ja pirne.

apple
apples
pear
pears
We have apples and pears.

välis*/maine, -maise, -`maist
välis*maistest
`puu*`viljadest
apelsin, -i, -i
apelsine (part. pl.)
ba`naan, -naani, -`naani
ba`naane (part. pl.)
Välismaistest puuviljadest on meil
apelsine ja banaane.

foreign, of a foreign country (adj.)
(out) of foreign ones
(out) of the fruits
orange
oranges
banana
bananas
The foreign fruits we have are oranges
and bananas.

Tom

viina*/mari, -marja, -`marja
viina*`marju (part. pl.)
Kas teil viinamarju ka on?

grape
grapes
Do you have grapes too?

Kelner

Kahjuks ei ole.
välis*`maa, -, -d
trans/`portima, -`portida, -pordin
`müük, müügi, `müüki
Neid on raske välismaalt transportida ja
sellepärast on neid harva müügil.

Unfortunately, we don't.
foreign country
to transport
sale
They are difficult to transport from abroad
and therefore they are seldom available.

Tom

`tooma, `tuua, `toon
tooge
Palun tooge mulle üks apelsin!

to bring, fetch
bring!
Please bring me an orange.

John

täiesti

completely, entirely

Mu kõht on nüüd täiesti täis. Oober, palun arve.

I'm quite full now. Waiter, bill please.

Kelner

Kokku üheksa krooni viisteist senti.

The total is nine crowns fifteen cents.

John

Kas tõesti nii palju?

Is it really that much?

Kelner

teinud (-nud partic.)

made

Oo, ma olen teinud vea — see on ainult seitse krooni kuuskümmend senti. Palun vabandage!

Oh, I have made a mistake — it's only seven crowns sixty cents. Please excuse me.

John

Pole viga. Siin on kaheksa krooni viiskümmend senti.

It's all right. Here is eight crowns fifty cents.

tagasi andma

to give back, return

tarvitse/ma, -da, -n

to be necessary, to need

Tagasi ei tarvitse anda.

Keep the change.

Additional Words

pida/ma, -da, `pean

to have to

Grammar

1. The Essive Case

Kas olete kaua ajakirjanikuna töötanud?

Have you worked as a journalist for a long time?

Üks mu naabreist töötab seal kelnerina.

One of my neighbors works as a waiter there.

Vesi voolas jõena.

The water flowed like a river.

The essive case denotes the capacity in which the subject functions or is felt to function. It is translated into English by 'as' and 'like'. -na is added to the genitive case (ajakirjaniku + -na, kelneri + -na).

noore ajakirjanikuna
laia jõena

as a young journalist
like a wide river

If a noun has a modifier, the suffix -na is added only to the noun. The modifier is in the genitive case (noore, laia).

2. The Abessive Case

Me ei tahtnud minna ilma teieta.
Palun vanillikreem ilma kastmeta.
Osa neist on ilma vannitoata.

We didn't want to go without you.
Some dessert without sauce, please.
Some of them have no bathroom.

The abessive case means 'without'. The abessive case-forms are usually preceded by the preposition ilma, which merely reiterates the idea 'without'. A phrase like ilma teieta is literally 'without you-without'. The suffix -ta is added to the genitive case-form (teie + -ta, kastme + -ta).

<u>ilma hea sōbrata</u>	without a good friend
<u>ilma maitsva toiduta</u>	without tasty food

The abessive case suffix goes only with the noun, and not with its modifiers, the modifiers remaining in the genitive (hea, maitsva).

3. Summary of Case Suffixes in the Singular

All Estonian cases in the singular have now been introduced. They are summarized below:

1) Nominative	<u>uus kohvik</u>	new coffee house
2) Genitive	<u>uue kohviku</u>	of the new coffee house
3) Partitive	<u>uut kohvikut</u>	new coffee house
4) Illative	<u>uude kohvikusse</u>	into the new coffee house
5) Inessive	<u>uues kohvikus</u>	in the new coffee house
6) Elative	<u>uuest kohvikust</u>	out of the new coffee house
7) Allative	<u>uuele kohvikule</u>	to the new coffee house
8) Adessive	<u>uuel kohvikul</u>	by the new coffee house
9) Ablative	<u>uelt kohvikult</u>	from the new coffee house
10) Translative	<u>uueks kohvikuks</u>	for (as) the new coffee house
11) Essive	<u>uue kohvikuna</u>	as the new coffee house
12) Terminative	<u>uue kohvikuni</u>	as far as the new coffee house
13) Comitative	<u>uue kohvikuga</u>	with the new coffee house
14) Abessive	<u>uue kohvikuta</u>	without the new coffee house

Of the 14 cases listed above, the first three (nominative, genitive, partitive) are given in the Glossary. (If a word has a short illative case, this is given as the fourth form in parentheses.) The remaining cases are all formed from the genitive by adding the proper endings; e.g. kohviku + -sse, kohviku + -s, kohviku + -st, etc.

A modifier takes the same case ending as the noun modified (e.g. uues kohvikus, uuest kohvikust, etc.), with the exception of the cases 11-14 (the essive, terminative, comitative, and abessive cases), where the modifier remains in the genitive (uue).

4. Past Tense (Continued)

a. <u>Olin</u> restoranis kelneriks.	I was a waiter in a restaurant.
Ma <u>tulin</u> välja.	I came out.
Ma juba <u>pesin</u> .	I've already washed.

Two-syllable verb stems having -le, -ne, -re, -se before the -ma infinitive ending (ole-ma 'to be', tule-ma 'to come', sure-ma 'to die', pese-ma 'to wash') have -i- instead of -si- in the past tense.

<u>ma ol-i-n</u>	I was
<u>sa ol-i-d</u>	you were
<u>ta ol-i</u>	he (she, it) was
<u>me ol-i-me</u>	we were
<u>te ol-i-te</u>	you were
<u>nad ol-i-d</u>	they were

In this type the vowel -e- of the stem (ole-) is replaced by the past tense suffix -i- (oli-). The following verbs are conjugated in the past tense the same way:

<u>tulema</u>	'to come':	<u>tulin</u> , <u>tulid</u> , <u>tuli</u> , etc.
<u>panema</u>	'to put':	<u>panin</u> , <u>panid</u> , <u>pani</u> , etc.

<u>surema</u>	'to die':	<u>surin</u> , <u>surid</u> , <u>suri</u> , etc.
<u>pesema</u>	'to wash':	<u>pesin</u> , <u>pesid</u> , <u>pesi</u> , etc.

There are a few verbs of a different type that follow the same pattern in the past tense:

<u>tegema</u>	'to do':	<u>tegin</u> , <u>tegid</u> , <u>tegi</u> , etc.
<u>nägema</u>	'to see':	<u>nägin</u> , <u>nägid</u> , <u>nägi</u> , etc.
<u>pidama</u>	'to have to':	<u>pidin</u> , <u>pidid</u> , <u>pidi</u> , etc.

b. Ma jäin pisut hiljaks.

I was a little late.

Ma sõin Mustas Kassis alles eile.

I ate at the Must Kass just yesterday.

One-syllable verb stems having an overlong vowel (other than ii, uu) before the -ma infinitive ending (`jäa-ma 'to remain', `söö-ma 'to eat', etc.) also have -i- instead of -si- in the past tense:

ma `jä-i-n	I remained
sa `jä-i-d	you remained
ta `jä-i	he (she, it) remained
me jä-i-me	we remained
te jä-i-te	you remained
nad `jä-i-d	they remained

Here the overlong vowel of the -ma infinitive is replaced by a diphthong in the past tense. Note that the first and second person plural have, unlike the other persons, short diphthongs. The verb `saama 'to get' is conjugated the same way: `sain, `said, `sai, etc.

The following verbs have a change in the vowel:

<u>`sööma</u>	'to eat':	<u>`sõin</u> , <u>`sõid</u> , <u>`sõi</u> , etc.
<u>`lööma</u>	'to hit':	<u>`lõin</u> , <u>`lõid</u> , <u>`lõi</u> , etc.
<u>`tooma</u>	'to bring':	<u>`tõin</u> , <u>`tõid</u> , <u>`tõi</u> , etc.

5. The -nud Participle

<u>`möödunud</u> aastal	last (lit. passed) year
<u>`õppinud</u> mees	a learned man
<u>kadunud</u> kiri	a lost letter

The -nud participles correspond to the English participles 'passed', 'learned', 'lost' and are used as adjectives. Concerning their other uses, see below and Units 13 ff. The -nud participle is obtained, in general, from the -da infinitive by replacing its ending by -nud, e.g. `möödu-da 'to pass' — `möödu-nud, haka-ta 'to begin' — haka-nud.

Since there are several irregularities (compare käi-a 'to go' and käi-nud, with a difference in the degree of quantity), we are going to list all the -nud participles in the following Units and in the Glossary.

Here is a list of the irregular -nud participles of the verbs which you have had so far:

<u>`jõuda</u>	'to arrive':	<u>`jõudnud</u>	<u>`panna</u>	'to put':	<u>pannud</u>
<u>`jäada</u>	'to remain':	<u>jäänud</u>	<u>`saada</u>	'to get':	<u>saanud</u>
<u>`karta</u>	'to be afraid':	<u>`kartnud</u>	<u>`saata</u>	'to send':	<u>`saatnud</u>
<u>`käia</u>	'to go':	<u>käinud</u>	<u>`sõita</u>	'to drive':	<u>`sõitnud</u>
<u>`lasta</u>	'to let':	<u>`lasknud</u>	<u>`süüa</u>	'to eat':	<u>söönud</u>
<u>`loota</u>	'to hope':	<u>`lootnud</u>	<u>teha</u>	'to do':	<u>teinud</u>
<u>`minna</u>	'to go':	<u>läinud</u>	<u>`tulla</u>	'to come':	<u>tulnud</u>
<u>`müüa</u>	'to sell':	<u>müünud</u>	<u>`tunda</u>	'to feel':	<u>`tundnud</u>
<u>näha</u>	'to see':	<u>näinud</u>	<u>`tuua</u>	'to bring':	<u>toonud</u>
<u>`olla</u>	'to be':	<u>olnud</u>	<u>`täita</u>	'to fill':	<u>`täitnud</u>
<u>`osta</u>	'to buy':	<u>`ostnud</u>	<u>`võida</u>	'to be able':	<u>võinud</u>
<u>`paista</u>	'to seem':	<u>`paistnud</u>			

6. Past Tense, Negative

Ega te veel linna vaatamas ei käinud?

You haven't been to see the town yet, have you?

Aga ma ei õppinud seda kaua.

But I didn't study it for long.

Ma ei võinud arvatagi, et . . .

I wouldn't have thought that . . .

Me ei tahtnud minna ilma teieta.

We didn't want to go without you.

The expressions ei käinud '(you) haven't been' (lit. didn't go), ei õppinud '(I) didn't study', ei võinud '(I) wouldn't' (lit. couldn't) are the past negatives. To form the negative past tense, ei 'not' is followed by the -nud participle. The forms of the negative past tense are the same for all persons.

7. Emphatic Particles -gi, -ki

Mu kaks venda töötavad praegugi

My two brothers are working for Ford even now.

Fordi juures.

even now.

Siin ongi mu isa äri.

Here now is my father's store.

Kevad on sealgi väga ilus ja leebe.

Spring is very beautiful and mild there also.

Sealt ta tulebki.

There he comes now.

Ma ei armasta neid kumbagi.

I don't care for either one of them.

Me ei läinud kuhugi.

We didn't go anywhere.

-gi and -ki are emphatic particles, which can be added to any word. They are translated into English by 'even; also, too; really, now'. Thus they are in some instances identical with the adverb ka 'also, too' (e.g. Kevad on sealgi väga ilus ja leebe = Kevad on ka seal väga ilus ja leebe). Certain forms with the -gi, -ki particles are used predominantly in negative sentences (like kumbagi, kuhugi; see the last two sentences above).

The use of -gi or -ki depends on the preceding sound:

A

leiba-gi	even some bread
seal-gi	also there
lähen-gi	(I) do go
pagar-gi	the baker too
soojem-gi	even warmer
liiv-gi	even the sand

B

poeg-ki	the son too
tuleb-ki	(he) is really coming
õpid-ki	(you) even study
kass-ki	even the cat
kõht-ki	even the stomach
supp-ki	also soup
ehk-ki	although
aitäh-ki	even thanks

Comparing A and B, we note that -gi is written after vowels and voiced consonants (l, n, r, m, v). The particle -ki is written after the remaining (voiceless) consonants.

Exercises

1. Substitute.

a. Ma tulin Ameerikasse lapsena.

viie-aastane

Ma tulin Ameerikasse viie-aastasena.

üliõpilane
ajakirjanik
ärimees
kingsepp
mehaanik
insener
poissmees

Ma tulin Ameerikasse üliõpilasena.
Ma tulin Ameerikasse ajakirjanikuna.
Ma tulin Ameerikasse ärimehena.
Ma tulin Ameerikasse kingsepana.
Ma tulin Ameerikasse mehaanikuna.
Ma tulin Ameerikasse insenerina.
Ma tulin Ameerikasse poissmehena.

b. Ta töötas varem kingsepana.

õpetaja
pagar
kelner
pakikandja
tööline
sõjaväelane
ettekandja
ametnik
kaupmees
müüja

Ta töötas varem õpetajana.
Ta töötas varem pagarina.
Ta töötas varem kelnerina.
Ta töötas varem pakikandjana.
Ta töötas varem töölisena.
Ta töötas varem sõjaväelasena.
Ta töötas varem ettekandjana.
Ta töötas varem ametnikuna.
Ta töötas varem kaupmehena.
Ta töötas varem müüjana.

2. Substitute.

a. Toit ei maitse ilma soolata.

sinep
jook
või
piim
vahukoor
salat
õlu
suhkur
kaste
aedvili

Toit ei maitse ilma sinepita.
Toit ei maitse ilma joogita.
Toit ei maitse ilma võita.
Toit ei maitse ilma piimata.
Toit ei maitse ilma vahukooreta.
Toit ei maitse ilma salatita.
Toit ei maitse ilma õlleta.
Toit ei maitse ilma suhkruta.
Toit ei maitse ilma kastmeta.
Toit ei maitse ilma aedviljata.

b. Ma jäin täna ilma piimata.

magustoit
jootraha
kook
limonaad
supp
lõuna
praad
kohv
võileib

Ma jäin täna ilma magustoiduta.
Ma jäin täna ilma jootrahata.
Ma jäin täna ilma koogeta.
Ma jäin täna ilma limonaadita.
Ma jäin täna ilma supita.
Ma jäin täna ilma lõunata.
Ma jäin täna ilma praeta.
Ma jäin täna ilma kohvita.
Ma jäin täna ilma võileivata.

c. Me läksime linna ilma rahata.

võti
sent
kell
kuub
taskurätik
pakk

Me läksime linna ilma võtmata.
Me läksime linna ilma sendita.
Me läksime linna ilma kellata.
Me läksime linna ilma kuubeta.
Me läksime linna ilma taskurätikuta.
Me läksime linna ilma pakita.

3. Give the past tense forms of the following verbs.

saama
tulema

sööma
panema
pesema

Example: Sain, said, sai, saime, saite, said.

4. Put these sentences into the past tense.

Ta saab oma püksid varsti kätte.
Ma olen seal kell kümneni.
Me tuleme täna varakult linna.
Sa jääd teatrisse hiljaks.
Ma näen seda tütarlast sageli linnas.
Nad söövad restoranis.
Mida te seal pesete?
Ta toob mulle kauplusest raamatu.
Nad on juba õhtuks päral.
Me teeme kogu aja tööd.
Kuhu te panete selle kirja?
Millal nad saavad kokku?
Me peame varsti ära sõitma.
Ma tulen teile vastu.

Ta sai oma püksid varsti kätte.
Ma olin seal kell kümneni.
Me tulime täna varakult linna.
Sa jäid teatrisse hiljaks.
Ma nägin seda tütarlast sageli linnas.
Nad sõid restoranis.
Mida te seal pesite?
Ta tõi mulle kauplusest raamatu.
Nad olid juba õhtuks päral.
Me tegime kogu aja tööd.
Kuhu te panite selle kirja?
Millal nad said kokku?
Me pidime varsti ära sõitma.
Ma tulin teile vastu.

5. Put these sentences into the negative.

Kas te elasite varem Tallinnas?
Nad külastasid meid möödunud nädalal.
Me töötasime riideäris.
Ta õppis ülikoolis.
Ma käisin turul.
Onu sõitis täna maale.
Ma nägin teda kesklinnas.
Eile oli halb ilm.
Meie linn meeldis talle.
Ma nägin tänaval oma õpetajat.
Tema vend käis möödunud aastal koolis.
Nad jäid kauaks Soome.
Kelner tõi meile õlut.
Ta tellis puuvilja.
Me kartsime teda.
Nad sõitsid ära.
Mu sõber laskis täna juukseid lõigata.
Preili viis pesu pesukotta.
Te sõite täna palju.
Ma lootsin, et ta tagasi tuleb.
Rong jõudis hommikuks pärale.
Me saime pesu hommikul kätte.
Ma läksin täna linna.
Ma tundsin seda arsti hästi.
Ta tuli eile linnast tagasi.

Kas te ei elanud varem Tallinnas?
Nad ei külastanud meid möödunud nädalal.
Me ei töötanud riideäris.
Ta ei õppinud ülikoolis.
Ma ei käinud turul.
Onu ei sõitnud täna maale.
Ma ei näinud teda kesklinnas.
Eile ei olnud halb ilm.
Meie linn ei meeldinud talle.
Ma ei näinud tänaval oma õpetajat.
Tema vend ei käinud möödunud aastal koolis.
Nad ei jäänud kauaks Soome.
Kelner ei toonud meile õlut.
Ta ei tellinud puuvilja.
Me ei kartnud teda.
Nad ei sõitnud ära.
Mu sõber ei lasknud täna juukseid lõigata.
Preili ei viinud pesu pesukotta.
Te ei söönud täna palju.
Ma ei lootnud, et ta tagasi tuleb.
Rong ei jõudnud hommikuks pärale.
Me ei saanud pesu hommikul kätte.
Ma ei läinud täna linna.
Ma ei tundnud seda arsti hästi.
Ta ei tulnud eile linnast tagasi.

6. Supply the particles -gi or -ki.

Selle tänava nurgal on __ trammipeatus.
Tal polnud tuld __.
Tartus on suvel veel __ soojem.
Restoranis polnud õlut __.

Selle tänava nurgal ongi trammipeatus.
Tal polnud tuldki.
Tartus on suvel veelgi soojem.
Restoranis polnudki õlutki.

Ma õppisin talvel ja suvel__.
 Ta unustas toa võtme__ koju.
 Ma pole oma täditütart__ ammu näinud.
 Kingsepp__ ei töötanud täna.
 Ta magas õhtupoolikul__.
 Laual pole soola ega sinepit__.
 Laual pole sinepit ega soola__.
 Sigaret__ ei maitse talle.
 Kesklinnas__ oli vähe inimesi.
 Ta ei tunne oma õpetajat__.
 Mu vend__ abiellus hiljuti.
 Möödunud aastal__ sadas palju vihma.

Ma õppisin talvel ja suvelgi.
 Ta unustas toa võtmegi koju.
 Ma pole oma täditütartki ammu näinud.
 Kingseppki ei töötanud täna.
 Ta magas õhtupoolikulgi.
 Laual pole soola ega sinepitki.
 Laual pole sinepit ega soolagi.
 Sigaretki ei maitse talle.
 Kesklinnaski oli vähe inimesi.
 Ta ei tunne oma õpetajatki.
 Mu vendki abiellus hiljuti.
 Möödunud aastalgi sadas palju vihma.

Conversation

- Härra Ellis: Kas teie, preili Vahtrik, tuleksite minuga täna õhtust süüa?
 Preili Vahtrik: Täna, heameelega.
 Härra Ellis: Ma käin harilikult Mustas Kassis. Kas läheme sinna?
 Preili Vahtrik: Mul on täiesti üskõik.
 Härra Ellis: Hästi, ma tulen kell pool seitse teie poolt läbi.
 [Restoranis.]
- Härra Ellis: Mida ma võiksin teile tellida, preili Vahtrik?
 Preili Vahtrik: Ma võtaksin ehk vasikaprae aedvilja ja kartulitega.
 Härra Ellis: Ja magustoiduks?
 Preili Vahtrik: Kompott vahukoorega.
 Härra Ellis: Oober, palun vasikapraad aedvilja ja kartulitega ja seapraad hapukapsastega.
 Siis veel kaks kompotti.
 Kelner: Mida soovite joogiks?
 Härra Ellis: Klaas veini, palun.
 Preili Vahtrik: Teie kõnelete eesti keelt väga hästi. Kui kaua olete te Eestis olnud?
 Härra Ellis: Umbes pool aastat. Oo, seal tuleb mu sõber Bill. Saage tuttavaks, härra Bill Johnson, preili Elsa Vahtrik.
- Johnson ja Vahtrik: Väga rõõmustav.
 Härra Ellis: Kust sina tuled?
 Härra Johnson: Ma käisin Tartus. Rong jõudis praegu pärale.
 Preili Vahtrik: Kuidas Tartu teile meeldib?
 Härra Johnson: Väga hästi. Tartus paistis kogu aeg päike, kuid teil siin sajab vihma.
 [Kelnerile.] Palun roostbiif, vanillikreem, tass teed ja sai.
- Preili Vahtrik: Kas jääte Tallinna kauaks?
 Härra Johnson: Ainult paariks nädalaks. Mu naine ootab mind juba Ameerikasse tagasi.
 Ulatage mulle palun soola.
- Preili Vahtrik: Olge lahke. Roostbiif maitseb suurepäraselt.
 Härra Ellis: Kas soovite veel midagi, preili Vahtrik?
 Preili Vahtrik: Ei, täna.
 Härra Ellis: Oober, palun arve.

Suggestions for Conversations

1

You and Mr. Pääsuke go to a restaurant for supper. The waiter gives you the menu. You order chicken with vegetables and salad, and Mr. Pääsuke orders mutton with mashed potatoes and peas.

For dessert you order stewed fruit and Mr. Pääsuke orders vanilla cream. He says that he is hungry.

You notice that a neighbor of yours is eating pork with sauerkraut. You say hello to him, and he tells you that the pork tastes excellent.

Mr. Pääsuke asks you to pass him the salt and the bread, and — later on — you ask him to pass you the mustard. Afterwards you ask the waiter for your bill. You think that the bill is too high. The waiter finds out that he has made a mistake and apologizes.

2

You go to a restaurant for dinner. You order bouillon soup and ask the waiter what he recommends, mutton or veal. He says that the veal is very good today. So you order some with vegetables and lettuce. In addition you order your favorite dessert (you tell what it is) and a glass of milk.

You ask the waiter what kind of fruits they have. He tells you. You make your choice, ask for your bill, pay it, say good-by and leave.

UNIT 10

Basic Sentences

Seeing the Sights

Ants Pihlak shows Tartu to John and Tom.

John

Kas see on kesklinn?

Is this the downtown section?

Ants

On küll.

Yes, it is.

`rae*/koda, -koja, -koda

town hall

linna*/`pank, -panga, -`panka

city bank

Kohe meie ees on raekoda ja linna-
pank.

Right in front of us are the town hall and
the city bank.

`pea*/hoone, -`hoone, -hoonet

main building

Siit cdasi asub ülikooli peahoone.

Further on is the main building of the
university.

Tom

võimas, `võimsa, `võimsat

powerful, impressive

ehitus, -e, -t

building

See on väga võimas ehitus.

It's a very impressive building.

üli*õpilasi (part. pl.)

students

Kui palju üliõpilasi siin õpib?

How many students are studying here?

Ants

tuha/t, -nde, tuhat

thousand

Üle kolme tuhande.

Over three thousand.

John

jutusta/ma, -da, -n, -nud

to tell, relate

jutustage

tell! relate!

meile

to us

Jutustage meile Tartu Ülikoolist!

Tell us about Tartu University.

`kuul/ma, -da, kuulen, `kuulnud

to hear

Me oleme kuulnud, et see olevat vana
ülikool.

We have heard that it's an old university.

Ants

vanim, -a, -at

oldest

vanimaid (part. pl.)
Balti*`maad (nom. pl.)
Balti*`mail
Tartu Ülikool on vanimaid Baltimail.

isegi
Vene*`maa, -, -d
üli*kool'id (nom. pl.)
See on isegi vanem kui Venemaa ülikoolid.

asuta/ma, -da, -n, -nud
asutati
kuninga/s, -, -t
Gustav Adolf, -i, -it
`poolt
`kolm*sada, kolme*saja, `kolme*sada
See asutati Rootsi kuninga Gustav Adolphi
poolt üle kolmesaja aasta tagasi.

pal'jud
välis*`maala/ne, -se, -st
välis*`maalased
venela/ne, -se, -st
venelased
`saksla/ne, -se, -st
`sakslased
Siin on õppinud ka paljud välismaalased,
eriti venelased ja sakslased.

välis*`maalasi (part. pl.)
Õpib siin välismaalasi ka praegu?

üksik, -u, -ut
üksikud (nom. pl.)
Ainult mõned üksikud.

`teisi (part. pl.)
üli*`kool'e (part. pl.)
Kas Eestis on veel teisigi ülikoole?

tehnika, -, -t
tehnika*üli*/`kool', -kool'i, -`kool'i,
(-`kool'i)
`loo/ma, `luua, `loon, loonud
`loodi
ise*`seisvus, -e, -t
On küll. Tehnikaülikool on Tallinnas,
kuid see loodi alles iseseisvuse
ajal.

oldest
Baltic countries
in (lit. on) the Baltic countries
Tartu University is one of the oldest
(universities) in the Baltic countries.

even
Russia
universities
It's even older than the Russian universities.

to found, establish
was founded
king
Gustavus Adolphus
by
three hundred
It was founded by the king of Sweden, Gus-
tavus Adolphus, more than three hundred
years ago.

many ones
foreigner
foreigners
Russian (noun)
Russians
German (noun)
Germans
Many foreigners have also studied here,
especially Russians and Germans.

Tom

foreigners
Are there any foreigners studying here
right now?

Ants

single, lone
single ones; a few
Only a few.

Tom

others
universities
Are there any other universities in Estonia?

Ants

technique; technology
technical university

to create, found
was created (or founded)
independence
Yes, there are. In Tallinn, there is the
Technical University, but it was founded
only during the Independence.

mägi, `mäe, mäge, (`mäkke)
Toome*/mägi, -`mäe, -mäge
raamatu*kogu, -, -
Lähme nüüd Toomemäest üles, siis
näeme ülikooli raamatukogu.

mountain, hill
(a hill in Tartu)
library
Let's go up the Toomemägi, then we can
see the university library.

John

vana*`aeg/ne, -se, -set
kirik, -u, -ut
See on nagu vanaaegne kirik.

ancient
church
It's like an ancient church.

Ants

ehita/ma, -da, -n, -nud
ehitatud (-tud partic.)
viie*`teist*/`kümnes, -`kümnnenda,
-`kümnnendat
See ongi kirik, ehitatud juba neljateist-
kümnnendal sajandil.

to build
built
fifteenth

It really is a church, built in the four-
teenth century.

hävi/ma, -da, -n, -nud
See hävis tules.

to perish, be destroyed
It was destroyed by fire.

ehitati
varemed
varemeisse
Hiljem ehitati kiriku varemeisse
ülikooli raamatukogu.

was built
ruins
into the ruins
Later the university library was built into
the ruins of the church.

`kaugelt
`miljon, -i, -it
köide, `köite, köidet
Raamatukogu on väga suur — selles
on kaugelt üle miljoni köite.

from far away; by far
million
volume
The library is very large — it has far
more than one million volumes.

nende
hulgas
haruldus, -e, -t
haruldusi (part. pl.)
Nende hulgas on ka palju haruldusi.

of them
among
rarity
rarities
Among them there are also many rare
books.

Tom

mälestus*/sammast, -`samba, -sammast
Kelle mälestussammast see on?

monument
Whose monument is that?

Ants

`Baer, Baeri, `Baeri
See on Baer'i mälestussammast.

Baer
It's the monument of Baer.

`kuulsaim, -a, -at
`kuulsaimaid (part. pl.)
`teadla/ne, -se, -st
`teadlasi (part. pl.)
Ta oli üks kuulsaimaid teadlasi
Tartus.

most famous
most famous
scientist, scholar
scientists, scholars
He was one of the most famous scientists
in Tartu.

mälestus*`sambaid (part. pl.)

monuments

püstita/ma, -da, -n, -nud
püstitatud (-tud partic.)
oma*`aeg/ne, -se, -set
oma*`aegseile
`õppe*`jõu/d, -, -du
`õppe*`jõududele
Siin on veel teisigi mälestussambaid,
püstitatud omaaegseile õppejõududele.

to erect
erected
former; of old
to former ones
faculty member
to faculty members
Here are still other monuments erected to
(the memory of) former faculty members.

Tom

vaade, `vaate, vaadet
avane/ma, -da, -n, -nud
Oo, kui ilus vaade siit linnale
avaneb!

view
to open, be opened; to unclose
Oh, what a beautiful view of the town there
is from here!

Ants

`all
Ema*/jõgi, -`jõe, -jõge, (-`jõkke)
Kivi*/`sild, -silla, -`silda
Seal all on Emajõgi ja Kivisild.

down; under
Ema River
(bridge in Tartu; lit. Stone Bridge)
Down there is the Ema River and the Kivi-
sild.

туру*/`plat's, -plat'si, -`plat'si
туру*/hoone, -`hoone, -hoonet
Sellest paremal, turuplatsi kõrval,
asub turuhoone.

market square
market building
To the right of it, next to the market
square, is the market building.

ääres
puies*`tee, -, -d
Vabadus*puies*`tee, -, -d
Vasakul, jõe ääres, on Vabaduspuiestee.

by, by the side
avenue of trees, boulevard
Vabaduspuiestee (lit. Freedom Boulevard)
To the left, by the river, is the Vabadus-
puiestee.

`par'k, pargi, `parki, (`parki)
`muuseum, -i, -i, (-i)
Seal kaugel, näete, on Raadi park ja
muuseum. Ma arvan, et me võik-
sime seda vaatama minna.

park
museum
Look, you can see Raadi park and the
museum in the distance. I think that we
ought to go see it.

John

Hästi, lähme!

Fine, let's go.

Ants

voori*/`mees, -mehe, -`meest
Kas soovite minna taksiga või voorimehega?

cabby; waggoner
Would you like to go by taxi or by carriage?

Tom

Lähme voorimehega. Ma ei ole voori-
mehega veel sõitnud.

Let's go by carriage. I have never ridden
in a carriage.

Ants

sõida
Hei, voorimees! Sõida Raadi parki!
[Raadi pargis.]

drive!
Hey, driver, to Raadi park!
[In Raadi park.]

John

`puhtad
puies*`teed
Kui puhtad on siin puiesteed!

`hekk, heki, `hekki
hekid
`hoid/ma, -a, hoian, `hoidnud
korras `hoidma
korras `hoitud (-tud partic.)
Ja kui hästi on hekid korras hoitud.
Mis ehitus see pargis on?

clean ones
boulevards
How clean the boulevards are here.
hedge
hedges
to keep, hold
to take care of
taken care of
And how well the hedges are taken care of.
What building is that in the park?

Ants

See ongi Raadi muuseum.
`kuulu/ma, -da, -n, -nud
Balti
`mõis/`nik, -niku, -`nikku
Varem kuulus see ühele Balti mõisnikule.

`mõisa, -, -t
`mõisad
võõranda/ma, -da, -n, -nud
võõrandati
Kui mõisad võõrandati, asutati siia
muuseum.

That's the Raadi museum.
to belong
Baltic
nobleman
Formerly it belonged to a Baltic nobleman.
estate
estates
to expropriate
was (were) expropriated
When the estates were expropriated, the
museum was established here.

Tom

`leidu/ma, -da, -n, -nud
Mis selles muuseumis leidub?

to be found
What's in this museum?

Ants

vana*`aegsed
`töö*/`riist, riista, -`riista
`töö*riistad
elamu, -, -t
elamute
sisustus, -e, -t
Vanaaegsed tööriistad ja omaaegne
elamute sisustus.

hoone, `hoone, hoonet
`tiib, tiiva, `tiiba
kun`sti*`muuseum, -i, -i, (-i)
Hoone ühes tiivas asub kunstimuuseum.

ancient ones
tool
tools
dwelling, house
of dwellings
furnishing
Ancient tools and old house furnishings.

building
wing
art museum
In one wing of the building there is an art
museum.

Tom

`muuseumid
Mind huvitavad muuseumid väga. Kas
see on avatud?

museums
I'm very much interested in museums. Is
it open?

Ants

On küll. Lähme sisse!

Yes, it is. Let's go in.

ära puhastama
üles `tõusma

to clean (up)
to get up

Grammar

1. Some Basic Notions

a. Word Quantity

Words in Estonian have three distinctive degrees of quantity (or syllabic length): first (or short), second (or long), and third (or overlong). The word quantity depends upon the quantity of the first syllable. The word is of the first quantity if the first syllable vowel is short and followed by not more than one consonant letter (except for p, t, k), like the words sõ-na 'word', pa-luda 'to ask for', lu-gemine 'reading'.

All the remaining words are of the second or third degree of quantity. We can decide whether a word is of the second or third quantity by comparing the relative lengths of its first and second syllables. If both syllables mentioned are about the same length, the word is of the second degree, e.g. kan-na 'carry!', võ-tab 'he takes', hal-va 'of the bad'. If the first syllable is considerably longer, the word is of the third degree, e.g. `kan-da 'to carry', `võt-ta 'to take', `hal-ba 'bad' (part.). All the one-syllable words are of the third quantity. In this textbook the words preceded by a grave accent mark (`) are of the third degree of quantity.

b. Gradation

`kukk	cock	kuke	of the cock
`võtta	to take	võtan	I take
`kappi	cupboard (part.)	kapi	of the cupboard
`halba	bad (part.)	halva	of bad

Studying these four pairs of words, we observe that kk corresponds to k in the first, tt to t in the second, pp to p in the third, and b to v in the fourth. This kind of alternation is called gradation. Gradation in Estonian occurs most often at the boundary of the first and second syllables.

In the following, we will list the possible types of consonant gradation.

kk : k	`kukkuma	to fall	kukun	I fall
tt : t	`kot'ti	into the bag	kot'i	of the bag
pp : p	`hüppama	to jump	hüpata	to jump
k : g	`paaki	into the tank	paagi	of the tank
t : d	`näitama	to show	näidake	show!
p : b	`loopima	to throw	loobitud	thrown
b : -	tuba	room	`toa	of the room
b : v	`leib	bread	leiva	of the bread
lb : lv	`kõlbama	to suit	kõlvata	to suit
rb : rv	`kurb	sad	kurva	of sad
mb : mm	`kumb	which	kumma	of which
d : -	vedama	to draw	veab	he draws
d : j	sadama	to rain	sajab	it rains
ld : ll	`sild	bridge	silla	of the bridge
ld : l	`keeld	prohibition	keelu	of the prohibition
nd : nn	`lind	bird	linnu	of the bird
nd : n	`kääänded	cases	kääne	case

rd : rr	`kord	order	korra	of the order
rd : r	`pöörded	turnings	pööre	turn
ht : h	`kõht	stomach	kõhu	of the stomach
g : -	mägi	mountain	`mäe	of the mountain
lg : l	`jalg	foot	jala	of the foot
lg : lj	`kül'g	side	kül'je	of the side
rg : r	`arg	timid	ara	of timid
rg : rj	`märg	wet	märja	of wet
hk : h	`nahk	skin	naha	of the skin
sk : s	`laskma	to let	laseb	he lets
ss : s	`poissi	boy (part.)	poisi	of the boy

Double consonants and consonant clusters, except those given above, likewise undergo gradation. In them the forms differ only as to their length,¹ e.g.

`ll : ll	`hal'li	grey (part.)	hal'li	of grey
`nn : nn	`linna	town (part.)	linna	of the town
`ts : ts	`metsa	forest (part.)	metsa	of the forest
`hv : hv	`kehva	poor (part.)	kehva	of poor

Besides consonants, vowels are also subject to gradation; overlong vowels alternate with long vowels, and long diphthongs with short diphthongs:

`aa : aa	`saama	to get	saanud	gotten
`ee : ee	`keel	language	keele	of the language
`ii : ii	`piim	milk	piima	of the milk
`au : au	`laulma	to sing	laulame	we sing
`ei : ei	`leidma	to find	leiamе	we find

In all the above examples, the forms in the first column (with kk, tt, pp, etc.; aa, ee, etc.) are in the strong grade, and those in the second column (with k, t, p, etc.; aa, ee, etc.) in the weak grade. Not all Estonian words undergo gradation; e.g. the words olema 'to be' and kala 'fish' show none of the alternations indicated above and are consequently termed non-gradational.

How can we tell whether or not a word undergoes gradation? For nouns, comparing the partitive singular and genitive singular gives us the answer. Since for instance the nd in lindu 'bird' (part.) corresponds to nn in linnu 'of the bird' (gen.), we term the word lind 'bird' gradational. Salatit 'salad' (part.) and salati 'of the salad' (gen.) show no alternation, and consequently the word salat is non-gradational. For verbs, comparing the -da infinitive and the first person singular present tense gives us the answer. For instance, the first t in rutata 'to hurry' (-da inf.) corresponds to tt in ruttan 'I hurry' (first person singular); hence, the verb is gradational. Tänada 'to thank' is, as the comparison with tänan 'I thank' shows, non-gradational.

Gradation occurs also in suffixes in syllables with the secondary stress, e.g. the kk in the suffix -likku of õnne'likku 'happy one' (part.) corresponds to k in -liku of õnneliku 'of the happy one' (gen.).

2. Nominative Plural

Siin on õppinud ka paljud välismaa-lased, eriti venelased ja sakslased.
 Kui puhtad on siin puiesteed!
 Kas Tallinnas on sageli seesugused ilmad?

Many foreigners have also studies here, especially Russians and Germans.
 How clean the boulevards are here.
 Is the weather in Tallinn often like this?

The nominative plural is formed by adding -d to the genitive singular form (palju + -d, välismaalase + -d).

¹ The alternation of kk : k, tt : t, and pp : p given above, could also be included here.

3. Genitive Plural

Vanaaegsed tööriistad ja omaaegne elamute sisustus.

Suurte lumetuiskude tõttu jäävad vahel rongid kinni.

Ma tahaksin tutvuda tööliste eluga.

Ancient tools and old house furnishings.

Because of big snow storms the trains get stuck sometimes.

I'd like to get acquainted with the life of the workers.

The genitive plural has the endings -de and -te. Its formation is illustrated by the following examples:

A

		partitive singular	genitive plural
jõgi	river	jõge	jõged <u>e</u>
park	park	parki	parkid <u>e</u>
mõisnik	nobleman	mõisnikku	mõisnikkud <u>e</u>
öö	night	ööd	ööd <u>e</u>
maa	country	maad	maad <u>e</u>
töö	work	tööd	tööd <u>e</u>

B

kirik	church	kirikut	kirikut <u>e</u>
salat	salad	salatit	salatit <u>e</u>
lõuna	dinner	lõunat	lõunat <u>e</u>
uks	door	ust	ust <u>e</u>

In general, the genitive plural is formed from the partitive singular. If the partitive singular ends in a vowel or -d, the genitive plural is -de (see A). If the partitive singular ends in -t, the genitive plural is -te (see B).

There are a few exceptions to this rule:

A

		partitive singular	genitive plural
pere	family	peret	pered <u>e</u>
kõne	talk	kõnet	kõned <u>e</u>
ime	wonder, miracle	imet	imed <u>e</u>

B

härra	gentleman	härрат	härрад <u>e</u>
palju	much	paljut	paljud <u>e</u>
draama	drama	draamat	draamad <u>e</u>

C

lauljanna	female singer	lauljannat	lauljannad <u>e</u>
eestlanna	Estonian woman	eestlannat	eestlannad <u>e</u>

D

küünal	candle	küünalt	küünald <u>e</u>
aken	window	akent	akend <u>e</u>
tütar	daughter	tütart	tütard <u>e</u>

The following types of words have -de exceptionally in the genitive plural:

2-syllable non-gradational words of the first quantity, ending in -e, such as pere, kõne (in A);

2-syllable non-gradational words of the second quantity, such as härra, palju, draama (in B);

words in -nna, such as lauljanna, eestlanna (in C);
 words in -l, -n, -r, whose nominative singular is in the weak grade and genitive singular in the strong grade, such as küünal (gen. `küünla), aken (gen. `akna), tütar (gen. `tütre) (in D).

4. Imperatives

a. Second Person Singular

John, <u>ulata</u> mulle leiba!	John, please pass the bread.
<u>Sõida</u> Raadi parki!	Drive to Raadi park.
<u>Too</u> mulle üks apelsin!	Bring me an orange.

The words underlined are the second person singular imperatives. They are used with persons to whom one says sina. They are formed from the first person singular present tense (ulatan, sõidan, toon) by dropping the ending -n.

b. Second Person Plural

Palun <u>äratage</u> meid hommikul kell kaheksa!	Please wake us up at 8 o'clock in the morning.
<u>Lõigake</u> rohkem külgedelt!	Cut more off the sides.
Palun <u>andke</u> mulle piimasupp!	Please give me milk soup.

The second person plural imperatives (underlined) are used with persons to whom one says teie, and always with more than one person, irrespective of the degree of familiarity.

Formation of the second person plural imperative:

		A	
		<u>-nud</u> participle	imperative
`saama	to receive	saa-nud	saa-ge
lubama	to promise	luba-nud	luba-ge
`ütleva	to say	ütel-nud	ütel-ge
panema	to put	pan-nud	pan-ge
surema	to die	sur-nud	sur-ge
		B	
`andma	to give	`and-nud	`and-ke
`saatma	to send	`saat-nud	`saat-ke
`seisma	to stand	`seis-nud	`seis-ke

The second person plural imperative is formed from the -nud participle by replacing the ending -nud by -ge (in A) and -ke (in B). The ending -ge is used after vowels and the consonants l, n, r; -ke is used after the remaining consonants. Compare the use of -gi and -ki (Unit 9).

There is an important exception to this rule:

`lõikama	to cut	lõiga-nud	lõiga-ke
`kordama	to repeat	korra-nud	korra-ke
`keerama	to turn	keera-nud	keera-ke
`hakkama	to begin, start	haka-nud	haka-ke
`aitama	to help	aida-nud	aida-ke
`vaatama	to look	vaada-nud	vaada-ke

The ending -ke is used exceptionally in the imperative of verbs whose -ma infinitive is in the strong grade and the -da infinitive in the weak grade and which have an a before -ma (`lõikama — lõigata, `kordama — korrata, `keerama — keerata, etc.)

The second person plural imperatives of the verbs tegema 'to do' and nägema 'to see' are `tehke and `näheke.

1. Of which quantity are the following words?

püksid	(II)	parem	(I)
kolima	(I)	õppisin	(III)
üks	(III)	nädal	(I)
jälle	(III)	ostan	(II)
tuuline	(II)	algus	(III)
tänaseks	(I)	õpilane	(II)
tosin	(I)	suitsetama	(II)
pange	(II)	maja	(I)
kelner	(III)	homseks	(III)
klaas	(III)	sööma	(III)
võtan	(II)	keel	(III)
järele	(I)	restoran	(II)

2. Which of the following words are gradational and which are non-gradational?

a.	sokk	(gr.)	kauplus	(non-gr.)
	külg	(gr.)	sool	(gr.)
	lõvi	(non-gr.)	hernes	(gr.)
	kass	(gr.)	müük	(gr.)
	must	(gr.)	isa	(non-gr.)
	poeg	(gr.)	külm	(gr.)
	vabrik	(non-gr.)	palav	(non-gr.)
	algus	(non-gr.)	hekk	(gr.)
	sõit	(gr.)	vihm	(gr.)
	tiib	(gr.)	kord	(gr.)
	kartul	(non-gr.)		
b.	lootma	(gr.)	näitama	(gr.)
	tänama	(non-gr.)	algama	(gr.)
	uskuma	(gr.)	leiduma	(non-gr.)
	arvama	(gr.)	soovitama	(non-gr.)
	hoidma	(gr.)	hakkama	(gr.)
	küllastama	(non-gr.)	sammuma	(gr.)
	asutama	(non-gr.)		

3. Substitute.

a. Muuseumid huvitavad mind väga.

vanaaegne tööriist

suur park

see ehitus

odav riideäri

vana kirik

haruldane raamat

võimas mälestussammas

parem kauplus

hea teater

kaunis hekk

kuulus välismaalane

Vanaaegsed tööriistad huvitavad mind väga.

Suured pargid huvitavad mind väga.

Need ehitused huvitavad mind väga.

Odavad riideärid huvitavad mind väga.

Vanad kirikud huvitavad mind väga.

Haruldased raamatud huvitavad mind väga.

Võimsad mälestussambad huvitavad mind väga.

Paremad kauplused huvitavad mind väga.

Head teatrid huvitavad mind väga.

Kaunid hekid huvitavad mind väga.

Kuulsad välismaalased huvitavad mind väga.

ilus pilt
pikk puiestee

Ilusad pildid huvitavad mind väga.
Pikad puiesteed huvitavad mind väga.

b. Püksid vajavad parandamist.

king
särk
sokk
ülikond
voodi
uks
vanker
laud
tasku
kohver
tool

Kingad vajavad parandamist.
Särgid vajavad parandamist.
Sokid vajavad parandamist.
Ülikonnad vajavad parandamist.
Voodid vajavad parandamist.
Uksed vajavad parandamist.
Vankrid vajavad parandamist.
Lauad vajavad parandamist.
Taskud vajavad parandamist.
Kohvrid vajavad parandamist.
Toolid vajavad parandamist.

c. Kus asuvad siin hotellid?

vabrik
kohvik
kool
hobune
ametiasutus
äri
raamatukogu
lõvi
ameeriklane
elamu
raamat

Kus asuvad siin vabrikud?
Kus asuvad siin kohvikud?
Kus asuvad siin koolid?
Kus asuvad siin hobused?
Kus asuvad siin ametiasutused?
Kus asuvad siin ärid?
Kus asuvad siin raamatukogud?
Kus asuvad siin lõvid?
Kus asuvad siin ameeriklased?
Kus asuvad siin elamud?
Kus asuvad siin raamatud?

d. Kui vanad need lapsed on?

poiss
mees
ohvitser
tööline
sild
ehitus
mõisa
õpilane
tütarlaps
naine
ettekandja
õpetaja

Kui vanad need poisid on?
Kui vanad need mehed on?
Kui vanad need ohvitserid on?
Kui vanad need töölised on?
Kui vanad need sillad on?
Kui vanad need ehitused on?
Kui vanad need mõisad on?
Kui vanad need õpilased on?
Kui vanad need tütarlapsed on?
Kui vanad need naised on?
Kui vanad need ettekandjad on?
Kui vanad need õpetajad on?

e. Kui palju sigaretid maksavad?

tikk
hobune
maja
õun
tööriist
vorst
kala
jook
kook
viinamari
kartul
vaarikas

Kui palju tikud maksavad?
Kui palju hobused maksavad?
Kui palju majad maksavad?
Kui palju õunad maksavad?
Kui palju tööriistad maksavad?
Kui palju vorstid maksavad?
Kui palju kalad maksavad?
Kui palju joogid maksavad?
Kui palju kookid maksavad?
Kui palju viinamarjad maksavad?
Kui palju kartulid maksavad?
Kui palju vaarikad maksavad?

4. Substitute.

a. Ajakirjanik tutvus tööliste eluga.

mõisnik
talumees
rätsep
insener
välismaalane
ametnik
sakslane

Ajakirjanik tutvus mõisnikkude eluga.
Ajakirjanik tutvus talumeeste eluga.
Ajakirjanik tutvus rätsepate eluga.
Ajakirjanik tutvus inseneride eluga.
Ajakirjanik tutvus välismaalaste eluga.
Ajakirjanik tutvus ametnikkude eluga.
Ajakirjanik tutvus sakslaste eluga.

b. Talumeeste töö algab vara hommikul.

tööline
voorimees
pagar
sepp
rätsep
hobune
juuksur
pakikandja

Tööliste töö algab vara hommikul.
Voorimeeste töö algab vara hommikul.
Pagarite töö algab vara hommikul.
Seppade töö algab vara hommikul.
Rätsepate töö algab vara hommikul.
Hobuste töö algab vara hommikul.
Juuksurite töö algab vara hommikul.
Pakikandjate töö algab vara hommikul.

c. Ma tunnen huvi elamute vastu.

muuseum
inimene
mõisa
kirik
park
linn
ehitus
toit
raamat
mälestussammas
hoone
raamatukogu
tööriist
puiestee
haruldus
romaan
kuningas

Ma tunnen huvi muuseumide vastu.
Ma tunnen huvi inimeste vastu.
Ma tunnen huvi mõisate vastu.
Ma tunnen huvi kirikute vastu.
Ma tunnen huvi parkide vastu.
Ma tunnen huvi linnade vastu.
Ma tunnen huvi ehituste vastu.
Ma tunnen huvi toitude vastu.
Ma tunnen huvi raamatute vastu.
Ma tunnen huvi mälestussammaste vastu.
Ma tunnen huvi hoonete vastu.
Ma tunnen huvi raamatukogude vastu.
Ma tunnen huvi tööriistade vastu.
Ma tunnen huvi puiesteede vastu.
Ma tunnen huvi harulduste vastu.
Ma tunnen huvi romaanide vastu.
Ma tunnen huvi kuningate vastu.

d. Ma näitasin talle oma vanemate pilti.

vend
õde
onu
sugulane
tädi
laps
tütar
poeg

Ma näitasin talle oma vendade pilti.
Ma näitasin talle oma õdede pilti.
Ma näitasin talle oma onude pilti.
Ma näitasin talle oma sugulaste pilti.
Ma näitasin talle oma tädide pilti.
Ma näitasin talle oma laste pilti.
Ma näitasin talle oma tütarde pilti.
Ma näitasin talle oma poegade pilti.

e. Õpilaste raamatud olid laual.

teadlane
õpetaja
üliõpilane
arst
ärimees

Teadlaste raamatud olid laual.
Õpetajate raamatud olid laual.
Üliõpilaste raamatud olid laual.
Arstide raamatud olid laual.
Ärimeeste raamatud olid laual.

5. Put the verbs in parentheses into the second person singular and plural imperative.

a.	Palun (kordama)!	Palun korda (korrake)!
	(Soovitama) meile üks hea hotell!	Soovita (soovitage) meile üks hea hotell!
	(Lubama) mulle pudel õlut!	Luba (lubage) mulle pudel õlut!
	(Helistama) talle varsti!	Helista (helistage) talle varsti!
	Palun (täitma) registreerimisleht!	Palun täida (täitke) registreerimisleht!
	(Viima) mu must ülikond pressida!	Vii (viige) mu must ülikond pressida!
	(Pöörduma) sealt paremale!	Pöördu (pöörduge) sealt paremale!
	(Rääkima) natuke aeglasemalt!	Räägi (rääkige) natuke aeglasemalt!
	(Andma) mulle klaas piima!	Anna (andke) mulle klaas piima!
	(Tooma) neile kaks tassi kohvi!	Too (tooge) neile kaks tassi kohvi!
	(Jutustama) meile oma sõidust!	Jutusta (jutustage) meile oma sõidust!
	(Ulatama) mulle sinepit!	Ulata (ulatage) mulle sinepit!
	(Ütlema) meile, kus on käimla!	Ütle (ütelge) meile, kus on käimla!
	(Magama) kuni kell kaheksani hommikul!	Maga (magage) kuni kell kaheksani hommikul!
	(Õmblema) see kinni!	Õmble (õmmelge) see kinni!
	(Sööma) lõuna ära!	Söö (sööge) lõuna ära!
	(Jääma) Eestisse veel mõneks kuuks!	Jää (jääge) Eestisse veel mõneks kuuks!
	(Aitama) oma isa!	Aita (aidake) oma isa!
	(Tulema) meile linna vastu!	Tule (tulge) meile linna vastu!
	(Tutvuma) selle huvitava naisega!	Tutvu (tutvuge) selle huvitava naisega!
	(Ajama) temaga rohkem juttu!	Aja (ajage) temaga rohkem juttu!
	(Maksma) oma arve!	Maksa (makske) oma arve!
	(Kuulma), mis ta räägib!	Kuule (kuulge), mis ta räägib!
	(Ehitama) uued hooned!	Ehita (ehitage) uued hooned!
	(Sõitma) kohe linna!	Sõida (sõitke) kohe linna!
b.	(Hoidma) oma tuba korras!	Hoia (hoidke) oma tuba korras!
	(Käima) linnas ära!	Käi (käige) linnas ära!
	(Tellima) see raamat!	Telli (tellige) see raamat!
	(Külastama) teda sageli!	Külasta (külastage) teda sageli!
	(Lõpetama) oma töö ära!	Lõpeta (lõpetage) oma töö ära!
	(Kolima) üle teise majja!	Koli (kolige) üle teise majja!
	(Minema) õhtul kinno!	Mine (minge) õhtul kinno!
	(Ootama), kuni ma valmis olen!	Oota (oodake), kuni ma valmis olen!
	(Jalutama) vähemalt kaks tundi päevas!	Jaluta (jalutage) vähemalt kaks tundi päevas!
	(Näitama) mulle linna!	Näita (näidake) mulle linna!
	(Ostma) uus ülikond!	Osta (ostke) uus ülikond!
	Palun (avama) uks!	Palun ava (avage) uks!
	(Tõusma) juba üles!	Tõuse (tõuske) juba üles!
	(Ajama) habe ära!	Aja (ajage) habe ära!
	(Saatma) see pakk Soome!	Saada (saatke) see pakk Soome!
	(Panema) uks kinni!	Pane (pange) uks kinni!
	(Lukustama) tuba!	Lukusta (lukustage) tuba!
	(Magama) hommikul kaua!	Maga (magage) hommikul kaua!
	(Lõikama) juuksed lühikeseks!	Lõika (lõigake) juuksed lühikeseks!
	(Puhastama) oma kingad ära!	Puhasta (puhastage) oma kingad ära!
	(Tutvustama) mind oma sõbrale!	Tutvusta (tutvustage) mind oma sõbrale!
	(Vaatama), missugune on ilm!	Vaata (vaadake) missugune on ilm!
	(Uskuma) mind!	Usu (uskuge) mind!
	(Küsima) järele, millal ma pesu kätte saan!	Küsi (küsige) järele, millal ma pesu kätte saan!

1

- Charles: Palun ütlege mulle, kas ülikool on siit kaugel.
 Jaak: Ei, ainult paar tänavat. Minge raekojast mööda, pöörduge paremale — ja seal ongi ülikooli peahoone. Küll te selle ära tunnete; see on suur võimas ehitus. Kust te pärit olete?
 Charles: Ma olen ameeriklane. Mu nimi on Charles Jackson.
 Jaak: Mu nimi on Jaak Kütt. Väga rõõmustav teiega tutvuda. Kui soovite, võin ma teid saata ja teile ülikooli näidata. Ma olen üliõpilane.
 Charles: Tänan väga. Mida te õpite?
 Jaak: Matemaatikat. Ma hakkasin õppima majandusteadust, kuid läksin hiljem matemaatikale üle.
 Charles: Kui vana Tartu Ülikool on?
 Jaak: Üle kolmesaja aasta. Selle asutas Rootsi kuningas Gustav Adolf juba seitsmeteistkümnendal sajandil.
 Charles: Kas siin on palju üliõpilasi?
 Jaak: Ma arvan, et umbes kaks tuhat kaheksasada või üheksasada.
 Charles: Õpib siin ka palju välismaalasi?
 Jaak: Mitte eriti palju. Siin on mõned üliõpilased Soomest ja Rootsist, kuid ameeriklasi pole vist ühtegi. Kas tahate minna ülikooli raamatukogu vaatama? See asub siin lähedal Toomemäel.
 Charles: Tänan, ma juba käisin seal. See jättis väga hea mulje. Õhtupoolikul läheme ühe ajakirjanikuga Raadi muuseumi vaatama. Homme sõidan ma juba edasi lõuna poole. Tänan väga ülikooli näitamise eest. Jumalaga!
 Jaak: Jumalaga!

2

- Charles: See on väga ilus park — puisteed ja hekid on hästi korras. Mis hoone see seal on?
 Väino: See ongi Raadi mõisa. Varem asus selles üks balti mõisnik, kuid umbes paarkümmend aastat tagasi asutati siia muuseum.
 Charles: Mis selles muuseumis leidub?
 Väino: Peamiselt omaaegsed tööriistad. Hoone ühes otsas on kunstimuuseum.
 Charles: See on loodetavasti avatud. Lähme sisse.

Suggestions for Conversations

1

You are talking with another American student. You tell him about Tartu University — when and by whom it was founded, who has studied there, how many students there are, etc. Also tell him about the University Library — where and in which building it is located, how many volumes it contains and what kind of impression it made on you.

2

You are going with your friend to Raadi park. You tell him about the Raadi estate, e.g. what was there formerly and what is there now. You also mention what is to be found in the museum. Since the museum is open, you suggest that you enter.

UNIT 11

Basic Sentences

Shopping

John

Homme peame me sõitma Tallinna tagasi.	Tomorrow we have to go back to Tallinn.
ära*/`sõit, -sõidu, -`sõitu	departure
`ost, ostu, `ostu	shopping
Enne ärasõitu peaksime tegema mõned ostud.	Before leaving we should do some shopping.
äridesse	into the stores
Kas teie, härra Pihlak, tuleksite meiega äridesse kaasa?	Mr. Pihlak, would you go to some stores with us?

Ants

Heameelega. Mida te soovite osta?	Gladly. What would you like to buy?
-----------------------------------	-------------------------------------

John

`piip, piibu, `piipu	pipe
`katki	broken
`katki minema	to break
Mu piip läks katki.	My pipe is broken.
suitsetami/ne, -se, -st	smoking
maha `jätma	to abandon, stop
Nüüd pean kas suitsetamise maha jätma või uue piibu ostma.	Now I should either stop smoking or buy a new pipe.
otsusta/ma, -da, -n, -nud	to decide
võimalus, -e, -t	possibility; opportunity
Otsustasin siiski teise võimaluse kasuks.	I've decided on the latter (lit. second) possibility.

Ants

tubaka*`kauplus, -e, -t, (-se)	tobacco store
Lähme siis tubakakauplusse.	Let's go to a tobacco store then.
[Tubakakaupluses.]	[In the tobacco store.]
`piipe (part. pl.)	pipes
Palun, näidake meile piipe.	Would you please show us some pipes.

Kaupmees

Missugust piipu te soovite?	What kind of a pipe would you like?
-----------------------------	-------------------------------------

valik, -u, -ut
Meil on suur valik piipe — viiekümnest
sendist kuni kahekümne kroonini.

choice, selection
We have a large selection of pipes — from
fifty cents to twenty crowns.

John

`piir, piiri, `piiri, (`piiri)
`piirides
Umbes kuue-seitsme krooni piirides.

limit, range
in the limits
Something in the range of six or seven crowns.

Kaupmees

mere*/`vaik, -vaigu, -`vaiku
Selle eest saab juba hea merevaigust
piibu.

amber
For this much you can get a good amber
pipe.

John

kolla/ne, -se, -st
`var's, varre, `vart, (`varde)
Ma võtan selle kollase pika varrega.

yellow
handle; stem
I'll take that yellow one with the long stem.

tubaka/s, -, -t
Palun andke mulle ka pakk tubakat.

tobacco
Please give me also a package of tobacco.

[Tänaval.]

[On the street.]

Tom

`endale
Ma ostaksin endale paari kingi.

to oneself (myself, yourself, etc.)
I'd like to buy a pair of shoes.

Ants

`saapa*`kauplus, -e, -t, (-se)
Lähme siis saapakauplusse.

shoe store
Let's go to a shoe store then.

[`Saapakaupluses.]

[In the shoe store.]

Kaupmees

`kand/ma, -a, kannan, `kandnud
Mis number kingi teie kannate?

to carry; to wear
What size shoe do you wear?

Tom

Ma ei ole päris kindel.

I'm not quite sure.

`mõõt, mõõdu, `mõõtu
Kas te võiksite mõõdu võtta?

measure, measurement
Could you take a measurement?

Kaupmees

Teie number on nelikümmend üks.

Your size is forty one.

`lai, laia, `laia, (`laia)
`jalg, jala, `jalga, (`jalga)
Aga teil on lai jalg.

wide, broad
foot; leg
But you have a wide foot.

Tom

`proovi/ma, -da, proovin, `proovinud
ärge `proovige
Ärge neid proovige!

to try
don't try!
Don't even try these on.

kitsas, `kitsa, kitsast
Need on liiga kitsad.

narrow
They are too narrow.

Kaupmees

laiem, -a, -at
laiemaid (part. pl.)
`musti (part. pl.)
Kahjuks pole meil laiemaid musti kingi.

wider, broader
wider, broader
black ones
I'm sorry, but we don't have any black shoes
that are wider.

Tom

`pruun', pruun'i, `pruun'i
`pruun'e (part. pl.)
Palun, näidake siis pruune.

brown
brown
Please show me the brown ones then.

Kaupmees

Need siin on laiemad.
sobi/ma, -da, -n, -nud
Need peaksid teile sobima.

These are wider.
to fit, suit
They should fit you.

Tom

Jah, need on parajad. Kui palju nad
maksavad?

Yes, they fit. How much are they?

Kaupmees

Kakskümmend krooni.

Twenty crowns.

Tom

kal'lis, `kal'li, kal'list
See on liiga kallis. Kas saate odavamaks
jätta?

expensive
That's too expensive. Could you make them
any cheaper?

Kaupmees

`hind, hinna, `hinda
Kahjuks ei saa, sest meil on kindlad
hinnad.

price
I'm sorry I can't, since we have fixed
prices.

Tom

Hea küll, ma võtan siis need.
`lips, lipsu, `lipsu
Ma peaksin ostma endale veel paar särki
ja lipsu.
milliseis
ärides
müüakse
Milliseis ärides neid müüakse?

All right. I'll take them.
tie
I should also buy a couple of shirts
and a tie.
in which ones
in the stores
is (are) sold
In which stores are they sold?

Ants

pudu*`kauplus, -e, -t, (-se)
Pudukauplustes.

haberdashery
In haberdasheries.

`ehte*/asi, -as'ja, -`as'ja
`ehte*`as'ju (part. pl.)
`kink, kingi, `kinki
Ma olen näinud vaateaknail ilusaid
ehteasju, mis sobivad hästi kingiks.

jewelry
jewelry
gift, present
I have seen some beautiful jewelry in show
windows that would make good presents.

Tom

ärgem
raha, -, -
kuluta/ma, -da, -n, -nud
ära kulutama
kulutagem
ärgem kulutagem
Ärgem nüüd kõike raha ära kulutagem!
edas*pidi
Edaspidi võib seda veel tarvis minna.
terve, `terve, tervet
`ringi
`ringi käima
Oo, me oleme juba terve tunni ringi
käinud.
`suuri (part. pl.)
kauba*maja, -, -
kauba*maju (part. pl.)
korraga
Kahju, et siin pole suuri kaubamaju,
kust saaks osta korraga kõike.
`kõn'dimi/ne, -se, -st
Kõndimine ühest ärist teise võtab liiga
palju aega.

let's not!
money
to spend
to spend (completely)
let's spend!
let's not spend!
Let's not spend all our money.
later on
We may still need it later on.
entire, whole; healthy, sound
round, around
to walk around
Oh, we have already been walking around
for a whole hour.
big
department store
department stores
at the same time, at once
It's a pity that there aren't any department
stores here where we could buy everything
at once.
walking
Walking from one store to another takes
too much time.

John

`lõpp, lõpu, `lõppu, (`lõppu)
lõpuks
`seep, seebi, `seepi, (`seepi)
habeme*tera, -, -
habeme*teri (part. pl.)
Ma pean ostma lõpuks veel seepi ja
habemeteri. Kust neid saab?

end
finally
soap
razor blade
razor blades
Last of all, I have to buy some soap and
razor blades. Where can I get them?

Ants

rohu*`kauplus, -e, -t, (-se)
`ap/^teek, -teegi, -`teeki, (-`teeki)
Rohukauplusest või apteegist.¹

drugstore
pharmacy
From a drugstore or a pharmacy.

John

aspirin, -i, -i
Lähme parem apteeki, sest ma ostan
ka aspirini.

aspirin
Then let's go to the pharmacy, since I
will also buy some aspirin.

¹In Estonia the drugstore (rohukauplus) and pharmacy (apteek) are not connected. In a drugstore chemicals, dyes, cosmetics, etc., are sold; in a pharmacy only drugs.

külmetus, -e, -t
Mul on väike külmetus.

cold
I have a slight cold.

Ants

`ruttu	quickly, fast
`sulge/ma, -da, sulen, `sulgenud	to close
suletakse	is (are) closed
Lähme siis ruttu, sest ärid suletakse varsti.	Let's hurry since the stores will be closed soon.

Additional Words

hommiku*/`söök, -söögi, -`sööki	breakfast
`kleit, kleidi, `kleiti	dress
`korter, -i, -it	apartment
läbi lugema	to read through
`otsi/ma, -da, otsin, `otsinud	to look for, seek
Põhja-Eesti, -, -t	North Estonia
sõbranna, -, -t	girl-friend (of a girl)

Grammar

1. -tud Participle

<u>praetud</u> kartulid	fried potatoes
kirjadega <u>kaunistatud</u> kindad	gloves decorated with designs
<u>keedetud</u> munad	boiled eggs
<u>saadud</u> raha	money received

The words underlined, ending in -tud and -dud, are referred to as the -tud participles. They correspond to the English past participle (fried, decorated, etc.). As the above examples indicate, the -tud participles are used as modifiers of nouns, but they are never changed, i.e. they retain the same form in all cases in singular and plural. The -tud participles are used also for the formation of certain compound tenses (see Units 22 ff.).

The -tud participle will be given as the fifth (and last) form of the verbs in the Basic Sentences and in the Glossary.

2. Partitive Plural

- kingi 'shoes', särke 'shirts', puuvilju 'fruits'
- ilusaid 'beautiful', kindaiid 'gloves'
- üliõpilasi 'students', haruldusi 'rarities'
- õdesiid 'sisters', lauljannasiid 'female singers'

The partitive plural has the following endings in Estonian: (a) -i, -e, -u (the so-called short partitive), (b) -id, (c) -si, and (d) -sid. Since the partitive plural is difficult to predict, it will be given as the fourth² (and last) form in the Basic Sentences and in the Glossary. It is omitted in case the word is used only (or primarily) in the singular, like õhk 'air', igavus 'boredom'.

If a noun is used only (or primarily) in the plural, the nominative, genitive, and partitive plural, with the abbreviation 'pl.', will be listed henceforth in the Basic Sentences.

² In case the short illative is listed, the partitive plural appears as the fifth form.

There are many words that have two parallel forms in the partitive plural — the short and the -sid partitive (e.g. teid or teesid 'roads', pulle or pullisid 'bulls', koole or koolisid 'schools', aure or aurusid 'vapors', oste or ostusid 'purchases'). Both forms can be used interchangeably, although the short partitive plural is usually preferred. In this textbook only the more common partitive plural form will be given. Concerning all the possible parallel forms, the orthographic dictionaries of Estonian should be consulted.³

Use of the partitive plural:

A

toos <u>tikke</u>	a box of matches
pakk <u>sigarette</u>	a pack of cigarettes
tosin <u>taskurätikuid</u>	a dozen handkerchiefs
palju <u>üliõpilasi</u>	many students

Expressions of quantity take the partitive plural. (Note, however, that with nouns denoting divisible substances, such as piim 'milk', kohv 'coffee', või 'butter', the partitive singular is used; see Unit 5.)

B

Meil on <u>ilusaid kindaid</u> , <u>salle</u> ja <u>kampsuneid</u> .	We have beautiful gloves, scarfs, and sweaters.
Siin on veel <u>teisigi mälestussambaid</u> .	Here are still other monuments.
Meil ei ole <u>viinamarju</u> .	We don't have any grapes.
Kahjuks pole meil <u>musti kingi</u> .	I'm sorry, but we don't have any black shoes.

The expression 'to have some (of)' and the corresponding negative, 'to have not any (of)' take the partitive plural in Estonian. (With nouns denoting divisible substances, the partitive singular is used; see Unit 5.)

C

Ta oli (üks) <u>kuulsaimaid teadlasi</u> Tartus.	He was one of the most famous scientists in Tartu.
See on (üks) <u>kauneimaid mälestussambaid</u> .	This is one of the most beautiful monuments.

The expression 'one out of' takes the partitive plural.

D

Palun näidake mulle ka <u>lipse</u> !	Please show me some ties too.
Ma pean laskma täna <u>juukseid lõigata</u> .	I have to get a haircut today.
Vaatame <u>sõlgi ning kõrvarõngaid</u> !	Let's have a look at some pins and earrings.

The object of a sentence is sometimes expressed in Estonian by the partitive plural. For details, see Unit 19.

3. Negative Imperatives

<u>Ära unusta</u> ust lukustada!	Don't forget to lock the door.
<u>Ärge</u> aga liiga lühikeseks <u>lõigake</u> !	But don't cut it too short!
<u>Ärge</u> neid <u>proovige</u> gi!	Don't even try these on.

The forms underlined are negative imperatives. The formation of negative imperatives is illustrated by the following examples:

³Some guidelines for the occurrence of parallel forms in the partitive plural can be found in the systematic presentation of the declension types in Unit 29.

a. Second person singular

Affirmative		Negative	
unusta	forget!	ära unusta	don't forget!
ütle	tell!	ära ütle	don't tell!
anna	give!	ära anna	don't give!

b. Second person plural

lõigake	cut!	ärge lõigake	don't cut!
proovige	try!	ärge proovige	don't try!
andke	give!	ärge andke	don't give!

The negative imperatives of the second person singular and plural are formed from the corresponding affirmatives by placing ära before the second person singular imperative, and ärge before the second person plural imperative. Note that ära and ärge can be separated from the imperative form by intervening words (see the model sentences above).

4. Comparison of Adjectives

I. Comparative

Vanem poeg on kaheksa-aastane ja noorem kuue-aastane.

Kas saate odavamaks jätta?

Kahjuks pole meil laiemaid musti kingi.

The older son is eight years old and the younger six years old.

Could you make them any cheaper?

I'm sorry, but we don't have any black shoes that are wider.

The forms underlined are comparatives; they correspond to the English forms in -er (older, younger) or to those formed with more (more beautiful).

Formation of the comparative:

		genitive singular	comparative
noor	young	noore	noore-m
selge	clear	selge	selge-m
odav	cheap	odava	odava-m
populaarne	popular	populaarse	populaarse-m

The comparative is formed from the genitive singular of the positive degree by adding the suffix -m (e.g. noore + -m).

Some exceptional forms:

		genitive singular	comparative
vana	old	vana	vane-m
soe	warm	sooja	sooje-m
lai	wide	laia	laie-m
paks	thick	paksu	pakse-m
hull	mad	hullu	hulle-m
must	black; dirty	musta	muste-m
kuri	bad, evil	kurja	kurje-m
kõva	strong	kõva	kõve-m

Some adjectives with the genitive singular in -a and -u (gen. vana, paksu) replace this vowel by an -e in the comparative (thus: vane-m, pakse-m).

The comparatives of some adjectives are formed from entirely different stems:

palju	much	enam <u>or</u> rohkem
hea	good	parem

Comparative Constructions

Vend on noorem kui õde.

The brother is younger than the sister.

Vend on õest noorem.

The brother is younger than the sister.

Kevad on ilusam kui sügis.

Spring is more beautiful than fall.

Kevad on sügisest ilusam.

Spring is more beautiful than fall.

There are two types of comparative constructions in Estonian: (a) the comparative adjective followed by kui 'than' and by the nominative of the noun, and (b) the comparative adjective preceded by the relative of the noun.

Tema särk on puhtam kui teie särk.

His shirt is cleaner than your shirt.

Tema särk on puhtam kui teie oma.

His shirt is cleaner than yours.

New Yorgi tänavad on laiemad kui

New York's streets are wider than

Tallinna tänavad.

Tallinn's streets.

New Yorgi tänavad on laiemad kui

New York's streets are wider than

Tallinna omad.

those of Tallinn.

If a noun is repeated in a comparative construction (as in the above examples), there is a tendency to replace the second noun by the pronoun oma 'one's own' (sg.) or omad (pl.).

II. Superlative

Tütar on kõige noorem.

The daughter is youngest.

Kevad on kõige ilusam aastaeg Eestis.

Spring is the most beautiful season in Estonia.

The forms underlined are the superlatives. They correspond to the English forms in -est (youngest, smallest) or to those formed with most (most beautiful).

Observe:

noorem	younger	kõige noorem	youngest
ilusam	more beautiful	kõige ilusam	most beautiful
kõrgem	higher	kõige kõrgem	highest
parem	better	kõige parem	best

The superlative is formed by using kõige 'of all' before the comparative. (Concerning the so-called i-superlative, see Unit 26.)

Exercises

1. Form the -tud participles from the infinitives in parentheses.

(otsustama) küsimus

otsustatud küsimus

(adresseerima) kiri

adresseeritud kiri

(võtma) tuba

võetud tuba

(ostma) kingad

ostetud kingad

(maksma) arve

makstud arve

(kaunistama) kindad

kaunistatud kindad

(kulutama) raha

kulutatud raha

(sulgema) kaubamaja

suletud kaubamaja

(püstitama) ausammas

püstitatud ausammas

(ehitama) kirik

ehitatud kirik

hästi korras (hoidma) puiesteed
(puhastama) ülikond
(pressima) püksid
(parandama) kingad
(kavatsema) sõit
(täitma) registreerimisleht
(kaotama) raha
(unustama) võti
(soovima) pääsmed
(lõpetama) töö
(müüma) toiduained

hästi korras hoitud puiesteed
puhastatud ülikond
pressitud püksid
parandatud kingad
kavatsetud sõit
täidetud registreerimisleht
kaotatud raha
unustatud võti
soovitud pääsmed
lõpetatud töö
müüdud toiduained

2. Substitute.

a. Meil on täna värskaid õunu.

pirn
apelsin
muna
kook
banaan
viinamari
aiasaadus
hernes
toiduaine

Meil on täna värskaid pirne.
Meil on täna värskaid apelsine.
Meil on täna värskaid mune.
Meil on täna värskaid kooke.
Meil on täna värskaid banaane.
Meil on täna värskaid viinamarju.
Meil on täna värskaid aiasaadusi.
Meil on täna värskaid herneid.
Meil on täna värskaid toiduaineid.

b. Pudukaupluses müüakse aluspükse.

sokk
taskurätik
särk
kinnas
krae
sall
lips
kampsun
käekott

Pudukaupluses müüakse sokke.
Pudukaupluses müüakse taskurätikuid.
Pudukaupluses müüakse särke.
Pudukaupluses müüakse kindaid.
Pudukaupluses müüakse kraesid.
Pudukaupluses müüakse salle.
Pudukaupluses müüakse lipse.
Pudukaupluses müüakse kampsuneid.
Pudukaupluses müüakse käekotte.

c. Kas teil on odavaid tube?

ilus mälestusese
suur kaubamaja
must king
laiem särk
mõningas soov
kallis restoran
vana kirik
hea võileib
nägus käekott
noorem ettekandja
kaunis park
parem kauplus

Kas teil on ilusaid mälestusesemeid?
Kas teil on suuri kaubamaju?
Kas teil on musti kingi?
Kas teil on laiemaid särke?
Kas teil on mõningaid soovet?
Kas teil on kalleid restorane?
Kas teil on vanu kirikuid?
Kas teil on häid võileibu?
Kas teil on nägusaid käekotte?
Kas teil on nooremaid ettekandjaid?
Kas teil on kauneid parke?
Kas teil on paremaid kauplusi?

d. Selles linnas on palju elanikke.

haruldus
äri
mälestussammas
kohvik
raamatukogu

Selles linnas on palju haruldusi.
Selles linnas on palju ärisid.
Selles linnas on palju mälestussambaid.
Selles linnas on palju kohvikuid.
Selles linnas on palju raamatukogusid.

muuseum
ametiasutus
puiestee
telefon
apteek
pank
voorimees
maja
kool

Selles linnas on palju muuseumi.
Selles linnas on palju ametiasutusi.
Selles linnas on palju puiesteid.
Selles linnas on palju telefone.
Selles linnas on palju apteeke.
Selles linnas on palju panku.
Selles linnas on palju voorimehi.
Selles linnas on palju maju.
Selles linnas on palju koole.

e. Kust ma saan osta habemeteri?

laud
ehisnihatöö
album
tööriist
kartul
tool
kohver

Kust ma saan osta laudu?
Kust ma saan osta ehisnihatöid?
Kust ma saan osta albumeid?
Kust ma saan osta tööriistu?
Kust ma saan osta kartuleid?
Kust ma saan osta toole?
Kust ma saan osta kohvreid?

f. Ülikoolis on palju üliõpilasi.

õppejõud
ameeriklane
teadlane
välismaalane
tütarlaps

Ülikoolis on palju õppejõude.
Ülikoolis on palju ameeriklasi.
Ülikoolis on palju teadlasi.
Ülikoolis on palju välismaalasi.
Ülikoolis on palju tütarlapsi.

3. Change the affirmative imperatives into the singular and plural negative.

Söö siin lõunat!
Mine kesklinna!
Tõuse hommikul vara!
Saada mu pesu pesukotta!
Maga täna kaua!
Ärata mind kell kuus!
Anna talle jootraha!
Helista talle homme!
Rutta vara tööle!
Mine kohvikusse!
Sõida Tallinna tagasi!
Näita talle pruune kingi!
Tööta täna kaua!
Tule vara koju!
Telli rohkem puuvilja!

Ära söö (ärge sööge) siin lõunat!
Ära mine (ärge minge) kesklinna!
Ära tõuse (ärge tõuske) hommikul vara!
Ära saada (ärge saatke) mu pesu pesukotta!
Ära maga (ärge magage) täna kaua!
Ära ärata (ärge äratage) mind kell kuus!
Ära anna (ärge andke) talle jootraha!
Ära helista (ärge helistage) talle homme!
Ära rutta (ärge rutake) vara tööle!
Ära mine (ärge minge) kohvikusse!
Ära sõida (ärge sõitke) Tallinna tagasi!
Ära näita (ärge näidake) talle pruune kingi!
Ära tööta (ärge töötage) täna kaua!
Ära tule (ärge tulge) vara koju!
Ära telli (ärge tellige) rohkem puuvilja!

4. Put the words in parentheses into the imperative.

Ära (võtma) seda piipu!
Ärge (ostma) neid kingi!
Ärge (kulutama) kõike raha ära!
Ärge (tegema) vigu!
Ära (lõikama) juukseid väga lühikeseks!
Ära (viima) talle hommikusööki voodi!
Ärge (jätma) oma väikest venda maha!
Ära (kartma), ega sa rongile hiljaks
ei jää!
Ärge (panema) raamatut toolile!

Ära võta seda piipu!
Ärge ostke neid kingi!
Ärge kulutage kõike raha ära!
Ärge tehke vigu!
Ära lõika juukseid väga lühikeseks!
Ära vii talle hommikusööki voodi!
Ärge jätke oma väikest venda maha!
Ära kardada, ega sa rongile hiljaks ei jää!
Ärge pange raamatut toolile!

Ära (õmblema) endale jälle uut kleiti!
Ära (jätma) oma raamatuid koju!
Ärge (laskma) teda kooli hiljaks
jääda!
Ära (täitma) tema soovi!
Ärge (lukustama) alati oma korteri
ust!
Ärge (jääma) enam hiljaks!
Ära (unustama) oma raha lauale!

Ära õmble endale jälle uut kleiti!
Ära jäta oma raamatuid koju!
Ärge laske teda kooli hiljaks jääda!
Ära täida tema soovi!
Ärge lukustage alati oma korteri ust!
Ärge jääge enam hiljaks!
Ärge unustage oma raha lauale!

5. Substitute for the underlined comparatives.

- a. Õde on palju noorem kui vend.

suur
hea
pikk
ilus
huvitav

Õde on palju suurem kui vend.
Õde on palju parem kui vend.
Õde on palju pikem kui vend.
Õde on palju ilusam kui vend.
Õde on palju huvitavam kui vend.

- b. Nad otsivad paremat korterit.

uus
kallis
puhas
odav
kaunis
kuiv
avar
mugav
vaikne

Nad otsivad uuemat korterit.
Nad otsivad kallimat korterit.
Nad otsivad puhtamat korterit.
Nad otsivad odavamamat korterit.
Nad otsivad kaunimat korterit.
Nad otsivad kuivemat korterit.
Nad otsivad avaramamat korterit.
Nad otsivad mugavamamat korterit.
Nad otsivad vaiksemamat korterit.

- c. Ilm läheb täna soojemaks.

leebe
külm
ilus
kuiv
palav
selge
halb
tuuline

Ilm läheb täna leebemaks.
Ilm läheb täna külmemaks.
Ilm läheb täna ilusamaks.
Ilm läheb täna kuivemaks.
Ilm läheb täna palavamaks.
Ilm läheb täna selgemaks.
Ilm läheb täna halvemaks.
Ilm läheb täna tuulisemaks.

- d. Ma tahaksin lugeda huvitavamaid romaane.

kuulus
suur
omapärane
uus
lühike
hea

Ma tahaksin lugeda kuulsamaid romaane.
Ma tahaksin lugeda suuremaid romaane.
Ma tahaksin lugeda omapärasemaid romaane.
Ma tahaksin lugeda uuemaid romaane.
Ma tahaksin lugeda lühemaid romaane.
Ma tahaksin lugeda paremaid romaane.

- e. Su kleit võiks olla sinisem.

valge
punane
puhas
ilus
pikk
kaunis
hea

Su kleit võiks olla valgem.
Su kleit võiks olla punasem.
Su kleit võiks olla puhtam.
Su kleit võiks olla ilusam.
Su kleit võiks olla pikem.
Su kleit võiks olla kaunim.
Su kleit võiks olla parem.

kollane
lai
uus

Su kleit võiks olla kollasem.
Su kleit võiks olla laiem.
Su kleit võiks olla uuem.

f. Need ehteasjad on kaunimad.

huvitav
kallis
ilus
odav
omapärane
nägus
uus

Need ehteasjad on huvitavamad.
Need ehteasjad on kallimad.
Need ehteasjad on ilusamad.
Need ehteasjad on odavamad.
Need ehteasjad on omapärasemad.
Need ehteasjad on nägusamad.
Need ehteasjad on uuemad.

6. Substitute for the underlined superlatives.

a. Suvi on kõige ilusam aastaaeg.

hea
palav
huvitav
kaunis
soe

Suvi on kõige parem aastaaeg.
Suvi on kõige palavam aastaaeg.
Suvi on kõige huvitavam aastaaeg.
Suvi on kõige kaunim aastaaeg.
Suvi on kõige soojem aastaaeg.

b. Me peatusime kõige odavamas hotellis.

suur
puhas
ilus
hea
uus
mugav
avar
kallis
halb
kaunis

Me peatusime kõige suuremas hotellis.
Me peatusime kõige puhtamas hotellis.
Me peatusime kõige ilusamas hotellis.
Me peatusime kõige paremas hotellis.
Me peatusime kõige uuemas hotellis.
Me peatusime kõige mugavamas hotellis.
Me peatusime kõige avaramas hotellis.
Me peatusime kõige kallimas hotellis.
Me peatusime kõige halvemas hotellis.
Me peatusime kõige kaunimas hotellis.

c. Ta on kõige paremaid õpetajaid meie koolis.

noor
halb
kuulus
hea
lahke
vana
igav

Ta on kõige nooremaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige halvemaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige kuulsamaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige paremaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige lahkemaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige vanemaid õpetajaid meie koolis.
Ta on kõige igavamaid õpetajaid meie koolis.

d. Nad lugesid läbi kõige uuemad romaanid.

kuulus
hea
suur
kallis
igav
kaunis

Nad lugesid läbi kõige kuulsamad romaanid.
Nad lugesid läbi kõige paremad romaanid.
Nad lugesid läbi kõige suuremad romaanid.
Nad lugesid läbi kõige kallimad romaanid.
Nad lugesid läbi kõige igavamad romaanid.
Nad lugesid läbi kõige kaunimad romaanid.

e. Ma ostaksin heameelega kõige ilusama käekoti.

nägus
suur

Ma ostaksin heameelega kõige nägusama käekoti.
Ma ostaksin heameelega kõige suurema käekoti.

kaunis
omapärase
kallis
huvitav

Ma ostaksin heameelega kõige kaunima
käekoti.
Ma ostaksin heameelega kõige omapärasema
käekoti.
Ma ostaksin heameelega kõige kallima käekoti.
Ma ostaksin heameelega kõige huvitavama
käekoti.

7. Change the words in parentheses to the comparative.

Taevas on nüüd juba (selge).
Tartu Ülikool on (vana) kui paljud teised
ülikoolid.
Suvi on siin (palav) kui Tallinnas.
Kevad on meil (ilus) kui sügis.
Eestis on (jahe) kui Ameerikas.
Ta on (kuulus) kui tema isa.
Roostbiif on täna (sitke) kui eile.
Tema pesu oli (puhas) kui teie oma.
Sisemaal on (külm) kui mere ääres.
Tal on (suur) äri kui mu isal.
Teie olete (hea) õpilane kui teie vend.

Taevas on nüüd juba selgem.
Tartu Ülikool on vanem kui paljud teised
ülikoolid.
Suvi on siin palavam kui Tallinnas.
Kevad on meil ilusam kui sügis.
Eestis on jahedam kui Ameerikas.
Ta on kuulsam kui tema isa.
Roostbiif on täna sitkem kui eile.
Tema pesu oli puhtam kui teie oma.
Sisemaal on külmem kui mere ääres.
Tal on suurem äri kui mu isal.
Teie olete parem õpilane kui teie vend.

8. Change the words in parentheses to the superlative.

See poiss on (noor).
(Lai) tänav asub kesklinnas.
Ta oli (kuulus) õppejõud Tartus.
Tartu Ülikool on (vana) ülikool Balti-
mail.
Seal on lund (palju).
Tal on (suur) riideäri Tartus.
Täna on meil (kuum) päev.
Vanaisa on meie perekonnas (vana).
Ta on (hea) kingsepp meie tänavas.
See oli (ilus) päev.

See poiss on kõige noorem.
Kõige laiem tänav asub kesklinnas.
Ta oli kõige kuulsam õppejõud Tartus.
Tartu Ülikool on kõige vanem ülikool Balti-
mail.
Seal on lund kõige rohkem.
Tal on kõige suurem riideäri Tartus.
Täna on meil kõige kuumem päev.
Vanaisa on meie perekonnas kõige vanem.
Ta on kõige parem kingsepp meie tänavas.
See oli kõige ilusam päev.

Conversations

1

David: Ma tahaksin teha mõningaid oste. Kas te võiksite juhatada mulle mõnd kaubamaja
siin linnas?
Kalju: Mida te soovite osta?
David: Pesu ja kingi.
Kalju: Pesu saab osta pudukauplustest. Üks suur pudukauplus on Tähe ja Eha tänava nurgal.
Seal ligidal on ka üks saapakauplus.
David: Hea küll, ma lähen siis sinna.

2

David: Ma sooviksin osta paar särki ja mõned taskurätikud.
Müüja: Mis on teie särki number ja mis värvi särke te soovite?

David: Kolmkümmend üheksa. Üks särk võiks olla sinine ja teine hall.
Müüja: Siin on sinine, kuid hallidest meil teie numbrit praegu ei ole.
David: Hea küll, ma võtan siis kaks sinist. Andke mulle veel kuus taskurätikut ja kaks paari aluspükse. Kas te näitaksite mulle ka lipse?
Müüja: Heameelega. Siin on lipsud välismaa siidist.
David: See meeldib mulle. Kui palju see maksab?
Müüja: Neli krooni.
David: Nii palju! Kas te ei saa odavamaks jätta?
Müüja: Kahjuks ei saa, sest meil on kindlad hinnad.
David: Tänan väga, ma seda praegu ei võta.

3

David: Ma tahaksin osta paari kingi.
Müüja: Mis värvi kingi te soovite?
David: Pruune, number nelikümmend.
Müüja: Proovige nad jalga. Need peaksid olema teile parajad.
David: Nad on natuke laiad. Kas te võiksite anda mulle üks number väiksema. Kui palju nad maksavad?
Müüja: Üheksateist krooni.
David: Hästi, ma võtan need.

Suggestions for Conversations

1

You go to a clothing store to buy a suit. You tell the salesman what size and color you want. He brings you one, but it turns out to be too big; so you ask him to show you a smaller size. You find that it fits and decide to buy it. The salesman says that it costs 75 crowns. You ask whether he can reduce the price, but he can't, since they have fixed prices.

2

You want to buy a pair of black shoes, size 39, at a shoe-store. The salesman shows you a pair of shoes, but they are too small. You ask for bigger ones. He doesn't have black shoes in your size. He shows you a pair of brown ones. You find them comfortable and you buy them.

3

You go to the haberdasher's to buy some shirts, socks, handkerchiefs, and underclothes. You tell the salesman how many, what color, and size you want to have. You pay the required amount.

UNIT 12

Second Review

Exercises

1. Put the words in parentheses into the allative or ablative case.

Ta ostis oma (poeg) ülikonna.
 (Kes) see vabrik kuulub?
 Millal saan ma oma kuue (rätsep) kätte?
 Mu sõber läks (veranda) ilma vaatama.
 Viinamarju on raske (välismaa) Eestisse
 transportida.
 Ta sai oma (mees) pika kirja.
 (Kivisild) on näha Tartu kesklinn.
 Ma tutvustan sind (see preili).
 Nad näitasid (üliõpilane) Tartut.
 Pange kõik kingid (laud)!
 Tellige (kelner) veel jooki, kui soovite!
 Nad ootavad pakki oma (isa).
 Ulata oma (sõber) suhkrut!
 Meie tulime varsti (Toomemägi) tagasi
 koju.
 Kui palju raha te (müüja) andsite?
 Mis sa kuulsid oma (abikaasa)?
 Ema jutustas (laps) meie pealinnast.
 (Toomemägi) asutati ülikooli raamatukogu.
 Ma maksin (rätsep) kolm krooni.
 Ma küsisin oma (sõber), millal rong
 läheb.
 Laps sai (tädi) kaks krooni.
 Talumees sõitis hommikul vara (maa)
 linna.
 Onu kirjutas (ma) pika kirja.
 Kas sa (õpetaja) juba helistasid?
 Kelner tõi söögi (laud).
 Ema viis söögi (laud) ära.
 Lähme üles (mägi)!
 Me andsime (ettekandja) 25 senti jootraha.

Ta ostis oma pojale ülikonna.
 Kellele see vabrik kuulub?
 Millal saan ma oma kuue rätsepalt kätte?
 Mu sõber läks verandale ilma vaatama.
 Viinamarju on raske välismaalt Eestisse
 transportida.
 Ta sai oma mehelt pika kirja.
 Kivisillalt on näha Tartu kesklinn.
 Ma tutvustan sind sellele preilile.
 Nad näitasid üliõpilasele Tartut.
 Pange kõik kingid lauale!
 Tellige kelnerilt veel jooki, kui soovite!
 Nad ootavad pakki oma isalt.
 Ulata oma sõbrale suhkrut!
 Meie tulime varsti Toomemäelt tagasi
 koju.
 Kui palju raha te müüjale andsite?
 Mis sa kuulsid oma abikaasalt?
 Ema jutustas lapsele meie pealinnast.
 Toomemäele asutati ülikooli raamatukogu.
 Ma maksin rätsepale kolm krooni.
 Ma küsisin oma sõbralt, millal rong
 läheb.
 Laps sai tädilt kaks krooni.
 Talumees sõitis hommikul vara maalt
 linna.
 Onu kirjutas mulle pika kirja.
 Kas sa õpetajale juba helistasid?
 Kelner tõi söögi lauale.
 Ema viis söögi laualt ära.
 Lähme üles mäele!
 Me andsime ettekandjale 25 senti jootraha.

2. Put the words in parentheses into the comitative or abessive case.

Kas te joote kohvi (piim) või ilma (piim)?
 Me käisime (sõber) linna vaatamas.
 Millal sa (tema) tutvusid?
 Lubage mulle seapraad (aedvili).
 Ilma (lips) ei sobi kirikusse minna.

Kas te joote kohvi piimaga või ilma piimata?
 Me käisime sõbraga linna vaatamas.
 Millal sa temaga tutvusid?
 Lubage mulle seapraad aedviljaga.
 Ilma lipsuta ei sobi kirikusse minna.

Me sõitsime (rong) maale.
 Lapsed jäid täna ilma (lõuna).
 Tartu oli kuni viimase ajani ilma (turu-
 hoone).
 Kas läheme (voorimees) jaama?
 See tuba on ilma (voodi).
 Ta tuli meie poole ilma (kink).
 (Täis kõht) on halb magada.
 Ilma (raha) ei või restorani minna.
 Ma armastan kanapraadi (riis).
 Meie linn on praegu ilma (pagariäri).
 (Pikk habe) ei sobi teatrisse minna.
 Me läksime ilma (kuub) tänavale.
 Ta tuli hotelli ilma (kohver).
 Teadlase laual oli (pikk vars) piip.

Me sõitsime rongiga maale.
 Lapsed jäid täna ilma lõunata.
 Tartu oli kuni viimase ajani ilma turu-
 hooneta.
 Kas läheme voorimehega jaama?
 See tuba on ilma voodita.
 Ta tuli meie poole ilma kingita.
 Täie kõhuga on halb magada.
 Ilma rahata ei või restorani minna.
 Ma armastan kanapraadi riisiga.
 Meie linn on praegu ilma pagariärita.
 Pika habemega ei sobi teatrisse minna.
 Me läksime ilma kuueta tänavale.
 Ta tuli hotelli ilma kohvrita.
 Teadlase laual oli pika varrega piip.

3. Put the words in parentheses into the translative or essive case.

Nad sõitsid Tallinnasse (kaks nädalat).
 Ta töötab kaua ülikooli (õppejõud).
 Härra Pihlak otsustas esimese võimaluse
 (kasu).
 Kingad jäid talle (kitsas).
 Juba (laps) käis ta Soomes.
 Kaupmees ei jätnud ülikonna hinda
 (odavam).
 Mu vanemad tulid (lõuna) meile.
 Tema naine oli riideäris (müüja).
 Ma vajan kingi (neljapäev).
 Sa sobid paremini (kaupmees) kui
 (ohvitser).
 Ma arvan, et (poissmees) on igav elada.
 Lähme (üks tund) jalutama!
 Ta ennustab (homme) head ilma.
 Kui kaua olete te töötanud (juuksur)?
 Juba (õpilane) kirjutas ta romaani.
 Ta on parem (ärimees) kui (õpetaja).

Nad sõitsid Tallinnasse kaheks nädalaks.
 Ta töötab kaua ülikooli õppejõuna.
 Härra Pihlak otsustas esimese võimaluse
 kasuks.
 Kingad jäid talle kitsaks.
 Juba lapsena käis ta Soomes.
 Kaupmees ei jätnud ülikonna hinda odava-
 maks.
 Mu vanemad tulid lõunaks meile.
 Tema naine oli riideäris müüjaks.
 Ma vajan kingi neljapäevaks.
 Sa sobid pareminin kaupmeheks kui
 ohvitseriks.
 Ma arvan, et poissmehena on igav elada.
 Lähme üheks tunniks jalutama!
 Ta ennustab homseks head ilma.
 Kui kaua olete te töötanud juuksurina?
 Juba õpilasena kirjutas ta romaani.
 Ta on parem ärimehena kui õpetajana.

4. Put the words in parentheses into the terminative case.

Mis (kell) on ärid avatud?
 Ma ootasin teda (lõuna).
 Nad jalutasid kuni (puiestec).
 Me võime minna koos kuni (pagariäri).
 Restoran on avatud kuni (hommik).
 Ta saatis mind kuni (risttänav).
 Ta kulutas oma raha ära (viimane sent).
 Eile sadas vihma kell (üheksa).
 Temperatuur langes (kaks kraadi).
 Ma elasin Bloomingtonis kuni ülikooli
 (lõpetamine).
 Ema kandis väsinud lapse kuni (trammi-
 peatus).
 Loe see kiri (lõpp)!
 Me jääme Eestisse (järgmine suvi).
 Ta luges kuni (hommik).

Mis kellani on ärid avatud?
 Ma ootasin teda lõunani.
 Nad jalutasid kuni puiesteenini.
 Me võime minna koos kuni pagariärini.
 Restoran on avatud kuni hommikuni.
 Ta saatis mind kuni risttänavani.
 Ta kulutas oma raha ära viimase sendini.
 Eile sadas vihma kell üheksani.
 Temperatuur langes kahe kraadini.
 Ma elasin Bloomingtonis kuni ülikooli
 lõpetamiseni.
 Ema kandis väsinud lapse kuni trammii-
 peatuseni.
 Loe see kiri lõpuni!
 Me jääme Eestisse järgmise suveni.
 Ta luges kuni hommikuni.

Nad sammusid kuni (park).
Päike paistis kuni (õhtu).
Me suusatasime kuni (kevad).

Nad sammusid kuni pargini.
Päike paistis kuni õhtuni.
Me suusatasime kuni kevadeni.

5. Put the following sentences into the past tense:

- a. Kui palju sa talle jootraha annad?
Siin õpib palju üliõpilasi.
Millal sa kavatsed ära sõita?
Temperatuur langeb alla nulli.
Kas te juba pesete?
Gustav Adof asutab Tartu Ülikooli.
Me käime linnas koolis.
See maja kuulub mu onule.
Te kulutate kogu raha ära.
Kas õpilased kardavad seda õpetajat?
Kelner toob mulle ühe apelsini.
Kas sa tõused täna hommikul vara?
Me võtame voorimehe ja sõidame sadamasse.
Millal te välja tulete?
Me jääme rongile hiljaks.
Ta armastab pargis jalutada.
Naine praeb kartuleid.
Mis te temale jutustate?
Need ehteasjad sobivad teile hästi.
Ma otsustan siit ära sõita.
Me proovime kingi jalga.
Kas sa ehitad uue maja?
Ta jätab oma naise maha.
Nad sulevad oma äri hilja õhtul.
Mis leidub tema raamatukogus?
- b. Nad ei käi hommikul turul.
Mu õde ei lõpeta ülikooli ära.
Me ei taha minna parki taksiga.
Kas sa ei tunne kedagi selles linnas?
Ta ei proovi teist ülikonda.
Need kingad ei sobi mulle.
Toit ei maitse talle täna hästi.
Tema vend ei õpi arstiteadust.
Me ei saada oma pesu veel pesukotta.
Miks te ei külasta meid?
Ilmajaam ei ennusta homseks head ilma.
Rätsep ei tee ülikonda laupäevaks valmis.
Ma ei soovi juukseid märjaks teha.
Miks te ei küsi jaamast, millal rong läheb?
Nad ei ärata meid hommikul üles.
Täna ei paista päike.
Miks sa ei hoiä oma maja korras?
Ma ei kuule hästi.
Ta ei söö palju.
See on hea, et sa oma raha ära ei kuluta.
Me ei loe seda romaani läbi.
Nad ei sõida linna.
Miks ta ei kannä pruune kingi?

- Kui palju sa talle jootraha andsid?
Siin õppis palju üliõpilasi.
Millal sa kavatsesid ära sõita?
Temperatuur langes alla nulli.
Kas te juba pesite?
Gustav Adolf asutas Tartu Ülikooli.
Me käisime linnas koolis.
See maja kuulus mu onule.
Te kulutasite kogu raha ära.
Kas õpilased kartsid seda õpetajat?
Kelner tõi mulle ühe apelsini.
Kas sa tõusid täna hommikul vara?
Me võtsime voorimehe ja sõitsime sadamasse.
Millal te välja tulite?
Me jäime rongile hiljaks.
Ta armastas pargis jalutada.
Naine praadis kartuleid.
Mis te temale jutustasite?
Need ehteasjad sobisid teile hästi.
Ma otsustasin siit ära sõita.
Me proovisime kingi jalga.
Kas sa ehtasid uue maja?
Ta jättis oma naise maha.
Nad sulgesid oma äri hilja õhtul.
Mis leidis tema raamatukogus?
- Nad ei käinud hommikul turul.
Mu õde ei lõpetanud ülikooli ära.
Me ei tahtnud minna parki taksiga.
Kas sa ei tundnud kedagi selles linnas?
Ta ei proovinud teist ülikonda.
Need kingad ei sobinud mulle.
Toit ei maitsenud talle täna hästi.
Tema vend ei õppinud arstiteadust.
Me ei saatnud oma pesu veel pesukotta.
Miks te ei külastanud meid?
Ilmajaam ei ennustanud homseks head ilma.
Rätsep ei teinud ülikonda laupäevaks valmis.
Ma ei soovinud juukseid märjaks teha.
Miks te ei küsinud jaamast, millal rong läheb?
Nad ei äratanud meid hommikul üles.
Täna ei paistnud päike.
Miks sa ei hoidnud oma maja korras?
Ma ei kuulnud hästi.
Ta ei söönud palju.
See oli hea, et sa oma raha ära ei kulutanud.
Ma ei lugenud seda romaani läbi.
Nad ei sõitnud linna.
Miks te ei kannud pruune kingi?

6. Say the following numbers in Estonian.

61	kuuskümmend üks
74	seitsekümmend neli
18	kaheksateist
16	kuusteist
32	kolmkümmend kaks
74	seitsekümmend neli
46	nelikümmend kuus
57	viiskümmend seitse
43	nelikümmend kolm
29	kakskümmend üheksa
98	üheksakümmend kaheksa
35	kolmkümmend viis
84	kaheksakümmend neli
13	kolmteist

7. Tell the time.

3:05	viis minutit kolm läbi
7:18	kaheksateist minutit seitse läbi
1:20	kakskümmend minutit üks läbi
8:45	kolmveerand üheksa
9:14	ühe minuti pärast veerand kümme
2:25	viie minuti pärast pool kolm
6:16	üks minut veerand seitse läbi
7:15	veerand kaheksa
11:30	pool kaksteist
4:48	kaheteistkümne minuti pärast viis
5:50	kümne minuti pärast kuus
10:05	viis minutit kümme läbi
4:07	seitse minutit neli läbi
6:13	kolmteist minutit kuus läbi
8:11	üksteist minutit kaheksa läbi

8. Add the endings -gi or -ki.

tükk	tükki	peale	pealegi
Tartu	Tartugi	Kivisillale	Kivisillalegi
kuningas	kuningaski	jalg	jalgki
värv	värvgi	pruun	pruungi
venelased	venelasedki	kiri	kirigi
piir	piirgi	voorimees	voorimeeski
kumb	kumbki	tööriist	tööriistki
üksikud	üksikudki	endale	endalegi
piipu	piipugi	kass	kasski
vaade	vaadegi	kõht	kõhtki
daam	daamgi	leiba	leibagi
seep	seepki	apelsin	apelsingi

9. Of which quantity are the following words?

peaksime	(III)	nimi	(I)
piip	(III)	rääkige	(III)
suitsetamine	(II)	võimalus	(II)
tänan	(I)	supp	(II)
leiba	(III)	sobima	(I)

ostan	(II)
maksma	(III)
lai	(III)
tubakas	(I)
kandma	(III)
kulutama	(I)

soovite	(II)
tund	(III)
lõpuks	(II)
number	(III)
punane	(I)
tutvustama	(II)

10. Here are a few gradational words. Indicate what type of gradation is involved.

a.	särk	tramm
	puhas	nurk
	kuiv	jutt
	park	talv
	vend	king
	tald	kuum
	kool	pilt
	aeg	rong
	lõuna	
b.	andma	õmblema
	ruttama	kuulma
	arvama	õppima
	ostma	lootma

Examples: särk: rk — rg
kandma: nd — nn

11. Put the words in parentheses into the nominative, genitive, or partitive plural.

a.	(Pruun king) meeldivad mulle rohkem kui (must).	Pruunid kingad meeldivad mulle rohkem kui mustad.
	Ma külastasin oma (vanemad) möödunud nädalal.	Ma külastasin oma vanemaid möödunud nädalal.
	(Üliõpilane) hulgas oli palju (välismaalane).	Üliõpilaste hulgas oli palju välismaalasi.
	Me vaatlesime (kirik) sisustust.	Me vaatlesime kirikute sisustust.
	Suvel on (soe ilm).	Suvel on soojad ilmad.
	Kas teie (kiri) on juba valmis?	Kas teie kirjad on juba valmis?
	Kas teil (sigaret) on?	Kas teil sigarette on?
	Nad tutvusid (kingsepp) ja (pagar) tööga.	Nad tutvusid kingseppade ja pagarite tööga.
	(Kindel hind) tõttu ei saanud nad ülikonda odavamaks jätta.	Kindlate hindade tõttu ei saanud nad ülikonda odavamaks jätta.
	(Parem hotell) asuvad kesklinnas.	Paremad hotellid asuvad kesklinnas.
	Tartus on palju (üliõpilane).	Tartus on palju üliõpilasi.
	Talumees müüs turul (muna).	Talumees müüs turul mune.
	Ma armastan oma (naaber).	Ma armastan oma naabreid.
	(Ehisnahatöö) hulgas oli (kaunis album).	Ehisnahatööde hulgas oli kauneid albumeid.
	Andke mulle pakk (tikk)!	Andke mulle pakk tikke!
	(Sall) ja (kampsun) olid kaunistatud ilusate mustritega.	Sallid ja kampsunid olid kaunistatud ilusate mustritega.
	Kui palju (särk) maksavad?	Kui palju särgid maksavad?
	Ta vajab (uus king).	Ta vajab uusi kingi.
	Meil pole enam (mingi soov).	Meil pole enam mingeid soovet.
	Kui vanad on teie (vend) ja (õde)?	Kui vanad on teie vennad ja õed?
	New Yorgis on palju (hotell).	New Yorgis on palju hotelle.
	(Kaubamaja aken) olid väga ilusad.	Kaubamajade aknad olid väga ilusad.
	Sel sügisel oli meil vähe (õun) ja (pirn).	Sel sügisel oli meil vähe õunu ja pirne.
	Ma ei ole palju (draama) näinud.	Ma ei ole palju draamasid näinud.
	Teadlast huvitavad eriti (raamatukogu).	Teadlast huvitavad eriti raamatukogud.

- b. Tal oli eriline huvi (raamat) vastu.
Sel tütarlapsel pole (õde) ega (vend).
Mu (ülikond) vajavad pressimist.
Su (juuks) on liiga (pikk).
Kas teil on (odav tuba)?
Tallinnas on rohkem (elanik) kui Tartus.
Tütarlapsed tunnevad huvi (äri vaateaken) vastu.
(Püksid) pressimine maksab 25 senti.
(Venelane) ja (sakslane) pole raske eraldada.
(Paljud kuud) järele jõudis ta viimaks koju.
Kus on mu (kohver)?
Kas teil on (daami sall)?
Ta pidas (mitmed ametid).
Jaamas oli palju (inimene).
(Teatri uks) avatakse üks tund enne etenduse algust.
(See tuba) ei meeldi mulle.
Tal pole (huvitav raamat).
(Ülikonna ja särgi hind) ses äris on liiga (kõrge).
(Tänav) meie linnas on väga (puhas).
Rühm (sõjaväelane) tuli meile vastu.
Toiduainetekaupluses müüakse (toiduaine).
(Selle kinga tald) on (õhuke).
Ta on meie (kuulsaim arst).
Ülikoolis töötab palju (õppejõud).
- Tal oli eriline huvi raamatute vastu.
Sel tütarlapsel pole õdesid ega vendi.
Mu ülikonnad vajavad pressimist.
Su juuksed on liiga pikad.
Kas teil on odavaid tube?
Tallinnas on rohkem elanikke kui Tartus.
Tütarlapsed tunnevad huvi äride vaateakende vastu.
Pükste pressimine maksab 25 senti.
Venelasi ja sakslasi pole raske eraldada.
Paljude kuude järele jõudis ta viimaks koju.
Kus on mu kohvrid?
Kas teil on daamide salle?
Ta pidas mitmeid ameteid.
Jaamas oli palju inimesi.
Teatrite ukseid avatakse üks tund enne etenduse algust.
Need toad ei meeldi mulle.
Tal pole huvitavaid raamatuid.
Ülikondade ja särkide hinnad ses äris on liiga kõrged.
Tänavad meie linnas on väga puhtad.
Rühm sõjaväelasi tuli meile vastu.
Toiduainetekaupluses müüakse toiduaineid.
Nende kingade tallad on õhukesed.
Ta on meie kuulsaimaid arste.
Ülikoolis töötab palju õppejõude.

12. Put the infinitives (a) into the second person singular imperative, and (b) into the second person plural imperative.

(Andma) mulle viis krooni!	Anna (andke) mulle viis krooni!
(Tellima) veel õunu!	Telli (tellige) veel õunu!
(Ostma) endale uus ülikond!	Osta (ostke) endale uus ülikond!
(Minema) ülikooli raamatukogu vaatama!	Mine (minge) ülikooli raamatukogu vaatama!
(Parandama) mu kingad ära!	Paranda (parandage) mu kingad ära!
(Tõusma) juba üles!	Tõuse (tõuske) juba üles!
(Võrdlema) New Yorgi kliimat Eesti omaga!	Võrdle (võrrelge) New Yorgi kliimat Eesti omaga!
(Lõikama) mu juuksed ära!	Lõika (lõigake) mu juuksed ära!
(Sõitma) varsti Tartu!	Sõida (sõitke) varsti Tartu!
(Juhatama) nad mu tuppa!	Juhata (juhatage) nad mu tuppa!
(Näitama) sellele ameeriklasele linna!	Näita (näidake) sellele ameeriklasele linna!
(Võtma) see tuba teisel korral!	Võta (võtke) see tuba teisel korral!
(Tulema) ka kaasa!	Tule (tulge) ka kaasa!
(Panema) kingadele uued tallad alla!	Pane (pange) kingadele uued tallad alla!
(Sulgema) uks!	Sule (sulgege) uks!
(Hoidma) oma raamatud korras!	Hoi (hoidke) oma raamatud korras!
(Puhastama) oma ülikond ära!	Puhasta (puhastage) oma ülikond ära!
(Olema) hea, (ulatama) mulle leiba!	Ole (olge) hea, ulata (ulatage) mulle leiba!
(Viima) hommikusöök lauale!	Vii (viige) hommikusöök lauale!
(Pesema) oma nägu hästi puhtaks!	Pese (peske) oma nägu hästi puhtaks!
(Täitma) tema soov!	Täida (täitke) tema soov!
(Lukustama) oma korteri uks!	Lukusta (lukustage) oma korteri uks!

(Õmblema) endale uus kleit!
(Küsimä) järele, millal läheb rong!

Õmble (õmmelge) endale uus kleit!
Küsi (küsige) järele, millal läheb rong!

13. Put the infinitives in parentheses into the correct imperative form.

Ära (väsitama) end ära!
Ärge (külastama) neid iga päev!
Ära (ootama) teda nii vara — ta ei tule enne õhtut!
Ära (helistama) talle enne kell viit!
Ära (tõusma) liiga vara!
Ärge (suitsetama) nii palju!
Ära (rääkima) siin saksa keelt!
Ärge (unustama) võtit tuppa!
Ärge (magama) nii kaua!
Ära (tegema) seda!
Ärge (kolima) üle Detroiti!
Ära (minema) täna kinno!
Ärge talle seda (ütleva)!
Ärge (ostma) seda maja!
Ärge (käima) nii sageli kinos!
Ära (uskuma) oma sõpru!
Ära (jääma) sinna nii kauaks!
Ära (avama) talle ust!
Ärge (minema) nii ruttu koju!
Ärge (rääkima) alati oma sõidust!
Ära (ütleva) isale, kus ma eile olin!
Ära (tellima) seda raamatut!
Ärge (saatma) talle nii palju raha!

Ära väsita end ära!
Ärge külastage neid iga päev!
Ära oota teda nii vara — ta ei tule enne õhtut!
Ära helista talle enne kell viit!
Ära tõuse liiga vara!
Ärge suitsetage nii palju!
Ära räägi siin saksa keelt!
Ärge unustage võtit tuppa!
Ärge magage nii kaua!
Ära tee seda!
Ärge kolige üle Detroiti!
Ära mine täna kinno!
Ärge talle seda ütlege!
Ärge ostke seda maja!
Ärge käige nii sageli kinos!
Ära usu oma sõpru!
Ära jää sinna nii kauaks!
Ära ava talle ust!
Ärge minge nii ruttu koju!
Ärge rääkige alati oma sõidust!
Ära ütle isale, kus ma eile olin!
Ära telli seda raamatut!
Ärge saatke talle nii palju raha!

14. Give the comparative and the superlative of these adjectives in the nominative and partitive singular and plural.

kuulus	raske
puhas	hea
sitke	pikk
kitsas	kuiv
õhuke	palav
värske	selge
märg	must

Example: kuulus — kuulsam, kuulsamat, kuulsamad, kuulsamaid; kõige kuulsam, kõige kuulsamat, kõige kuulsamad, kõige kuulsamaid

15. Change the words in parentheses to the comparative.

Tema kleit on (punane) kui minu oma.
New Yorgi tänavad on (lai) kui Tallinna tänavad.
Poisid käed on (must) kui tüdruku omad.
Mu tuba on (valge) kui mu venna oma.
Lõvi on (võimas) kui jännes.
Sel tütarlapsel on (uus) kleit kui tema sõbrannal.
Tänavad on täna (märg) kui eile.

Teie kleit on punasem kui minu oma.
New Yorgi tänavad on laiemad kui Tallinna tänavad.
Poisid käed on mustemad kui tüdruku omad.
Mu tuba on valgem kui mu venna oma.
Lõvi on võimsam kui jännes.
Sel tütarlapsel on uuem kleit kui tema sõbrannal.
Tänavad on täna märjemad kui eile.

Kartulid on (odav) kui kapsad.
Piim on (hea) kui kohv.
Kuub on (kitsas) kui püksid.

Kartulid on odavamad kui kapsad.
Piim on parem kui kohv.
Kuub on kitsam kui püksid.

16. Change the words in parentheses to the superlative.

See tuba on (valge) meie majas.
Sel tütarlapsel on (ilus) kleit.
Ta ostis (odava) ülikonna.
Selles kohvikus on (hea) kohv.
See on üks (huvitavaid) romaane.
Juhan on (pikk) õpilane koolis.
Ses restoranis on (mitmekesised) toidud.

Talv on (külm) aastaaeg.
See on (kallis) äri Tartus.
Täna on (selge) ilm kogu suvel.
Ta sööb alati (odavas) restoranis.

See tuba on kõige valgem meie majas.
Sel tütarlapsel on kõige ilusam kleit.
Ta ostis kõige odavama ülikonna.
Selles kohvikus on kõige parem kohv.
See on üks kõige huvitavamaid romaane.
Juhan on kõige pikem õpilane koolis.
Ses restoranis on kõige mitmekesisemad
toidud.

Talv on kõige külmem aastaaeg.
See on kõige kallim äri Tartus.
Täna on kõige selgem ilm kogu suvel.
Ta sööb alati kõige odavamas restoranis.

UNIT 13

Basic Sentences

In the Bank and the Post Office

Tom

`tšekk, tšeki, `tšekki, `tšekke
vaheta/ma, -da, -n, -nud, -tud
Ma pean panka minema, et oma tšekki
rahaks vahetada.

check
to change
I must go to the bank in order to cash
my check

John

Ka mul on eesti raha otsas.
`kaasa minema
ära vahetama
dollar, -i, -it, -eid
Ma lähen sinuga kaasa ja vahetan osa
oma dollareid ära.
`võlg, võla, `võlga, `võlgu
ära `maksma
Siis saan ma ka oma võla sulle ära maksta.

I too am out of Estonian money.
to go along
to exchange
dollar
I'll go along with you and exchange some
(lit. a part) of my dollars.
debt
to repay
Then I can also repay my debt to you.

Tom

Missuguse võla?

What debt?

John

mäleta/ma, -da, -n, -nud, -tud
`laenama, laenata, `laenan, laenanud,
laenatud
Kas sa ei mäleta, et laenasin sult kord
restoranis kolmkümmend krooni?
oled käinud
Oled sa siin mõnes pangas käinud?

to remember
to lend; to borrow
Don't you remember that I once borrowed
30 crowns from you in a restaurant?
(you) have gone (and come back)
Have you been to some banks here?

Tom

ukse*`hoidja, -, -t, -id
`eemal
`suund, suuna, `suunda, (`suunda),
`suundi
Ei ole. Aga uksehoidja ütles, et üks
pank olevat siit neli-viis tänavat
eemal kesklinna suunas.

doorman
further, farther (away)
direction
No, I haven't. But the doorman said that
there is a bank four or five blocks further
toward the center of town.

John

lähedal
See peaks olema siis postkontori lähedal.
Käime ühtlasi seal ka ära.

near, nearby
That should then be near the post office.
Let's go there too.

`pos't, pos'ti, `pos'ti, (`pos'ti)
`pos'ti panema
Ma panen oma paki posti.

mail
to mail
I will mail my package.

Tom

`kaasa `võtma
Hea küll. Ma võtan siis ka kirjad kaasa,
mis ma eile kirjutasin.

to take along
All right. Then I'll take along the letters
which I wrote yesterday.

[Pangas.]
`kroon'ideks
Ma tahaksin vahetada selle tšeki eesti
kroonideks.

[In the bank.]
for crowns
I'd like to cash this check for Estonian
crowns.

panga*amet/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke

bank clerk

Pangaametnik

Kas teil on arve meie pangas?
`tõenda/ma, -da, -n, -nud, -tud
`tõendav
doku/`ment, -mendi, -`menti, -`mente
Või on teil mõni isikut tõendav dokument
kaasas?

Do you have an account in our bank?
to certify; to prove
certifying, proving
document
Or do you have some identification papers
along?

Tom

adres/`seerima, -`seerida, -seerin,
-`seerinud, -seeritud
Siin on üks kiri, mis on adresseeritud
mulle.

to address
Here is a letter which is addressed to
me.

Pangaametnik

arvesta/ma, -da, -n, -nud, -tud
isiku*tun'nistus, -e, -t, -i
Me saame arvestada ainult isikutunnistust
pildiga.

to consider
identification paper
We can only consider an identification paper
with a photograph.

Tom

välis*/`pas's, -pas'si, -`pas'si, -`pas'se
`kuskil
Mul peaks välispass kuskil olema.
Ah, siin see on.

passport
somewhere, some place
I should have my passport some place.
Oh, here it is.

Pangaametnik

Hästi, siin on teile kaks sada krooni.

Fine, here are the two hundred crowns.

Tom

Mu sõber tahab vahetada Ameerika
dollareid.

My friend wants to exchange some American
dollars.

välis*valuuta, -, -t
osa/^kond, -konna, -`konda, (-`konda),
-`kondi

Kus on teil välisvaluuta osakond?

foreign currency
department, section

Where do you have the department of foreign
currency?

Pangaametnik

Teisel korral, laud number üheksa.

[Välisvaluuta osakonnas.]

On the second floor, window (lit. desk)
number nine.

[In the department of foreign currency.]

John

`kurss, kursi, `kurssi, `kurse
Palun ütelge mulle, mis on dollari
kurss täna.

rate of exchange
Would you please tell me what is the rate
of exchange of the dollar today?

Pangaametnik

ostu*/`kurss, -kursi, -`kurssi
müügi*/`kurss, -kursi, -`kurssi
Ostukurss on kolm seitsekümmend, müü-
gikurss kolm seitsekümmend neli.

buying rate
selling rate
The buying rate is 3.70, the selling
rate 3.74.

John

Kolm seitsekümmend — see on liiga vähe.

`sõpradelt
olevat saanud¹
`eest

Ma kuulsin sõpradelt, et nad olevat saanud
hiljuti neli krooni ühe dollari eest.

Three seventy — that's too little.

from the friends
(it is said that someone) had received
for

I heard from friends that they had recently
received four crowns to the dollar.

Pangaametnik

mustal turul
Võib-olla mustal turul, kuid mitte
pangas.

amet/^lik, -liku, -`likku, -`likke
kunagi

`ei kunagi

`kõrge, -, -t, -id

Ametlik dollari kurss pole olnud kunagi
nii kõrge.

on the black market
Maybe on the black market, but not in
the bank.

official (adj.)

some time

never

high

The official rate of exchange of the dollar
has never been so high.

John

Vahetage mulle kakskümmend viis dollarit,
palun.

Please exchange twenty-five dollars for
me.

Pangaametnik

`aad/^res's, -res'si, -`res'si, -`res'se
Kirjutage siia oma nimi ja aadress.

address
Please write your name and address here.

¹ Olevat saanud is the present perfect tense of indirect discourse; see Unit 17.

John

milleks
Milleks see?

for what (purpose)
What for?

Pangaametnik

kont`rollimi/ne, -se, -st, -si
vale, -, -t
vale*raha, -, -, -sid
Kontrollimiseks, sest palju valeraha
on liikvel.

control, checking
lie; false
counterfeit money
For control (purposes), since much counter-
feit money is in circulation.

John

Tom, siin on mu võlg — kolmkümmend
krooni.

Tom, here is my debt — thirty crowns.

`andeks `andma
`maksmata
Anna andeks, et see oli nii kaua
maksmata.

to forgive
unpaid
I am sorry that it was unpaid for such a
long time.

Tom

Pole viga.
tänu, -, -
Palju tänu!
[Postkontoris.]

It doesn't matter.
thanks, gratitude
Many thanks.
[In the post office.]

John

Ma tahaksin selle paki Ameerikasse saata.
pos'ti*amet/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke

I'd like to send this package to America.
mail clerk

Postiametnik

`kaart, kaardi, `kaarti, `kaarte
`saaja, -, -t, -id
`saatja, -, -t, -id
`märki/ma, -da, märgin, `märkinud,
märgitud
sisu, -, -
Kirjutage siia kaardile saaja ja saatja
aadress ja märkige ka paki sisu.

card
receiver; addressee
sender
to mark, indicate
contents
Write on this card the address of the
addressee and of the sender, and indicate
also the contents of the package.

sisalda/ma, -da, -n, -nud, -tud
`kergesti
`rikne/ma, -da, -n, -nud, -tud
aine, `aine, ainet, `aineid
Ega see ei sisalda kergesti riknevaid
aineid?

to contain
easily
to perish
stuff, matter
It doesn't contain easily perishable items,
does it?

John

mälestus*ese, -me, -t, -meid
mängu*/`asi, -as'ja, -`as'ja, -`as'ju
šoko/`laad, -laadi, -`laadi

souvenir
toy
chocolate

lastele
Siin on mälestusesemeid Eestist ja män-
guasju ning šokolaadi lastele.

to children
Here are some souvenirs from Estonia and
some toys and chocolate for the children.

ei oleks pidanud
Ma ei oleks pidanud vist šokolaadi pakki
panema.

(someone) shouldn't have
Perhaps I shouldn't have put chocolate in
the package.

Postiametnik

`väärtus, -e, -t, -i
Pole viga. Mis on selle paki väärtus?

value
It's all right. What's the value of this package?

John

Umbes kakskümmend krooni.

About twenty crowns.

Postiametnik

hari/`lik, -liku, -`likku, -`likke
`lend*/`pos't, -pos'ti, -`pos'ti
Kas soovite seda saata hariliku postiga
või lendpostiga?

usual, regular
air mail
Do you wish to send it by regular mail or
by air mail?

John

vahe, -, -t, -sid
Kui suur on hinna vahe?

difference
How much is the difference in price?

Postiametnik

`saate*kulu, -, -, -sid
Hariliku postiga on saatekulu üheksaküm-
mend senti, lendpostiga kaks krooni
kakskümmend senti.

postage
By regular mail the postage is ninety cents,
by air mail two crowns twenty cents.

John

Hea küll, ma saadan siis lendpostiga.

O.K., I'll send it by air mail.

Postiametnik

kinnita/ma, -da, -n, -nud, -tud
Kas soovite seda kinnitada?

to insure
Do you want to have it insured?

John

Jah, palun kinnitage see kahekümne
krooni eest.

Yes, please insure it for twenty crowns.

`kaotsi*minek, -u, -ut, -uid
Siis pole karta kaotsiminekut.

loss
Then there is no fear of loss.

Postiametnik

kinnitami/ne, -se, -st
Kinnitamine maksab kakskümmend viis
senti.

insurance
The insurance costs twenty five cents.

kviitung, -i, -it, -eid
Siin on teie kviitung.

receipt
Here's your receipt.

Tom

`pos't*/`kaart, -kaardi, -`kaarti, -`kaarte sen'di/ne, -se, -st, -seid Palun andke mulle kümme postkaarti ja kuus viie-sendist postmarki.	post card cent (adj.) Please give me ten post cards and six 5-cent stamps.
tähitult Ma tahaksin saata selle kirja tähitult.	by registered mail I'd like to send this letter by registered mail.
tähitami/ne, -se, -st Kui palju tähitamine maksab?	registration How much is the registration fee?

Postiametnik

Kümme senti. Ten cents.

Tom

`ümb/`rik, -riku, -`rikku, (-`rikku), -`rikke Palun andke mulle veel üks pakk ümbrikke.	envelope Give me also a package of envelopes, please.
`vastu `võtma `võetakse `vastu tele/`gramm, -grammi, -`grammi, -`gramme Kas siin võetakse vastu ka telegramme?	to accept is (are) accepted telegram Are telegrams also accepted here?

Postiametnik

Ei võeta.	No, they are not.
`ots, otsa, `otsa, (`otsa), `otsi Telegrammid on hoone teises otsas vii- mase laua juures.	end Telegrams are at the other end of the building at the last window.

Additional Words

`miks mõni*kümmend, mõne`kümne, `mõnd(a)kümmend, mõne`kümneid `täht*/kiri, -kirja, -`kirja, -`kirju ära kinnitama ära `müüma `ükski, ühegi, `ühtegi	why several tens, a few tens registered letter to insure to sell even one
---	--

Grammar

1. Other Cases in the Plural

We are already familiar with the nominative, genitive, and partitive plural. Now we will introduce the remaining cases in the plural.

Kas teie tuleksite meiega <u>äridesse</u> kaasa?	Would you go to some stores with us?
---	--------------------------------------

Milliseis ärides neid müüakse?
Välismaistest puuviljadest on meil
 apelsine ja banaane.
 Palun pange mu kingadele uued kont-
 saplekid.
 Tallad kingadel on kaunis õhukesed.
 Ma kuulsin sõpradelt, et . . .
 Palun andke mulle kanapraad rohe-
 liste hernestega.

In which stores are they sold?
 The foreign fruits that we have are oranges
 and bananas.
 Please put new heel caps on my shoes.
 The soles of the shoes are rather thin.
 I heard from friends that . . .
 Please give me fried chicken with green
 peas.

The words underlined are certain case-forms in the plural. They can be analyzed as follows: äride-sse, äride-s, välismaiste-st, etc. Their first part (äride-, välismaiste-) is the genitive plural, and the last element (-sse, -s, -st) is the case ending. The case endings in the plural are identical with those in the singular.

In the following, we will give the complete declension of an adjective and noun in the plural.

1) Nominative	suured majad	big houses
2) Genitive	suurte majade	of big houses
3) Partitive	suuri maju	big houses
4) Illative	suurte-sse majade-sse	into big houses
5) Inessive	suurte-s majade-s	in big houses
6) Elative	suurte-st majade-st	out of big houses
7) Allative	suurte-le majade-le	to big houses
8) Adessive	suurte-l majade-l	by big houses
9) Ablative	suurte-lt majade-lt	from big houses
10) Translative	suurte-ks majade-ks	(to become) big houses
11) Essive	suurte majade-na	as big houses
12) Terminative	suurte majade-ni	as far as big houses
13) Abessive	suurte majade-ta	without big houses
14) Comitative	suurte majade-ga	with big houses

All the cases in this table from 4 to 14 are formed from the genitive plural by adding the proper case endings. The modifiers of the noun take the same case ending as the noun (e.g. suurte-sse, suurte-s), except for the last four cases (the essive, terminative, abessive, and comitative), where the modifier is in the genitive plural (suurte).

The plural introduced here is called the '-de plural' (since the case ending is preceded by the plural marker -de- or -te-), as opposed to another plural which we will discuss later (Unit 25).

2. Imperative (Continued)

First person plural

I. Affirmative

<u>Saagem</u> (or <u>saame</u>) hotellis kokku!	Let's meet in the hotel.
<u>Jätkem</u> (or <u>jätame</u>) need võib-olla järgmiseks korraks!	Maybe we'll leave them for the next time.
<u>Vaadakem</u> (or <u>vaatame</u>), mis on me toa number!	Let's see what our room number is.
<u>Söögem</u> (or <u>sööme</u>) lõuna ära!	Let's have dinner.
<u>Mingem</u> (or <u>lähme</u>) sööma!	Let's go to eat.

In the literary language, the first person plural imperative is formed from the second person plural imperative by adding -m (saage + -m, jätke + -m).

In the spoken language, the first person plural imperative is identical with the first person plural present tense (saame, jätame; see the forms in parentheses). Lähme is used as the colloquial imperative of the verb minema 'to go' (see the last example); thus it is different from the first person plural present tense (läheme).

II. Negative

<u>Ärgem</u> kõike raha ära <u>kulutagem!</u> (Or: <u>Ärme</u> kõike raha ära <u>kulutame!</u>)	Let's not spend all our money.
<u>Ärgem</u> <u>mingem</u> sinna! (Or: <u>Ärme</u> <u>lähme</u> sinna!)	Let's not go there.
<u>Ärgem</u> <u>võtkem</u> seda tuba! (Or: <u>Ärme</u> <u>võtame</u> seda tuba!)	Let's not take this room.

The negative imperative of the first person plural is formed from the affirmative by placing ärgem before it. In the colloquial negative imperative, the colloquial affirmative imperative (kulutame, lähme) is preceded by ärme.

3. Present Perfect Tense

I. Affirmative

Viimasel ajal <u>olen</u> ma <u>elanud</u> New Yorgis.	Recently I have been living in New York.
Kas sa <u>oled</u> siin mõnes pangas <u>käinud</u> ? Siin <u>on</u> <u>õppinud</u> ka paljud välismaalased.	Have you been to some banks here? Many foreigners have also studied here.
Me <u>oleme</u> <u>kuulnud</u> , et see olevat vana ülikool.	We have heard that it is an old university.
Kas <u>olete</u> neid <u>külastanud</u> ?	Have you visited them?

The forms olen elanud 'I have been living', oled käinud 'you have gone (and come back)', etc., are in the present perfect tense.

Formation of the perfect tense (of õppima 'to learn'):

ma olen õppinud	I have learned
sa oled õppinud	you have learned
ta on õppinud	he (she, it) has learned
me oleme õppinud	we have learned
te olete õppinud	you have learned
nad on õppinud	they have learned

The present perfect tense is formed from the present tense of the verb olema plus the -nud participle. The verb olema is changed according to person.

II. Negative

Ma <u>ei ole</u> voorimehega veel <u>sõitnud</u> .	I have never ridden in a carriage.
Ametlik dollari kurss <u>pole olnud</u> kunagi nii kõrge.	The official rate of exchange of the dollar has never been so high.
Aga ma <u>pole</u> seda veel palju <u>näinud</u> .	But I haven't seen much of it yet.
Ta <u>ei ole</u> midagi <u>söönud</u> .	He hasn't eaten anything.

The forms ei ole sõitnud, pole olnud, pole näinud, etc. illustrate the use of the negative present perfect tense.

Formation of the negative present perfect:

ma ei ole (or: pole) õppinud	I haven't learned
sa ei ole (or: pole) õppinud	you haven't learned
ta ei ole (or: pole) õppinud	he (she, it) hasn't learned
me ei ole (or: pole) õppinud	we haven't learned
te ei ole (or: pole) õppinud	you haven't learned
nad ei ole (or: pole) õppinud	they haven't learned

The negative present perfect tense is formed from ei ole or pole (the negative of the verb olema) plus the -nud participle. The negative present perfect forms do not change according to person.

Remarks on Word Order

Ta <u>on sulgenud</u> oma äri.	He has closed his store.
Ta <u>on</u> oma äri <u>sulgenud</u> .	He has closed his store.
Isa <u>on läinud</u> juba tööle.	The father has already left for work.
Isa <u>on</u> juba tööle <u>läinud</u> .	The father has already left for work.
Me <u>ei ole söönud</u> veel õhtust.	We have not had our supper yet.
Me <u>ei ole</u> veel õhtust <u>söönud</u> .	We have not had our supper yet.
Nad <u>ei ole õppinud</u> inglise keelt.	They have not learned English.
Nad <u>ei ole</u> inglise keelt <u>õppinud</u> .	They have not learned English.

The -nud participle sometimes follows the olema verb form directly, and sometimes it is separated from it by the object, adverb, etc. Both types of word order occur interchangeably, with slight stylistic differentiation (difference in rhythm, in emphasis, etc.; note that the words appearing at the end of the clause have the strongest emphasis).

Ta <u>on</u> oma raha <u>ära kaotanud</u> .	He has lost his money.
<u>Oled</u> sa kirja <u>läbi lugenud</u> ?	Have you read the letter through?
Nad <u>on</u> juba Tartu <u>üle kolinud</u> .	They have moved to Tartu already.
Kas sa <u>ei ole</u> oma võlga <u>ära maksnud</u> ?	Haven't you payed your debt?
Me <u>ei ole</u> raamatut veel <u>posti pannud</u> .	We have not mailed the book yet.

If the verb is used with an adverb (like ära kaotama 'to lose', läbi lugema 'to read through', üle kolima 'to move'; see Unit 14), the -nud participle usually appears at the end of the clause.

Exercises

1. Substitute.

a. Ta käis pankades.

äri	Ta käis ärides.
kool	Ta käis koolides.
lasteaed	Ta käis lasteaedades.
ametiasutus	Ta käis ametiasutustes.
kino	Ta käis kinodes.
kauplus	Ta käis kauplustes.
vabrik	Ta käis vabrikutes.
aed	Ta käis aedades.
kaubamaja	Ta käis kaubamajades.
kirik	Ta käis kirikutes.
teater	Ta käis teatrites.
kohvik	Ta käis kohvikutes.
kunstimuuseum	Ta käis kunstimuuseumides.
raamatukogu	Ta käis raamatukogudes.
restoran	Ta käis restoranides.
pood	Ta käis poodides.
park	Ta käis parkides.

b. Tulge minuga pankadesse kaasa.

Substitute the words given in (a) for pankadesse.

Example: Tulge minuga äridesse kaasa!

c. Nad jõudsid pankadest koju.

Substitute the words given in (a) for pankadest.

Example: Nad jõudsid äridest koju.

d. Pankadeni on palju maad.

Substitute the words given in (a) for pankadeni.

Example: Ärideni on palju maad.

2. Substitute.

a. Nad ostsid õpilastele kinke.

sõber

ameeriklane

tööline

naaber

laps

õde

sugulane

tädi

ametnik

õpetaja

vanemad

vend

ajakirjanik

tütar

poeg

ema

abikaasa

daam

õppejõud

välismaalane

preili

Nad ostsid sõpradele kinke.

Nad ostsid ameeriklastele kinke.

Nad ostsid töölistele kinke.

Nad ostsid naabritele kinke.

Nad ostsid lastele kinke.

Nad ostsid õdedele kinke.

Nad ostsid sugulastele kinke.

Nad ostsid tädidelle kinke.

Nad ostsid ametnikkudele kinke.

Nad ostsid õpetajatele kinke.

Nad ostsid vanematele kinke.

Nad ostsid vendadele kinke.

Nad ostsid ajakirjanikkudele kinke.

Nad ostsid tütardele kinke.

Nad ostsid poegadele kinke.

Nad ostsid emadele kinke.

Nad ostsid abikaasadele kinke.

Nad ostsid daamidele kinke.

Nad ostsid õppejõududele kinke.

Nad ostsid välismaalastele kinke.

Nad ostsid preilidele kinke.

b. Nad said kinke õpilastelt.

Substitute the words given in (a) for õpilastelt.

Example: Nad said kinke sõpradelt.

c. Õpilastel oli palju kinke.

Substitute the words given in (a) for õpilastel.

Example: Sõpradel oli palju kinke.

d. Me sõitsime ühes õpilastega maale.

Substitute the words given in (a) for õpilastega.

Example: Me sõitsime ühes sõpradega maale.

3. Substitute.

a. Nad töötavad apteekritena.

tööline

ametnik

õpetaja

teadlane

ajakirjanik

rätsep

uksehoidja

Nad töötavad töölistena.

Nad töötavad ametnikkudena.

Nad töötavad õpetajatenä.

Nad töötavad teadlastena.

Nad töötavad ajakirjanikkudena.

Nad töötavad rätsepatena.

Nad töötavad uksehoidjatena.

pangaametnik
juuksur
õppejõud
pagar
sepp
pakikandja
voorimees

Nad töötavad pangaametnikkudena.
Nad töötavad juuksuritena.
Nad töötavad õppejõududena.
Nad töötavad pagaritena.
Nad töötavad seppadena.
Nad töötavad pakikandjatena.
Nad töötavad voorimeestena.

b. Ei ole ühtegi maad ilma apteekriteta.

Substitute the words given in (a) for apteekriteta.

Example: Ei ole ühtegi maad ilma töölisteta.

c. Nad jäid kogu eluajaks apteekriteks.

kaupmees
naaber
ametnik
kohtunik
ärimees
müüja
üliõpilane
uksehoidja
pangaametnik
pagar
juuksur
poissmees
ajakirjanik
sõjaväelane
tööline
sõber
ettekandja
kooliõpetaja
kelner

Nad jäid kogu eluajaks kaupmeesteks.
Nad jäid kogu eluajaks naabriteks.
Nad jäid kogu eluajaks ametnikkudeks.
Nad jäid kogu eluajaks kohtunikkudeks.
Nad jäid kogu eluajaks ärimeesteks.
Nad jäid kogu eluajaks müüjateks.
Nad jäid kogu eluajaks üliõpilasteks.
Nad jäid kogu eluajaks uksehoidjateks.
Nad jäid kogu eluajaks pangaametnikkudeks.
Nad jäid kogu eluajaks pagariteks.
Nad jäid kogu eluajaks juuksuriteks.
Nad jäid kogu eluajaks poissmeesteks.
Nad jäid kogu eluajaks ajakirjanikkudeks.
Nad jäid kogu eluajaks sõjaväelasteks.
Nad jäid kogu eluajaks töölisteks.
Nad jäid kogu eluajaks sõpradeks.
Nad jäid kogu eluajaks ettekandjateks.
Nad jäid kogu eluajaks kooliõpetajateks.
Nad jäid kogu eluajaks kelneriteks.

4. Put these sentences into the first person plural imperative. First use the literary form (saa-gem, andkem) and then the colloquial form (saame, anname).

Keera nüüd vasakule!
Helista talle varsti!
Söö lõuna ära!
Jää siia veel paariks päevaks!
Tööta kuni õhtuni!
Aita oma isa!
Näita talle linna!
Sõida varsti Tartu!
Tõuse homme vara üles!
Koli üle teise linna!
Mine muuseumi vaatama!
Telli veel jooki!
Küsi järele, kus on Liiva tänav!
Lase täna juukseid lõigata!
Vaheta oma tšekid rahaks!
Laena talle mõnikümmend krooni!

Käi pangas ära!
Pane kirjad posti!
Kinnita see pakk ära!

Keerakem (keerame) nüüd vasakule!
Helistagem (helistame) talle varsti!
Söögem (sööme) lõuna ära!
Jäägem (jääme) siia veel paariks päevaks!
Töötagem (töötame) kuni õhtuni!
Aidakem (aitame) oma isa!
Näidakem (näitame) talle linna!
Sõitkem (sõidame) varsti Tartu!
Tõuskem (tõuseme) homme vara üles!
Koligem (kolime) üle teise linna!
Mingem (lähme) muuseumi vaatama!
Telligem (tellime) veel jooki!
Küsigem (küsimeme) järele, kus on Liiva tänav!
Laskem (laseme) täna juukseid lõigata!
Vahetagem (vahetame) oma tšekid rahaks!
Laenakem (laename) talle mõnikümmend krooni!

Käigem (käime) pangas ära!
Pangem (paneme) kirjad posti!
Kinnitagem (kinnitame) see pakk ära!

5. Put these sentences into the first person plural imperative. First use the literary form (är-gem andkem) and then the colloquial form (ärme anname).

Ära helista talle täna!	Ärgem helistagem (ärme helistame) talle täna!
Ära vii ülikonda veel puhastada!	Ärgem viigem (ärme viime) ülikonda veel puhastada!
Ära suitseta nii palju!	Ärgem suitsetagem (ärme suitsetame) nii palju!
Ära proovi neid ülikondi!	Ärgem proovigem (ärme proovime) neid ülikondi!
Ära unusta ust lukustada!	Ärgem unustagem (ärme unustame) ust lukustada!
Ära näita talle seda kirja!	Ärgem näidakem (ärme näitame) talle seda kirja!
Ära söö lõunat nii vara!	Ärgem söögem (ärme sööme) lõunat nii vara!
Ära mine veel koju!	Ärgem mingem (ärme lähme) veel koju!
Ära sõida sinna voorimehega!	Ärgem sõitkem (ärme sõidame) sinna voorimehega!
Ära võta seda piipu!	Ärgem võtkem (ärme võtame) seda piipu!
Ära vaheta kõiki dollareid ära!	Ärgem vahetagem (ärme vahetame) kõiki dollareid ära!
Ära telli enam puuvilja!	Ärgem telligem (ärme tellime) enam puuvilja!
Ära tööta täna nii kaua!	Ärgem töötagem (ärme töötame) täna nii kaua!
Ära osta neid kingi!	Ärgem ostkem (ärme ostame) neid kingi!
Ära laena talle raha!	Ärgem laenakem (ärme laename) talle raha!
Ära saada nii palju raha välismaale!	Ärgem saatkem (ärme saadame) nii palju raha välismaale!

6. Put the words in parentheses into the present perfect tense.

a. Kas ta töötab advokaadina?	Kas ta on töötanud advokaadina?
Te teete suure vea.	Te olete teinud suure vea.
Nad õpivad Tartu Ülikoolis.	Nad on õppinud Tartu Ülikoolis.
Kas te külastate oma vanemaid?	Kas te olete külastanud oma vanemaid?
Me täidame registreerimislehe.	Me oleme täitnud registreerimislehe.
Mu sõber läheb panka.	Mu sõber on läinud panka.
Me vahetame oma dollarid ära.	Me oleme oma dollarid ära vahetanud.
Ta sööb juba.	Ta on juba söönud.
Nad kulutavad kõik raha ära.	Nad on kõik raha ära kulutanud.
Kas te tellite veini?	Kas te olete tellinud veini?
Kellele te adresseerite selle kirja?	Kellele te olete selle kirja adresseerinud?
Ma kinnitan pakid alati ära.	Ma olen pakid alati ära kinnitanud.
Nad käivad sageli teatris.	Nad on käinud sageli teatris.
Kas sa maksad arve ära?	Kas sa oled arve ära maksnud?
Kes võtab selle tähtkirja vastu?	Kes on selle tähtkirja vastu võtnud?
Me paneme kirja posti.	Me oleme kirja posti pannud.
Ma annan sulle andeks.	Ma olen sulle andeks andnud.
Munad lähevad katki.	Munad on katki läinud.
Naine jätab oma mehe maha.	Naine on oma mehe maha jätnud.
Ma otsin võtit, aga ei leia seda.	Ma olen võtit otsinud, aga ei ole seda leidnud.
Ta otsustab ülikooli tagasi minna.	Ta on otsustanud ülikooli tagasi minna.
Isa hoiab aia hästi korras.	Isa on aia hästi korras hoidnud.
Nad käivad linnas palju ringi.	Nad on linnas palju ringi käinud.
Onu suleb oma äri.	Onu on oma äri sulgenud.
Ta jääb alati hiljaks.	Ta on alati hiljaks jäänud.

b. Ma ei osta veel uut ülikonda.
 Nad ei söö veel lõunat.
 Temperatuur ei lange palju.
 Ta ei sõida veel autoga.
 Mu onupoeg ei kirjuta mulle ammu.
 Ma ei õpi matemaatikat.
 Miks nad ei tõuse üles?
 Ega sa ei telli veel puuvilja?
 Mu tädi ei kolinud veel New Yorki.
 Ta ei aita oma vanemaid kunagi.
 Nad ei arvesta minuga.
 Ta ei lähe tööle.
 Õpilased ei võta raamatuid kaasa.
 Miks ta ei vaheta oma tšekki ära?
 Me ei laena kellelegi raha.
 Nad ei maksa oma võlga ära.
 Ma ei kuluta kunagi nii palju raha kui
 täna.
 Ta ei müü oma maja ära.
 Miks sa ei loe onu kirja läbi?
 Me ei ehita uut maja.
 Sa ei aja täna habet.

Ma ei ole veel uut ülikonda ostnud.
 Nad ei ole veel lõunat söönud.
 Temperatuur ei ole palju langenud.
 Ta ei ole veel autoga sõitnud.
 Mu onupoeg ei ole mulle ammu kirjutanud.
 Ma ei ole matemaatikat õppinud.
 Miks nad ei ole üles tõusnud?
 Ega sa ei ole veel puuvilja tellinud?
 Mu tädi ei ole veel New Yorki kolinud.
 Ta ei ole oma vanemaid kunagi aidanud.
 Nad ei ole minuga arvestanud.
 Ta ei ole tööle läinud.
 Õpilased ei ole raamatuid kaasa võtnud.
 Miks ta ei ole oma tšekki ära vahetanud?
 Me ei ole kellelegi raha laenanud.
 Nad ei ole oma võlga ära maksnud.
 Ma ei ole kulutanud kunagi nii palju raha kui
 täna.
 Ta ei ole oma maja ära müünud.
 Miks sa ei ole onu kirja läbi lugenud?
 Me ei ole uut maja ehitanud.
 Sa ei ole täna habet ajanud.

Conversations

1

Jim: Mul on siin üks tšekk; kas te võiksite selle rahaks vahetada?
 Ametnik: Kahjuks me ei saa vahetada välismaa tšekke. Minge palun Eesti Panka.
 Jim: Kas te vahetate dollareid eesti kroonideks?
 Ametnik: Vahetame küll. Kui palju te soovite vahetada?
 Jim: Kakskümmend dollarit. Mis on dollari kurss?
 Ametnik: Kurss täna on kolm seitsekümmend viis.
 Jim: Kas Eesti Pangas on kurss sama?
 Ametnik: Kurss on kõikides pankades ühtlane.
 Jim: Hästi, vahetage mulle siis kakskümmend dollarit.
 Ametnik: Siin on teile seitsekümmend viis eesti krooni.

2

Jim: Ma tahaksin saata ühe kirja tähitult ja kolm kirja hariliku postiga. Kui palju post-
 marke läheb tarvis?
 Ametnik: Tähtkirjale läheb viisteist senti ja harilikule kirjale viis senti.
 Jim: Andke mulle üks viieteistkümnend-sendine ja kolm viie-sendist postmarki. Lubage
 veel üks pakk ümbrikke.
 Ametnik: Kokku kuuskümmend viis senti.

3

Jim: Siin on üks pakk Soome saatmiseks.
 Ametnik: Mida see sisaldab?
 Jim: Natuke riideid ja mälestusesemeid.

Ametnik: Palun märkige paki sisu sellele kaardile. Samuti kirjutage saatja aadress. Kas soovite seda saata hariliku või lendpostiga?
Jim: Hariliku postiga, aga kinnitatult.
Ametnik: Kui suure summa eest soovite seda kinnitada?
Jim: Kolmekümne krooni eest.
Ametnik: Kinnitamine on viisteist senti, saatekulu viiskümmend viis, kokku seitsekümmend senti.

Suggestions for Conversations

1

You go to a bank to cash a check. The clerk tells you that they do not cash checks here and advises you to go to the Bank of Estonia. You inquire where it is and, following the directions given by him, go there. You go to the foreign currency desk and present your check to be cashed. The clerk asks for your passport. You show it and your check is cashed.

You also want to exchange ten dollars for Estonian crowns and inquire about the currency rate. The clerk tells you what it is. You state that it is too low, but the clerk says that he cannot help that. You need Estonian money and you exchange ten dollars.

2

You go to the post office in order to mail a few letters. You inquire how much postage is needed for regular and air mail letters and post cards. The clerk tells you the rates and you buy the stamps. You send one registered letter to Tallinn.

You want to send a package to America. You state what it contains. The clerk advises you to write down its contents. You ask to have it insured for a certain amount. Then you pay the amount required for postage and insurance.

UNIT 14

Basic Sentences

A Sea Voyage

Heino

mere*/`sõit, -sõidu, -`sõitu, -`sõite

Pirita, -, -t

Kas te ei tahaks teha väikest meresõitu
Piritale?

sea voyage (or trip)

(topon.)

Wouldn't you like to make a little sea trip to
Pirita?

John

`mõtleva, mõtelda or `mõelda, `mõtlen,
mõtelnud or `mõelnud, mõteldud or
`mõeldud

Ma olen juba mitu päeva mõelnud sellele
sõidule.

to think

I have already been thinking about this trip
for a few days.

`tuttav, -a, -at, -aid

oli käinud

Üks mu tuttavaid olikäinud seal
möödunud nädalal.

acquaintance (person)

(he) had gone (and come back)

One of my acquaintances went there last
week.

oli `meeldinud

Talle oli see sõit väga meeldinud.

(he) had liked

He liked the trip very much.

ei olnud näinud

`poolt

`kiit/ma, -a, kiidan, `kiitnud, kiidetud

Ta ei olnud Tallinna veel mere poolt
näinud ja kiitis seda väga.

(someone) had not seen

from (the direction of)

to praise

He had not yet seen Tallinn from the sea
and he praised it very much.

Heino

`eel*olev, -a, -at, -aid

püha*/`päev, -päeva, -`päeva, -`päevi

`kesk*/`päev, -päeva, -`päeva, -`päevi

`paiku

Lähme siis eeloleval pühapäeval
keskpäeva paiku.

impending, coming

Sunday

noon

around

Then let's go this coming Sunday around
noon.

`laev, laeva, `laeva, (`laeva), `laevu

iga, -, -

Väikesed laevad sõidavad sinna iga paari
tunni järele.

boat, ship

every, each

Small boats go there every couple of
hours.

[Merel.]

[At sea.]

John

Tallinn mere poolt on tõepoolest ilus.

esi*plaanil

Mis kirik see on esiplaanil?

From the sea Tallinn is really beautiful.

in the foreground

What church is that in the foreground?

Heino

Oleviste, -, -t

See on Oleviste kirik, mis on kõige
kõrgem ehitus Eestis.

`tor'n, torni, `torni, (`torni), `tor'ne
`meet/er, -ri, -rit, -reid

Selle torn on sada kakskümmend viis
meetrit kõrge.

(church in Tallinn)

That is Oleviste church, which is the tallest
building in Estonia.

tower, steeple

meter

Its steeple is 125 meters high.

John

ära `tundma

`Toom*`pea, -, -d

Ma tunnen vähemalt Toompea ära, sest
olen mitu korda seal käinud.

`Pikk `Hermann, Pika `Hermanni, `Pikka
`Hermannit

vene

vene kirik

Huvitav, et Pika Hermanni torn ja vene
kirik on nii hästi näha.

to recognize

(hill in Tallinn)

At least I recognize Toompea, since I have
been there several times.

(tower in Tallinn)

Russian (adj.)

Russian (Orthodox) church

It's interesting that Pikk Hermann tower and
the Russian church are so clearly visible.

Heino

`möödu/ma, -da, -n, -nud, -tud

Kadri*/`org, -oru, -`orgu, (-`orgu)

Näete, nüüd möödume Kadrioru pargist.

to pass

(park in Tallinn; lit. Catherine's Valley)

You see, we are now passing the park of
Kadriorg.

John

Ma armastan Kadrioru parki väga.

ilusaim, -a, -at, -aid

See on üks ilusaimaid parke, mida ma
Eestis olen näinud.

impõ` sant/ne, -se, -set, -seid

Ka merelt paistab see väga imposantne.

I like the park of Kadriorg very much.

most beautiful

It's one of the most beautiful parks that I've
seen in Estonia.

imposing

It looks very imposing also from the sea.

Heino

ligidalt

Rusalka, -, -t

Vaadake, kui ligidalt me "Rusalka"
mälestussambast möödume.

koguni

`ing/el, -li, -lit, -leid

`selgesti

Koguni ingli tiivad on selgesti näha.

closely

(a monument)

See how closely we are passing the Rusalka
monument.

even

angel

clearly

Even the angel's wings are clearly visible.

John

püstitati
Milleks see mälestussammas püstitati?

was erected
For what purpose was this monument erected?

Heino

sõja*/`laev, -laeva, -`laeva,(-`laeva),
-`laevu
mälestus, -e, -t, -i
`laht, lahe, `lahte, (`lahte), `lahti
Ühe sõjalaeva mäestuseks, mis oli sõitnud
üle lahe Soome, aga mis kunagi sinna
pärale ei jõudnud.

worship
memory
gulf
In memory of a warship which sailed across
the gulf to Finland but which never ar-
rived.

`hukku/ma, -da, -n, -nud, -tud
tormi/ne, -se, -st, -seid
Nähtavasti hukkus see tormisel merel.

to perish
stormy
Evidently it perished on the stormy sea.

John

`tuul, tuule, `tuult, (`tuulde), `tuuli
Praegugi on tuul kaunis suur.
`kõiku/ma, -da, kõigun, `kõikunud, kõigitud
tugevasti
Meie väike laev kõigub tugevasti.

wind
Even now the wind is quite strong.
to rock
strongly
Our small boat is rocking very much.

süda, -me, -nt, -meid
`kippu/ma, -da, kipun, `kippunud, kiputud
halvaks minema
Mu süda kipub halvaks minema.

heart
to persist, strive; to have a tendency to
to become bad (or spoiled)
I'm beginning to get sick to my stomach.

mere*`haige, -, -t, -id
Hakkan vist merehaigeks jääma.

seasick
I'm probably getting seasick.

Heino

`õn'n, õnne, `õnne
õnneks
kohal olema
Õnneks oleme varsti kohal.

good luck, fortune, happiness
fortunately
to be on the spot, arrive
Fortunately, we will arrive soon.

jõgi, `jõe, jõge, (`jõkke), jõgesid
`voolama, voolata, `voolan, voolanud,
voolatud
Jõgi, mis seal ees merre voolab, ongi
Pirita jõgi.

river
to flow
The river which flows into the sea right in
front of us is the Pirita river.

kallas, `kalda, kallast, `kaldaid
`kloost/er, -ri, -rit, -reid
Selle kaldal on Pirita kloostri varemed.

shore, bank
cloister, monastery
On its shore are the ruins of the Pirita cloister.

`kesk*/`aeg, -aja, -`aega
See oli kuulus klooster keskajal, kuid
hukkus tules.

Middle Ages
It was a famous cloister in the Middle Ages,
but it was destroyed by a fire.

`jõe*/`suu, -`suu, -`suud, (-suhu), -`suid
Laev juba pöördub jõesuu poole.

mouth of a river
The boat is already turning toward the mouth
of the river.

John

`paat', paad'i, `paat'i, (`paat'i), `paate

boat

`süst, süsta, `süsta, (`süsta), `süsti
purjeka/s, -, -t, -id
Meri on siin täis paate, süsti ja
purjekaid.

`nii*sugu/ne, -se, -st, -seid
kihuta/ma, -da, -n, -nud, -tud
`kiiremini
`mootor*/`paat', -paad'i, -`paat'i,
(-`paat'i), -`paat'e
Niisuguse hea tuulega kihutavad purjekad
kiiremini kui mootorpaadid.

laine, `laine, lainet, `laineid
`üumber
`üumber `lööma
oleks `üumber lõõnud
Selle purjeka oleks laine peaaegu üumber
lõõnud.

kül'jeli
Ta on päris küljeli.

silma*/`pilk, -pilgu, -`pilku, -`pilke
`üumber minema
Ma kardan, et need süstad võivad iga
silmapilk üumber minna.

aurik, -u, -ut, -uid
`mööda
`mööda `sõitma
Sealt läheb üks suur aurik, mis sõidab
Tallinnast kaugelt mööda.

`korst/en, -na, -nat, -naid
`suits, suitsu, `suitsu
Ainult korstnad ja suits on näha.

`supleja, -, -t, -id
päevitaja, -, -t, -id
Näete, Pirita jõgi ja selle kaldad on
suplejaid ja päevitajaid täis.

oleksime pidanud
supel*tri`koo, -, -d, -sid
Ka meie oleksime pidanud supeltrikood
kaasa võtma.

oleks saanud
uju/ma, -da, -n, -nud, -tud
Siis oleksime saanud ujuma minna.

meeles olema
`ikka
`ikka veel
nohu, -, -

canoe
sailboat
The sea here is full of boats, canoes, and
sailboats.

such
to rush
faster
motorboat

With such a good wind the sailboats are
going faster than the motorboats.

wave
around
to capsize (trans.)
(it) would have capsized
A wave just about capsized that sailboat.

on one's side
It's practically on its side.

instant
to capsize (intr.)
I'm afraid that these canoes may capsize
at any minute.

Heino

steamer
past
to pass by, go past
There goes a big steamer which is passing
Tallinn at a distance.

chimney; smokestack
smoke
Only the smokestacks and the smoke are
visible.

swimmer
sunbather
You see, the Pirita river and its banks are
full of swimmers and sunbathers.

(we) should have
swim suit, swimming trunks
We too should have brought our swimming
trunks along.

(someone) could have
to swim
Then we could have gone swimming.

John

to remember
still
still (emphatic)
cold (in one's head), runny nose

Mul oli see küll meeles, aga mul on ikka veel nohu.

I remembered it all right, but I still have a cold.

`lahti `saama

to get rid

olen `lahti saanud

I have got rid

Ma enne vette ei lähe, kui olen nohust täielikult lahti saanud.

I won't go into the water before my cold is completely cured.

Heino

Olemegi Pirita rannas.

We are already at Pirita beach.

paad'iga `sõitma

to ride in a boat

Kui soovite, võime paadiga sõitma minna.

If you like we can go boating.

`tüüri/ma, -da, tüürin, `tüürinud, tüüritud

to steer

`sõud/ma, -a, sõuan, `sõudnud, `sõutud

to row

Te võite tüürida ja mina sõuan.

You can steer and I'll row.

John

Lähme!

Let's go!

Additional Words

minugi*pärast

O.K., as far as I am concerned

ära `saatma

to send off

ühendust pidama

to travel between

Grammar

1. Numbers From 100 Up

sada <u>or</u> üks sada	100
kakssada	200
kolmsada	300
viissada	500
üheksasada	900

The numbers from 100 to 900 are formed by adding sada 'a hundred' to the digits.

üks tuhat	1,000
kaks tuhat	2,000
kolm tuhat	3,000
kümme tuhat	10,000
viiskümmend tuhat	50,000

Numbers in the thousands are formed by adding tuhat 'a thousand' to any number desired. In spelling, tuhat is separated from the preceding number.

üks miljon	1,000,000
kaks miljonit	2,000,000
neli miljonit	4,000,000
kakskümmend viis miljonit	25,000,000

The millions are formed by adding miljon 'a million' to number 'one' (üks), and miljonit (part. sing.) to all other numbers (kaks, kolm, etc.).

2. Past Perfect Tense

I. Affirmative

Üks mu tuttavaid oli käinud seal
möödunud nädalal.
Talle oli see sõit väga meeldinud.
Nad olid talle eile helistanud.

One of my acquaintances had been there
last week.
He had liked this trip very much.
They had called him up yesterday.

The forms oli käinud 'he had gone (and returned)' and oli meeldinud 'he (had) liked', etc., are the past perfect tense. The formation of the past perfect:

ma olin käinud	I had gone (and returned)
sa olid käinud	you had gone (and returned)
ta oli käinud	he (she, it) had gone (and returned)
me olime käinud	we had gone (and returned)
te olite käinud	you had gone (and returned)
nad olid käinud	they had gone (and returned)

The past perfect tense is formed from the past tense of the verb olema plus the -nud participle.

II. Negative

Ta ei olnud Tallinna veel mere poolt
näinud.
Nad ei olnud seal käinud.
Poeg ei olnud oma emale veel kirjuta-
nud.

He had not yet seen Tallinn from the
sea.
They had not been there.
The son had not yet written to his mother.

The expressions ei olnud näinud 'had not seen' and ei olnud käinud 'had not been (there)', etc., are the negative forms of the past perfect tense. The formation of the negative past perfect tense is as follows:

ma ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	I had not gone (and returned)
sa ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	you had not gone (and returned)
ta ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	he (she, it) had not gone (and returned)
me ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	we had not gone (and returned)
te ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	you had not gone (and returned)
nad ei olnud (<u>or polnud</u>) käinud	they had not gone (and returned)

The negative forms of the past perfect tense are formed from ei olnud or polnud (the negative past tense of the verb olema) plus the -nud participle.

Concerning the word order of the past perfect tense, both affirmative and negative, see the present perfect tense (Unit 13).

3. Verbs Used With Adverbs

Me sõidame homme ära.
Ma küsin temalt järele.
Millal ma saan need kätte?
Rong jõuab varsti pärale.
Ütelge, et nad selle kinni õmbleksid.

We are leaving tomorrow.
I'll inquire from him.
When will I get them back?
The train will arrive shortly.
Tell them to sew it up.

Verbs are frequently used with certain adverbs, such as ära, järele, kätte, pärale, and kinni. The adverbs modify or change the basic meaning of the verb, as appears from the following list:

panema	'to put'	alla panema	'to put under'
võtma	'to take'	kaasa võtma	'to take along'
õmblema	'to sew'	kinni õmblema	'to sew up'

käima	'to go'	ringi käima	'to go around'
lugema	'to read'	läbi lugema	'to read through'
sõitma	'to ride, drive'	mööda sõitma	'to ride, drive past'
saatma	'to send'	ära saatma	'to send off'
jääma	'to stay, remain'	taha jääma	'to lag behind'
andma	'to give'	tagasi andma	'to give back'
minema	'to go'	välja minema	'to go out'

Some adverbs, while modifying the basic meaning of the verb, convey simultaneously the idea of completed action (see, for instance, kinni õmblema, läbi lugema, ära saatma, above). This latter function is especially predominant with the adverb ära:

tundma	'to know'	ära tundma	'to recognize'
vahetama	'to change'	ära vahetama	'to exchange'
väsitama	'to make tired'	ära väsitama	'to make tired, wear out (completely)'
parandama	'to repair'	ära parandama	'to repair (completely)'
kulutama	'to spend'	ära kulutama	'to spend (completely)'
puhastama	'to clean'	ära puhastama	'to clean up (completely)'

Exercises

1. Say the following numbers in Estonian.

200	kakssada
600	kuussada
800	kaheksasada
560	viissada kuuskümmend
280	kakssada kaheksakümmend
970	üheksasada seitsekümmend
835	kaheksasada kolmkümmend viis
194	sada üheksakümmend neli
1,540	tuhat viissada nelikümmend
8,300	kaheksa tuhat kolmsada
9,604	üheksa tuhat kuussada neli
2,875	kaks tuhat kaheksasada seitsekümmend viis
7,081	seitse tuhat kaheksakümmend üks
14,260	neliteist tuhat kakssada kuuskümmend
59,946	viiskümmend üheksa tuhat üheksasada nelikümmend kuus
71,803	seitsekümmend üks tuhat kaheksasada kolm
146,715	sada nelikümmend kuus tuhat seitsesada viisteist
1,897,986	üks miljon kaheksasada üheksakümmend seitse
	tuhat üheksasada kaheksakümmend kuus
15,324,765	viisteist miljonit kolmsada kakskümmend neli
	tuhat seitsesada kuuskümmend viis

2. Substitute.

a. Nad olid jõudnud sinna üleile.

kirjutama
sõitma
jalutama

Nad olid kirjutanud sinna üleile.
Nad olid sõitnud sinna üleile.
Nad olid jalutanud sinna üleile.

sammuma
ruttama
minema
helistama
tulema
pääsema
kolima

Nad olid sammunud sinna üleeile.
Nad olid rutanud sinna üleeile.
Nad olid läinud sinna üleeile.
Nad olid helistanud sinna üleeile.
Nad olid tulnud sinna üleeile.
Nad olid pääsenud sinna üleeile.
Nad olid kolinud sinna üleeile.

b. Ma olin teda mitu korda kohanud.

nägema
kiitma
soovitama
äratama
otsima
pesema
ära ajama
kuulma

Ma olin teda mitu korda näinud.
Ma olin teda mitu korda kiitnud.
Ma olin teda mitu korda soovitanud.
Ma olin teda mitu korda äratanud.
Ma olin teda mitu korda otsinud.
Ma olin teda miut korda pesnud.
Ma olin teda mitu korda ära ajanud.
Ma olin teda mitu korda kuulnud.

c. Me olime käinud seal hiljuti.

töötama
suusatama
sööma
rääkima
olema
ujuma
magama

Me olime töötanud seal hiljuti.
Me olime suusatanud seal hiljuti.
Me olime söönud seal hiljuti.
Me olime rääkinud seal hiljuti.
Me olime olnud seal hiljuti.
Me olime ujunud seal hiljuti.
Me olime maganud seal hiljuti.

d. Paat oli hukkunud merel.

sõitma
kõikuma
kihutama
ümber minema
sõudma
ühendust pidama

Paat oli sõitnud merel.
Paat oli kõikunud merel.
Paat oli kihutanud merel.
Paat oli merel ümber läinud.
Paat oli sõudnud merel.
Paat oli merel ühendust pidanud.

e. Ta ei olnud kingi ostnud.

puhastama
kätte saama
ära parandama
tellima
maha jätma
kandma
proovima
otsima
vahetama
kiitma
müüma
vaatama
taktma
unustama
kaotama
soovima
võtma
vajama

Ta ei olnud kingi puhastanud.
Ta ei olnud kingi kätte saanud.
Ta ei olnud kingi ära parandanud.
Ta ei olnud kingi tellinud.
Ta ei olnud kingi maha jätnud.
Ta ei olnud kingi kandnud.
Ta ei olnud kingi proovinud.
Ta ei olnud kingi otsinud.
Ta ei olnud kingi vahetanud.
Ta ei olnud kingi kiitnud.
Ta ei olnud kingi müünud.
Ta ei olnud kingi vaadanud.
Ta ei olnud kingi tahtnud.
Ta ei olnud kingi unustanud.
Ta ei olnud kingi kaotanud.
Ta ei olnud kingi soovinud.
Ta ei olnud kingi võtnud.
Ta ei olnud kingi vajanud.

f. Kas sa ei olnud seda veel kuulnud?

proovima

Kas sa ei olnud seda veel proovinud?

tegema
maitsema
vaatama
nägema
jutustama
ära maksma
andeks andma
otsustama
kandma
läbi lugema
sulgema
müüma

Kas sa ei olnud seda veel teinud?
Kas sa ei olnud seda veel maitsenud?
Kas sa ei olnud seda veel vaadanud?
Kas sa ei olnud seda veel näinud?
Kas sa ei olnud seda veel jutustanud?
Kas sa ei olnud seda veel ära maksnud?
Kas sa ei olnud seda veel andeks andnud?
Kas sa ei olnud seda veel otsustanud?
Kas sa ei olnud seda veel kandnud?
Kas sa ei olnud seda veel läbi lugenud?
Kas sa ei olnud seda veel sulgenud?
Kas sa ei olnud seda veel müünud?

g. Ta ei olnud pakki avanud.

posti panema
kaasa võtma
kinnitama
ära saatma
vastu võtma
transportima
siia tooma
kätte saama
unustama
kaotama

Ta ei olnud pakki posti pannud.
Ta ei olnud pakki kaasa võtnud.
Ta ei olnud pakki kinnitanud.
Ta ei olnud pakki ära saatnud.
Ta ei olnud pakki vastu võtnud.
Ta ei olnud pakki transportinud.
Ta ei olnud pakki siia toonud.
Ta ei olnud pakki kätte saanud.
Ta ei olnud pakki unustanud.
Ta ei olnud pakki kaotanud.

3. Fill the blanks with adverbs järele, kätte, läbi, maha, pärale, ringi, vastu, ära, üles, or ümber.

Ma küsin selt mehelt _____, kus on
Õnne tänav.
Ta ajas habeme _____.
Me oleme juba kaua linnas _____
käinud.
Nad kulutasid kõik raha _____.
Ta jättis suitsetamise _____.
See sõit väsitas meid _____.
Kas sa said oma raha _____.
Isa tuli meile jaama _____.
Siin ei võeta telegramme _____.
Millal me jõuame Tartu _____.
Kas ta on oma võla _____ maksnud?
Laine lõi paadi _____.
Millal sa homme _____ tõused?
Kas ta luges raamatu _____?
Me kinnitasime kirja _____.

Ma küsin selt mehelt järele, kus on Õnne
tänav.
Ta ajas habeme ära.
Me oleme juba kaua linnas ringi käinud.
Nad kulutasid kõik raha ära.
Ta jättis suitsetamise maha.
See sõit väsitas meid ära.
Kas sa said oma raha kätte?
Isa tuli meile jaama vastu.
Siin ei võeta telegramme vastu.
Millal me jõuame Tartu pärale?
Kas ta on oma võla ära maksnud?
Laine lõi paadi ümber.
Millal sa homme üles tõused?
Kas ta luges raamatu läbi?
Me kinnitasime kirja ära.

Conversations

1

Olev: Kas me ei läheks täna purjekaga sõitma? Nüüd on hea tuul. Me peaksime saama
ilusa sõidu.
Agu: Ma ei ole purjekaga veel sõitnud. See võiks olla kindlasti huvitav.

[Merel.]

- Olev: Sõidame esiti sadamast kaugemale merele ja pöördume siis ida poole.
Agu: Sealt kaugelt tuleb üks suur laev. Ainult suitsu on näha.
Olev: See on aurik "Kungla", mis peab ühendust Helsingi ja Tallinna vahel.
Agu: Ma ei uskunud, et kogu Tallinn on siit nii hästi näha. Seal on Toompea, selle ligidal Oleviste ja Niguliste kirikud. See mets seal vasakul on vist Kadrioru park.
Olev: On küll. Oleme juba nii kaugel, et Rusalka mälestussammast pole enam näha.
Agu: Tuul on liiga suur. Meie paat on peaaegu küljeli. Ma kardan, et see võib ümber minna.
Olev: Ei ole viga. Ma olen palju suurema tuulega merel olnud.
Agu: Ma olen juba merehaige. Mu pea käib ringi ja mu süda on halb. Kas me ei pöörduks ranna poole tagasi?
Olev: Me oleme praegu Tallinnast tükk maad ida pool. Kui soovid, siis võime Pirita randa sõita ja seal pisut puhata.

2

- Aadu: Kas me ei läheks paadiga sõitma?
Päivo: Heameelega, aga ma ei oska sõuda.
Aadu: Pole viga. Mina sõuan ning sina võid tüürida.
Päivo: Jõgi on suplejaid nii täis, et nende vahelt on raske läbi pääseda.
Aadu: Lähme rannast natuke kaugemale. Seal on hea paadiga sõita, sest tuult peaaegu pole ja lained on väikesed.
Päivo: Huvitav, et siin on nii palju süsti ja paate. Sealt tuleb üks mootorpaat otse meie suunas. Oo, meie paat kõigub nii tugevasti. Loodame, et see ümber ei lähe.
Aadu: Oleme juba küllalt kaugel. Siin on lained kaunis suured. Nüüd võiksime hakata ranna poole tagasi sõudma.
Päivo: Kui randa jõuame, siis vahetame kohad ära — ma võtan siis aerud ja õpin sõudma.
Aadu: Minugipärast.

Suggestions for Conversations

1

You and your friend are taking a trip from Tallinn by motor boat. The sea is rough and the boat sways violently. You admire the view of Tallinn and mention certain buildings and spots that you recognize. You go further east and see a large ship far away and many sailboats and rowboats. You begin feeling sick to the stomach and ask your friend to turn back.

2

You take a boat trip on a river with a girl. There are many people swimming. Several sailboats and motor boats pass you and create high waves. The girl is afraid that the boat may capsize and asks you to turn back.

UNIT 15

Basic Sentences

Sickness

John

Hea, et mind vaatama tulite.	It's good that you came to see me.
valuta/ma, -da, -n, -nud, -tud	to ache
`kurk, kurgu, `kurku, (`kurku), `kurkusid	throat
kibe, -da, -dat, -daid	bitter; sore
Mu pea valutab ja kurk on kibe.	My head aches and my throat is sore.
tunne, `tunde, tunnet, `tundeid	feeling; emotion
`haige, -, -t, -id	sick; sick person
Mul on tunne, et olen haige.	I have a feeling that I am sick.

Heino

külmeta/ma, -da, -n, -nud, -tud	to catch cold
Olete nähtavasti külmetanud.	Evidently you have caught a cold.

John

käies	while going
halvasti	badly
Juba Piritall käies oli mul nohu ja tundsin end halvasti.	During the trip to Pirita I already had a cold and didn't feel well.
`külma `saama	to catch a cold
Arvatavasti sain merel veel külma.	Probably my cold became worse at sea.
oleksin pidanud	(I) should have
`ar'st, arsti, `arsti, `ar'ste	doctor, physician
`kutsu/ma, -da, kutsun, `kutsunud, kutsutud	to call
Ma oleksin pidanud juba eile arsti kutsuma.	I should have called the doctor yesterday.

Heino

`kraad'i/ma, -da, kraad'in, `kraad'inud, kraad'itud	to take one's temperature
Kas olete end kraadinud? .	Have you taken your temperature?
kraad'i*/`klaas', -klaas'i, -`klaas'i, -`klaas'e	thermometer
Ei? Pange siis kraadiklaas alla.	No? Then put the thermometer under (your arm).
järele `vaatama	to check, examine
Vaatame järele, kas teil temperatuuri on.	Let's check whether you have a temperature.

koma, -, -, -sid
Hm, kolmkümmend üheksa koma viis.

`muu, -, -d, `muid
`gripp, gripi, `grippi
See pole muu kui gripp.

comma; point
Hm, thirty-nine point five.

else
flu
It can't be anything but the flu.

John

Mis arvate, kas kutsuda arst?

Do you think that we should call a doctor?

Heino

`doktor, -i, -it, -eid
Aru, -, -, -sid
Ma helistan doktor Arule.
helistami/ne, -se, -st, -si
[Pärast helistamist.]
õde, `õe, õde, õdesid
`ei saavat
Õde ütles, et arst ei saavat kohe tulla.

doctor
(name)
I'll call doctor Aru.
ringing up, calling
[After the telephone call.]
nurse
(someone said that someone) cannot
The nurse said that the doctor cannot come
right now.

olevat läinud
Ta olevat läinud ühe haige juurde.

(someone said that someone) had gone
He went to see a patient.

`saabu/ma, -da, -n, -nud, -tud
[Arst saabub.]

to arrive
[The doctor arrives.]

Arst

Kuidas te end tunnete?

How do you feel?

John

`pea*valu, -, -, -sid
pala/`vik, -viku, -`vikku
Mul on peavalu ja palavik.

headache
fever, temperature
I have a headache and a temperature.

Arst

`laup, lauba, `laupa, `laupu
kukal, `kukla, kukalt, `kuklaid
Kus pea teil valutab, kas laubas või
kuklas?

forehead
back of the head
Where is your headache, in the forehead or
in the back of your head?

John

vahest
Vahest rohkem laubas.

maybe, perhaps
Maybe more in the forehead.

Arst

`suu, -, -d, (suhu), `suid
`lahti tegema
Palun tehke suu lahti!
`jaa
paisteteta/ma, -da, -n, -nud, -tud
Oo jaa, teie kurk on punane ja paiste-
tanud. Kas kõht on korras?

mouth
to open
Open your mouth, please.
yes
to swell
Oh yes, your throat is red and swollen. Is
your stomach all right?

John

`sel'g, sel'ja, `sel'ga, (`sel'ga), `sel'gi
Täiesti korras, aga selg valutab.

käe*lihas, -e, -t, -eid

jala*lihas, -e, -t, -eid

valus, -a, -at, -aid

Ka käe- ja jalalihased on valusad kui
tuli.

back

Completely all right, but my back hurts.

arm muscle

leg muscle

sore

Also my arm and leg muscles burn (lit. are
sore) like fire.

Arst

las

`kuulama, kuulata, `kuulan, kuulanud,
kuulatud

`kops, kopsu, `kopsu, (`kopsu), `kopse
Las ma kuulan teie kopsu.

kahin, -a, -at, -aid

Teie kopsudes on väikest kahinat kuulda.

üles*/võtte, -`võtte, -võtet, -`võtteid

Ma soovitan teil ülesvõtte kopsudest teha
lasta.

let (familiar)

to listen

lung

Let me listen to your lungs.

wheeze

I can hear a little wheeze in your lungs.

photograph

I recommend that you have your lungs
X-rayed.

John

tõsi/ne, -se, -st, -seid

Kas on midagi tõsist?

serious

Is it something serious?

Arst

Ei, ma ei usu seda.

`süstimi/ne, -se, -st, -si

rohi, rohu, `rohtu, `rohte

Ma teen teile süstimise ja kirjutan ühe
rohu. Nelja-viie päeva pärast peaks
teie tervis olema korras.

No, I don't think so.

injection

medicine

I'll give you an injection and write a pre-
scription. You (lit. your health) should
be all right in four or five days.

[Mõni päev hiljem.]

Kuidas te end täna tunnete? Kas on parem?

[A few days later.]

How do you feel today? Any better?

John

`tunduvalt

Tunduvalt parem.

äge, -da, -dat, -daid

`kõrv, kõrva, `kõrva, (`kõrva), `kõrvu
kõrvus

kohise/ma, -da, -n, -nud, -tud

Äge peavalu on kadunud, kuid pea käib
ringi ja kõrvus kohiseb. Ma ei kuule
hästi.

considerably

A lot better.

violent

ear

in the ears

to hum

The violent headache is gone, but my head
is still going round and there is a humming
in my ears. I don't hear well.

Arst

`laske

Laske ma vaatan teie kõrvu.

põle/`tik, -tiku, -`tikku, -`tikke

let (polite)

Let me take a look at your ears.

inflammation

Ühes kõrvas on väike põletik.

kõrva*/`ar'st, -arsti, -`arsti, -`ar'ste
Ma soovitan teil kõrvaarsti juurde minne.

On teil veel temperatuuri?

`eil/ne, -se, -set, -seid

Temperatuur on langemud, võrreldes eilsega. Täna hommikul oli ainult kolmkümmend kaheksa koma üks.

nor`maal/ne, -se, -set, -seid

`vaid

Loodame, et homme on temperatuur normaalne. Aga siis ei või te veel välja minna, vaid peate päeva paar voodisse jääma.

`hoidu/ma, -da, -n, -nud, -tud

`suplema, supelda, `suplen, supelnud, supeldud

`suplemast

Samuti peate tüki aega hoiduma suplemast.

[Järgmisel päeval.]

Kas võiksite soovitada mulle mõnd kõrvaarsti?

okas, `okka, okast, `okkaid

Minge doktor Okka juurde.

`peetakse

`haigus, -e, -t, -i

kõrva*`haigus, -e, -t, -i

nina*`haigus, -e, -t, -i

kurgu*`haigus, -e, -t, -i

eri*/`ar'st, -arsti, -`arsti, -`ar'ste

Teda peetakse väga hêaks kõrva-, nina- ja kurguhaiguste eriarstiks.

[Arsti juures.]

vasem, -a, -at, -aid

Mu vasem kõrv valutab juba mitu päeva.

`hooti

Kas see valutab kogu aja või ainult hooti?

`väiksem (comp. of `väike)

There's a slight inflammation in one ear.

ear doctor

I suggest that you go see an ear specialist.

Do you still have a temperature?

John

yesterday's

The temperature has gone down as compared with yesterday. This morning I had only thirty-eight point one.

Arst

normal

but

Let's hope that your temperature will be normal by tomorrow. But even then you can't go out; instead, you must stay in bed for a few days.

to refrain from

to bathe, swim

(to refrain) from swimming

Likewise you must refrain from swimming for some time.

[The next day.]

John

Could you recommend an ear specialist for me?

Heino

thorn

Go to Dr. Okas.

(someone) is considered

sickness, illness, disease

ear disease

nose disease

throat disease

specialist (a doctor)

He is considered to be a very good ear, nose, and throat specialist.

[At the doctor's.]

left

My left ear has been hurting for several days.

Arst

from time to time, occasionally

Does it ache all the time or only occasionally?

John

smaller

Raske ütelda. Mõnikord on valu suurem,
mõnikord väiksem.

It's difficult to say. Sometimes the pain
is greater, sometimes less.

Arst

kõrva*põle/`tik, -tiku, -`tikku
`tekki/ma, -da, tekin, `tekkinud, tekitud
taga*/`järg, -järje, -`järke, -`järgi
taga*järjel

Teil on kõrvapõletik, mis on tekkinud
gripi tagajärjel. Ma panen teile rohtu
kõrva ja annan ka koju kaasa.

`tilk, tilga, `tilka, `tilku
tab/`lett, -leti, -`letti, -`lette
`sisse `võtma

Pange hommikul ja õhtul mõned tilgad kõr-
va ja võtke kolm korda päevas kaks
tabletti sisse.

tuule*`tõmbus, -e, -t
(millegi `eest) `hoiduma
Hoiduge ainult tuuletõmbuse eest!

ear infection
to arise
result
as a result of
You have an ear infection which resulted
from the flu. I'll put some medicine in
your ear and give you some to take home.

drop
pill
to take in
Put a few drops in your ear in the morning
and at night, and take two pills three
times a day.

draft
to avoid (something)
Just keep yourself away from drafts.

Additional Words

lihas, -e, -t, -eid	muscle
`liiku/ma, -da, liigun, `liikunud, liigutud	to move
`puudu/ma, -da, -n, -nud, -tud	to lack
sageda/ne, -se, -st, -si	frequent
söögi*isu, -, -	appetite
`õhk, õhu, `õhku, (`õhku)	air

Grammar

1. -ma Infinitive Forms

A

Ma tuln välja ilma vaatama.
Praegu on paras aeg minna alla õhtust
sööma.
Poiss jooksis minema.
Me peame nüüd minema.
Ma hakkasin õppima arstiteadust.

I came out to see the weather.
Now it's time to go downstairs for
supper.
The boy ran away.
We have to go now.
I began studying medicine.

B

Lapsed olid kirjutamas.
Käisin ka verandal vaatamas.
Ta käis jalutamas.

The children were writing.
I've also been on the veranda to take a look
around.
He took a walk.

C

Ta tuli söömast.

He returned from eating.

Samuti peate tüki aega hoiduma
suplemast.
Ta lakkas ujumast.

Likewise you must refrain from swimming
for some time.
He stopped swimming.

D

Ma unustasin talle jootraha andmata.
Me jätsime linna sõitmata.
Anna andeks, et see oli nii kaua
maksmata.

I forgot to give him a tip.
We decided not to go to town.
I'm sorry that it was unpaid for such a
long time.

The -ma infinitives (underlined) can appear in different case-forms (-ma, -mas, -mast, and -mata).

In A, we have examples of the use of the -ma infinitive (historically the illative case). The -ma infinitive is used in connection with verbs of motion, such as tulema 'to come', minema 'to go', jooksma 'to run', to indicate purpose (tulin vaatama, minna sööma). The -ma infinitive is also used with some other verbs, e.g. pidama 'to have to' (peame minema), hakkama 'to begin' (hakkasin õppima). Cf. Unit 2.

In B, we have examples of the inessive case of the -ma infinitive (-mas). The -mas form means 'action engaged in' and is used with verbs of non-motion, such as olema 'to be' (olid kirjutamas). The verb käima 'to go (and come back)' functions in Estonian also as a 'non-motion' verb (käisin vaatamas).

In C, we have the elative case of the -ma infinitive (-mast). The -mast form denotes 'separation from an action' and is used with the verbs tulema 'to come (from doing something)' (tuli söömast), hoiduma 'to avoid (doing something)' (hoiduma suplemast), lakkama 'to stop (doing something)' (lakkas ujumast), etc.

In D are examples of the abessive case of the -ma infinitive (-mata). The -mata denotes 'omittance of the action' expressed by the verb. It is used with verbs like unustama 'to forget (to do something)' (unustasin andmata), and jätma 'to fail (to do something)' (jätsime sõitmata).

2. Conditional Perfect Tense

I. Affirmative

Ma oleksin pidanud eile arsti kutsuma.
Selle purjeka oleks laine peaaegu
ümber löönud.
Siis oleksime saanud ujuma minna.

I should have called the doctor yesterday.
A wave just about capsized that sailboat.
Then we could have gone swimming.

In Unit 5, the present tense of the conditional mood was introduced. There is another tense of this mood — the perfect tense. In the above sentences the conditional perfect is underlined.

The conditional perfect tense forms for all persons are as follows:

ma oleksin pidanud	I should have
sa oleksid pidanud	you should have
ta oleks pidanud	he (she, it) should have
me oleksime pidanud	we should have
te oleksite pidanud	you should have
nad oleksid pidanud	they should have

The conditional perfect is formed from the conditional present of the verb olema 'to be' (oleksin, oleksid, oleks, etc.) plus the -nud participle of the verb in question.

II. Negative

Ma ei oleks pidanud vist šokolaadi
pakki panema.

Perhaps I shouldn't have put chocolate in
the package.

Ta ei oleks seda küll teinud.
Me ei oleks tahtnud täna linna sõita.

He wouldn't have done this.
We wouldn't have wanted to go to town today.

The forms underlined are the negative forms of the conditional perfect.

ma ei oleks pidanud	I should not have
sa ei oleks pidanud	you should not have
ta ei oleks pidanud	he (she, it) should not have
me ei oleks pidanud	we should not have
te ei oleks pidanud	you should not have
nad ei oleks pidanud	they should not have

The negative conditional perfect is formed from ei oleks (negative conditional present of olema) plus the -nud participle.

3. Compounds With Identical Second Parts

käe- ja jalalihased	arm and leg muscles
karja- ja heinamaa	pasture and hayfield

When two compounds whose second parts are identical are connected by a conjunction (like käelihased ja jalalihased), the second part of the first compound is usually omitted. In writing, the omission is indicated by a hyphen (käe- ja jalalihased).

Exercises

1. Substitute.

a. Ta käis söömas.

jalutama	Ta käis jalutamas.
magama	Ta käis magamas.
sõitma	Ta käis sõitmas.
sõudma	Ta käis sõudmas.
helistama	Ta käis helistamas.
pesema	Ta käis pesemas.
suusatama	Ta käis suusatamas.
ujuma	Ta käis ujumas.
ostma	Ta käis ostmas.

b. Ta tuli söömast.

Substitute the verbs given in (a) for söömast.

Example: Ta tuli jalutamast.

c. Hoidu külmetamast!

suitsetama	Hoidu suitsetamast!
abielluma	Hoidut abiellumast!
langema	Hoidu langemast!
rääkima	Hoidu rääkimast!
unustama	Hoidu unustamast!
suplema	Hoidu suplemast!

d. Nad on olnud kaua aega ilma söömata.

magama	Nad on olnud kaua aega ilma magamata.
pesema	Nad on olnud kaua aega ilma pesemata.

suitsetama
maksma
kraadima
suplema

Nad on olnud kaua aega ilma suitsetamata.
Nad on olnud kaua aega ilma maksmata.
Nad on olnud kaua aega ilma kraadimata.
Nad on olnud kaua aega ilma suplemata.

e. Me unustasime kirja saatmata.

kinnitama
posti panema
kaasa võtma
avamata
viimata
adresseerima

Me unustasime kirja kinnitamata.
Me unustasime kirja posti panemata.
Me unustasime kirja kaasa võtmata.
Me unustasime kirja avamata.
Me unustasime kirja viimata.
Me unustasime kirja adresseerimata.

f. Miks te jätsite sinna sõitmata?

minema
kolima
helistama
tulema
kirjutama

Miks te jätsite sinna minemata?
Miks te jätsite sinna kolimata?
Miks te jätsite sinna helistamata?
Miks te jätsite sinna tulemata?
Miks te jätsite sinna kirjutamata?

2. Substitute.

a. Nad oleksid pidanud varem ära sõitma.

ma
te
sa
me
ta

Ma oleksin pidanud varem ära sõitma.
Te oleksite pidanud varem ära sõitma.
Sa oleksid pidanud varem ära sõitma.
Me oleksime pidanud varem ära sõitma.
Ta oleks pidanud varem ära sõitma.

b. Oleks olnud parem, kui sa oleksid end varem kraadinud.

me
nad
ma
ta
te

kui me oleksime end varem kraadinud
kui nad oleksid end varem kraadinud
kui ma oleksin end varem kraadinud
kui ta oleks end varem kraadinud
kui te oleksite end varem kraadinud

c. Ta oleks heameelega kaasa läinud.

sa
me
rad
ma

Sa oleksid heameelega kaasa läinud.
Me oleksime heameelega kaasa läinud.
Nad oleksid heameelega kaasa läinud.
Ma oleksin heameelega kaasa läinud.

d. Ma ei oleks teda küll ära tundnud.

me
te
sa
nad

Me ei oleks teda küll ära tundnud.
Te ei oleks teda küll ära tundnud.
Sa ei oleks teda küll ära tundnud.
Nad ei oleks teda küll ära tundnud.

e. Me ei oleks tahtnud täna kooli minna.

nad
ma
ta
sa

Nad ei oleks tahtnud täna kooli minna.
Ma ei oleks tahtnud täna kooli minna.
Ta ei oleks tahtnud täna kooli minna.
Sa ei oleks tahtnud täna kooli minna.

f. Ma oleksin selle ära maksnud, kui ta oleks seda soovinud.

ära vahetama

Ma oleksin selle ära vahetanud, kui ta oleks seda soovinud.

ära kinnitama	Ma oleksin selle ära kinnitanud, kui ta oleks seda soovinud.
vastu võtma	Ma oleksin selle vastu võtnud, kui ta oleks seda soovinud.
ära puhastama	Ma oleksin selle ära puhastanud, kui ta oleks seda soovinud.
ära parandama	Ma oleksin selle ära parandanud, kui ta oleks seda soovinud.
ära lõpetama	Ma oleksin selle ära lõpetanud, kui ta oleks seda soovinud.
ära saatma	Ma oleksin selle ära saatnud, kui ta oleks seda soovinud.
kinni õmblema	Ma oleksin selle kinni õmmelnud, kui ta oleks seda soovinud.
läbi lugema	Ma oleksin selle läbi lugenud, kui ta oleks seda soovinud.
kaasa võtma	Ma oleksin selle kaasa võtnud, kui ta oleks seda soovinud.
tagasi andma	Ma oleksin selle tagasi andnud, kui ta oleks seda soovinud.
korras hoidma	Ma oleksin selle korras hoidnud, kui ta oleks seda soovinud.

g. Ma ei oleks küll seda soovinud.

tegema	Ma ei oleks küll seda teinud.
lootma	Ma ei oleks küll seda lootnud.
ootama	Ma ei oleks küll seda oodanud.
kirjutama	Ma ei oleks küll seda kirjutanud.
arvama	Ma ei oleks küll seda arvanud.
uskuma	Ma ei oleks küll seda uskunud.
ära müüma	Ma ei oleks küll seda ära müünud.
ütleva	Ma ei oleks küll seda ütelnud.
tahtma	Ma ei oleks küll seda tahtnud.
ostma	Ma ei oleks küll seda ostnud.
proovima	Ma ei oleks küll seda proovinud.
ehitama	Ma ei oleks küll seda ehitanud.
tellima	Ma ei oleks küll seda tellinud.
maitsema	Ma ei oleks küll seda maitsenud.
kartma	Ma ei oleks küll seda kartnud.
vajama	Ma ei oleks küll seda vajanud.
nimetama	Ma ei oleks küll seda nimetanud.
võtma	Ma ei oleks küll seda võtnud.
ära kaotama	Ma ei oleks küll seda ära kaotanud.
nägema	Ma ei oleks küll seda näinud.
küsima	Ma ei oleks küll seda küsinud.
rääkima	Ma ei oleks küll seda rääkinud.
unustama	Ma ei oleks küll seda unustanud.
soovitama	Ma ei oleks küll seda soovitanud.

h. Me oleksime jalutanud, kui ilm oleks olnud ilus.

tulema	Me oleksime tulnud, kui ilm oleks olnud ilus.
suusatama	Me oleksime suusatanud, kui ilm oleks olnud ilus.
sõudma	Me oleksime sõudnud, kui ilm oleks olnud ilus.
ujuma	Me oleksime ujunud, kui ilm oleks olnud ilus.
töötama	Me oleksime töötanud, kui ilm oleks olnud ilus.

suplema

Me oleksime supelnud, kui ilm oleks olnud
ilus.

minema

Me oleksime läinud, kui ilm oleks olnud ilus.

Conversations

1

Agu: Ma tunnen end väga halvasti. Mu pea valutab ja süda on halb.

Peep: Kas sul temperatuuri on?

Agu: Ma usun, et on, aga ma pole veel kraadinud.

Peep: Säh, siin on kraadiklaas. Pane see alla! Kolmkümmend üheksa koma viis. Sul on kõrge palavik. Ma kutsun kohe arsti.

[Hiljem.]

Arst: Tehke suu lahti ja näidake mulle kurku. Kas kurk on valus?

Agu: On küll. Ka mu pea ja lihased valutavad.

Arst: See on kahtlemata gripp. Praegu on rohkesti grippi liikvel. Võtke seda rohtu kolm korda päevas sisse. Kui palavik homseks üle pole läinud, siis helistage mulle. Aga ma loodan, et te homme end paremini tunnete.

2

Elmar: Mul on sagedased peavalud ja puudub söögiisu. Ka ei saa ma palavikust lahti.

Arst: Kui kõrge temperatuur teil on?

Elmar: See pole kuigi kõrge — ainult üks-kaks kraadi üle normaalse, aga see ei lase mind töötada.

Arst: Tehke särk lahti, ma kuulan teie kopsu. Me peame tegema ülesvõtte kopsudest.

Elmar: Kas on midagi tõsist?

Arst: Ei ole. Kopsudes on ainult väikest kahinat kuulda. Te peate liikuma rohkem väljas värskes õhus. Ma kirjutan teile ühe rohu.

Suggestions for Conversations

1

You don't feel well and ask your friend to give you the thermometer. Your temperature is 39. You ask your friend to call the doctor. The doctor comes, asks what is wrong with you, and you give him the full description of your illness. He gives you an injection and some medicine and advises you how to take it. He asks you to call him up tomorrow and tell him how you feel.

2

You go to the doctor and complain about pains in your ear and in your throat. The doctor examines you and discovers that you have an infection in your throat and a slight infection in your ear. You tell him that you recently had the flu. The doctor thinks that these infections are the consequence of the flu. He prescribes some medicine for you and warns you not to catch cold.

UNIT 16

Basic Sentences

The Victory Day Celebration

John and Heino are riding with their friend August to the country to see the celebration of Victory Day.

Heino

Kui palju maad on meil veel sõita?

How much farther do we have to go yet?

August

Umbes kaheksakümmend kilomeetrit.

About eighty kilometers.

Heino

vaevalt

hardly, scarcely

`õige, -, -t, -id

right

Nii palju! Siis jõuame küll vaevalt õigeks ajaks pärale.

So much! Then we'll hardly arrive in time.

`väl'ja `sõitma

to leave (by a vehicle)

Me oleksime pidanud Tallinnast varem välja sõitma.

We should have left Tallinn earlier.

August

lisa/ma, -da, -n, -nud, -tud

to add

`juurde lisama

to add, put on

`kiirus, -e, -t, -i

speed

`maan*/`tee, -`tee, -`teed, -`teid

highway

`sirge, -, -t, -id

straight

`nöör, nööri, `nööri, `nööre

string, rope

pidur, -i, -it, -eid

brake

Ma lisan kiirust juurde, sest maantee on sirge kui nöör ja pidurid on korras.

I'll put on more speed, since the highway is straight as a string and the brakes are in good shape.

Heino

`sõitja, -, -t, -id

one who rides in a vehicle

Väga kiiresti ei saagi sõita, sest sõitjaid on maanteel palju.

It's impossible to go very fast, since there are too many people in wagons on the highway.

ben/`siin, -siini, -`siini, -`siine

gasoline, gas

`näitaja, -, -t, -id

indicator

ben`siini*`näitaja, -, -t, -id

gas gauge

`peal

on, upon

Vaata, bensiininäitaja on peaaegu nulli peal.

Look, the gas gauge is almost at zero.

Me peame kohe bensiini võtma.

We have to get some gas right away.

August

`otsa `saama Kuidas see nii ruttu otsa sai?	to end How did it get empty so fast?
`paak, paagi, `paaki, (`paaki), `paake `täis panema Alles paar päeva tagasi lasksin ma paagi täis panna.	tank to fill I had the tank filled only a couple of days ago.

Heino

ben`siini*/`jaam, -jaama, -`jaama,(-`jaa- ma), -`jaamu alev, -i, -it, -eid Üks bensiinjaam on seal alevis, paar kilomeetrit eemal. [Bensiinjaamas.]	gas station township, large village There is a gas station there in the large village a few kilometers away. [At the gas station.]
--	--

August

kont/`rollima, -`rollida, -rollin, -`rollinud, -rollitud õli, -, -, -sid Palun, pange paak bensiini täis ja kont- rollige õli ning vett.	to check oil Please fill up the tank and check the oil and water.
--	--

Müüja

`liit/er, -ri, -rit, -reid Õli tuleb vähemalt üks liiter lisada. radi`aator, -i, -it, -eid Ka vett läheb radiatorisse juurde. pata`rei, -, -d, -sid kummi, -, -t, -sid Kas soovite patareid ja kummisid kont- rollida?	liter At least a liter of oil should be added. radiator The radiator also needs some water. battery tire Would you like to have the battery and tires checked?
---	---

August

Jah, palun.	Yes, please.
-------------	--------------

Müüja

Patareis on vett küllalt. tagumi/ne, -se, -st, (-sse), -si vasak, -u, -ut, -uid Tagumine vasak kummi vajab pisut õhku, teised on korras. Võidu`püha, -, - pühitsemi/ne, -se, -st, -si [Võidupüha pühitsemisel.]	There's enough water in the battery. rear left The left rear tire needs a little air; the others are all right. Victory Day celebration [At the Victory Day celebration.]
--	--

Heino

pidustus, -e, -t, -i Ma küsin järele, kas pidustused juba käivad.	celebration I'll ask whether the celebration is under way already.
---	--

`algama, alata, `algan, alanud, alatud
`ei olevat alanud
`algavat
See mees ütles, et Võidupüha pühitsemine
ei olevat veel alanud, kuid see algavat
iga silmapilk.

to begin
(someone said that it) had not started
(someone said that it) begins
This man said that the celebration of Victory
Day had not yet begun, but that it is going
to start any minute.

John

`võit, võidu, `võitu, `võite
pühitse/ma, -da, -n, -nud, -tud
pühitsetakse
Millise võidu mälestuseks pühitsetakse
Võidupüha?

victory
to celebrate
is celebrated, they celebrate
What victory is the Victory Day celebration
for?

Heino

Võnnu, -, -t, (`Võndu)
`eestla/ne, -se, -st, -si
`võit/ma, -a, võidan, `võitnud, võidetud
Eriti Võnnu võidu mälestuseks, kus eest-
lased võitsid sakslasi.

Võnnu (place name)
Estonian (noun)
to win
Particularly for the victory at Võnnu, where
the Estonians defeated the Germans.

`võitlus, -e, -t, (-se), -i
Aga ühtlasi ka kõigi meie võitluste ja
võitude mälestuseks.

fight, fighting
But at the same time it is also a commemora-
tion of all our battles and victories.

John

`sportla/ne, -se, -st, -si
spordi*riietus, -e, -t
Huvitav, et siin on näha nii palju sportlasi
spordiriietuses.

athlete
sport dress
It's interesting that there are so many ath-
letes here in sports outfits.

August

osa `võtma
`võistlus, -e, -t, -i
spordi*`võistlus, -e, -st, -si
`toimu/ma, -da, -n, -nud, -tud
Nad võtsid nähtavasti osa spordivõistlustest,
mis siin õhtupoolikul toimusid.

to participate
competition, tournament
athletic competition
to take place, happen
They evidently participated in the athletic
competition which took place here in the
afternoon.

äs'ja
`lõppe/ma, -da, lõpen, `lõppenud, lõpetud
Võistlused on arvatavasti äsja lõppenud.

just now
to end
The competition probably ended just now.

tule*/`riit, -riida, -`riita, -`riitu
`sead/ma, -a, `sean, `seadnud, `seatud
üles `seadma
Näete, tuleriit on juba üles seatud.

pyre
to arrange
to set up, build up
Look, the pyre has been built.

oodatakse
võidu*/tuli, -tule, -`tuld, (-`tulle), -tulesid
`saabumi/ne, -se, -st
Nüüd oodatakse võidutule saabumist.

is waited for
victory flame
arrival
Now they are waiting for the victory flame.

`süütama, süüdata, `süütan, süüdanud,
süüdatud
vaba*/`riik, -riigi, -`riiki, (-`riiki), -`riike

to light
republic

presid^{ent}, -dendi, -`denti, -`dente
viiakse
laiali
Selle süütas Vabariigi President ja see
viiakse laiali üle kogu maa.

president
is taken
spread out
It was lit by the President of the Republic
and is taken all over the country.

John

`ratsa*hobu/ne, -se, -st, -seid
tõrvik, -u, -ut, -uid
Sealt tulevad mehed ratsahobustega; ühel
on tõrvik käes.

riding horse
torch
There are some men coming on horseback;
one has a torch in his hand.

Heino

`tooja, -, -t, -id
Need ongi võidutule toojad.
süüdatakse
Nüüd süüdatakse tuleriit.
`Kaitse*/`liit, -liidu, -`liitu, (-`liitu)
pa/`raad, -raadi, -`raadi, -`raade
Selle ees toimub Kaitseliidu paraad.

one who brings
They are the ones who bring the victory flame.
is (being) lit
Now the pyre is being lit.

koha/`lik, -liku, -`likku, -`likke
ülem, -a, -at, -aid
kõnet pidama
Kohalik Kaitseliidu ülem läheb praegu
kõnet pidama.

Home Guard
parade
The parade of the Home Guard will be held
in front of it.
local
commander
to make a speech
The local commander of the Home Guard is
going to make a speech now.

John

pidu/`lik, -liku, -`likku, -`likke
Kui ilus ja pidulik see on!
`looju/ma, -da, -n, -nud, -tud
peegeldu/ma, -da, -n, -nud, -tud
`järv, järve, `järve, (`järve), `järvi
Päike hakkab juba loojuma ja võidutuli
peegeldub järve vees. Mis tuleb nüüd?

festive, solemn
How beautiful and solemn this is!
to set, go down
to be reflected, reflect
lake
The sun is starting to go down and the victory
flame is reflected in the water of the lake.
What's happening now?

Heino

minnakse
`rahva*/maja, -maja, -maja, (-`majja),
-maju
Nüüd minnakse rahvamajja sisse.
pidu, `peo, pidu, pidusid
Seal toimub pidu.

they go, are going
community hall
Now they are going into the community hall.
festival
A festival is being held there.

John

kava, -, -, (`kavva), kavu
Mis on selle kavas?

program
What will its program be?

Heino

näidend, -i, -it, -eid
deklamatsi/`oon, -ooni, -`ooni, -`oone

play
recitation

koori*/`laul, -laulu, -`laulu, -`laule
Näidend, deklamatsioon ja koorilaule.

`täht/is, -sa, -sat, -said
pidavat kõne
Üks tähtis isik Tallinnast pidavat kõne.

`tants, tantsu, `tantsu, `tantse
`ring*/`mäng, -mängu, -`mängu, -`mänge
Lõpuks on tants ja ringmäng.

John

`ees*/kava, -kava, -kava, (-`kavva), -kavu
läbi `vaatama
Vaatame eeskava läbi ja sõidame siis tagasi.

erili/ne, -se, -st, -si
Mul isiklikult pole erilist huvi tantsule
jääda.

chorus song
A play, recitations, and songs by the chorus.

important
(someone) is supposed to make a speech
An important person from Tallinn is supposed
to make a speech.

dance
round dance
Finally there is dancing and a round dance.

program
to watch until the end
Let's watch the program and then go back.

special
I personally wouldn't be especially interested
in staying for the dance.

August

`öö*maja, -, -
Ma arvan, et me võiksime mu sugulaste
poole öömajale minna.

jaani*/`päev, -päeva, -`päeva, -`päevi
traditsi`oonili/ne, -se, -st, -si
`surnu*/`aed, -aia, -`aeda, (-`aeda), -`aedu
püha, -, -, pühi
`surnu*aia*püh/a, -a, -a, -i
Homme on jaanipäev ja traditsiooniline
surnuaiapäha.

rahvas, `rahva, rahvast, `rahvaid
omaksed, omaste, omakseid (pl.)
mälesta/ma, -da, -n, -nud, -tud
Siis tuleb rahvas kogu ümbrusest surnuaiale,
et siin oma omakseid mälestada.

`maa*/rahvas, -`rahva, -rahvast
Siis oleks teil hea võimalus meie maarah-
vast näha.

lodging for night
I think that we could spend the night at my
relatives'.

St. John's Day
traditional
cemetery
feast, festival
memorial day (observed in cemeteries)
Tomorrow is St. John's Day and traditional
memorial day.

people
relatives
to commemorate
Then people from the whole neighborhood
come to the cemetery to remember their
relatives.

rural people
You would then have a good opportunity to
see our rural people.

John

`kahtlemata
See on kahtlemata huvitav.

`leppi/ma, -da, lepin, `leppinud, lepitud
`kokku leppima
Me leppisime küll Tomiga kokku, et olen
juba õhtul linnas tagasi.

ütelgu
mis tahes
Aga ütelgu ta mis tahes, ma jään siiski
ööseks siia.

no doubt, doubtless
That will doubtless be interesting.

to be reconciled
to agree
Tom and I agreed that I would be back in
town by evening.

let him say
no matter what
But no matter what he says, I'll still stay
here for the night.

kauemaks

longer (time)

Grammar

1. Indirect Discourse, Present Tense

I. Affirmative

Võidupüha pühitsemine algavat iga silmapilk.

The celebration of Victory Day is going to start any minute.

Üks tähtis isik Tallinnast pidavat kõne.

An important person from Tallinn is supposed to make a speech.

Me oleme kuulnud, et see olevat vana ülikool.

We have heard that it's an old university.

Sa näid olevat tõepoolest väsinud.

You really look tired.

In the above sentences, the underlined words are the present tense forms of indirect discourse. Compare the direct discourse (a) with the indirect (b):

a) Võidupüha pühitsemine algab iga silmapilk.

b) Võidupüha pühitsemine algavat iga silmapilk.

Sentence (b) has the connotation that the information is only hearsay; thus, it may express, at the same time, a shade of doubt. Sentence (a) does not have this connotation. If verbs are used with näima and paistma 'to seem', they are always in indirect discourse.

Formation of the present tense forms of indirect discourse:

alga-ma	to begin	alga-vat
pida-ma	to have to	pida-vat
ole-ma	to be	ole-vat

The present tense forms of indirect discourse are derived from the -ma infinitive by replacing the ending -ma with -vat.

ma algavat	(they say that) I begin
sa algavat	(they say that) you begin
ta algavat	(they say that) he (she, it) begins
me algavat	(they say that) we begin
te algavat	(you say that) you begin
nad algavat	(they say that) they begin

The forms of indirect discourse do not change according to person. Note that the first person singular and plural are rarely used, since one normally does not doubt information concerning oneself (or oneselves).

II. Negative

Õde ütles, et arst ei saavat kohe tulla.

The nurse said that the doctor cannot come right now.

Pidustused ei algavat enne kell viit.

They say that the festivities do not begin before 5 o'clock.

Ta ei pidavat täna kõnet.

He is not supposed to give a talk today.

Ei saavat, ei algavat, ei pidavat are the negative present tense forms of indirect discourse. They consist of ei 'not' followed by the affirmative indirect discourse form (saavat, algavat, pidavat).

ma ei algavat
sa ei algavat
ta ei algavat
me ei algavat
te ei algavat
nad ei algavat

(they say that) I don't begin
(they say that) you don't begin
(they say that) he (she, it) doesn't begin
(they say that) we don't begin
(they say that) you don't begin
(they say that) they don't begin

The negative forms of indirect discourse are the same for all persons.

2. An Estonian Equivalent of the Suffix -er

Need ongi võidutule toojad.
Kirjutage siia kaardile saaja ja
saatja aadress.
Olin äris müüjaks.
Uksehoidja ütles, et ...
Õpetajaid ja ametnikke on mõnikord
raske eraldada.

They are the ones who bring the victory flame.
Write on this card the address of the addressee
and of the sender.
I was a clerk in a store.
The doctor said that ...
It is sometimes difficult to distinguish
teachers from officials.

The nouns in -ja indicate a person who is doing something or is occupied in something; thus they correspond to English words in -er, like swimmer, speaker, vacationer, or to the phrase one who swims, one who speaks, etc. Some of these words (müüja, uksehoidja, õpetaja) indicate a settled occupation.

Observe:

tooma	to bring	tooja	one who brings
saama	to receive	saaja	one who receives
saatma	to send	saatja	sender
müüma	to sell	müüja	clerk (in a store)
viima	to take	viija	one who takes away
kõnelema	to speak	kõneleja	speaker
õpetama	to teach	õpetaja	teacher

The suffix -ja is added to the -ma infinitive after first dropping the ending -ma. The suffix is productive, except for names of occupations.

Note these exceptions:

tulema	to come	tulija	one who comes
pesema	to wash	pesija	one who washes
nägema	to see	nägija	seer, prophet
surema	to die	suriija	one who is dying
tegema	to do	tegija	one who is doing

The words tulija, pesija, nägija, suriija, tegija and some others have i (instead of e) before the suffix -ja. Note that these words also have an irregular past tense (tulin, pesin, nägin, surin, egin; see Unit 9).

3. An Estonian Suffix for Action

Kinnitamine maksab kakskümmend
viis senti.
Kõndimine ühest ärist teise võtab
liiga palju aega.
Ma teen teile praegu süstimise.
Nüüd pean suitsetamise maha jätma.
Nüüd oodatakse võidutule saabumist.
Mu püksid vajavad puhastamist ning
pressimist.

Insurance costs twenty five cents.
Walking from one store to another takes too
much time.
I'll give you an injection now.
Now I must stop smoking.
Now they are waiting for the arrival of the
victory flame.
My trousers need cleaning and pressing.

The nouns underlined having the suffix -mine indicate action and are best translated into English by the suffix -ing (walking, swimming).

Observe:

kinnitama	to insure	kinnitamine	insurance, insuring
kõndima	to walk	kõndimine	walking
suitsetama	to smoke	suitsetamine	smoking
süstima	to inject	süstimine	injection
saabuma	to arrive	saabumine	arrival, arriving
puhastama	to clean	puhastamine	cleaning
pressima	to press	pressimine	pressing

The suffix -mine is added to the -ma infinitive, after first removing the -ma ending.

4. Imperatives (Continued)

Third person singular and plural

I. Affirmative

a) Aga ütelgu ta mis tahes . . .

But no matter what he says (lit., let him say what he wants) . . .

Saatku ta see pakk Soome.

Let him send this package to Finland.

Ostku ta uus ülikond.

Let him buy a new suit.

b) Aga ütelgu nad mis tahes . . .

But no matter what they say . . .

Saatku nad see pakk Soome.

Let them send this package to Finland.

Ostku nad uus ülikond.

Let them buy a new suit.

In the third person imperative the same forms are used for both singular and plural. They are both formed from the second person plural imperative by replacing -ge by -gu and -ke by -ku (compare ütel-ge — ütel-gu, saat-ke — saat-ku).

Observe:

Las ta saadab (las nad saadavad) selle paki Soome.

Let him send (let them send) this package to Finland.

Las ta ostab (las nad ostavad) uue ülikonna.

Let him buy (let them buy) a new suit.

The third person singular imperative can also be expressed by las 'let' plus the third person singular present tense (saadab), and the third person plural imperative by las plus the third person plural present tense (saadavad). The imperatives with las are primarily colloquial.

II. Negative

a) Ärgu ta seda pakki Soome saatku.

Let him not send this package to Finland.

Ärgu ta ostku uut ülikonda.

Let him not buy a new suit.

b) Ärgu nad seda pakki Soome saatku.

Let them not send this package to Finland.

Ärgu nad ostku uut ülikonda.

Let them not buy a new suit.

The negative imperative for the third person singular and plural is formed from the affirmative by adding ärgu before it.

Exercises

1. Substitute.

a. Nad lootvat seda.

arvama
tahtma
uskuma
kontrollima
mõtlema
tege^ma
tarvitsema
ennustama
ootama
kartma
rääkima
pühitsema
proovima
oskama
kavatsema

Nad arvavat seda.
Nad tahtvat seda.
Nad uskuvat seda.
Nad kontrollivat seda.
Nad mõtlevat seda.
Nad tegevat seda.
Nad tarvitsevat seda.
Nad ennustavat seda.
Nad ootavat seda.
Nad kartvat seda.
Nad rääkivat seda.
Nad pühitsevat seda.
Nad proovivat seda.
Nad oskavat seda.
Nad kavatsevat seda.

b. Put exercise (a) into the negative.

Example: Nad ei lootvat seda.

c. Teie suusatavat iga päev.

sõudma
kirjutama
jalutama
ujuma
pesema
kolima
helistama
suplema
õmblema

Teie sõudvat iga päev.
Teie kirjutavat iga päev.
Teie jalutavat iga päev.
Teie ujuvat iga päev.
Teie pesevat iga päev.
Teie kolivat iga päev.
Teie helistavat iga päev.
Teie suplevat iga päev.
Teie õmblevat iga päev.

d. Put exercise (c) into the negative.

Example: Teie ei suusatavat iga päev.

e. Ta soovivat uut korterit.

otsima
kiitma
vaatama
vajama
ostvat
kaunistama
soovitama
puhastama

Ta otsivat uut korterit.
Ta kiitvat uut korterit.
Ta vaatavat uut korterit.
Ta vajavat uut korterit.
Ta ostvat uut korterit.
Ta kaunistavat uut korterit.
Ta soovitavat uut korterit.
Ta puhastavat uut korterit.

f. Put exercise (e) into the negative.

Example: Ta ei soovivat uut korterit.

g. Sa söövät siin sageli.

õppima
magama
liikuma
puuduma
käima
sõitma
töötama
telefoneerima

Sa õppivat siin sageli.
Sa magavat siin sageli.
Sa liikuvat siin sageli.
Sa puuduvat siin sageli.
Sa käivat siin sageli.
Sa sõitvat siin sageli.
Sa töötavat siin sageli.
Sa telefoneerivat siin sageli.

Agu: Kahju, et ma ei saanud kaasa minna. Mul oli tugev külmetus ning palavik.
Uuno: Kuidas sa end nüüd tunned?
Agu: Päris hästi. Hommikul oli küll veel väike peavalu, kuid võtsin paar tabletti sisse.
Näed, sealt paistab üks kirik.
Uuno: See ongi meie kirik. Surnuaed on sealt paar kilomeetrit eemal. Mõne minuti pärast oleme kohal.
Agu: Surnuaed ja selle ümbrus näib olevat rahvast täis.
Uuno: Täna on rahvas kõik surnuaial, et oma omakseid mälestada. Loodame, et leiame koha auto parkimiseks.

Suggestions for Conversations

1

You go to a gas station and ask the attendant to fill the tank and check the oil, water, and battery. The attendant finds that oil and water should be added, and you ask him to do so.

2

You participate in a Victory Day celebration and describe what you see there (parade of the Home Guard, lighting of the pyre, making of speeches). You also go to the festival in the community hall. You describe the program there (a play, recitations, a speech, a dance).

UNIT 17

Basic Sentences

Sports

Heino

`maa*`võistlus, -e, -t, -i	competition between two countries
`jalg*/`pal'l, -pal'li, -`pal'li	soccer
Kas lähete ka Eesti-Soome maavõistluse- le jalgpallis?	Are you also going to the soccer game between Estonia and Finland?

John

`tuttavaist olevat `ostnud Lähem küll. Uks mu tuttavaist ütles, et olevat mulle juba pääsme ostnud.	of the acquaintances (someone told that he) had bought Yes, I am. One of my acquaintances said that he had already bought a ticket for me.
`jalg*pal'li*`võistlus, -e, -t, -i vähegi. Ma ei jäta kunagi jalgpallivõistlusel käi- mata, kui see on vähegi võimalik.	soccer game at all I never miss a soccer game if at all possible.
`sport, spordi, `sporti Palun, rääkige mulle midagi Eesti spordist.	sport Please tell me something about Estonian sports.
ala, -, -, -sid spordi*ala, -, -, -sid popu`laar/ne, -se, -set, -seid Millised spordialad on Eestis eriti populaarsed?	field, region type of sport popular Which kinds of sport are particularly popular in Estonia?
`maadleja, -, -t, -id Ma olen kuulnud, et teil olevat head maadlejad.	wrestler I have heard that you have good wrestlers.

Heino

`maadlus, -e, -t, -i olümpi/`aad, -aadi, -`aadi, -`aade esi*/`koht, -koha, -`kohta, -`kohti Jah, maadluses oleme me saanud olümpi- aadil mitmed esikohad.	wrestling Olympics first place Yes, in wrestling we have taken several first places in the Olympics.
`poksija, -, -t, -id `raskus, -e, -t, -i `tõstja, -, -t, -id medal, -i, -it, -eid Aga ka poksijad ja raskuste tõstjad on too- nud meile medaleid.	boxer weight lifter medal But the boxers and weight lifters have also brought us some medals.

`laske*`sportla/ne, -se, -st, -si
`silma, silma, `silma, (`silma), `silmi
`silma `paistma
Viimasel ajal on eriti meie laskesport-
lased silma paistnud.

saavuta/ma, -da, -n, -nud, -tud
`laskmi/ne, -se, -st, -si
tase, -me, -t, -meid
`rahvus*vaheli/ne, -se, -st, -si
`võitja, -, -t, -id
`võitjaiks
Meie mehed on saavutanud laskmises
kõrge taseme ja on tulnud rahvusvahe-
listel võistlustel võitjaiks.

lugu, `loo, lugu, lugusid
`kerge*`jõus/^tik, -tiku, -`tikku
Kuidas on lugu kergejõustikuga?

`raske*`jõus/^tik, -tiku, -`tikku
`kuigi
tulemus, -e, -t, -i
`silma*`paist/ev, -va, -vat, -vaid
Kergejõustik on meil veelgi populaarsem
kui raskejõustik, kuigi tulemused sel
alal pole olnud nii silmapaistvad.

harrasta/ma, -da, -n, -nud, -tud
harrastatakse
`jooks, jooksu, `jooksu, `jookse
`kaugus*/hüpe, -`hüppe, -hüpet
oda, -, -, -sid
oda*/vise, -`viske, -viset
ketas, `ketta, ketast, `kettaid
`ketta*/heide, -`heite, -heidet
Eriti harrastatakse jooksu, kaugus- ja
kõrgushüpet, odaviset ja kettaheidet.

`golf, golfi, `golfi
tennis, -e, -t
Kas teil mängitakse ka golfi ja tennist?

seni
`lööma, `lüüa, `löön, löönud, `löödud
läbi `lööma
Mängitakse küll, aga need spordialad pole
meil seni läbi löönud.
`võrk, võrgu, `võrku, (`võrku), `võrke
`võrk*/`pal'l, -pal'li, -`pal'li
`kor`v*/`pal'l, -pal'li, -`pal'li

one engaged in rifle marksmanship
eye
to draw attention
Our rifle team in particular has recently
drawn much attention.
to achieve
shooting
standard, level
international
victor
as victors
Our men have achieved a high standard in
shooting and have won in international
tournaments.

John

story; situation
field events
How is it with field events?

Heino

'heavy athletics' (includes wrestling, boxing,
weight lifting, etc.)
although
result
significant, outstanding, striking
Field events are even more popular than
'heavy athletics', although the results
have not been as striking.
to be engaged in, practice
is (are) practiced
racing
broad jump
javelin
javelin throwing
discus
discus throwing
Racing, broad and high jump, javelin, and
discus are specially practiced.

John

golf
tennis
Do you also play golf and tennis?

Heino

so far
to hit, strike; to beat, defeat
to become popular
Yes, we do, but these sports have not become
popular yet.
net
volleyball
basketball

levi/ma, -da, -n, -nud, -tud
Võrk- ja korvpall on palju rohkem levinud,
eriti õpilaste hulgas.

to spread
Volleyball and basketball are much more
wide spread, especially among school stu-
dents.

John

tehakse
Millist sporti tehakse teil talvel?

they do, is (are) done
In what sports do you engage in the winter?

Heino

suusatatakse
uisuta/ma, -da, -n, -nud, -tud
uisutatakse
Peamiselt suusatatakse ja uisutatakse.
`künk/`lik, -liku, -`likku, -`likke
`maas/`tik, -tiku, -`tikku, -`tikke
sobiv, -a, -at, -aid
Lõuna-Eesti künklik maastik on suusata-
miseks väga sobiv.

they ski
to skate
they skate
We mainly ski and skate.
hilly
terrain, landscape
suitable
The hilly terrain of Southern Estonia is
particularly suitable for skiing.

Skandi`naavia, -, -t
`võistlema, võistelda, `võistlen, võistelnud,
võisteldud
Aga Soome või Skandinaaviaga ei saa
me suusatamises siiski võistelda.

Scandinavia
to compete
But we can't compete with Finland or
Scandinavia in skiing.

John

`sporti/ma, -da, spordin, `sportinud,
sporditud
sporditakse
edukalt
Ma ei võinud arvatagi, et Eestis spor-
ditakse nii palju ja nii edukalt.

to take part in sports
they take part in sports
successfully
I wouldn't have guessed that in Estonia
they take part in so many sports —
and so successfully.

Heino

`mass, massi, `massi, `masse
Sport on levinud meil massidesse.
asula, -, -t, -id
`sel'ts, sel'tsi, `sel'tsi, (`sel'tsi), `sel'tse
spordi*/`sel'ts, -sel'tsi, -`sel'tsi, (-`sel't-
si), -`sel'tse
`koonda/ma, -da, -n, -nud, -tud
spordi*huvili/ne, -se, -st, -si
korralda/ma, -da, -n, -nud, -tud
Igal asulal on oma spordiseltsid, mis
koondavad spordihuvilisi ja korraldavad
võistlusi.

mass
Sports have spread among the masses.
settlement, locality
company, society
sport organization
to concentrate
sport enthusiast
to arrange
Every settlement has its own sport organi-
zation which draws sport enthusiasts and
organizes competitions.

hakati
üle*`maali/ne, -se, -st, -si
`mäng, mängu, `mängu, (`mängu), `mänge
Äsja hakati meil korraldama ülemaalisi
Eesti Mänge.

they began, was begun
nation-wide
play, game
Recently they started having the nationwide
'Estonian Games'.

John

Millised mängud need on?

What kind of games are they?

Heino

`kokku tulema

esine/ma, -da, -n, -nud, -tud

`võimlemis*/`mäng, -mängu, -`mängu,
-`mänge

`järgne/ma, -da, -n, -nud, -tud

Tuhanded sportlased tulevad kokku ja
esinevad võimlemismängudega, millele
järgnevad võistlused paljudel aladel.

to come together, to gather

to perform

mass exercises

to follow

Thousands of athletes gather and take part
in mass exercises, which is followed by
competition in many sports.

`peami/ne, -se, -st, -si

`ees*/`märk, -märgi, -`märki, -`märke

keha*kasvatus, -e, -t

populari`seerimi/ne, -se, -st, -si

Selle peamiseks eesmärgiks on spordi
ja kehakasvatuse populariseerimine.

main

purpose

physical education

popularization

Its main purpose is the popularization of
sports and physical education.

`kreekla/ne, -se, -st, -si

terve, `terve, tervet, `terveid

keha, -, -, (`kehha), kehi

`vaim, vaimu, `vaimu, `vaimu

Juba vanad kreeklasedki ütlesid, et
terves kehas on terve vaim.

Greek (noun)

healthy, sound

body

spirit, mind

Even the ancient Greeks said that there
is a sound mind in a sound body.

`staadion, -i, -i, -e

[Staadionil.]

stadium

[At the stadium.]

John

Viimaks ometi oleme päral. Vaadake,
terve staadion on rahvast täis.

At last we have arrived. Look, the entire
stadium is full of people.

Heino

ime, -, -t, -sid

`suur*`sündmus, -e, -t, -i

Ega see ole ime—need maavõistlused on
meie spordi suursündmuseks. Nüüd
toimub sportlaste paraad.

wonder, miracle

great (or major) event

That's not surprising — these competitions
are a major event in our sports. Now the
parade of the athletes is taking place.

mõlema (gen. sg.), -t (part. sg.),

-id (part. pl.)

`mees/`kond, -konna, -`konda, (-`konda),
-`kondi

`marssi/ma, -da, marsin, `marssinud,
marsitud

tri/`büün, -büüni, -`büüni, -`büüne

Mõlemad meeskonnad marsivad tribüü-
nist mööda.

both

team

to march

reviewing stand

Both teams are marching past the review-
ing stand.

peale `hakkama

Võistlus hakkab kohe peale.

to begin

The competition will begin immediately.

John

värav, -a, -at, -aid

Näete, eestlane lõi juba esimese värava.

gate; goal

Look, Estonia already made the first goal.

`vor'm, vormi, `vormi, (`vormi), `vor'me
Teie mehed paistavad olevat heas vormis.

[Hiljem.]

shape, form

Your men seem to be in good shape.

[Later.]

Heino

suure*para/ne, -se, -st, -seid
See on suurepärase, et meie võitsime.
Kahel viimasel korral me kahjuks
kaotasime.

magnificent, great

It's great that we won. On the last two
occasions we unfortunately lost.

John

`hoog/ne, -sa, -sat, -said
Tänane mäng oli väga hoogne.
`pool*/`aeg, -aja, -`aega, -`aegu
`soomla/ne, -se, -st, -si
`eks
Esimene poolaeg oli kolm kaks soomlaste
kasuks, eks?

vigorous

Today's game was very vigorous.

halftime

Finn

isn't it so?

The first half was three to two in favor of
the Finns, wasn't it?

Heino

`mööda minema
järele `saama
Kuid teisel poolajal läksime neist mööda
ja siis nad enam järele ei saanud.

to pass

to catch up

But in the second half we passed them and
they never caught up again..

Additional Words

`hüppama, hüpata, `hüppan,
hüpanud, hüpatud
isiklikult
`jalg*pal'li*/`mäng, -mängu,
`mängu, -`mänge
lät'i
`lätla/ne, -se, -st, -si
magama `jääma
räägitakse
spordi*pidustus, -e, -t, -i
tali*/`sport, -spordi, -`sporti
`vaatlema, vaadelda, `vaatlen,
vaadelnud, vaadeldud
`õhtu*/`söök, -söögi, -`sööki,
-`sööke

to jump

personally

soccer game

Lettish, Latvian

Latvian (noun)

to fall asleep

one speaks, they speak

sport festival

winter sport

to observe

supper

Grammar

1. -v Participle

... kuigi tulemused sel alal pole olnud
nii silmapaistvad.

... although the results have not been as
striking.

See on kahtlemata huvitav.
Või on teil mõni isikut tõendav
dokument kaasas?

This will doubtless be interesting.
Or do you have some identification papers
along?

The words underlined are the so-called v- (or present) participles; they correspond to the English -ing forms used as adjectives. The v- participle is formed from the -ma infinitive as follows:

A

huvita-ma to interest
tõenda-ma to identify
õppi-ma to learn

huvita-v interesting
tõenda-v identifying
õppi-v studying

B

saat-ma to accompany
jooks-ma to run
kand-ma to carry

saat-ev accompanying
jooks-ev running
kand-ev carrying

If the -ma ending is preceded by a vowel, -ma is replaced by -v (in A). If a consonant precedes the -ma ending, -ma is replaced by -ev (in B).

Note the following -v participles which are used as adjectives with a specialized meaning:

püsiv 'constant':

püsiv temperatuur 'constant temperature'
(from püsima 'to stay')

meeldiv 'pleasant':

meeldiv inimene 'pleasant person' (from
meeldima 'to please')

maksev 'valid':

maksev dokument 'valid document' (from
maksma 'to pay; to be valid')

silmapaistev 'significant, outstanding:

silmapaistev saavutus 'an outstanding accom-
plishment' (from silma paistma 'to stand
out, draw attention')

loov 'creative':

loov kunstnik 'creative artist' (from loomaa
'to create')

tegev 'active':

tegev inimene 'active person' (from tegemea
'to do, make')

maitsev 'tasty':

maitsev kook 'tasty cake' (from maitsemaa 'to
taste')

võrdlev 'comparative':

võrdlev keeleteadus 'comparative linguistics'
(from võrdlemaa 'to compare')

2. Indirect Discourse, Perfect Tense

I. Affirmative

Ta olevat mulle juba pääsme ostnud.

(Someone said that) he had already bought a
ticket for me.

Arst olevat läinud ühe haige juurde.

(Someone said that) the doctor went to see a
patient.

Nad olevat saanud hiljuti neli krooni
ühe dollari eest.

(We heard that) they had recently received
four crowns to the dollar.

The forms underlined are the perfect tense of the indirect discourse. They are formed from olevat (the present tense of the indirect discourse of olemaa) plus the -nud participle. The conjugation pattern is as follows:

ma olevat ostnud
sa olevat ostnud

(they said that) I bought
(they said that) you bought

ta olevat ostnud
 me olevat ostnud
 te olevat ostnud
 nad olevat ostnud

(they said that) he (she, it) bought
 (they said that) we bought
 (they said that) you bought
 (they said that) they bought

Observe:

ta ütelnud, et ...
 nad näinud, et ...

he had said that ...
 they had seen that ...

In narration, the helping verb olevat is sometimes omitted in the third person singular and plural.

II. Negative

Võidupüha pühitsemine ei olevat veel alanud.

(Someone said that) the celebration of Victory Day had not yet begun.

Ta ei olevat mulle veel püüset ostnud.

(I heard that) he had not yet bought a ticket for me.

Nad ei olevat oma raha kätte saanud.

(Someone told that) they had not received their money.

The negative forms of the indirect discourse perfect tense (ei olevat alanud, ei olevat ostnud, etc.) have ei 'not' before the corresponding affirmative form (olevat alanud, olevat ostnud). They do not change according to person:

ma ei olevat ostnud
 sa ei olevat ostnud
 ta ei olevat ostnud
 me ei olevat ostnud
 te ei olevat ostnud
 nad ei olevat ostnud

(they said that) I didn't buy
 (they said that) you didn't buy
 (they said that) he (she, it) didn't buy
 (they said that) we didn't buy
 (they said that) you didn't buy
 (they said that) they didn't buy

3. Summary of the Verb Forms

The following is a summary of the verb forms introduced so far.

a. indicative

Present tense

Sg.	1	õpin	ei õpi
	2	õpid	ei õpi
	3	õpib	ei õpi
Pl.	1	õpime	ei õpi
	2	õpите	ei õpi
	3	õpivad	ei õpi

Past tense

	õppisin	ei õppinud
	õppisid	ei õppinud
	õppis	ei õppinud
	õppisime	ei õppinud
	õppisite	ei õppinud
	õppisid	ei õppinud

Present perfect tense

Sg.	1	olen õppinud	ei ole õppinud
	2	oled õppinud	ei ole õppinud
	3	on õppinud	ei ole õppinud
Pl.	1	oleme õppinud	ei ole õppinud
	2	olete õppinud	ei ole õppinud
	3	on õppinud	ei ole õppinud

Past perfect tense

	olin õppinud	ei olnud õppinud
	olid õppinud	ei olnud õppinud
	oli õppinud	ei olnud õppinud
	olime õppinud	ei olnud õppinud
	olite õppinud	ei olnud õppinud
	olid õppinud	ei olnud õppinud

b. Conditional

Present tense			Perfect tense		
Sg. 1	õpiksin	ei õpiks	oleksin õppinud	ei oleks õppinud	
2	õpiksid	ei õpiks	oleksid õppinud	ei oleks õppinud	
3	õpiks	ei õpiks	oleks õppinud	ei oleks õppinud	
Pl. 1	õpiksime	ei õpiks	oleksime õppinud	ei oleks õppinud	
2	õpiksite	ei õpiks	oleksite õppinud	ei oleks õppinud	
3	õpiksid	ei õpiks	oleksid õppinud	ei oleks õppinud	

c. Imperative

Sg. 2	õpi	ära õpi
3	õppigu	ärgu õppigu
Pl. 1	õppigem (õpime)	ärgem õppigem (ärme õpime)
2	õppige	ärge õppige
3	õppigu	ärgu õppigu

d. Indirect Discourse

Sg. 1	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud
2	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud
3	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud
Pl. 1	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud
2	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud
3	õppivat	ei õppivat	olevat õppinud	ei olevat õppinud

Exercises

1. Change the verbs in parentheses into present active participles.

Ta armastab vaadelda (voolama) vett.

Jõgi oli täis (suplema) lapsi.

Meist mööda (sõitma) laev pöördus sadama poole.

See on väga (väsitama) töö.

Meil polnud isikut (tõendama) dokumente kaasas.

(Tõusma) päike peegeldus järves.

Vanemad vaatlesid oma (magama) lapsi.

(Liikuma) rongile ei või peale hüpata.

Ta jäi tugevasti (kõikuma) laeval merehaigeks.

Ma ei armasta taha (jääma) ja ette (käima) kelli.

Ses restoranis on (maitsema) toidud.

Pärast õhtusööki on (soovitama) jalutada.

Arst vaatas haige (valutama) kurku.

Me ei leidnud talle (sobima) kinki.

Ta jutustas (huvitama) lugusid.

Ta armastab vaadelda voolavat vett.

Jõgi oli täis suplevaid lapsi.

Meist mööda sõitev laev pöördus sadama poole.

See on väga väsitav töö

Meil polnud isikut tõendavaid dokumente kaasas.

Tõusev päike peegeldus järves.

Vanemad vaatlesid oma magavaid lapsi.

Liikuvale rongile ei või peale hüpata.

Ta jäi tugevasti kõikuval laeval merehaigeks.

Ma ei armasta taha jäävaid ja ette käivaid kelli.

Ses restoranis on maitsvad toidud.

Pärast õhtusööki on soovitav jalutada.

Arst vaatas haige valutavat kurku.

Me ei leidnud talle sobivat kinki.

Ta jutustas huvitavaid lugusid.

(Silma paistma) sportlased said medaleid.
Ma nägin tänaval üht (meeldima) tütarlast.
Ta on väga (tegema) inimene.
Temperatuur on siin talvel kaunis (püsima).
Me vaatlesime mööda (marssima) sportlasi.
Saabus (otsustama) hetk.
Kergesti (riknema) aineid ei võeta postkontoris vastu.
Raamatut (lugema) vanahärra jäi magama.
Tänaval oli palju (ruttama) inimesi ja (kihutama) autosid.
Turul oli suur rühm juttu (ajama) naisi.
See raha pole enam (maksma).
Restoranis oli saksa keelt (rääkima) naisi.

Silmapaistvad sportlased said medaleid.
Ma nägin tänaval üht meeldivat tütarlast.
Ta on väga tegev inimene.
Temperatuur on siin talvel kaunis püsiv.
Me vaatlesime mööda-marssivaid sportlasi.
Saabus otsustav hetk.
Kergesti riknevaid aineid ei võeta postkontoris vastu.
Raamatut lugev vanahärra jäi magama.
Tänaval oli palju ruttavaid inimesi ja kihutavaid autosid.
Turul oli suur rühm juttu ajavaid naisi.
See raha pole enam maksev.
Restoranis oli saksa keelt rääkivaid naisi.

2. Substitute.

a. Nad olevat käinud siin eile.

ujuma
sööma
esinema
töötama
sportima
võistlema
magama
uisutama
õppima
marssima
puuduma

Nad olevat ujunud siin eile.
Nad olevat söönud siin eile.
Nad olevat esinenud siin eile.
Nad olevat töötanud siin eile.
Nad olevat sportinud siin eile.
Nad olevat võistelnud siin eile.
Nad olevat maganud siin eile.
Nad olevat uisutanud siin eile.
Nad olevat õppinud siin eile.
Nad olevat marssinud siin eile.
Nad olevat puudunud siin eile.

b. Put exercise (a) into the negative.

Example: Nad ei olevat käinud siin eile.

c. Sa olevat seda soovinud.

harrastama
oskama
kavatsema
rääkima
tahtma
ootama
proovima
kontrollima
kartma
ennustama
mõtlemata
arvama
tegema
uskuma

Sa olevat seda harrastanud.
Sa olevat seda osanud.
Sa olevat seda kavatsenud.
Sa olevat seda rääkinud.
Sa olevat seda tahtnud.
Sa olevat seda oodanud.
Sa olevat seda proovinud.
Sa olevat seda kontrollinud.
Sa olevat seda kartnud.
Sa olevat seda ennustanud.
Sa olevat seda mõtelnud.
Sa olevat seda arvanud.
Sa olevat seda teinud.
Sa olevat seda uskunud.

d. Put exercise (c) into the negative.

Example: Sa ei olevat seda soovinud.

e. Teie olevat otsinud uut maja.

puhastama
vajama
soovitama
soovima
vaatama
kiitma

Teie olevat puhastanud uut maja.
Teie olevat vajanud uut maja.
Teie olevat soovitanud uut maja.
Teie olevat soovinud uut maja.
Teie olevat vaadanud uut maja.
Teie olevat kiitnud uut maja.

f. Put exercise (e) into the negative.

Example: Teie ei olevat otsinud uut maja.

g. Ta olevat sinna sõitnud.

jalutama
sammuma
kihutama
suusatama
kirjutama
jääma
kaduma
tulema
kolima
helistama

Ta olevat sinna jalutanud.
Ta olevat sinn sammunud.
Ta olevat sinna kihutanud.
Ta olevat sinna suusatanud.
Ta olevat sinna kirjutanud.
Ta olevat sinna jäänud.
Ta olevat sinna kadunud.
Ta olevat sinna tulnud.
Ta olevat sinna kolinud.
Ta olevat sinna helistanud.

3. Put these sentences into indirect discourse, perfect tense.

Nad loodavad saada mitu esikohta.
Ta ei jõua enne kell viit kohale.
Nad peavad minema tagasi hotelli.
Ta hoidub suplemast.
Nad ei õpi eesti keelt.
Ta ei jää tantsule.
Sport levib Eestis massidesse.
See tütarlaps ei meeldi talle.
Ta lisab ühe liitri õli juurde.
Nad jäävad sinna ööseks.
Mu õed kavatsevad teatrisse minna.
Ilmajaam ennustab homseks vihma.
Arst teeb talle süstimise.
Mu sõber ei saa nohust lahti.
Onu ei tule talle jaama vastu.
Sõit meeldib talle väga.
Muuseumid ei huvita teda.
Siin õpib palju üliõpilasi.
Nad kulutavad kõik raha ära.
Ta ei käi koolis.
Ta kirjutab pika kirja.
Henn ei taha viia kingi parandada.
Seal on parem juttu ajada.
See mõisa kuulub ühele sakslasele.

Nad olevat lootnud saada mitu esikohta.
Ta ei olevat jõudnud enne kell viit kohale.
Nad olevat pidanud minema tagasi hotelli.
Ta olevat hoidunud suplemast.
Nad ei olevat õppinud eesti keelt.
Ta ei olevat jäänud tantsule.
Sport olevat levinud Eestis massidesse.
See tütarlaps ei olevat talle meeldinud.
Ta olevat ühe liitri õli juurde lisanud.
Nad olevat jäänud sinna ööseks.
Mu õed olevat kavatsenud teatrisse minna.
Ilmajaam olevat ennustanud homseks vihma.
Arst olevat teinud talle süstimise.
Mu sõber ei olevat nohust lahti saanud.
Onu ei olevat talle jaama vastu tulnud.
Sõit olevat talle väga meeldinud.
Muuseumid ei olevat teda huvitanud.
Siin olevat õppinud palju üliõpilasi.
Nad olevat kõik raha ära kulutanud.
Ta ei olevat koolis käinud.
Ta olevat pika kirja kirjutanud.
Henn ei olevat tahtnud viia kingi parandada.
Seal olevat olnud parem juttu ajada.
See mõisa olevat kuulunud ühele sakslasele.

4. Put the sentences in Exercise 3 into indirect discourse, present tense.

Example: Nad lootvat saada mitu esikohta.

1

- Bill: Varsti algavad Tallinnas Eesti Mängud. Palun ütelge mulle, mis mängud need on.
 Aadu: Eesti Mängud on ülemaalsed spordipidustused. Siis tulevad sportlased üle kogu maa Tallinnasse kokku ja esinevad siin võimlemismängudega. Peale selle toimuvad siin spordivõistlused.
 Bill: Mis on nende mängude eesmärk?
 Aadu: Spordi populariseerimine, et viia sporti võimalikult laiadesse massidesse.
 Bill: Mulle näib, et sport Eestis on küllalt populaarne. Igas asulas olen ma näinud noori sporti harrastamas — jooksmas, hüppamas ja ketast heitmas. Kuidas on teil lugu raskespordiga?
 Aadu: Raskejõustik pole meil mitte vähem populaarne kui kergejõustik. Meie poksijad, maadlejad ja raskuste tõstjad on saavutanud silmapaistvaid tulemusi olümpiaadidel.
 Bill: Ma mäletan, et üks Eesti maadleja sai äsja koguni kaks medalit. Mind isiklikult huvitab kõige rohkem jalgpall. Ma loodan, et Eesti Mängudel näeme ka jalgpallimängu.
 Aadu: Ma arvan, et Eesti Mängude kavas on jalgpallivõistlus. Meie suursündmusteks jalgpallis on Eesti-Soome ja Balti maavõistlused.
 Bill: Ameerikas on eriti populaarsed golf ja tennis. Ma ei ole Eestis golfi ega tennisemäng näinud.
 Aadu: Need spordialad pole meil eriti levinud, sest meie suvi on lühike ja talv pikk. Aga selle asemel harrastatakse meil talisporti — suusatamist ja uisutamist.
 Bill: Kui ma kord talvel siia tagasi tulen, siis õpin ka suusatamise ära.

2

- Aadu: Varsti hakkab Eesti-Läti maavõistlus peale. Oleme õigel ajal kohal. Kuulete, seal räägitakse läti keelt. Nähtavasti on ka palju lätlasi võistlusele tulnud.
 Bill: Näete, meeskonnad on juba tribüüni ees.
 Aadu: Nüüd toimub nende paraad.
 Bill: Juba algab mäng. See on väga hoogne.
 Aadu: Mis te arvate, kes võidavad, kas lätlased või eestlased?
 Bill: Raske ütelda. Ma arvan, et lätlased, sest eestlased pole viimasel ajal olnud eriti heas vormis.
 Aadu: Mõlemail on nüüd üks värav.
 Bill: Lätlased juhivad nüüd. Neil on juba kolm väravat.
 Aadu: Küll me neile järele saame.
 Bill: Esimene poolaeg on läbi. Tulemused on kuus kolm lätlaste kasuks. Kui nii edasi läheb, siis võite te kaotada.
 Aadu: Seda ma kardangi. Aga pole viga — möödunud kord võitsime meie.

Suggestions for Conversations

1

You and your friend go to an Estonian-Finnish soccer game. There are many people there. The teams march past the reviewing stand. You believe that the Estonians will win, but your friend thinks that the Finns will win. The game is very vigorous. The Finns soon get ahead. The results of the first half are 3-1. You hope that the Estonian team will catch up during the second half, but this does not happen, and the Finns win.

An American asks you about sports in Estonia. You give him a detailed description of the various sports popular in Estonia. You emphasize especially the fine results achieved in wrestling and shooting. You also describe the winter sports and the great interest manifested in them.

UNIT 18

Third Review

Exercises

1. Put the words in parentheses into the plural:

Me möödusime (suurest pargist).
Kas vahetame oma dollarid eesti
(krooniks)?

Ta helistas paljudele (arstile).
Nad läksid (paadiga) merele.
Meie sportlased on (olümpiaadilt) sageli
(võitjana) tagasi tulnud.

Ta lisas (kummisses) pisut õhku.
(Võistlusest) võttis osa palju sportlasi.
(Järveni) on palju maad.
Mu vend käib sageli (jalgpallivõistlusel).
(Rahvamajas) toimus Võidupüha pühitse-
mine

Tema (kopsust) tehti ülesvõtte.
Ma kuulsin oma (vennalt), et tädi sõidab
varsti Ameerikasse.
Seepi ja habemeteri saab (rohukauplusest).
Nad sõitsid (voorimehega) Raadi parki.
Mis neis (muuseumis) leidub?
(Joogist) armastan ma eriti õlut ja limo-
naadi.

Mu (kingale) on tarvis uusi taldu.
Me tutvusime Ameerika (üliõpilasega).
(Kaubamajast) saab osta kõike.
Me kõndisime kuni (viimase majani).
Mu (sõbral) pole aega kinno minna.
Mis teil on (magustoidust)?
Ta läks (panka).

Need kirjad olid adresseeritud (ameerik-
lasele).

Siin on mõned mänguasjad (lapsele)
Ma ostsin (poisile) mänguasju.
Kindad olid kaunistatud (ilusa mustriga).
Me käisime (suures kaubamajas).
Ta jutustas mulle (ülikoolist).

Me möödusime suurtest parkidest.
Kas vahetame oma dollarid eesti kroonideks?

Ta helistas paljudele arstidele.
Nad läksid paatidega merele.
Meie sportlased on olümpiaadidelt sageli
võitjatena tagasi tulnud.
Ta lisas kummidesse pisut õhku.
Võistlustest võttis osa palju sportlasi.
Järvedeni on palju maad.
Mu vend käib sageli jalgpallivõistlustel.
Rahvamajades toimus Võidupüha pühitsemine.

Tema kopsudest tehti ülesvõtte.
Ma kuulsin oma vendadelt, et tädi sõidab
varsti Ameerikasse.
Seepi ja habemeteri saab rohukauplustest.
Nad sõitsid voorimeestega Raadi parki.
Mis neis muuseumides leidub?
Jookidest armastan ma eriti õlut ja limo-
naadi.

Mu kingadele on tarvis uusi taldu.
Me tutvusime Ameerika üliõpilastega.
Kaubamajadest saab osta kõike.
Me kõndisime kuni viimaste majadeni.
Mu sõpradel pole aega kinno minna.
Mis teil on magustoitudest?
Ta läks pankadesse.

Need kirjad olid adresseeritud ameerik-
lastele.

Siin on mõned mänguasjad lastele.
Ma ostsin poistele mänguasju.
Kindad olid kaunistatud ilusate mustritega.
Me käisime suurtes kaubamajades.
Ta jutustas mulle ülikoolidest.

2. Put the following sentences into the first person plural imperative (use both the literary and the colloquial forms):

Laena talle natuke raha!
Vaata see eeskava läbi!

Laenakem (laename) talle natuke raha!
Vaadakem (vaatame) see eeskava läbi!

Kontrolli patareid ja kummisid!

Hoidu tuuletõmbuse eest!

Võta ka oma kingad kaasa!

Kuula, mis ta ütleb!

Mine paadiga sõitma!

Pane kraadiklaas alla!

Lase paak bensiini täis panna!

Käi ka pangas ära!

Kutsu talle arst!

Saada see pakk Tapale!

Kontrolligem (kontrollime) patareid ja kum-
misid!

Hoidugem (hoidume) tuuletõmbuse eest!

Võtke (võtame) ka oma kingad kaasa!

Kuulakem (kuulame), mis ta ütleb!

Mingem (lähme) paadiga sõitma!

Pangem (paneme) kraadiklaas alla!

Laskem (laseme) paak bensiini täis panna!

Käigem (käime) ka pangas ära!

Kutsugem (kutsume) talle arst!

Saatkem (saadame) see pakk Tapale!

3. Put these sentences into the negative imperative of the first person plural (use both the literary and the colloquial forms).

Ära jäta sel võistlusel käimata!

Ära telli enam seda jooki!

Ära mine nii hilja välja!

Ära koli siit New Yorki!

Ära võta praegu bensiini — paagis on veel
küllalt!

Ära süüta nii vara tuld!

Ära tee talle süstimist!

Ära tõuse nii vara üles!

Ära sõida nii kiiresti!

Ära kutsu teda siia!

Ärgem jätkem (ärme jätame) sel võistlusel
käimata!

Ärgem telligem (ärme tellime) enam seda
jooki!

Ärgem mingem (ärme lähme) nii hilja välja!

Ärgem koligem (ärme kolime) siit New Yorki!

Ärgem võtkem (ärme võtame) praegu bensiini
— paagis on veel küllalt!

Ärgem süüdakem (ärme süütame) nii vara
tuld!

Ärgem tehkem (ärme teeme) talle süstimist!

Ärgem tõuskem (ärme tõuseme) nii vara üles!

Ärgem sõitkem (ärme sõidame) nii kiiresti!

Ärgem kutsugem (ärme kutsume) teda siia!

4. Put the following sentences into the present perfect tense.

Ma laenasin talle palju raha.

Me ei käinud selles kinos.

Nad ei saatnud seda kirja ära.

Ta sai uue koha.

Ma ei võtnud veel bensiini.

Arst läks kodunt ära.

Ma juba mõtlesin sellele.

Kas sa ei kuulnud, et ta linnast ära sõitis?

Me ujusime sageli selles jões.

Võidupüha pühitsemine juba algas.

Ma ei kraadinud end veel.

Meie sportlased saavutasid palju võite.

Kas te ei vaadanud järele, mis tal viga on?

Võistlused ei lõppenud veel.

Kas te tegite kopsudest juba ülesvõtte?

Me ei võtnud lapsi kunagi linna kaasa.

Kas te ei saanud nohust täielikult lahti?

Kas nad käisid juba Pirital?

Me ei õppinud eesti keelt.

Ma ei käinud restoranis.

Nad kulutasid kõik raha ära.

Ta ei unustanud seda.

Ma laenasin talt mõnikümmend krooni.

Nad õppisid tehnikaülikoolis.

Ma olen talle palju raha laenanud.

Me ei ole selles kinos käinud.

Nad ei ole seda kirja ära saatnud.

Ta on saanud uue koha.

Ma ei ole veel bensiini võtnud.

Arst on kodunt ära läinud.

Ma olen sellele juba mõtelnud.

Kas sa ei ole kuulnud, et ta on linnast ära
sõitnud?

Me oleme sageli selles jões ujunud.

Võidupüha pühitsemine on juba alanud.

Ma ei ole end veel kraadinud.

Meie sportlased on saavutanud palju võite.

Kas te ei ole vaadanud järele, mis tal viga on??

Võistlused ei ole veel lõppenud.

Kas te olete kopsudest juba ülesvõtte teinud?

Me ei ole lapsi kunagi linna kaasa võtnud.

Kas te ei ole nohust täielikult lahti saanud?

Kas nad on juba Pirital käinud?

Ma ei ole eesti keelt õppinud.

Ma ei ole restoranis käinud.

Nad on kõik raha ära kulutanud.

Ta ei ole seda unustanud.

Ma olen talt mõnikümmend krooni laenanud.

Nad on õppinud tehnikaülikoolis.

5. Put these sentences into the past perfect.

Tants veel ei alanud.
Toit restoranis ei maitsenud talle.
Juba eile tundis ta end halvasti.
Miks ta arsti ei kutsunud?
Staadionil toimusid äsja võistlused.
Viimasel aja ei maganud nad hästi.
Mu sõber ei kuulnud sellest midagi.
Haige ei võtnud mitu päeva rohtu.
Nad sõitsid alles kell seitse õhtul välja.
Ta jättis suitsetamise maha.
Nad kirjutasid veel mõned kirjad.
Miks sa veel koju ei läinud?
Ma unustasin selle täiesti.
Ta kraadis end sageli.
Nad helistasid doktor Karule.
Ta ei jäänud merehaigeks.
Me mõtlesime sellele sõidule juba ammu.
Nad tundsid Toompea kaugelt ära.
Tuul ei löönud ühtegi paati ümber.
Laev möödus Kadrioru pargist.
Ta ei võtnud supeltrikood kaasa.
Linn paistis mere poolt väga ilus.
Talumees käis turul.
Sa ei läinud vette.
Meri oli selgesti näha.
Ta ei maksnud seda veel tagasi.
Nad ei tundnud teda ära.
Kingad olid talle kitsad.
Ta ei võtnud seda tuba.
Nad ei kaotanud raha ära.
Purjekas kõikus tugevasti.
Me nägime seda operit juba mitu korda.

Tants ei olnud veel alanud.
Toit restoranis ei olnud talle maitsenud.
Juba eile oli ta end halvasti tundnud.
Miks ta arsti ei olnud kutsunud?
Staadionil olid toimunud äsja võistlused.
Viimasel aja ei olnud nad hästi maganud.
Mu sõber ei olnud sellest midagi kuulnud.
Haige ei olnud mitu päeva rohtu võtnud.
Nad olid alles kell seitse õhtul välja sõitnud.
Ta oli suitsetamise maha jätnud.
Nad olid kirjutanud veel mõned kirjad.
Miks sa veel koju ei olnud läinud?
Ma olin selle täiesti unustanud.
Ta oli end sageli kraadinud.
Nad olid doktor Karule helistanud.
Ta ei olnud merehaigeks jäänud.
Me olime mõtelnud sellele sõidule juba ammu.
Nad olid Toompea kaugelt ära tundnud.
Tuul ei olnud ühtegi paati ümber löönud.
Laev oli Kadrioru pargist möödunud.
Ta ei olnud supeltrikood kaasa võtnud.
Linn oli paistnud mere poolt väga ilus.
Talumees oli käinud turul.
Sa ei olnud vette läinud.
Meri oli olnud selgesti näha.
Ta ei olnud seda veel tagasi maksnud.
Nad ei olnud teda ära tundnud.
Kingad olid olnud talle kitsad.
Ta ei olnud seda tuba võtnud.
Nad ei olnud raha ära kaotanud.
Purjekas oli kõikunud tugevasti.
Me olime näinud seda operit juba mitu korda.

6. Add the proper ending (-ma, -mas, -mast or -mata).

Hoiduge valeraha vastu võt _____ !
Me unustasime raha kaasa võt _____ .
Möödunud suvel hakkas ta tennist män-
gi _____ .
Nad käisid pangas raha vaheta _____ .
Miks te jätsite selle töö kontroll _____ ?
Ma pean homme arsti juurde mine _____ .
See arve oli kaua maks _____ .
Me oleksime pidanud linnast juba hommikul
välja sõit _____ .
Me ei ole käinud veel linna vaata _____ .
Nad pidid tege _____ mõned ostud.
Mu sõber jättis arve maks _____ .
Me tulime suple _____ tagasi.
Tema pea hakkas valuta _____ .
Me läksime restorani lõunat söö _____ .
Kas te käisite paadiga sõit _____ ?
Sa pead talle telegrammi saat _____ .

Hoiduge valeraha vastu võtmast!
Ma unustasin raha kaasa võtmata.
Möödunud suvel hakkas ta tennist mängima.
Nad käisid pangas raha vahetamas.
Miks te jätsite selle töö kontrollimata?
Ma pean homme arsti juurde minema.
See arve oli kaua maksmata.
Me oleksime pidanud linnast juba hommikul
välja sõitma.
Me ei ole käinud veel linna vaatamas.
Nad pidid tegema mõned ostud.
Mu sõber jättis arve maksmata.
Me tulime suplemast tagasi.
Tema pea hakkas valutama.
Me läksime restorani lõunat sööma.
Kas te käisite paadiga sõitmas?
Sa pead talle telegrammi saatma.

7. Put these sentences into the conditional perfect.

Ma kirjutaksin talle, kui ma teaksin tema aadressi.
Kui me sõidaksime varem välja, siis jõuaksime enne õhtut pärale.
Teie ei jääks hiljaks, kui sõidaksite kiiremini.
Me jääksime tantsule, kui eeskava lõpeks varem.
Sa ei võiks arvatagi, et temast sai silmapaistev teadlane.
Kui täna ei tuleks vihma, sõidaksin ma Kosele.
Kui maantee oleks sirge, võiksime sõita kiiremini.
Ma läheksin täna ujuma, kui ilm oleks soojem.
Ta ei oleks nii unine, kui ta magaks rohkem.
Ma ei abielluks küll temaga.
Nad ei koliks maalt linna, kui neil õnnestuks siin tööd leida.
Me tuleksime kindlasti võitjaks, kui me neist võistlustest osa võtaksime.
Ma ei jäta ülikooli raamatukogus käimata, kui see ei oleks suletud.
Nad kutsuksid arsti, kui haige seda sooviks.

Mu vend lõpetaks ülikooli, kui ta hästi õpiks.
Oleks parem, kui sa paki kinnitaksid.

Kui tuul oleks suur, jääksin ma merehaigeks.
Nad sõidaksid maale, kui vihma ei tuleks.

Meie kõht oleks tühi, kui me hommikul ei sööks.
Ma ei teeks küll sellist viga.
Kui nad võtaksid supeltrikood kaasa, saaksid nad ujuma minna.
Su püksid vajaksid pressimist.
Ma peaksin end kraadima.
Oleks parem, kui sa seda ei unustaks.

Ma olen kindel, et teie ei tahaks sinna minna.
Me võtaksime suurema korteri, kui meil oleks rohkem raha.
Ta kulutaks kõik raha ära, kui see tal kaassas oleks.
Ma tunneksin tema kindlasti ära, kui näeksin teda seal.
Ma ei ostaks selliseid kingi.

Ma oleksin talle kirjutanud, kui ma oleksin teadnud tema aadressi.
Kui me oleksime varem välja sõitnud, siis oleksime enne õhtut pärale jõudnud.
Teie ei oleks hiljaks jäänud, kui oleksite kiiremini sõitnud.
Me oleksime jäänud tantsule, kui eeskava oleks varem lõppenud.
Sa ei oleks võinud arvatagi, et temast sai silmapaistev teadlane.
Kui täna ei oleks vihma tulnud, oleksin ma Kosele sõitnud.
Kui maantee oleks olnud sirge, oleksime võinud sõita kiiremini.
Ma oleksin läinud täna ujuma, kui ilm oleks olnud soojem.
Ta ei oleks olnud nii unine, kui ta oleks rohkem maganud.
Ma ei oleks temaga küll abiellunud.
Nad ei oleks kolinud maalt linna, kui neil oleks õnnestunud siin tööd leida.
Me oleksime kindlasti võitjaks tulnud, kui me oleksime neist võistlustest osa võtnud.
Ma ei oleks jätnud ülikooli raamatukogus käimata, kui see ei oleks olnud suletud.
Nad oleksid kutsunud arsti, kui haige oleks seda soovinud.
Mu vend oleks lõpetanud ülikooli, kui ta oleks hästi õppinud.
Oleks olnud parem, kui sa paki oleksid kinnitanud.
Kui tuul oleks olnud suur, oleksin ma jäänud merehaigeks.
Nad oleksid maale sõitnud, kui vihma ei oleks tulnud.
Meie kõht oleks olnud tühi, kui me hommikul ei oleks söönud.
Ma ei oleks küll sellist viga teinud.
Kui nad oleksid supeltrikood kaasa võtnud, oleksid nad saanud ujuma minna.
Su püksid oleksid vajanud pressimist.
Ma oleksin pidanud end kraadima.
Oleks olnud parem, kui sa seda ei oleks unustanud.
Ma olen kindel, et teie ei oleks tahtnud sinna minna.
Me oleksime võtnud suurema korteri, kui meil oleks olnud rohkem raha.
Ta oleks kõik raha ära kulutanud, kui see tal kaassas oleks olnud.
Ma oleksin tema kindlasti ära tundnud, kui oleksin teda seal näinud.
Ma ei oleks ostnud selliseid kingi.

Put these sentences into indirect discourse (a) present tense and (b) perfect tense.

Teda huvitab teater väga.
Ta ostab mulle pääsme kinno.
See laps ei käi koolis.
Spordiseltsid korraldavad sel aastal palju võistlusi.
Ta ei sõida kunagi autoga.
Onu ei laena neile raha.
Mu vennatütar ei kavatse abielluda.

Nad söövad iga päev restoranis lõunat.

Tema isa ei tööta vabrikus.

Selles koolis õpib ka välismaalasi.

Teie ostate endale uue ülikonna.

Temperatuur ei lange siin alla nulli.

See kino kuulub ühele ameeriklasele.

Nad kavatsevad teile varsti kirjutada.

Tema lapsed ei asu tema juures.

Selle teadlase poeg ei taha ülikoolis õppida.

Neljandal korral on odavamaid tube.

See ärimees laenab mu isale raha.

Nad ei tunne seda tütarlast.

Mehed tulevad ratsahobustega.
Seal toimub rahvapidu.
Tema pea valutab.
Laev ei kõigu täna.
Ta ei armasta seapraadi.

Pärast eeskava sõidavad nad tagasi.

Nad helistavad arstile.
Te ostate endale paari kingi.
Tema kõht ei ole veel tühi.
Nad ei telli puuvilja sellest ärist.

Tuul on kaunis suur.
Nad tahavad vahetada Ameerika dollareid.

See tuba maksab kolm krooni päevas.

Ta sõidab siit ära.
See preili ei oska ujuda.
Haige peab võtma kaks tabletti sisse.

Teda huvitavat (olevat huvitanud) teater väga.
Ta ostvat (olevat ostnud) mulle pääsme kinno.
See laps ei käivat (ei olevat käinud) koolis.
Spordiseltsid korraldavat (olevat korraldanud) sel aastal palju võistlusi.
Ta ei sõitvat (ei olevat sõitnud) kunagi autoga.
Onu ei laenavat (ei olevat laenanud) neile raha.
Mu vennatütar ei kavatsevat (ei olevat kavatse-
senud) abielluda.

Nad söövat (olevat söönud) iga päev restoranis lõunat

Tema isa ei töötavat (ei olevat töötanud) vabrikus.

Selles koolis õppivat (olevat õppinud) ka välismaalasi.

Teie ostvat (olevat ostnud) endale uue ülikonna.

Temperatuur ei langevat (ei olevat langenud) siin alla nulli.

See kino kuuluvat (olevat kuulunud) ühele ameeriklasele.

Nad kavatsevat (olevat kavatsenud) teile varsti kirjutada.

Tema lapsed ei asuvat (ei olevat asunud) tema juures.

Selle teadlase poeg ei tahtvat (ei olevat tahtnud) ülikoolis õppida.

Neljandal korral olevat (olevat olnud) odavamaid tube.

See ärimees laenavat (olevat laenanud) mu isale raha.

Nad ei tundavat (ei olevat tundnud) seda tütarlast.

Mehed tulevat (olevat tulnud) ratsahobustega.
Seal toimuvat (olevat toimunud) rahvapidu.
Tema pea valutavat (olevat valutanud).
Laev ei kõikuvat (ei olevat kõikunud) täna.
Ta ei armastavat (ei olevat armastanud) seapraadi.

Pärast eeskava sõitvat nad tagasi (olevat nad tagasi sõitnud).

Nad helistavat (olevat helistanud) arstile.
Te ostvat (olevat ostnud) endale paari kingi.
Tema kõht ei olevat (ei olevat olnud) veel tühi.
Nad ei tellivat (ei olevat tellinud) puuvilja sellest ärist.

Tuul olevat (olevat olnud) kaunis suur.
Nad tahtvat (olevat tahtnud) vahetada Ameerika dollareid.

See tuba maksvat (olevat maksnud) kolm krooni päevas.

Ta sõitvat (olevat sõitnud) siit ära.
See preili ei oskavat (ei olevat osanud) ujuda.
Haige pidavat (olevat pidanud) võtma kaks tabletti sisse.

Tema pea ei valuta täna.

Sa ei jää Eestisse kauaks.

Ta ei tõuse väga vara.

Nad ei lähe täna kinno.

Õpilased ei pea sel nädalal kooli minema.

Nad lähevad õhtul vara voodisse.

Tema pea ei valutavat (ei olevat valutanud) täna.

Sa ei jäävat (ei olevat jäänud) Eestisse kauaks.

Ta ei tõusvat (ei olevat tõusnud) väga vara.

Nad ei minevat (ei olevat läinud) täna kinno.

Õpilased ei pidavat (ei olevat pidanud) sel nädalal kooli minema.

Nad minevat (olevat läinud) õhtul vara voodisse.

9. Form nouns in (a) -ja and (b) -mine from the following verbs:

saabuma

minema

kutsuma

tulema

kandma

sööma

äratama

tegema

vaatama

käima

armastama

kihutama

õppima

saatma

maksma

kirjutama

suitsetama

ehitama

pressima

saama

saabuja

mineja

kutsuja

tulija

kandja

sööja

ärataja

tegija

vaataja

käija

armastaja

kihutaja

õppija

saatja

maksja

kirjutaja

suitsetaja

ehitaja

pressija

saaja

saabumine

minemine

kutsumine

tulemine

kandmine

söömine

äratamine

tegemine

vaatamine

käimine

armastamine

kihutamine

õppimine

saatmine

maksmine

kirjutamine

suitsetamine

ehitamine

pressimine

saamine

UNIT 19

Basic Sentences

A Trip

Heino

reisi*val'mis ready for a trip
Tere hommikust, John! Kas olete juba Good morning, John. Are you ready for the
reisivalmis? trip?

John

`pakki/ma, -da, pakin, `pakkinud, pakitud to pack
Ma pakin praegu. I'm just now packing.
kummut, -i, -it, -eid chest of drawers
käte*rätik, -u, -ut, -uid towel
Ma võtan kummutist veel pesu ja mõned I'll take some underwear and towels from
käterätikud. the chest of drawers.

Heino

Teil on juba kaks kohvrit täis. You already have two suitcases full.
asi, as'ja, `as'ja, `as'ju thing; matter
Mis asjad teil seal kõik on? What sort of things do you have there?

John

nipe-näpe, `nippe-`näppe, nipet-näpet odds and ends
Kolm ülikonda, kaks paar kingi ja muud Three suits, two pairs of shoes, and other
nipet-näpet. odds and ends.
`ruum, ruumi, `ruumi, (ruumi), `ruume space, room
Need kõik võtavad ruumi. All of them take up room.

Heino

`kraam, kraami, `kraami things, belongings
`üks*ainus, ühe*`ainsa, `üht(e)*`ainsat only one
Minu kraam on kõik ühesainsas kohvris. My things are all in one suitcase.
`reisimi/ne, -se, -st, -si traveling
lõbu, -, -, -sid pleasure, fun
lõbu `tundma to enjoy
`tas'si/ma, -da, tas'sin, `tas'sinud, to drag, carry with difficulty
tas'situd
Ma ei tunne reisimisest mingit lõbu, kui I don't enjoy traveling at all if I have to drag
pean raskeid pakke tassima. heavy suitcases.

`pea*/asi, -as'ja, -`as'ja, -`as'ju
häda*vaja/`lik, -liku, -`likku, -`likke
vahend, -i, -it, -eid
habeme*ajamis*vahend, -i, -it, -eid
hammas, `hamba, hammast, `hambaid
`hamba*/hari, -harja, -`harja, -`harju
`hamba*pasta, -, -t
Peaasi, et on kaasas hädavajalikud asjad,
nagu habemeajamisvahendid, hambahari,
hambapasta ja nii edasi.

on pakitud
Kas need on pakitud?

main thing
indispensable
means, accessory
shaving accessories
tooth
toothbrush
tooth paste
The main thing is to have the indispensable
things along, like shaving accessories,
toothbrush, tooth paste, etc.

is (are) packed
Are they packed?

John

`ton't, ton'di, `ton'ti, `ton'te
`ton't `võtku
maha unustama
Tont võtku, oleksin need maha unustanud!

pesu*/`laud, -laua, -`lauda, -`laudu
`peeg/el, -li, -lit, -leid
Need on pesulaua peegli all. Olge hea,
ulatage nad siia!

`leid/ma, -a, leian, `leidnud, `leitud
vihma*`mant/el, -li, -lit, -leid
Ma ei leia oma vihmamantlit. Kas näete
seda kuskil?

goblin, spook
may the devil take it (a light curse)
to forget something at a certain place
O darn, I would have forgotten them.

lavatory table
mirror
They are on the lavatory table beneath the
mirror. Please, be so kind and hand
them here.

to find
raincoat
I can't find my raincoat. Do you see it any-
where?

Heino

`varn, varna, `varna, (`varna), `varnu
Siin ta on — varna all maas!

tuututa/ma, -da, -n, -nud, -tud
Keegi tuututab väljas.

coat rack
Here it is — on the floor under the coat rack.

to honk
Somebody is honking outside.

John

auto*/`juht, -juhi, -`juhti, -`juhte
See on kindlasti autojuht.

tagant
palitu, -, -t, -id
ka/`los's, -los'si, -`los'si, -`los'se
Ma võtan ukse tagant varnast veel palitu ja
nurgast kalossid ja olen kohe valmis.

driver
That's surely the driver.
from behind
coat
galosh
I'll take my coat from the coat rack behind
the door and my galoshes from the corner,
and I'll be ready right away.

Heino

Kalosse ei ole küll vaja kaasa võtta.

[Raudteejaamas.]
`klas's, klas'si, `klas'si, (`klass'si),
`klas'se
pilet, -i, -it, -eid

You really don't need to take your galoshes
along.
[In the railway station.]
class
ticket

Narva-Jõe*/`suu, -`suu, -`suud, (-suhu)
Palun kaks teise klassi piletit Narva-
Jõesuhu.

Narva-Jõesuu (place name)
Two second-class tickets to Narva-Jõesuu,
please.

Ametnik

`üks `ots
edasi-tagasi
Kas üks ots või edasi-tagasi?

one way
round-trip
One way or round-trip?

Heino

Üks ots.
`kiir*/`rong, -rongi, `rongi, -`ronge
Mis kell kiirrong läheb?

One way.
express
What time does the express leave?

Ametnik

Kell üheksa kolmkümmend.

At 9:30.

Heino

Oo, siis on meil veel natuke aega.
`jooma, `juua, `joon, joonud, `joodud
Lähme jooma tass kohvi.
aja*/`leht, -lehe, -`lehte, (-`lehte), -`lehti
aja*/kiri, -kirja, -`kirja, -`kirju
Ma võtan veel mõned ajalehed ja ajakirjad.

Oh, then we still have a little time left.
to drink
Let's go and have a cup of coffee.
newspaper
magazine, journal
I'll buy some newspapers and magazines.

John

`rand, ranna, `randa, (`randa), `randu
mere*/`rand, -ranna, -`randa, (randa),
-`randu
Homme sel ajal oleme juba mererannas.
`kohtama, kohata, `kohtan, kohanud, kohatud
Loodan, et kohtame seal Tomi.
luba/ma, -da, -n, -nud, -tud
kahe*/`kümnes, -`kümnennda, -`kümnenndat,
-`kümnenndaaid
Ta lubas kahekümnenndaks sinna sõita.

shore, beach
seashore
At this time tomorrow we'll be at the seashore.
to meet
I hope that we will meet Tom there.
to promise
twentieth
He promised to be there by the twentieth.

Heino

Rong on juba jaamas. Pakikandja, võtke
need kohvrid!
vagon, -i, -it, -eid
suitsetajate-vagon, -i, -it, -eid
Lähme siia sisse, see on suitsetajate-vagon
`ain/us, -sa, -sat, -said
`reisija, -, -t; -id
ku`pee, -, -d, -sid
Me oleme vist ainsad reisijad siin kupees.

The train is already at the station. Porter,
take these suitcases.
(railway) car, carriage
smoker's car
Let's go in here; this is the smoker's car.
only, sole
passenger
compartment
We'll probably be the only passengers in this
compartment.

John

kena, -, -, keni
Üks kena tütarlaps tuleb ka siia.

nice-looking
A nice-looking girl is also coming here.

Heino

Teises klassis on alati väga vähe sõitjaid,
kuid kolmas on täis.

There are always very few passengers in the
second class, but the third is full.

John

`nõus olema
Kui olete nõus, siis tagasi tulles sõidame
kolmandas klassis.

to agree
If you agree, then we will go back by third
class.

kasuta/ma, -da, -n, -nud, -tud
`tundma `õppima
Ma tahaksin kasutada iga võimalust, et rah-
vast paremini tundma õppida.

to use, utilize, make use of
to get to know
I'd like to use every opportunity to get to
know the people better.

kon`duktor, -i, -it, -eid

conductor

Konduktor

Piletid, palun.

Tickets, please.

Heino

`kus*`pool
restoran*vagun, -i, -it, -eid
Konduktor, kuspool on restoranvagun?

in which direction
dining car
Conductor, in which direction is the dining
car?

Konduktor

viie/s, -nda, -ndat, -ndaid
`ette*`poole
Neljas või viies vagun ettepoole.

fifth
forward, toward the front
The fourth or fifth car forward.

Heino

Kas meil on palju peatusi?

Do we have many stops?

Konduktor

Jõgeva, -, -t
Esimene peatus on Jõgeval, järgmine Tapal.
`ümber `istuma
Tapal tuleb ümber istuda.

(town in Estonia)
The first stop is at Jõgeva, the next in Tapa.
to change trains
It is necessary to change trains in Tapa.

John

`mood/ne, -sa, -sat, -said
Rongid Eestis on moodsad ja kiired.

modern
The trains in Estonia are modern and fast.

Heino

laia*`rööpmeli/ne, -se, -st, -si
`raud*/`tee, -`tee, -`teed, -`teid
Jah, laiarööpmelisel raudteel.

wide-gauge
railway
Yes, the wide-gauge trains (lit. on the wide-
gauge railway).

<p>`kitsa*`rööpmeli/ne, -se, -st, -si `liiklus, -e, -t `hoopis Aga kitsarööpmelisel on liiklus hoopis aeglasem.</p> <p>anek/`doot, -doodi, -`dooti, -`doote Ma jutustan teile ühe anekdoodi.</p> <p>`kiiresti `Pärnu, -, -t, (-) `kõn'di/ma, -da, kõn'nin, `kõn'dinud, kõn'nitud Kord oli üks sõitja kitsarööpmelisel rongil näinud üht naist rongi kõrval kiirest Pärnu poole kõndivat.</p> <p>jala Ta küsinud, et miks naine rongiga ei sõida, vaid jala läheb.</p> <p>`vastama, vastata, `vastan, vastanud, vastatud `jõud/ma, -a, jõuan, `jõudnud, `jõutud Naine vastanud, et tal pole aega rongiga sõita, sest ta tahab ruttu linna jõuda.</p> <p>olu*/`kord, -korra, -`korda, -`kordi `muutu/ma, -da, -n, -nud, -tud Nüüd on olukord küll muutunud — kitsa- rööpmelised rongid liiguvad nüüd palju kiiremini.</p> <p>`kaugele Kas teie, preili, sõidate kaugemale?</p>	<p>narrow-gauge traffic considerably, much But the narrow-gauge trains are much slower.</p> <p>anecdote I'll tell you an anecdote.</p> <p>rapidly, fast Pärnu to walk Once, a passenger on a narrow-gauge train saw a woman walking rapidly toward Pär- nu alongside the train.</p> <p>on foot He asked why she didn't go by train instead of on foot.</p> <p>to answer to arrive The woman answered that she didn't have time to go by train, since she had to get to town quickly.</p> <p>situation to change, be changed Now the situation has changed, of course — the narrow-gauge trains are (lit. move) much faster now.</p> <p>far away Miss, are you traveling far?</p>
--	--

Preili

<p>Narva, -, -t, (^Narva) Narva.</p>	<p>Narva To Narva.</p>
---	-----------------------------

Heino

<p>`tee, -, -d, `teid Tõesti? Siis on meil kõigil üks tee. Kas teie kavatsete ka Narva-Jõesuud külas- tada?</p>	<p>way, road Really? Then we all are going to the same place (lit. have one way). Do you also intend to visit Jarva-Jõesuu?</p>
--	--

Preili

<p>Kavatsen küll. Lähen sinna arvatavasti järgmisel nädalal paariks päevaks.</p>	<p>Yes, I do. I will probably go there next week for a couple of days.</p>
---	---

Heino

<p>Loodame, et näeme teid seal.</p>	<p>We hope we will see you there.</p>
-------------------------------------	---------------------------------------

`harju/ma, -da, -n, -nud, -tud kuna	to get accustomed since, while, whereas
`märkama, märgata, `märkan, märganud, märgatud	to notice
taha*`poole Valga, -, -t, (`Valka)	toward the back Valga

Grammar

1. Object

I. General

Ta läks <u>tšekki</u> vahetama. Vahetage <u>tšekk</u> ära! Ma vahetan <u>tšeki</u> rahaks.	He went to cash the check. Cash the check. I'll cash the check.
Me ei vii <u>pakki</u> postkontorisse. Andke <u>pakk</u> siia! Ma saadan <u>paki</u> Ameerikasse.	I won't take the parcel to the post office. Give the parcel here. I am going to send a parcel to America.

The object can appear in three cases in Estonian: partitive (tšekki, pakki), nominative (tšekk, pakk), and genitive (tšeki, paki). If the object is in the partitive case, it is called the partial object; if it is in the nominative or genitive case, it is called the total object.

II. Partial Object

	A
Ma ei leia oma <u>vihmamantlit</u> . Me ei vaheta <u>välisvaluutat</u> . Ta ei ostnud <u>ülikonda</u> .	I can't find my raincoat. We don't change foreign currency. He didn't buy the suit.
	B
Me peame kohe <u>bensiini</u> võtma. Ma panen teile <u>rohtu</u> kõrva. Ka poksijad on toonud meile <u>medaleid</u> .	We have to get some gas right away. I'll put some medicine in your ear. The boxers have also brought us some medals.
	C
Nad kandsid rasket <u>pakki</u> . Mu sõber pakkis oma <u>asju</u> . Poiss õpib <u>lugemist</u> .	They were carrying a heavy package. My friend was packing his things. The boy is learning how to read.
	D
Ma armastan Kadrioru <u>parki</u> väga. Missugust <u>piipu</u> te soovite? Ma nägin oma <u>sõpra</u> kohvikus. Ta kuulis nende <u>kõnet</u> .	I like the park of Kadriorg very much. What kind of pipe would you like? I saw my friend in the coffee house. He heard their talk.

The partial object (i.e. the object in the partitive case) is used:

- if the sentence is negative (in A);
- if a part or an indefinite quantity of something is expressed (often corresponding to 'some' and 'any' in English) (in B);

if an action in progress or a repeated action is involved (in C); with verbs expressing feelings, wishes, sensations, and approval or disapproval, such as armastama 'to love', vihkama 'to hate', tundma 'to feel', austama 'to honor', soovima 'to wish', igatsema 'to long for', lootma 'to hope', ootama 'to expect', kartma 'to be afraid', nägema 'to see', kuulma 'to hear', nuusutama 'to smell', maitsema 'to taste', kiitma 'to praise', laitma 'to find fault with', noomima 'to rebuke' (in D). If the verbs in D appear with an adverb, such as ära, läbi, maha, üles, kinni, heaks, then the total object is used. Compare, for instance:

Ma <u>ootasin</u> rongi.	I waited for the train.
Ma <u>ootasin</u> <u>ära</u> rongi tuleku.	I waited until the train arrived.
Ta <u>tundis</u> seda naist.	He knew this woman.
Ta <u>tundis</u> selle naise <u>ära</u> .	He recognized this woman.
Seda õpilast <u>kiidete</u> väga.	This student was praised highly.
See plaan <u>kiideti</u> <u>heaks</u> .	This plan was approved.

2. Ordinal Numbers

	Cardinal	Ordinal
1	üks	esimene
2	kaks	teine
3	kolm	kolmas
4	neli	neljas
5	viis	viies
6	kuus	kuues
7	seitse	seitsmes
8	kaheksa	kaheksas
9	üheksa	üheksas
10	kümme	kümnes
100	sada	sajas
1,000	tuhat	tuhandes

The ordinal numbers are, as a rule, derived from the genitive case of the corresponding cardinal numbers by adding the suffix -s (e.g. nelja + -s = neljas, kümne + -s = kümnes). Their declension is of the following type: nelja/s, -nda, -ndat, -ndaid; kümne/s, -nda, -dat, -ndaid.

The first three ordinal numbers show some irregularity as to their formation and declension:

esime/ne, -se, -st, -si	first
tei/ne, -se, `teist, `teisi	second
kolma/s, -nda, -ndat, -ndaid	third

Compound numbers:

16	kuusteist(kümmend)	kuueteistkümnes
30	kolmkümmend	kolmekümnes
43	nelikümmend kolm	neljakümne kolmas
1960	tuhat üheksasada kuuskümmend	tuhande üheksasaja kuuekümnes

In compound ordinal numbers, only the last component has the ending -s; all the preceding components are in the genitive case.

3. The Inessive of the -da Infinitive

The -da infinitive has an inessive form in -es, which corresponds to the English construction 'while doing something':

Tagasi tulles sõidame kolmandas
klassis.
Juba Pirital käies oli mul nohu.
Missugused ilmad on New Yorgis võr-
reldes Eestiga?

Coming back, we will go by third class.

Already during the trip to Piritä I had a cold.
How does the weather in New York compare
with that in Estonia?

Formation of the inessive of the -da infinitive:

tull-a	to come	tull-es
käi-a	to go and return	käi-es
rääkid-a	to speak	rääkid-es
saat-a	to send	saat-es

The inessive of the -da infinitive is formed by replacing -a with -es.

The use of the inessive of the -da infinitive:

A

Teed juues luges ta ajalehte.
Rongis sõites kohtasin ma kena tütar-
last.
Raskeid kohvleid kandes väsisime me
ära.

While drinking tea, he read a newspaper.
Riding in a train, I met a nice girl.

We got tired while carrying heavy suitcases.

B

Lapse õppides ajasid naised juttu.
Arsti saabudes oli haige juba terve.
Vanemate rääkides istusid lapsed vaik-
selt.

The women were talking while the child studied.
Upon the arrival of the doctor, the sick man
was already well.

While the parents talked, the children were
sitting quietly.

The inessive of the -da infinitive denotes an action that goes on while something else is hap-
pening. In A, the agent of the inessive and the subject of the finite verb are the same; in B, how-
ever, they are different. In the latter case, the agent of the inessive of the infinitive appears in
the genitive case (lapse, arsti, vanemate, above).

Some inessives of the -da infinitive are used as adverbs, such as võrreldes 'in comparison',
minu arvates 'in my opinion'.

Exercises

1. Substitute

a. Me peame seepi ostma.

kraam
hambapasta
beniin
jahu
tubakas
šokolaad
aspirin
välisvaluuta
rohi
nõõr
söök

Me peame kraami ostma.
Me peame hambapastat ostma.
Me peame beniini ostma.
Me peame jahu ostma.
Me peame tubakat ostma.
Me peame šokolaadi ostma.
Me peame aspirini ostma.
Me peame välisvaluutat ostma.
Me peame rohtu ostma.
Me peame nõõri ostma.
Me peame sööki ostma.

õli
toit
riis
pesu
salat

Me peame õli ostma.
Me peame toitu ostma.
Me peame riisi ostma.
Me peame pesu ostma.
Me peame salatit ostma.

b. Nad kohtasid talumeest tänaval.

sportlane
autojuht
reisija
konduktor
tuttav
meeskond
lätlane
õde
arst
maadleja
laskesportlane
ärimees
president
poksija
kreeklane
õpilane

Nad kohtasid sportlast tänaval.
Nad kohtasid autojuhti tänaval.
Nad kohtasid reisijat tänaval.
Nad kohtasid konduktorit tänaval.
Nad kohtasid tuttavat tänaval.
Nad kohtasid meeskonda tänaval.
Nad kohtasid lätlast tänaval.
Nad kohtasid õde tänaval.
Nad kohtasid arsti tänaval.
Nad kohtasid maadlejat tänaval.
Nad kohtasid laskesportlast tänaval.
Nad kohtasid ärimeest tänaval.
Nad kohtasid presidenti tänaval.
Nad kohtasid poksijat tänaval.
Nad kohtasid kreeklast tänaval.
Nad kohtasid õpilast tänaval.

c. Kas soovite salatit?

praad
ajaleht
õhtusöök
vorst
suhkur
arve
ajakiri
töö
juust
kohv
kook
piim
limonaad
sool
sinep

Kas soovite praadi?
Kas soovite ajalehte?
Kas soovite õhtusööki?
Kas soovite vorsti?
Kas soovite suhkrut?
Kas soovite arvet?
Kas soovite ajakirja?
Kas soovite tööd?
Kas soovite juustu?
Kas soovite kohvi?
Kas soovite kooki?
Kas soovite piima?
Kas soovite limonaadi?
Kas soovite soola?
Kas soovite sinepit?

d. Ta ei leidnud oma kingi.

käterätik
kaloss
pilet
kava
kaart
ehteasi
raamat
asi
habemeajamisvahend
medal
ülesvõte
tšekk
mänguasi
tööriist

Ta ei leidnud oma käterätikuid.
Ta ei leidnud oma kalosse.
Ta ei leidnud oma pileteid.
Ta ei leidnud oma kavu.
Ta ei leidnud oma kaarte.
Ta ei leidnud oma ehteasju.
Ta ei leidnud oma raamatuid.
Ta ei leidnud oma asju.
Ta ei leidnud oma habemeajamisvahendeid.
Ta ei leidnud oma medaleid.
Ta ei leidnud oma ülesvõtteid.
Ta ei leidnud oma tšekke.
Ta ei leidnud oma mänguasju.
Ta ei leidnud oma tööriistu.

e. Ma ootasin sportlasi.

naaber
laps
õppejõud
välismaalane
pakikandja
sõber
vend
tööline
juuksur
rätsep
preili
õpilane
tütarlaps
müüja

Ma ootasin naabreid.
Ma ootasin lapsi.
Ma ootasin õppejõude.
Ma ootasin välismaalasi.
Ma ootasin pakikandjaid.
Ma ootasin sõpru.
Ma ootasin vendi.
Ma ootasin töölisi.
Ma ootasin juuksureid.
Ma ootasin rätsepaid.
Ma ootasin preilisi.
Ma ootasin õpilasi.
Ma ootasin tütarlapsi.
Ma ootasin müüjaid.

f. Nad pakkisid oma asju.

dokument
sõlg
kleit
särk
sall
kinnas
mälestusese
kink
lips
album
krae
kiri
pilt
töö
aiasaadus
raamat
ülikond
sokk
särk

Nad pakkisid oma dokumente.
Nad pakkisid oma sõlgi.
Nad pakkisid oma kleite.
Nad pakkisid oma särke.
Nad pakkisid oma salle.
Nad pakkisid oma kindaid.
Nad pakkisid oma mälestusesemeid.
Nad pakkisid oma kinke.
Nad pakkisid oma lipse.
Nad pakkisid oma albumeid.
Nad pakkisid oma kraesid.
Nad pakkisid oma kirju.
Nad pakkisid oma pilte.
Nad pakkisid oma töid.
Nad pakkisid oma aiasaadusi.
Nad pakkisid oma raamatuid.
Nad pakkisid oma ülikondi.
Nad pakkisid oma sokke.
Nad pakkisid oma särke.

2. Put the partial object in parentheses into the proper form.

Toomemäelt näete kogu (linn).
Võtame (bensiin)!
Näidake mulle (lipsud)!
Me müüme (leib, või) ja (munad).
Ma ei armasta (seesugune ilm).
John kannab (hall ülikond).
Nad ei kutsunud (arst).
Ma tellin veel (õunad) ja (puuvili).
Ära unusta (võti) koju!
Palun ulatage mulle (leib)!
Ma ei tunne Eesti (kliima) veel hästi.
Nad pidid ostma (seep).
Me tahame (ümbrus) vaadata.
Andke mulle (piim)!
Kas nad ei soovi (tee)?
Haigel polnud enam (temperatuur).

Toomemäelt näete kogu linna.
Võtame bensiini!
Näidake mulle lipse!
Me müüme leiba, võid ja mune.
Me ei armasta seesugust ilma.
John kannab halli ülikonda.
Nad ei kutsunud arsti.
Ma tellin veel õunu ja puuvilja.
Ära unusta võtit koju!
Palun ulatage mulle leiba!
Ma ei tunne Eesti kliimat veel hästi.
Nad pidid ostma seepi.
Me tahame ümbrust vaadata.
Andke mulle piima!
Kas nad ei soovi teed?
Haigel polnud enam temperatuuri.

Ta armastab (suvi), aga mitte (sügis) ega (talv).
 Kas tunnete seda (tütarlaps)?
 Nad ei kohanud rannal oma (sõber).
 Vana õpetaja õpib (suusatamine).
 Kõik ootasid (võidutuli).
 Ma armastan (künklik maastik).
 Meie koolis ei mängita (korvpall).
 Kas olete (uus ooper) juba näinud?
 Selles äris müüakse (jahu) ja (suhkur).
 Miks te (hambahari) kaasa ei võtnud?
 Ma tahtsin osta (ülikond).
 Homseks oodatakse (ilus ilm).
 Ta joob alati (piim).
 Mu sõber läks hommikul vara välja (linn) vaatama.
 Selles hotellis pole ühtegi (vaba tuba).
 Kas soovite (kompott) või (kook)?

Ta armastab suve, aga mitte sügist ega talve.
 Kas tunnete seda tütarlast?
 Nad ei kohanud rannal oma sõpra.
 Vana õpetaja õpib suusatamist.
 Kõik ootasid võidutuld.
 Ma armastan künklikku maastikku.
 Meie koolis ei mängita korvpalli.
 Kas olete uut ooperit juba näinud?
 Selles äris müüakse jahu ja suhkrut.
 Miks te hambaharja kaasa ei võtnud?
 Ma tahtsin osta ülikonda.
 Homseks oodatakse ilusat ilma.
 Ta joob alati piima.
 Mu sõber läks hommikul vara välja linna vaatama.
 Selles hotellis pole ühtegi vaba tuba.
 Kas soovite kompotti või kooki?

3. Read the following ordinal numbers.

6
 11
 74
 16
 27
 403
 98
 148
 935
 267
 1, 982
 4, 561
 3, 070
 967
 739
 95
 7, 058

kuues
 üheteistkümnes
 seitsmekümne neljas
 kuuteistkümnes
 kahekümne seitsmes
 neljasaja kolmas
 üheksakümne kaheksas
 saja neljakümne kaheksas
 üheksasaja kolmekümne viies
 kaheksaja kuuekümne seitsmes
 tuhande üheksasaja kaheksakümne teine
 nelja tuhande viiesaja kuuekümne esimene
 kolme tuhande seitsmekümnes
 üheksasaja kuuekümne seitsmes
 seitsmesaja kolmekümne üheksas
 üheksakümne viies
 seitsme tuhande viiekümne kaheksas

4. Substitute.

a. Ta peatus Tartus, külastades oma sugulasi.

aitama
 otsima
 ootama
 tundma õppima

aidates oma sugulasi
 otsides oma sugulasi
 oodates oma sugulasi
 tundma õppides oma sugulasi

b. Käisime mitmes äris, ostes ehteasju.

vaatama
 tellima
 proovima
 otsima
 vaatlema

vaadates ehteasju
 tellides ehteasju
 proovides ehteasju
 otsides ehteasju
 vaadeldes ehteasju

c. Tänaval jalutades nägin ma oma vana sõpra.

jooksma
sõitma
ootama
sammuma
peatuma
seisma

Tänaval joostes nägin ma oma vana sõpra.
Tänaval sõites nägin ma oma vana sõpra.
Tänaval oodates nägin ma oma vana sõpra.
Tänaval sammudes nägin ma oma vana sõpra.
Tänaval peatudes nägin ma oma vana sõpra.
Tänaval seistes nägin ma oma vana sõpra.

d. Isa lugedes istusime me vaikselt.

jutustama
magama
kirjutama
töötama
rääkima
helistama

Isa jutustades istusime me vaikselt.
Isa magades istusime me vaikselt.
Isa kirjutades istusime me vaikselt.
Isa töötades istusime me vaikselt.
Isa rääkides istusime me vaikselt.
Isa helistades istusime me vaikselt.

5. Change the kui phrase to an -es phrase.

Kui lapsed juttu ajasid, jäid nad
magama.
Kui haige end kraadis, leidis ta, et
tal on palavik.
Kui me meres suplesime, saime me
külma.
Kui reisijad merel sõitsid, nägid nad
selgesti Tallinna kirikuid.
Kui ta kirja kirjutas, tegi ta vea.
Kui mu sõber ust lukustas, märkas ta,
et oli unustanud oma asjad lauale.
Kui ma sõin restoranis lõunat, nägin
ma seal oma naabrit.
Kui ma ülikoolis õppisin, tutvusin ma
paljude väismaalastega.
Kui nad oste tegid, käisid nad peaaegu
kõigis ärides.
Kui ta aspirini võttis, lootis ta külme-
tusest lahti saada.
Auto tuututas, kui ta meist möödus.
Kui ma maal elasin, käisin ma sageli
jalutamas.

Juttu ajades jäid lapsed magama.
End kraadides leidis haige, et tal on palavik.
Meres supeldes saime me külma.
Merel sõites nägid reisijad selgesti Tallinna
kirikuid.
Kirja kirjutades tegi ta vea.
Ust lukustades märkas mu sõber, et ta oli
unustanud oma asjad lauale.
Restoranis lõunat süües nägin ma seal oma
naabrit.
Ülikoolis õppides tutvusin ma paljude välis-
maalstega.
Oste tehes käisid nad peaaegu kõigis ärides.
Aspirini võttes lootis ta külmetusest lahti
saada.
Auto tuututas meist möödudes.
Maal elades käisin ma sageli jalutamas.

Conversations

1

A student arrives in Tartu. The conversation between him and his landlady.

Villem: Tere!

Juuli: Tere! Teie tulete nii hilja. Ma ootasin teid juba paar tundi tagasi.

Villem: Rong jäi hiljaks. See pidi saabuma kell seitse, kuid jõudis pärrale alles viis minutit enne üheksat.

Juuli: Teil on nii palju pakke!

Villem: Ainult kolm kohvrit. Nendes on mul kõik hädavajalik kraam. Ma võtangi asjad kohe

välja. Kas te olete nii hea ja aitate mind?

Juuli: Muidugi. Ulatage aga siia!

Villem: Ma panen enne palitu ja vihmamantli varna. Siin on pesu — palun pange see kummutisse. Ülikond palun pange kappi. Ma viin habemeajamisvahendid ja hambaharja ning -pasta vannituppa.

Juuli: Mis teil siin on? Ainult raamatud?

Villem: Ma lootsin, et saan neid kodus lugeda, aga kahjuks ei olnud aega. Kuna ilmad olid ilusad, siis tegime palju sporti. Mängisime võrkpalli, jooksisime ja harrastasime kaugushüpet. Korraldasime poistega isegi väikese spordivõistluse.

Juuli: Ma ei teadnudki, et olete nii suur sportlane. Kas kohvrid on nüüd kõik tühjad?

Villem: Veel mitte. Siin on veel kampsun, särgid ja muud nipet-näpet. Aga kus on mu teine paar kingi? Neid pole siin kuskil näha. Nähtavasti olen unustanud need pakki panemata. Pean nüüd koju kirjutama ja paluma, et nad need järele saadaksid.

2

On a train

Härra: Kuhu teie preili sõidate?

Preili: Pärnu.

Härra: Siis on teil pikk sõit ees. Kas peate ümber istuma?

Preili: Jah, ma pean istuma Valgas ümber kitsarööpmelisele.

Härra: Ma olen kitsarööpmelisest palju kuulnud. Sellel liikuvat rongid õige aeglaselt.

Preili: Jah, aeglasemalt kui laiarööpmelisel, kuid ma olen sageli Pärnus käinud ja sellega juba harjunud.

Härra: See siin on vist suitsetajate-vagun? Palun, olge head. (Pakub ühe sigareti.)

Preili: Tänan, ma ei suitseta.

Härra: Ma arvasin, et kolmas klass on rahvast täis. Aga täna on sõitjaid üsna vähe. Meie kupees on väga mugav.

Preili: Kesksuvel pole sõitjaid kunagi nii palju kui sügisel.

Härra: Rong jõudis praegu ühte jaama. Ma lähen ja toon mõned ajalehed ja ajakirjad.

Preili: Siis peate kiiresti minema, sest rong peatub siin ainult paar minutit.

Härra: Jõudsin just õigeaks ajaks tagasi. Siin on 'Pildileht' ja 'Postimees'. Kas soovite neid vaadata?

Preili: Tänan väga.

Härra: Konduktor, palun ütelge, kus on restoranvagun.

Konduktor: Neljas vagun tahapoole.

Härra: Kas teie, preili, ei tuleks ka kohvi jooma?

Preili: Heameelega.

Suggestions for Conversations

1

Your friend is packing his belongings for a trip and you are helping him. He asks you to hand him various pieces of clothing from the closet, and shirts and linen from the chest of drawers. He himself gets the shaving accessories and other items from the bathroom. He fills three suitcases with various things; you do not think that it will be convenient to travel with so much luggage.

2

You and one of your acquaintances are taking a trip from Tartu to Tallinn by train. You buy third class round-trip tickets, get some newspapers and magazines and board the train. You find a car for smokers; it is crowded and you do not feel comfortable. You decide that you will take the next trip in a second class car. You ask your companion whether it is necessary to change trains, and he says that you have to change at Tapa. You tell him that you intend to go to Pärnu soon. Your comrade tells you about the narrow-gauge train you have to take to get there.

UNIT 20

Basic Sentences

At the Seashore

John

Inimesi läheb juba ranna poole. Kas meiega ei läheks sinna?

People are already going to the beach. Shouldn't we also go there?

Heino

`pealegi
Lähme pealegi.

all right, no objections; moreover, besides
All right, let's go.

tri`koo, -, -d, -sid

swimming trunks

`sel'ga panema

to put on

`mant/el, -li, -lit, -leid

overcoat, cloak

supel*`mant/el, -li, -lit, -leid

beach robe

lina, -, -, linu

flax; towel

ranna*/lina, -lina, -lina, -linu

beach towel

Panema trikood selga ja võtame supelmantlid kaasa. Äрге unustage rannalina kaasa võtmast!

Let's put on our swimming trunks and take our beach robes along. Don't forget to take your beach towel along.

John

Milline ilus rand!

What a beautiful beach!

`selge, -, -t, -id

clear

kahetse/ma, -da, -n, -nud, -tud

to regret

Sinine meri, selge taevast ja värske õhk — ma ei kahetse, et tulin siia.

A blue sea, clear sky, and fresh air — I don't regret coming here.

Heino

`kuur/`ort, -ordi, -`orti, (-`orti), -`orte
Narva-Jõesuu on meie kuulsaim kuurort.

resort

Narva Jõesuu is our most famous resort.

sajand, -i, -it, -eid

century

aristo`kraatia, -, -t

aristocracy

suvita/ma, -da, -n, -nud, -tud

to spend the summer

Juba möödunud sajandil käis Vene aristo-kraatia siin suvitamas.

Even during the last century the Russian aristocracy came here to spend the summer.

ime*/`peen, -peene, -`peent, -`peeni

extremely fine

Vaadake, kui imepeen on siin liiv!

Look how extremely fine the sand is here!

liiva*/`rand, -ranna, -`randa, (-`randa),
-`randu

sandy beach

`jätku/ma, -da, -n, -nud, -tud

to continue

`kaupa
See liivarand jätkub kilomeetrite kaupa.

by, for (postp.)
This sandy beach continues for kilometers.

John

poolenisti
Näete, need tütarlapsed on kaldast kaugel,
kuid ainult poolenisti vees.

waist-deep
You see, these girls are far from the shore
and only waist-deep in the water.

Heino

`siin/ne, -se, -set, -seid
Siine vesi on väga õhuke.
mõni*sada, mõne*saja, `mõnd(a)*sada,
mõne*sadasid
sügav, -a, -at, -aid
Alles mõnisada meetrit kaldast eemal
muutub see sügavaks.

local
The water here is very shallow.
a few hundred
deep
It doesn't get deep until a few hundred meters
from the shore.

John

õieti
Täna polegi õieti tuult, kuid lained on üsna
suured. Kas käime korra meres ära?

actually, really, hardly
There is hardly any wind today, but the waves
are quite big. Should we take a dip in the
sea?

supel*bas/`sein, -seini, -`seini, (-`seini),
-`seine
Hästi, käime. Mulle meeldibujumine meres
palju rohkem kui supelbasseinis. Siin
tunned end nii vabana.

swimming pool
All right, let's go. I like to swim in the sea
much more than in a swimming pool. Here
one feels so free.

Heino

Uuh, vesi on veel päris jahe. Keskpäeva
poole läheb see soojemaks.
`üldiselt
Aga üldiselt on vesi siin külmen kui Pärnus.

Oh, the water is still quite cold. Toward noon it
it will get warmer.
in general
But in general the water is colder here than
in Pärnu.

eelista/ma, -da, -n, -nud, -tud
`juhtu/ma, -da, -n, -nud, -tud
Sellepärast eelistavad paljud suvitamist
Pärnus, eriti kui juhtub olema jahe suvi.

to prefer
to happen
Therefore many people prefer to vacation in
Pärnu, especially if the summer happens
to be cool.

John

Kas teie olete Pärnus suvitatud?

Have you ever vacationed in Pärnu in the sum-
mer?

Heino

`veet/ma, -a, veedan, `veetnud, veedetud
Veetsin seal ühe suve.
kodus `tundma
Aga ma olen Narva-Jõesuuga rohkem har-
junud ja tunnen end siin rohkem kodus.

to spend
I spent one summer there.
to feel at home
But I am more used to Narva-Jõesuu and
feel more at home here.

`plaaž, plaaži, `plaaži, `plaaže
Pealegi on plaaž siin palju avaram kui
Pärnus.

beach
Moreover, the beach here is much larger
than in Pärnu.

John

Siin on vesi juba sügav.
kaugemale
Ujume veel kaugemale.

The water is already deep here.
farther
Let's swim a little farther out.

Heino

Teie ujute väga hästi.

You swim very well.

John

ujumis*`mees/`kond, -konna, -`konda,
-`kondi
Koolis kuulusin ma koguni ujumismees-
konda. Kas tahate võistelda?

swimming team
At school I was even on the swimming team.
Do you want to race?

Heino

`algaja, -, -t, -id
ujuja, -, -t, -id
Ei, ma olen alles algaja ujuja. Lähme
nüüd veest välja.

beginner
swimmer
No, I'm just a beginner. Let's go out of the
water now.

`istu/ma, -da, istun, `istunud, istunud
maha `istuma
`päikest `võtma
Istume liivale maha ja võtame päikest.

to sit
to sit down
to sunbathe
Let's sit down on the sand and sunbathe.

John

`üüri/ma, -da, üürin, `üürinud, üüritud
päikese*/vari, -varju, -`varju, -`varje
Lähme üürime päikesevari.

to rent
sun-umbrella
Let's go and rent a sun-umbrella.

pal'jas, `pal'ja, pal'jast, `pal'jaid
`nahk, naha, `nahka, `nahku
Päikese käes ei või palja nahaga kaua olla.
Huvitav, et inimesi on nüüd juba palju
rohkem rannas.

uncovered, naked
skin
One mustn't be in the sun long without any-
thing on. It's interesting that there are
many more people on the beach now.

Heino

suvitaja, -, -t, -id
Kas näete seda rühma suvitajaid?

summer guest, vacationer (in the summer)
Do you see this group of vacationers?

päevitu/ma, -da, -n, -nud, -tud
`neeg/er, -ri, -rit, -reid
Nad on hästi päevitunud ja pruunid nagu
neegrid. Nad on olnud siin kahtlemata
pikemat aega.

to tan
Negro
They are well tanned and as dark as Negroes.
They have doubtlessly been here for a
long time.

John

`viibi/ma, -da, -n, -nud, -tud
Ma kardan, et mul hakkaks igav, kui peak-
sin viibima siin nädala või rohkem.

to stay
I'm afraid that I would be bored if I had to
stay here for a week or more.

Heino

tegevus, -e, -t, -i
igavus, -e, -t
Siin on tegevust küllalt, nii et igavust pole karta.

activity
boredom
There is enough to do here, so that one need not be afraid of getting bored.

supeldakse
lama/ma, -da, -n, -nud, -tud
lamatakse
istutakse
`kuur*/hoone, -`hoone, -hoonet, -`hooneid
Päeval supeldakse meres, lamatakse rannal või istutakse kuurhoones või kohvikus.

one swims, they swim
to lie
one lies, they lie
one sits, they sit
beach house
In the daytime one can swim in the sea, lie on the beach, or sit in the beach house or in the coffee house.

lõbustus, -e, -t, -i
Õhtul on tants ja muud lõbustused.

amusement
In the evening there is dancing and other amusements.

`aetakse `juttu
`kaarte `mängima
mängitakse `kaarte
`väl'ja*/`sõit, -sõidu, -`sõitu, -`sõite
Siin tekib tuttavaid ja sõpru, kellega aetakse juttu, mängitakse kaarte ja tehakse väljasõite.

one talks, they talk
to play cards
one plays cards, they play cards
trip, excursion
Here one meets people and makes friends with whom he can talk, play cards, and make trips.

John

Siin on palju ilusaid naisi. Ma pean ütlema, et mulle meeldivad eesti naised.

There are lots of good-looking women here. I must say that I like Estonian women.

Heino

`arvami/ne, -se, -st, -si
Olen sinuga ühel arvamisel.
`eestlanna, -, -t, -sid
`kaunitar, -i, -i, -e
Saksa*`maa, -, -d
`Inglis*`maa, -, -d
mujalt
Aga peale eestlannade on siin kaunitare ka teistest maadest — Soomest, Rootsist, Saksamaalt, Inglismaalt ja mujalt.

opinion
I am of the same opinion.
Estonian girl (or woman)
beauty
Germany
England
elsewhere
But besides Estonian women there are also beauties here from other countries — from Finland, Sweden, Germany, England, and elsewhere.

meelita/ma, -da, -n, -nud, -tud
`kokku meelitama
`rohkesti
Siine rand meelitab rohkesti välismaalasi kokku.

to flatter
to attract together
abundant
The beach here attracts quite a few foreigners.

John

Vaadake, seal on Tom!
`rõõm/us, -sa, -sat, -said
üllatus, -e, -t, -i
Milline rõõmus üllatus! Millal sa saabusid?

Look, there is Tom!
glad, joyful
surprise
What a pleasant surprise! When did you arrive?

Tom

Üleeile hommikul. Ma kavatsesin tulla küll varem, aga kuna ma ootasin üht tähtsat telegrammi, ei saanud ma enne selle saabumist ära sõita. Kuidas läks teie sõit?

The day before yesterday, in the morning. I had planned to come earlier, but since I was waiting for an important telegram, I couldn't leave before it arrived. How was the trip?

John

Väga hästi. Tulge lähme kuurhoonesse.

Very nice. Let's go to the beach house.

`kange, -, -t, -id

strong

jänu, -, -

thirst

Mul on kange jänu.

I am very thirsty.

Additional Words

autobus, -e, -t, -i

bus

Grammar

1. Impersonal Present Tense

I. Affirmative

Mis kell süüakse siin lõunat?

What time do they eat dinner here?

Päeval supeldakse meres, lamatakse rannal või istutakse kuurhoones.

In the daytime one can swim in the sea, lie on the beach, or sit in the beach house.

Kas siin võetakse vastu ka telegramme?

Are telegrams also accepted here?

The forms underlined are the impersonal present tense, which corresponds to the English 'one eats, they eat', 'one swims, they swim'. The formation of the impersonal present tense is as follows:

		A	
supel-dud	swum		supel-dakse
saa-dud	gotten		saa-dakse
vaadel-dud	looked		vaadel-dakse
		B	
lama-tud	lain		lama-takse
võe-tud	taken		võe-takse
vaheta-tud	changed		vaheta-takse

The impersonal present tense is formed from the -tud participle by replacing -dud with -dakse (in A) and -tud with -takse (in B). The following irregularities should be noted:

`süüa	to eat	(`söödud eaten)	süüa-kse
`vii	to take	(`viidud taken)	vii-kse
`käia	to go	(`käidud gone)	käia-kse
`tuua	to bring	(`toodud brought)	tuua-kse
`panna	to put	(`pandud put)	panna-kse
`tulla	to come	(`tuldud come)	tulla-kse

If the da- infinitive does not end in -da or ta- (like `süüa, `vii, `käia), then the impersonal present tense is formed from the infinitive by adding the ending -kse. Note that the overlong quantity in the infinitive of these verbs is replaced by the long in the impersonal present tense (`süüa + -kse = süüakse).

II. Negative

Siin ei võeta telegramme vastu.

Telegrams are not accepted here.

Siin äris sokke ei müüda.

Socks are not sold in this store.

Ses pangas ei vahetata välisvaluutat.

In this bank they don't exchange foreign currency.

Formation of the negative forms of impersonal present tense:

müü-dud	sold	A	ei müü-da
saa-dud	got		ei saa-da
vaadel-dud	looked		ei vaadel-da
võe-tud	taken	B	ei võe-ta
vaheta-tud	exchanged		ei vaheta-ta
sule-tud	closed		ei sule-ta

The negative forms of the impersonal present tense are formed from -tud participles by replacing -dud with -da (in A) and -tud with -ta (in B).

2. Object (Continuation)

In Unit 19 the partial object was introduced. The total object is used in cases where none of the four conditions for using the partial object exists. Thus, in the sentence Karjapoiss ajas karja koju 'the herdsboy drove the herd home' the word karja 'herd' is a total object, since the sentence is affirmative, the whole herd was driven home, driving the herd home was completed, and ajama 'to drive' is not a verb of feeling, wishing, or sensation.

The total object is either in the nominative or genitive case.

I. Total object in the nominative case

a. Plural

Paneme trikood selga!

Let's put on our swimming trunks!

Ma võtan mõned ajalehed ja ajakirjad.

I'll buy some newspapers and magazines.

Ta aitab su pakid alla viia.

He'll help take your luggage downstairs.

Poiss ostis endale uued püksid.

The boy bought new trousers.

When the total object is in the plural, it is always in the nominative case.

b. Singular:

A

Siia ehitatakse uus maja.

A new house will be built here.

Pakk viiakse postkontorisse.

The package is taken to the post office.

Telegramm võeti¹ kohe vastu.

The telegram was immediately accepted.

Võti unustati¹ kaasa võtmata.

They forgot to take the key along. (Lit. It was forgotten to take the key along.)

B

Lähme üürime päikesevari!

Let's go and rent a sun-umbrella.

Palun tehke suu lahti!

Open your mouth, please.

Kirjutage siia oma nimi ja aadress!

Please write your name and address here.

Tooge võti siia!

Bring the key here.

C

Soovitav oleks kopsudest ülesvõte teha.

It would be advisable to make an X-ray of the lungs.

Parem on tasuda võlg nii ruttu kui võimalik.

It's better to pay the debt as soon as possible.

¹ Concerning the forms võeti and unustati, see Unit 21.

Neil oli kavatsus kutsuda arst.
Meil õnnestus leida võti.
See kiri on tarvis lõpetada.
Ülikond tuleb puhastada viia.

They planned to call the doctor.
We managed to find the key.
This letter must be finished.
The suit should be taken to the cleaners.

When the total object is in the singular, it is in the nominative case:

if the verb is in the impersonal form (in A);

if the verb is an affirmative command (in B);

if the object is governed by a -da infinitive which, in turn, is used as the complement of expressions such as soovitav on (or oli, oleks, etc.) 'it's (or it was, it would be, etc.) advisable', parem on 'it's better', kasulik on 'it's useful', on tarvis 'it's necessary', on vaja 'it's necessary', on kavatsus 'to have a plan', on mõte 'to have an idea', on võimalus 'to have an opportunity', on otstarbekohane 'it's expedient', on raske 'it's hard', õnnestuma 'to manage', tuleb 'must' (in C).

II. Total object in the genitive case

Ma võtan ukse tagant varnast palitu.

I'll take my coat from the coat rack behind the door.

Meie mehed on saavutanud laskmises kõrge taseme.

Our men have achieved a high standard in shooting.

Ma teen teile praegu süstimise.

I'll give you an injection now.

Onu ostis endale suure talu.

My uncle bought a big farm.

When none of the conditions for using the nominative total object (see above, I) exists, the total object is in the genitive singular.

Exercises

1. Substitute.

a. Narva-Jõesuus suvitatakse.

suplema
jalutama
päikest võtma
lamama
ujuma
juttu ajama

Narva-Jõesuus supeldakse.
Narva-Jõesuus jalutatakse.
Narva-Jõesuus võetakse päikest.
Narva-Jõesuus lamatakse.
Narva-Jõesuus ujutakse.
Narva-Jõesuus aetakse juttu.

b. Siin müüakse ülikondi ja palituid.

pressima
parandama
vahetama
vastu võtma
õmblema
ostma
puhastama
vajama

Siin pressitakse ülikondi ja palituid.
Siin parandatakse ülikondi ja palituid.
Siin vahetatakse ülikondi ja palituid.
Siin võetakse vastu ülikondi ja palituid.
Siin õmmeldakse ülikondi ja palituid.
Siin ostetakse ülikondi ja palituid.
Siin puhastatakse ülikondi ja palituid.
Siin vajatakse ülikondi ja palituid.

c. Haiget kraaditakse iga päev.

pesema
kontrollima

Haiget pestakse iga päev.
Haiget kontrollitakse iga päev.

vaatama
külastama

Haiget vaadatakse iga päev.
Haiget külastatakse iga päev.

d. Suvel ehitatakse siin palju.

istuma
viibima
marssima
liikuma
töötama
kihutama
sõitma
sõudma

Suvel istutakse siin palju.
Suvel viibitakse siin palju.
Suvel marsitakse siin palju.
Suvel liigutakse siin palju.
Suvel töötatakse siin palju.
Suvel kihutatakse siin palju.
Suvel sõidetakse siin palju.
Suvel sõutakse siin palju.

e. Siin ei suitsetata.

suplema
juttu ajama
tuututama
sööma
rääkima
jooma
magama
hiljaks jääma
kihutama

Siin ei supelda.
Siin ei aeta juttu.
Siin ei tuututata.
Siin ei süüa.
Siin ei räägita.
Siin ei jooda.
Siin ei magata.
Siin ei jääda hiljaks.
Siin ei kihutata.

f. Nii külma ilmaga ei suusatata.

ujuma
sportima
võistlema
uisutama
jalutama
sõudma
ehitama

Nii külma ilmaga ei ujuta.
Nii külma ilmaga ei spordita.
Nii külma ilmaga ei võistelda.
Nii külma ilmaga ei uisutata.
Nii külma ilmaga ei jalutata.
Nii külma ilmaga ei sõuta.
Nii külma ilmaga ei ehitata.

2. Substitute.

a. Ta ostis ilusa ülikonna.

sall
voodi
kink
sõlg
kuub
album
ehteasi
supeltrikoo
paat
piip
krae
kook
tool
kohver
romaan
laud
kleit
kaart
mänguasi

Ta ostis ilusa salli.
Ta ostis ilusa voodi.
Ta ostis ilusa kingi.
Ta ostis ilusa sõle.
Ta ostis ilusa kuue.
Ta ostis ilusa albumi.
Ta ostis ilusa ehteasja.
Ta ostis ilusa supeltrikoo.
Ta ostis ilusa paadi.
Ta ostis ilusa piibu.
Ta ostis ilusa krae.
Ta ostis ilusa kooigi.
Ta ostis ilusa tooli.
Ta ostis ilusa kohvri.
Ta ostis ilusa romaani.
Ta ostis ilusa laua.
Ta ostis ilusa kleidi.
Ta ostis ilusa kaardi.
Ta ostis ilusa mänguasja.

lips
käekott
kampsun
särk

Ta ostis ilusa lipsu.
Ta ostis ilusa käekoti.
Ta ostis ilusa kampsuni.
Ta ostis ilusa särgi.

b. Osta see ülikond!

Substitute the words given in (a) for ülikond.
Example: Osta see sall!

c. Ära osta seda ülikonda!

Substitute the words given in (a) for ülikonda.
Example: Ära osta seda salli!

d. Mul õnnestus osta ilus ülikond.

Substitute the words in (a) for ülikond.
Example: Mul õnnestus osta ilus sall.

e. Ostke need ülikonnad!

Substitute the words in (a) for ülikonnad.
Example: Ostke need sallid!

f. Miks te ei osta neid ülikondi?

Substitute the words in (a) for ülikondi.
Example: Miks te ei osta neid salle?

3. Substitute.

a. Nad ei võtnud raamatuid kaasa.

trikoo
mantel
lina
käterätik
võrk
kummi
rohi
kraadiklaas
ketas
hambahari
palit
pilet
ajaleht
kava
ülesvõte

Nad ei võtnud trikoosid kaasa.
Nad ei võtnud mantleid kaasa.
Nad ei võtnud linaid kaasa.
Nad ei võtnud käterätikuid kaasa.
Nad ei võtnud võrke kaasa.
Nad ei võtnud kummisid kaasa.
Nad ei võtnud rohke kaasa.
Nad ei võtnud kraadiklaase kaasa.
Nad ei võtnud kettaid kaasa.
Nad ei võtnud hambaharju kaasa.
Nad ei võtnud palituid kaasa.
Nad ei võtnud pileteid kaasa.
Nad ei võtnud ajalehti kaasa.
Nad ei võtnud kavasid kaasa.
Nad ei võtnud ülesvõtteid kaasa.

b. Ära võta raamatut kaasa!

Substitute the words given in (a) for raamatut.
Example: Ära võta trikood kaasa!

c. Raamat on tarvis kaasa võtta.

Substitute the words in (a) for raamat.
Example: Trikoo on tarvis kaasa võtta.

d. Kas sa võtsid raamatu kaasa?

Substitute the words given in (a) for raamatu.
Example: Kas sa võtsid trikoo kaasa?

e. Nad võtsid raamatud kaasa.

Substitute the words in (a) for raamatud.

Example: Nad võtsid trikood kaasa.

f. Võta raamat kaasa!

Substitute the words in (a) for raamat.

Example: Võta trikoo kaasa!

4. Substitute.

a. Nad kutsusid vennad siia.

kaunitar
neeger
suvitaja
arst
reisija
uksehoidja
autojuht
konduktor
soomlane
võitja
õde
ametnik
poksija
sportlane
sõitja
doktor
supleja

Nad kutsusid kaunitarid siia.
Nad kutsusid neegrid siia.
Nad kutsusid suvitajad siia.
Nad kutsusid arstid siia.
Nad kutsusid reisijad siia.
Nad kutsusid uksehoidjad siia.
Nad kutsusid autojuhid siia.
Nad kutsusid konduktorid siia.
Nad kutsusid soomlased siia.
Nad kutsusid võitjad siia.
Nad kutsusid õed siia.
Nad kutsusid ametnikud siia.
Nad kutsusid poksijad siia.
Nad kutsusid sportlased siia.
Nad kutsusid sõitjad siia.
Nad kutsusid doktorid siia.
Nad kutsusid suplejad siia.

b. Kutsu vend siia!

Substitute the words in (a) for vend.

Example: Kutsu kaunitar siia!

c. Ta kutsus venna siia.

Substitute the words in (a) for venna.

Example: Ta kutsus kaunitari siia.

d. Ta hüüdis venda.

Substitute the words in (a) for venda.

Example: Ta hüüdis kaunitari.

e. Vend tuleb siia kutsuda.

Substitute the words in (a) for vend.

Example: Kaunitar tuleb siia kutsuda.

f. Kutsu vennad siia!

Substitute the words in (a) for vennad.

Example: Kutsu kaunitarid siia!

5. Substitute.

a. Me üürisime uue korteri.

maja
pood
apteek

Me üürisime uue maja.
Me üürisime uue poe.
Me üürisime uue apteegi.

äri
pudukauplus
hoone
laev
elamu
paat
voodi
tuba
päikesevari
ruum
purjekas
aurik

Me üürisime uue äri.
Me üürisime uue pudukaupluse.
Me üürisime uue hoone.
Me üürisime uue laeva.
Me üürisime uue elamu.
Me üürisime uue paadi.
Me üürisime uue voodi.
Me üürisime uue toa.
Me üürisime uue päikesevarju.
Me üürisime uue ruumi.
Me üürisime uue purjeka.
Me üürisime uue auriku.

b. Neil on kavatsus üürida uus korter.

Substitute the words given in (a) for korter.
Example: Neil on kavatsus üürida uus maja.

c. Miks sa ei üüri uut kortert?

Substitute the words in (a) for kortert.
Example: Miks sa ei üüri uut maja?

d. Üüri uus korter!

Substitute the words in (a) for korter.
Example: Üüri uus maja!

e. Millal teie üürisite uued kortereid?

Substitute the words in (a) for kortereid.
Example: Millal teie üürisite uued majad?

f. Nad ei vaja uusi kortereid.

Substitute the words in (a) for kortereid.
Example: Nad ei vaja uusi maju.

6. Use the total object in the proper form.

Ma võtan lõunasöögiks (vasikapraad).
(Pakkimine) on tarvis lõpetada.
Ma sain (kiri) eile kätte.
Varsti tuleb ehitada (uus raamatukogu).
Tuul oleks (paat) peaaegu ümber lõõnud.
(Kiri) tuleb enne voodisse minekut lõpetada.
Ta võttis kummutist (sokid) ja (käterätikud) välja.
Mul õnnestus teha (väike meresõit).
Ma viisin (kiri) posti.
Me ostame (pääsmed) eelmüügilt ära.
Tal on kavatsus lõpetada varsti (ülikool).
Millal sa said talt (kiri)?
Ulatage mulle (söögisedel)!
Ma olen tema (nimi) unustanud.
Üliõpilasel on tarvis osta (uus raamat).

Ma võtan lõunasöögiks vasikaprae.
Pakkimine on tarvis lõpetada.
Ma sain kirja eile kätte.
Varsti tuleb ehitada uus raamatukogu.
Tuul oleks paadi peaaegu ümber lõõnud.
Kiri tuleb enne voodisse minekut lõpetada.
Ta võttis kummutist sokid ja käterätikud välja.
Mul õnnestus teha väike meresõit.
Ma viisin kirja posti.
Me ostame pääsmed eelmüügilt ära.
Tal on kavatsus lõpetada varsti ülikool.
Millal sa said talt kirja?
Ulatage mulle söögisedel!
Ma olen tema nime unustanud.
Üliõpilasel on tarvis osta uus raamat.

- Aadu: Milline rõõmus üllatus — sina ka siin! Ma arvasin, et sa suvitad Narva-Jõesuus, nagu harilikult.
- Jüri: Ma viibisingi seal paar nädalat. Kuna aga ilmad seal olid vilud ja vesi jahe, otsustasin viimaks Pärnu sõita.
- Aadu: Millal sa siia saabusid?
- Jüri: Eile õhtul. Tulin autobusega otse Narvast, sest kartsin igavat sõitu kitsarööpmelisel raudteel.
- Aadu: Seda tegid sa hästi, et siia tulid, sest meil on peaaegu kogu aeg olnud soe ja päikese-paisteline. Näed, ma olen pruun kui neeger.
- Jüri: Mulle näib, et kõik suvitajad siin on rohkem päevitunud kui Narva-Jõesuus. Aga Narva-Jõesuu meeldib mulle siiski rohkem kui Pärnu, sest seal on plaaž palju avaram kui siin. Liivarand jätkub seal kilomeetrite kaupa.
- Aadu: Mina isiklikult eelistan suvitamist Pärnus ja tulen igal suvel siia. Siin on alati mõni kraad soojem kui Narva-Jõesuus.
- Jüri: Kas siin on praegu palju suvitajaid?
- Aadu: Väga palju. Huvitav, et sel suvel on ka palju välismaalasi — Inglismaalt, Soomest, Rootsist, Saksamaalt ja mujalt. Sind kui poissmeest huvitab kindlasti see, et siin on rohkesti kaunitare.
- Jüri: Ma kardan, et mul hakkab siin igav, sest kõik mu tuttavad suvitavad Narva-Jõesuus.
- Aadu: Pole viga, küll leiad siin varsti uusi tuttavaid ja sõpru. Tule õhtul minuga kaasa kuurhoonesse tantsule. Ma tutvustan sind seal oma tuttavaile. Kui kauaks sa kavatsed siia jääda?
- Jüri: Umbes kaheksaks-üheksaks päevaks.
- Aadu: Ka minu suvitamine lõpeb umbes nädala pärast. Nüüd peame viimaseid päevi mere-rannas hästi kasutama. Kas me ei läheks praegu ujuma?
- Jüri: Mul ei ole trikood ega supelmantlit kaasas. Ma tulin ainult mõneks minutiks välja jalutama. Kui sul pole kiiret, siis võime mu tuppa sisse astuda ja sealt trikoo võtta.

Suggestions for Conversations

Discuss a summer vacation you spent at Narva-Jõesuus: how you arrived, where you stayed, how the seashore was, what your daily program was, etc. Compare Narva-Jõesuus with Pärnu. Which of them would you prefer and why?

UNIT 21

Basic Sentences

At a Dance

Heino

Me peame ruttama, et tantsule mitte liiga hiljaks jääda.

We have to hurry so that we won't be too late for the dance.

John

riietus, -e, -t
Missuguses riietuses me läheme?

dress, clothing
What are we going to wear?

Heino

`suhtes
täie/`lik, -liku, -`likku, -`likke
vabadus, -e, -t, -i
Kuurortides on riietuse suhtes täielik vabadus.

in respect to, concerning
complete
freedom
There is complete freedom in resorts concerning dress.

`õhtu*üli/`kond, -konna, `konda, -`kondi
täna*riietus, -e, -t
Võib minna kas õhtuülikonnas või täna-riietuses.

evening clothes
street clothes
You can go either in evening clothes or in street clothes.

John

sell/ne, -se, -st, -seid
smoking, -i, -it, -eid
Sellise palava ilmaga ei tahaks ma smokinit selga panna. Lähme tänaülikonnas.
[Hiljem.]

such
tuxedo
In such hot weather I wouldn't want to put on a tuxedo. Let's go in street clothes.
[Later.]

Tom ja teised sõbrad on seal lauas, lähme sinna.

Tom and some other friends are at that table; let's go there.

Tom

Miks te nii kauaks jäite? Me juba ootasime teid. Tants algas tükk aega tagasi.

Why are you so late? We have been waiting for you. The dance began some time ago.

John

`laul/ma, -da, laulan, `laulnud, `lauldud
Kes seal praegu laulab?

to sing
Who's singing there now?

Heino

Luga, `Loa, Luga (name)
`lauljanna, -, -t, -sid woman singer
See on preili Luga, tuntud lauljanna. Ta This is Miss Luga, a well-known singer. She
laulab väga hästi. sings very well.

John

Kas teate, mis siin täna on veel kavas? Do you know what else is on the program
today?

Heino

`laul, laulu, `laulu, `laule song
viul, -i, -it, -eid violin
soolo, -, -t, -sid solo
viili*soolo, -, -t, -sid violin solo
parim, -a, -at, -aid best
viuldaja, -, -t, id violinist
Laulule järgneb viilulisoolo ühelt meie pa- The song is followed by a violin solo by one
rimalt viuldajalt. of our best violinists.

vahe*/`aeg, -aja, -`aega, -`aegu intermission
klaveri*`kun`st/`nik, -niku, `nikku, -`nikke pianist
Es`tonia, -, -t (theater in Tallin)
`näitleja, -, -t, -id actor
lõbus, -a, -at, -aid gay, merry
nali, nal`ja, `nal`ja, `nal`ju joke, fun
Hiljem, tantsu vaheaegadel, esineb üks Later on, during the dance intermission, a
klaverikunstnik ja paar 'Estonia' näitlejat pianist and a couple of actors from the
lõbusate naljadega. 'Estonia' (theater) will tell funny jokes.

Tom

`sel`ts/`kond, -konna, -`konda, -`kondi audience, society, company
Siin on nähtavasti mitmekesine seltskond Evidently there is a varied audience here.
koos.

Heino

po`liitika*/`mees, -mehe, -`meest, -mehi politician
ava/`lik, -liku, -`likku, -`likke open, public
elu, -, -, -sid life
tegela/ne, -se, -st, -si a public figure
Ma näen mitmeid poliitikamehi ja teisi ava- I see several politicians and other public
liku elu tegelasi. figures.
`naaber*/`laud, -laua, -`lauda, (-`laüda), neighboring table
-`laudu
mi`nist/er, -ri, -rit, -reid (government) minister
`Tark*`pea, -, -d, -sid (name)
`tööstur, -i, -it, -eid industrialist
arhi/`tekt, -tekti, -`tekti, -`tekte architect
pro`fessor, -i, -it, -eid professor
Naaberlauas on minister Tarkpea ärimees- At the neighboring table there is (government)
te ja töösturitega, tema taga üks arhitekt minister Tarkpea with some businessmen
ja kaks professorit. and industrialists, behind him an architect
and two professors.

kõvasti
 `vaidlema, vaielda, `vaidlen, vaielnud,
 vaieldud
 üle
 Nad näivad kõvasti vaidlevat, arvatavasti
 poliitika üle.
 valimi/ne, -se, -st, -si
 lähene/ma, -da, -n, -nud, -tud
 aruta/ma, -da, -n, -nud, -tud
 `peamiselt
 Kuna valimised lähenevad, siis arutatakse
 nüüd peamiselt poliitikat.
 tähele panema
 ei kõneldud
 Eilegi, nagu ehk tähele panite, ei kõneldud
 rannal muust kui poliitikast.

strongly, loudly, aloud; heatedly
 to argue
 about (postp.)
 They seem to be arguing heatedly, probably
 about politics.
 election
 to approach
 to discuss
 mainly
 Since the elections are approaching, people
 mainly discuss politics now.
 to notice
 one (they) didn't speak
 Even yesterday on the beach, as you may
 have notice, they spoke of nothing else
 but politics.

John

par`tei, -, -d, -sid
 Missugused on teie tähtsamad poliitilised
 parteid?

party
 Which are your most important political par-
 ties?

Heino

rida, `rea, rida, (`ritta), ridu
 Meil on rida parteisid.
 etenda/ma, -da, -n, -nud, -tud
 osa etendama
 era/`kond, -konna, -`konda, (-`konda),
 -`kondi
 põllu*/`mees, -mehe, -`meest, -mehi
 põllu*meeste-era`kond
 `rahva*era`kond
 asu/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke
 sotsia/`list, -listi, -`listi, -`liste
 Aga tähtsamat osa etendavad põllumeeste-
 erakond, rahvaerakond, asunikud ja
 sotsialistid.

row; a number
 We have a number of parties.
 to perform, play
 to play a role
 party
 farmer
 agrarian party
 people's party
 small farmer
 socialist
 But the more significant roles are played by
 the Agrarian Party, the People's Party,
 the Small Farmers' Party, and the Socia-
 lists.

Tom

kommu`nist/`lik, -liku, -`likku, -`likke
 Kas teil kommunistlikku parteid ei ole?

communistic
 Don't you have a Communist Party?

Heino

`keelama, keelata, `keelan, keelanud,
 keelatud
 ära `keelama
 keelati ära
 mässu*/katse, -`katse, -katset, -`katseid
 `mil
 `võim, võimu, `võimu, `võime
 `haarama, haarata, `haaran, haaranud,
 haaratud

to forbid
 to outlaw
 was outlawed
 attempt at an uprising
 when
 power
 to seize, grab

Kommunistlik partei keelati ära pärast
tuhande üheksasaja kahekümne neljanda
aasta mässukatset, mill see püüdis või-
mu haarata.

The Communist Party was outlawed after
an attempted uprising in 1924, when it tried
to seize power.

John

Mulle näib, et teil on palju sakslasi. Kas
see ärimees meie kõrval lauas on ka
sakslane?

It seems to me that you have many Germans.
Is that businessman at the neighboring
table also German?

saksa

German (adj.)

Ma olen kuulnud teda rannas saksa keelt
rääkivat.

I have heard him speaking German on the
beach.

Heino

`sakslanna, -, -t, -sid

German girl (or woman)

Ei, aga tema naine on sakslanna.

No, but his wife is German.

Tom

kõnel/ema, -da, -en, -nud, -dud

to speak

`võõr*/`keel, -keele, -`keelt, -`keeli

foreign language

Kuulake, seal lauas kõneldakse üht võõr-
keelt.

Listen, at that table they are speaking a
foreign language.

`prantsuse

French (adj.)

i`taalia

Italian (adj.)

Ma ei kuule õieti, kas see on prantsuse või
itaalia keel.

I can't distinguish (lit. I don't hear properly)
whether it is French or Italian.

Heino

`prantsla/ne, -se, -st, -si

Frenchman, French

Ma arvan, et nad on prantslased.

I think that they are French.

Tom

brü/`nett, -neti, -`netti, -`nette

brunette

`tantsi/ma, -da, tantsin, `tantsinud, tant-
situd.

to dance

Ma lähen ja palun selle brüneti preili tant-
sima.

I'll go and ask this brunette for a dance.

`kor'v, korvi, `korvi, (korvi), `kor've

basket

`korvi `andma

to refuse (to dance)

Loodan, et ta mulle korvi ei anna.

I hope that she won't refuse me.

[Tantsimas.]

[Dancing.]

`rahvus, -e, -t, -i

nationality

Mis rahvusest teie olete, preili?

What is your nationality, Miss?

Preili

Eestlane.

Estonian.

Tom

`prantslanna, -, -t, -sid

French girl (or woman)

Tõesti? Ma pidasin teid prantslannaks.

Really? I thought you were French.

Preili

Ma istusin ainult prantslaste lauas.

I was just sitting at the Frenchmen's table.

Tom

tango, -, -t

Teie tantsite suurepäraselt tangot.

lemmik*/`tants, -tantsu, -`tantsu, -`tantse

On see teie lemmiktants?

tango

You dance the tango magnificiently.

favorite dance

Is that your favorite dance?

Preili

elu*`kutselt

Mulle meeldivad kõik tantsud, sest ma olen elukutselt tantsijanna.

by profession

I like all dances, since I am a professional dancer.

Tom

kahju

Kahju, et tants nii ruttu lõppes.

Aga õnneks algab kohe järgmine. Mis tants see on?

pity

It's a pity that the dance ended so soon.

But fortunately the next one is beginning right away. What dance is this?

Preili

`val'ss, val'si, `val'ssi, `val'sse

Valss.

waltz

A waltz.

Tom

Väga kahju, aga ma ei oska valssi.

Ma tantsin ainult moodsaid tantse. Kas te tuleksite hetkeks meie lauda?

`baar, baari, `baari, (`baari), `baare

karastav, -a, -at, -aid

Või läheksime enne baari ja jooksimise midagi karastavat?

I am very sorry but I don't know how to waltz.

I only dance the modern dances. Would you like to come to our table for a minute?

bar

refreshing

Or should we go to the bar first and drink something refreshing?

Preili

sõbratar, -i, -i, -e

Ma sõbratar ootab mind. Ma pean oma kohale tagasi minema.

girl-friend (of a girl)

My girl-friend is waiting for me. I have to go back to my seat.

Additional Words

`kasva/ma, -da, kasvan, `kasvanud, kasvatud

to grow (intr.)

`näiteks

for instance

oma/ma, -da, -n, -nud, -tud

to have, possess

po`liitili/ne, -se, -st, -si

political

`tähtsus, -e, -t

importance

`tähtsust omama

to have significance, hold importance

`vaikselt

quietly

üles `kasvama

to grow up

1. Impersonal Past Tense

I. Affirmative

Kommunistlik partei keelati ära pärast
mässukatset.

Kui mõisad võõrandati, asutati siia
muuseum.

Tehnikaülikool loodi alles iseseisvuse
ajal.

The Communist Party was outlawed after an
attempted uprising.

When the estates were expropriated, the
museum was established here.

The Technical University was not founded
until the period of independence.

In the above sentences the words underlined are in the impersonal past tense. The meaning of the impersonal past tense is '(something) was done, they did or one did (something)'.

Observe:

keela-tud	forbidden	A	keela-ti
võõranda-tud	expropriated		võõranda-ti
asuta-tud	established	B	asuta-ti
loo-dud	founded		loo-di
laul-dud	sung		laul-di
müü-dud	sold		müü-di

The impersonal past tense is formed from the -tud participle by replacing -tud by -ti (in A) and -dud by -di (in B).

II. Negative

Eilegi ei kõneldud rannal muust kui
poliitikast.

Even yesterday on the beach they spoke of
nothing else but politics.

In the above sentence ei kõneldud is the negative form of the impersonal past tense (meaning: 'was not done').

Observe:

kõneldud	spoken	ei kõneldud
korraldatud	arranged	ei korraldatud
keelatud	forbidden	ei keelatud

The negative impersonal past tense is formed from ei plus the -tud participle.

2. Length of Time

Ta oli nädala linnas.

Oldi nädal linnas.

Ole nädal linnas!

Tuleb olla nädal linnas.

Ma ei olnud nädalatki linnas.

He was in town a week.

They were in town a week.

Be in town a week.

One must be in town a week.

I was not even a week in town.

The expressions for length of time (underlined) follow the rules of the object (see Units 19 and 20). This appears clearly by comparing the words that express length of time (nädala, nädal, nädalatki) with the objects (raamatu, raamat, raamatut) in the following sentences:

Ta luges raamatu läbi.

Raamat loeti läbi.

Loe raamat läbi!

He read the book through.

The book was read through.

Read the book through.

Raamat tuleb läbi lugeda.
Ma ei lugenud raamatut läbi.

The book must be read through.
I did not read the book through.

3. Means for Expressing the Feminine Sex

I. Suffixes

a. -nna

A

laulja	(gen. laulja)	singer	lauljanna	woman singer
tantsija	(gen. tantsija)	dancer	tantsijanna	woman dancer
näitleja	(gen. näitleja)	actor	näitlejanna	actress
sõber	(gen. sõbra)	friend	sõbranna	female friend
kuningas	(gen. kuninga)	king	kuninganna	queen
müüja	(gen. müüja)	clerk (in a store)	müüjanna	saleslady
õpetaja	(gen. õpetaja)	teacher	õpetajanna	female teacher

B

sakslane	(gen. sakslase)	a German	sakslanna	German woman
prantslane	(gen. prantslase)	Frenchman	prantslanna	French woman
eestlane	(gen. eestlase)	an Estonian	eestlanna	Estonian woman
ameeriklane	(gen. ameeriklase)	an American	ameeriklanna	American woman
kreeklane	(gen. kreeklase)	a Greek	kreeklanna	Greek woman
venelane	(gen. venelase)	a Russian	venelanna	Russian woman

The suffix -nna designates persons of the feminine sex. It is usually added to the genitive singular case-form, e. g. laulja 'of the singer' + -nna (in A). In words for nationalities (in B), the genitive ending -se is replaced by -nna, e. g. saksla-se 'of the German' — saksla-nna.

b. -tar

sõber	(gen. sõbra)	friend	sõbratar	girl-friend
tantsija	(gen. tantsija)	dancer	tanstijatar	woman dancer
kaunis	(gen. kauni)	beautiful	kaunitar	beautiful woman
ori	(gen. orja)	slave	orjatar	slave girl
Pariis	(gen. Pariisi)	Paris	pariisitar	Parisienne

The suffix -tar, identical in meaning with -nna, is used only with a few words. It is likewise added to the genitive case-form, e. g. sõbra 'of the friend' + -tar. Note that sõbranna is commonly used in conversational Estonian, whereas sõbratar has a poetical flavor.

II. Other means

A

tuttav	acquaintance, friend	naistuttav	female friend
üliõpilane	student	naisüliõpilane	female student

B

lõvi	lion	emalõvi	lioness
kass	cat	emakass	she-cat

The feminine sex can also be expressed by the addition of nais- (of naine 'woman') to words denoting persons (in A), and by the addition of ema- 'dam' to animal names (in B).

1. Substitute.

a. Tema kodus vaieldi palju.

laulma
arutama
lamama
jooma
töötama
juttu ajama
suitsetama
rääkima
kirjutama
magama
sööma

Tema kodus lauldi palju.
Tema kodus arutati palju.
Tema kodus lamati palju.
Tema kodus joodi palju.
Tema kodus töötati palju.
Tema kodus aeti palju juttu.
Tema kodus suitsetati palju.
Tema kodus räägiti palju.
Tema kodus kirjutati palju.
Tema kodus magati palju.
Tema kodus söödi palju.

b. Seal ei vaieldud üldse.

Substitute the verbs given in (a) for ei vaieldud.

Seal ei laudud üldse.
Seal ei artutatud üldse.
Seal ei lamatud üldse.
Seal ei joodud üldse.
Seal ei töötatud üldse.
Seal ei aetud üldse juttu.
Seal ei suitsetatud üldse.
Seal ei räägitud üldse.
Seal ei kirjutatud üldse.
Seal ei magatud üldse.
Seal ei söödud üldse.

c. Kas siin sporditi palju?

ehitama
viibima
suvitama
mängima
tantsima
kõndima
esinema
suusatama
võistlema
uisutama
ujuma

Kas siin ehitati palju?
Kas siin viibiti palju?
Kas siin suvitati palju?
Kas siin mängiti palju?
Kas siin tantsiti palju?
Kas siin kõnniti palju?
Kas siin esineti palju?
Kas siin suusatati palju?
Kas siin võisteldi palju?
Kas siin uisutati palju?
Kas siin ujuti palju?

d. Siin ei sporditud palju.

Substitute the verbs in (c) for ei sporditud.

Siin ei ehitatud palju.
Siin ei viibitud palju.
Siin ei suvitatud palju.
Siin ei mängitud palju.
Siin ei tantsitud palju.
Siin ei kõnnitud palju.
Siin ei esinetud palju.
Siin ei suusatatud palju.

Siin ei võisteldud palju.
Siin ei uisutatud palju.
Siin ei ujutud palju.

e. Tema ülikond viidi puhastada.

laskma
andma
saatma
tooma
jätma

Tema ülikond lasti puhastada.
Tema ülikond anti puhastada.
Tema ülikond saadeti puhastada.
Tema ülikond toodi puhastada.
Tema ülikond jäeti puhastada.

f. Tema ülikonda ei viidud puhastada.

Substitute the verbs in (e) for ei viidud.

Tema ülikonda ei lastud puhastada.
Tema ülikonda ei antud puhastada.
Tema ülikonda ei saadetud puhastada.
Tema ülikonda ei toodud puhastada.
Tema ülikonda ei jäetud puhastada.

g. Isale tuldi vastu.

minema
jooksma
ruttama
sõitma
saabuma
kihutama
sammuma
sõudma
jalutama

Isale mindi vastu.
Isale joosti vastu.
Isale rutati vastu.
Isale sõideti vastu.
Isale saabuti vastu.
Isale kihutati vastu.
Isale sammuti vastu.
Isale sõuti vastu.
Isale jalutati vastu.

h. Isale ei tulnud vastu.

Substitute the verbs in (g) for ei tulnud.

Isale ei mindud vastu.
Isale ei joostud vastu.
Isale ei rutatud vastu.
Isale ei sõidetud vastu.
Isale ei saabutud vastu.
Isale ei kihutatud vastu.
Isale ei sammutud vastu.
Isale ei sõutud vastu.
Isale ei jalutatud vastu.

i. Kas seda tööd kontrolliti?

algama
õppima
saama
kiitma
armastama
oskama
tahtma
soovitama
soovima

Kas seda tööd alati?
Kas seda tööd õpiti?
Kas seda tööd saadi?
Kas seda tööd kiideti?
Kas seda tööd armastati?
Kas seda tööd osati?
Kas seda tööd taheti?
Kas seda tööd soovitati?
Kas seda tööd sooviti?

j. Miks seda tööd ei kontrollitud?

Substitute the verbs in (i) for ei kontrollitud.

Miks seda tööd ei alatud?
Miks seda tööd ei õpitud?
Miks seda tööd ei saadud?
Miks seda tööd ei kiidetud?
Miks seda tööd ei armastatud?
Miks seda tööd ei osatud?
Miks seda tööd ei tahatud?
Miks seda tööd ei soovitud?
Miks seda tööd ei soovitud?

k. Siin müüdi kleite.

puhastama
õmblema
parandama
ostma
pressima

Siin puhastati kleite.
Siin õmmeldi kleite.
Siin parandati kleite.
Siin osteti kleite.
Siin pressiti kleite.

l. Siin ei müüdüd kleite.

Substitute the verbs in (k) for ei müüdüd.

Siin ei puhastatud kleite.
Siin ei õmmeldud kleite.
Siin ei parandatud kleite.
Siin ei ostetud kleite.
Siin ei pressitud kleite.

2. Put the verbs in parentheses into the impersonal past tense:

Kingadele (panema) uued tallad.
Tantsu vaheaegadel (esinema) lõbusate
naljadega.
Tema juuksed (lõikama) liiga lühikeseks.
Teile (helistama) Tartust, kui teid kodus
ei olnud.
Millal (hakkama) korraldama Eesti
Mänge?
Talle (soovitama) arsti juurde minna.
Kohvikus (rääkima) ainult eesti keelt.
Seal (vaidlema) poliitika üle.
Homseks (ennustama) kuiva ilma.
Supeltrikoo (unustama) kaasa võtmata.
Teda (ootama) juba ammu.
Millal (ehitama) see maja?
Tallinna (jääma) neljaks nädalaks.
Kuulsale teadlasele (püstitama) mäles-
tussammas.
See kool (asutama) kümme aastat tagasi.
Talvel (suusatama) ja (uisutama) meil
palju.

Kingadele pandi uued tallad.
Tantsu vaheaegadel esineti lõbusate naljadega.
Tema juuksed lõigati liiga lühikeseks.
Teile helistati Tartust, kui teid kodus ei olnud.
Millal hakati korraldama Eesti Mänge?
Talle soovitati arsti juurde minna.
Kohvikus räägiti ainult eesti keelt.
Seal vaieldi poliitika üle.
Homseks ennustati kuiva ilma.
Supeltrikoo unustati kaasa võtmata.
Teda oodati juba ammu.
Millal ehitati see maja?
Tallinna jäädi neljaks nädalaks.
Kuulsale teadlasele püstitati mälestussammas.
See kool asutati kümme aastat tagasi.
Talvel suusutati ja uisutati meil palju.

3. Put the verbs in parentheses into the negative impersonal past tense:

Miks teda varem (äratama)?
Sel õhtul (minema) enne kell kahtteist-
kümmend magama.
Hindu (saama) odavamaks jätta.
Tänaseks (ennustama) vihma.
Kelnerile (andma) jootraha.
Vihmase ilmaga meres (suplema).
Meie perekonnas (mängima) kaarte.
Rongile (tulema) jaama vastu.
Sel kuul (korraldama) ühtegi spordivõit-
lust.
Kahju, et teile (näitama) kunstimuseumi.
Talle (soovitama) täna suplema minna.
Lapsi (võtma) kinno kaasa.
Teda (ootama) nii ruttu linnast tagasi.
Miks mu ülikonda (saatma) pressida?
Tema tšekki (vahetama) eesti kroonideks.
Miks (kontrollima) kummisid enne ära-
sõitu?

Miks teda varem ei äratatud?
Sel õhtul ei mindud enne kell kahtteistkümmend
magama.
Hindu ei saadud odavamaks jätta.
Tänaseks ei ennustatud vihma.
Kelnerile ei antud jootraha.
Vihmase ilmaga meres ei supeldud.
Meie perekonnas ei mängitud kaarte.
Rongile ei tulnud jaama vastu.
Sel kuul ei korraldatud ühtegi spordivõistlust.
Kahju, et teile ei näidatud kunstimuseumi.
Talle ei soovitatud täna suplema minna.
Lapsi ei võetud kinno kaasa.
Teda ei oodatud nii ruttu linnast tagasi.
Miks mu ülikonda ei saadetud pressida?
Tema tšekki ei vahetatud eesti kroonideks.
Miks ei kontrollitud kummisid enne ärasõitu?

4. Put the words in parentheses into the proper form.

(Kogu aeg) paistis päike.
Ta oli (kogu aeg) maal.
Ole (kogu aeg) väljas!
Ma kuulasin teda (tükk aega).
Kuula teda (tükk aega) vaikselt!
Ta ei saanud viibida (üks päevgi) meie
hulgas.
(Kogu talv) oli lumi maas.
Ole seal (terve talv)!
Meil oli kavatsus viibida (terve talv)
Ungaris.
Ta veetis (nädal) linnas.
Me ei elanud seal (üks nädalgi).

Kogu aja paistis päike.
Ta oli kogu aja maal.
Ole kogu aeg väljas!
Ma kuulasin teda tüki aega.
Kuula teda tükk aega vaikselt!
Ta ei saanud viibida ühte päevagi meie hulgas.
Kogu talve oli lumi maas.
Ole seal terve talv!
Meil oli kavatsus viibida terve talv Ungaris.
Ta veetis nädala linnas.
Me ei elanud seal ühte nädalatki.

5. Form feminine words in the nominative, genitive, partitive singular, and partitive plural of the following.

õpetaja
lõvi
kass
kreeklane
tuttav
kuningas
üliõpilane

Example: õpetajanna, õpetajanna, õpetajannat, õpetajannasid

6. Change the following words into the feminine and substitute them for the underlined words in the sentences.

a. Ma pidasin teda lätlannaks.

eestlane
sakslane
soomlane

Ma pidasin teda eestlannaks.
Ma pidasin teda sakslannaks.
Ma pidasin teda soomlannaks.

venelane
ameeriklane

Ma pidasin teda venelannaks.
Ma pidasin teda ameeriklannaks.

b. Tal oli õpetajannade hulgas palju tuttavaid.

laulja
müüja
näitleja
sakslane

Tal oli lauljannade hulgas palju tuttavaid.
Tal oli müüjannade hulgas palju tuttavaid.
Tal oli näitlejannade hulgas palju tuttavaid.
Tal oli sakslannade hulgas palju tuttavaid.

c. Seda kaunitari kiideti väga.

ori
Pariis
sõber
tantsija

Seda orjatarit kiideti väga.
Seda pariisitari kiideti väga.
Seda sõbratarit kiideti väga.
Seda tantsijatari kiideti väga.

Conversations

- Aadu: Lähme täna õhtul rannahotelli õhtust sööma. Seal saab ka tantsida.
Bill: Tantsimine mulle eriti ei meeldi. Moodsaist tantsudest oskan ma ainult tangot, kuid sedagi halvasti.
Aadu: Seal on ka mitmesuguseid ettekandeid. Pealinna klaveri- ja viiulikunstnikud esinevad sageli soolodega. Eile õhtul näiteks esines üks ooperilaulja 'Estoniast'.
Bill: Hea küll, me võime siina minna, sest kuskil tuleb õhtust süüa.
Aadu: See on üks parimaid restorane kogu linnas. Seal on alati huvitav seltskond koos — ärimehed, töösturid, arstid ja advokaadid, teadlased ja poliitikamehed. Sa ju tahtsid poliitikameestega tuttavaks saada.
Bill: Mul ongi sulle üks küsimus poliitikast. Palun ütle mulle, kui palju poliitilisi parteid teil on?
Aadu: Ma täpset arvu ei tea, kuid arvan, et kümne ümber.
Bill: Nii palju!
Aadu: Mitmed neist on väikesed ega oma erilist tähtsust. Suuremad parteid on rahvaerakond, põllumeeste-erakond, sotsialistid ja asunikud.
Bill: Millal tulevad teil järgmised valimised?
Aadu: Eeloleval sügisel.
Bill: Mis sa arvad, milline partei siis võidab?
Aadu: Raske ütelda, kuid arvan, et põllumeeste-erakond. Ma ise kuulun ka sellesse erakonda.
Bill: Aga sa pole ju põllumees!
Aadu: Sellest pole midagi. Mu isa on põllumees ja ma olen maal üles kasvanud. Kell on juba palju — me peame varsti minema hakkama.
Bill: Millises riietuses me läheme?
Aadu: Riietuse suhtes on siin täielik vabadus. Igaüks võib panna selga, mida soovib. Mõned tulevad õhtuülikonnas, mõned lihtsalt harilikus tänavariietuses.
Bill: Hästi, ma lähen siis ka tänavauülikonnas.

Suggestions for Conversations

You attended a dance at a beach hotel. You tell what you wore, what kind of program they had, with whom you danced and what you talked about. Also talk about Estonian political parties: how many there were, which were the most important, and which party was forbidden in 1924.

UNIT 22

Basic Sentences

Visiting a Farm

Heino

Härra Nõu sõidab homme maale ja kutsus
meid kaasa.

Mr. Nõu is going to the country tomorrow and
asked us to come along.

John

Kuhu ta läheb?

Where is he going?

Heino

talu, -, -, (tallu), -sid
`paar*kümmend, paari*`kümne, `paari*küm-
mend, paari*`kümneid
Oma sõbra tallu, paarkümmend kilomeetrit
linnast.

farmstead, farm
some twenty

To his friend's farm, about twenty kilometers
from the town.

John

`maa*elu, -, -
Hästi, sõidame. Siid saan ma ka Eesti
maaelu tundma õppida.

life in the country
Fine, let's go. Then I can get to know Esto-
nian country life.

põllundus, -e, -t
karjandus, -e, -t
Mind huvitab põllundus ja karjandus väga.

agriculture
cattle breeding
I am very much interested in agriculture and
cattle breeding.

[Talus.]
pere*/`mees, -mehe, -`meest, -mehi

[At the farm.]
farmer; master

Peremees

keha*kinnitus, -e, -t
keha*kinnitust `võtma
Palun tulge sisse ja võtke pisut kehakinnitust.

snack, bite to eat
to have a bite to eat
Please come in and have a bite to eat.

`loom, looma, `looma, `loomi
`põld, põllu, `põldu, `põlde
Pärast läheme loomi ja põlde vaatama.

animal
field
Afterwards we'll go see the animals and fields.

Heino

Teil on, nagu näha, kõik uued hooned.

You seem to have all new buildings.

Peremees

päri/ma, -da, -n, -nud, -tud	to inherit
vanaks `jääma	to become old
lagune/ma, -da, -n, -nud, -tud	to fall apart, disintegrate
Isast päritud hooned jäid vanaks ja lagunesid. Ma olen pidanud peaaegu kõik uued ehita- ma.	The buildings inherited from my father became old and run down. I have had to rebuild almost all of them.
`laut, lauda, `lauta, (`lauta), `lautu	cattle-barn
val'mis `saama	to be finished
See siin on laut; ta sai alles kaks aastat tagasi valmis.	This, here, is the cattle-barn; it was finished just two years ago.

John

kari, karja, `karja, (`karja), `karju	herd
Kui suur kari teil on?	How big is your herd?

Peremees

`lehm, lehma, `lehma, `lehmi	cow
lüpsi*`lehm	milk cow
vasika/s, -, -t, -id	calf
`pul'l, pul'li, `pul'li, `pul'le	bull
Meil on seitse lüpsilehma, kolm vasikat ja pull.	We have seven milk cows, three calves, and a bull

John

`ümber `töötama	to process
Kas teie ise piima ümber töötate?	Do you process the milk yourself?

Peremees

meie`rei, -, -d, -sid	dairy
Ei, piim viiakse igal hommikul meiereisse.	No, the milk is taken to the dairy every mor- ning.
`tal'l, tal'li, `tal'li, (`tal'li), `tal'le	stable
Siin on tall.	Here is the stable.

Heino

Teil on ilusad hobused.	You have beautiful horses.
-------------------------	----------------------------

Peremees

Hobused peavadki olema head, sest kõik töö toimub nendega.	The horses have to be good because all the work is done with them.
`traktor, -i, -it, -eid	tractor
Me pole seni veel traktorit ostnud.	We haven't bought a tractor yet.

John

kanala, -, -t, -id	chicken house
Milline moodne kanala!	What a modern chicken house!

Peremees

kana, -, -, kanu	hen, chicken
`paar*sada, paari*saja, `paari*sada, paari*-sadasid	couple of hundred
tibu, -, -, -sid	chick
Meil on umbes viiskümmend kana ja paar-sada tibu.	We have about fifty hens and a couple of hundred chicks.
tule/`vik, -viku, -`vikku	future
kana*kasvatus, -e, -t	chicken raising
laienda/ma, -da, -n, -nud, -tud	to expand
tulu, -, -, -sid	profit
Tulevikus tahame kanakasvatust laiendada, sest see annab head tulu.	In the future we intend to expand our chicken raising, since it is very profitable.

John

kodu*/`lind, -linnu, -`lindu, -`linde	domestic fowl
Kas teil on ka teisi kodulinde?	Do you also have other domestic fowl?

Peremees

han/i, -e, -e, -esid	goose
`par't, par'di, `par'ti, `par'te	duck
`tarbeks	for the use
Ainult mõned haned ja pardid oma tarbeks.	Only a few geese and ducks for our own use.
sigu, `sea, sigu, sigu	pig, hog
lammas, `lambda, lammast, `lambaid	sheep
Kas tahate veel sigu ja lambaid näha või läheme kohe põlde vaatama?	Would you also like to see the pigs and the sheep, or shall we go to the fields right away?

Heino

`tõu/g, -, -gu, -ge	breed
kasvata/ma, -da, -n, -nud, -tud	to raise
Mis tõugu sigu teie kasvatate?	What breed of pigs do you raise?

Peremees

Meil on inglise sead.	We have English pigs.
`beekon, -i, -it	bacon
eks/`portima, -`portida, -pordin, -`portinud, -porditud	to export
Kasvatame peamiselt beekoni jaoks, mida eksporditakse Inglismaale.	We raise them mainly for bacon, which is exported to England.
sigala, -, -t, -id	pig pen
Siin on meie sigala.	Here is our pig pen.
karja*/`maa, -`maa, -`maad, -`maid	pasture
heina*/`maa, -`maa, -`maad, -`maid	hayfield
Kohe selle taga algavad põllud, nende taga karja- ja heinamaa.	Right in back of it begin the fields, behind them are the pasture and the hayfield.

John

vili, vilja, `vilja, (^vilja), `vilju	grain
Mis vilju teie kasvatate?	What grain do you grow?

Peremees

rukis, `rukki, rukist, `rukkeid	rye
`kaer, kaera, `kaera, `kaeru	oats
oder, odra, `otra, `otri	barley
nisu, -, -	wheat
Rukist, kaera ja otra, samuti ka nisu.	Rye, oats, and barley, as well as wheat.

John

`mais, maisi, `maisi	corn
Kas te maisi ei kasvata?	Don't you grow any corn?

Peremees

`ei ole kasvatatud	(it) has not been grown
Ei, seda ei ole meil kunagi kasvatatud.	No, it has never been grown here.
`üldse	at all
Võimalik, et see meie kliimas üldse ei kas- va.	It's possible that it doesn't grow in our climate at all.

Heino

Aga lina?	But flax?
-----------	-----------

Peremees

tasu/ma, -da, -n, -nud, -tud	to pay
end ära tasuma	to pay for itself
Viimasel ajal seda palju ei kasvatata, sest see ei tasu end ära.	Recently it hasn't been grown much, since it doesn't pay.
`vaev, vaeva, `vaeva, `vaevu	trouble, pain
Sellega on liiga palju tööd ning vaeva.	There is too much work and trouble with it.
riie, `riide, riiet, (`riide), `riideid	material, fabric, cloth; (pl.) clothes, clothing
val'mista/ma, -da, -n, -nud, -tud	to make, prepare
kasvatatama	to be grown
Varem, kui kõik riided tulid kodus valmis- tada, pidi seda kasvatatama.	Formerly, when all the clothing had to be made at home, it was necessary to grow it.

John

`saak, saagi, `saaki, `saake	crop, harvest
Kas sel aastal on loota head saaki?	Do you expect a good crop this year?

Peremees

`keskmi/ne, -se, -st, -si	average
Saak tuleb keskmine.	The crop will be average.
kahjusta/ma, -da, -n, -nud, -tud	to damage
oras, -e, -t, -eid	shoots, sprouts of grain
Kevadel oli kaua aega põud, mis kahjustas oraseid.	In the spring we had a long draught which damaged the shoots.
Viljandi*`maa, -, -d	(province in Estonia)
loodetavat	(it's said that) they are hoping
Lõuna-Eestis, eriti Viljandimaal, kus on paremad maad ja kus on olnud rohkem vihma, loodetavat head saaki.	In Southern Estonia, especially in Viljandimaa where the land is better and where they have had more rain, they are hoping for a good crop.

`maa*/`pind, -pinna, -`pinda
 `pae/ne, -se, -st, -seid
 `sood/ne, -sa, -sat, -said
 Meil siin on maapind paene ega ole nii sood-
 ne viljakasvatamiseks.

soil
 of slate
 suitable
 Here there is slate under the soil and it is not
 as suitable for growing crops.

Heino

`mets, metsa, `metsa, (^metsa), `metsi
 `üumber*`ringi
 Kas see mets ümberringi on teie oma?

forest, woods
 around
 Is that forest around here yours?

Peremees

ena/`mik, -miku, -`mikku
 `riik, riigi, `riiki, (^riiki), `riike
 Ei, enamik sellest kuulub riigile.

greater part, majority
 state
 No, most of it belongs to the state.

salu, -, -, -sid
 Meil on ainult väike salu heinamaa taga.

grove
 We have only a small grove behind the hay-
 field.

`saun, sauna, `sauna, (^sauna), `saunu
 Vahest läheme nüüd tagasi koju. Saun on
 arvatavasti valmis.

bathhouse, sauna
 Perhaps we should go back home now. The
 bathhouse is probably ready.

[Saunas.]
 maha `võtma
 Võtame riided eesruumis maha ja lähme
 siis sauna.

[In the bathhouse.]
 to take off
 Let's take our clothes off in the front room
 and then go to the bathhouse.

kõige*`pealt
 lava, -, -, -sid
 ihu, -, -
 Minge kõigepealt üles lavale, siis läheb ihu
 soojaks.

first of all
 platform, sweating scaffold in bathhouse
 body
 First of all go up to the platform; that will
 warm you up (lit., your body will get warm).

`sähke
 `viht, viha, `vihta, `vihtu
 Sähke, siin on viht!

take it (polite)
 whisk (made of birch twigs)
 Take it, here's the whisk.

`viskama, visata, `viskan, visanud, visatud
 `leil, leili, `leili
 Ma viskan natuke leili.

to throw
 hot steam (in the bathhouse)
 I'll make some steam.

John

`aur, auru, `auru, `aure
 Kogu saun on auru täis. Ma ei näe enam
 mitte midagi.

steam, vapor
 The whole bathhouse is full of steam. I can't
 see anything any more.

Peremees

`vihtlema, vihelda, `vihtlen, vihelnud, vihel-
 dud
 Las ma vihtlen teid!

to beat with a whisk
 Let me beat you with the whisk.

`üumber `käima
 Te ei oska arvatavasti vihaga ümber käia.

to handle
 You probably don't know how to handle the
 whisk.

Heino

Oi, mul on väga kuum!

`hing, hinge, `hinge, `hingi
`matma, `matta, matan, `matnud, `maetud
`kinni `matma
Hinge matab kinni.

Oh, I am very hot.
soul
to bury
to cause suffocation
I can't breathe any more.

Peremees

siputa/ma, -da, -n, -nud, -tud
Ma siputan teile külma vett selga.

to sprinkle
I'll sprinkle some cold water on you.

John

Nüüd on palju parem.

It's much better now.

Peremees

Tulge alla pesema!
`käsna, käsna, `käsna, `käsnu
pesu*`nõu, -, -, -sid
Siin on käsna, seep ja pesunõu. Ma käin ka
laval ära.

Come down to wash.
sponge
wash bowl
Here is the sponge, soap, and a wash bowl.
I'll go up to the platform too.

loputa/ma, -da, -n, -nud, -tud
üle loputama
Loputame end veel üle ja lähme välja ees-
ruumi.

to rinse
to rinse off
Let's rinse ourselves off and go out to the
front room.

Additional Words

`farm, farmi, `farmi, (^farmi), `farme	farm
`kauge, -, -t, -id	far, distant
koju `saatma	to see (somebody) home
külali/ne, -se, -st, -si	guest
`kütma, `kütta, kütan, `köetakse, `köetud	to heat
senini	up to now

Grammar

1. Pronoun-Object

Some pronoun-objects differ from noun-objects.

a.

A

Ta juhatas mu (or mind) tuppa.

He showed me into the room.

Ma viin su (or sind) linna.

I'll take you to town.

Kas olete enese (or end) ära kraadinud?

Have you taken your temperature?

Palun vii mind linna!
Viimaks ometi õnnestus mul sind leida!
Loputa end üle!

Please take me to town!
Finally I managed to find you.
Rinse yourself off.

The pronoun-objects of mina (ma) 'I', sina (sa) 'you', and ise 'oneself' differ from the noun-objects in the following respect: where the genitive case is used for noun total objects (see Unit 20), the partitive case may also be used for pronoun total objects (in A); where the noun total object is in the nominative case (see Unit 20), only the partitive case may be used for pronoun total objects (in B).

b.

Äratage meid hommikul kell kaheksa!
Vii ka meid linna!
Ma võtan teid kaasa.
Kes juhatas teid siia?

Wake us up at eight o'clock in the morning.
Take us also to town.
I'll take you along.
Who showed you how to get here?

The total object for the pronouns meie (me) 'we' and teie (te) 'you' is in the partitive case. Since the partial object is also in the partitive case, the total and partial objects cannot be differentiated formally.

c.

Nad ei saanud teda kätte.
Kas sa armastad teda?
Ärata tema (ta) vara üles!
Tema (ta) võeti seal hästi vastu.

Ärge neid proovige!
Milliseis ärides neid müüakse?
Palun saatke nad üles!
Ma viin nad rätsepa juude.

They didn't find him.
Do you love him?
Wake him up early.
He was received well there.

Don't even try these on.
In which stores are they sold?
Please have them sent up.
I'll take them to the tailor's.

The object for the pronouns tema (ta) 'he, she, it' and nemad (nad) 'they' follows the same rules as the noun-object.

2. Impersonal Perfect Tense

I. Affirmative

Näete, tuleriit on juba üles seatud.
Ja kui hästi hekid on korras hoitud!
Kas see on avatud?
Siin on üks kiri, mis on adresseeri-
tud mulle.

Look, the pyre has already been built.
And how well the hedges are taken care of.
Is it open?
Here is a letter which is addressed to me.

In the above, on seatud, on hoitud, etc., are impersonal perfect tense forms. They indicate 'something is done' and are composed of on plus the -tud participle of the verb.

II. Negative

Ei, seda ei ole meil kunagi kasvatatud.
Hekid ei ole korras hoitud.
Võlg ei ole veel tasutud.

No, it has never been grown here.
The hedges have not been taken care of.
The debt has not yet been paid.

The expressions ei ole kasvatatud, ei ole hoitud, etc. are in the negative impersonal present tense; they mean that 'something has not been done'. The negative impersonal present tense is formed from ei ole plus the -tud participle. In addition to ei ole, also pole can be used, thus: Ei, seda pole meil kunagi kasvatatud. Hekid pole korras hoitud.

1. Answer the following questions, using the given words.

a. Kelle ta viib homme teatrisse?

nad
mina
meie
sina

Ta viib nad homme teatrisse.
Ta viib minu (mind) homme teatrisse.
Ta viib meid homme teatrisse.
Ta viib sinu (sind) homme teatrisse.

b. Keda ta saadab praegu koju?

nad
sina
meie
mina
tema
teie

Ta saadab neid praegu koju.
Ta saadab sind praegu koju.
Ta saadab meid praegu koju.
Ta saadab mind praegu koju.
Ta saadab teda praegu koju.
Ta saadab teid praegu koju.

2. Substitute

a. Vii tütar teatrisse!

tema
mina
nad
meie

Vii tema teatrisse!
Vii mind teatrisse!
Vii nad teatrisse!
Vii meid teatrisse!

b. Kas sa pesid lapse puhtaks?

ise
tema
mina
nad
meie

Kas sa pesid enese (end) puhtaks?
Kas sa pesid tema puhtaks?
Kas sa pesid minu (mind) puhtaks?
Kas sa pesid nad puhtaks?
Kas sa pesid meid puhtaks?

c. Ära vii last sinna!

nad
meie
tema

Ära vii neid sinna!
Ära vii meid sinna!
Ära vii teda sinna!

d. Vanemad saadavad poja kooli.

meie
tema
nad
mina

Vanemad saadavad meid kooli.
Vanemad saadavad tema kooli.
Vanemad saadavad nad kooli.
Vanemad saadavad minu (mind) kooli.

3. Substitute for both of the underlined words.

Kas töö on tehtud?

korter — võtma
raamat — lugema
sigaret — suitsetama
laul — laulma
kiri — kirjutama
kohv — jooma
tall — ehitama

Kas korter on võetud?
Kas raamat on loetud?
Kas sigaret on suitsetatud?
Kas laul on lauldud?
Kas kiri on kirjutatud?
Kas kohv on joodud?
Kas tall on ehitatud?

kleit — pressima
 ülikond — õmblema
 mets — müüma
 mässukatse — maha suruma
 kavatsus — täitma
 piim — ümber töötama
 liha — tooma
 võlg — tasuma
 saun — kütr a
 pakk — ära saatma
 äri — avama
 valss — tantsima
 pesu — pesema
 ajaleht — tellima
 puuvili — transportima
 kingad — parandama
 partei — asutama
 bensiin — võtma
 kõne — pidama
 pilet — ostma
 habe — ajama
 hind — maksma
 laps — äratama
 baar — sulgema
 suusatamine — ära õppima
 võistlus — korraldama
 raha — laenama
 mälestussammas — püstitama
 dollarid — ära vahetama
 juuksed — lõikama
 valimised — korraldama
 viga — parandama
 võileib — sööma

Kas kleit on pressitud?
 Kas ülikond on õmmeldud?
 Kas mets on müüdud?
 Kas mässukatse on maha surutud?
 Kas kavatsus on täidetud?
 Kas piim on ümber töötatud?
 Kas liha on toodud?
 Kas võlg on tasutud?
 Kas saun on köetud?
 Kas pakk on ära saadetud?
 Kas äri on avatud?
 Kas valss on tantsitud?
 Kas pesu on pestud?
 Kas ajaleht on tellitud?
 Kas puuvili on transporditud?
 Kas kingad on parandatud?
 Kas partei on asutatud?
 Kas bensiin on võetud?
 Kas kõne on peetud?
 Kas pilet on ostetud?
 Kas habe on aetud?
 Kas hind on makstud?
 Kas laps on äratatud?
 Kas baar on suletud?
 Kas suusatamine on ära õpitud?
 Kas võistlus on korraldatud?
 Kas raha on laenatud?
 Kas mälestussammas on püstitatud?
 Kas dollarid on ära vahetatud?
 Kas juuksed on lõigatud?
 Kas valimised on korraldatud?
 Kas viga on parandatud?
 Kas võileib on söödud?

4. Put exercise 3 into the negative, using the following pattern:

Töö ei ole veel tehtud.
 Korter ei ole veel võetud.

Conversations

Preili Kõrge: Teie, härra Morrison, kõnelesite, et tahaksite kord maale sõita ja elu Eesti talus näha. Meie preili Lehisega läheme täna maale. Kas tahate kaasa tulla?

Bill: Heameelega. Kui kaugel see linnast on?

Kõrge: Umbes kolmkümmend kilomeetrit. Homme õhtupoolikul oleme tagasi.

[Talus.]

Preili Kõrge: Isa, siin on sul kauge külaline — härra Bill Morrison Ameerikast. Ta tahab näha, kuidas Eesti talus elatakse.

Härra Kõrge: Väga rõõmustav. Mis teid eriti huvitab?

Bill: Karjandus ja põllundus. Ma olen põllumehe poeg. Mu isal on Ameerikas farm.

Kõrge: Võtke veidi kehakinnitust. Hiljem on meil aega talus ringi vaadata.

[Bill ja Kõrge lähevad põlde vaatama.]

- Kõrge: Siin kasvab meil rukis, selle taga kartul ja kaer.
Bill: Vili on väga ilus.
Kõrge: Möödunud aastal kahjustas põud vilja, kuid sel aastal on loota head saaki. Mis teie Ameerikas kasvatate?
Bill: Samu vilju, mis siingi, eriti aga nisu ja maisi.
Kõrge: Meie kasvatame leivaks rohkem rukist kui nisu, sest jaheda kliima tõttu ei kasva nisu igal aastal hästi.
Bill: Mulle tundub, et Eestis on sama soe kui Ameerikaski.
Kõrge: Suvel on siin küll soe, kuid talvel on vahel väga külm. — Siin algab meie mets. Me võime homme siia jalutama tulla, kuid läänme nüüd koju, sest on juba õhtu. Nüüd neme ka loomi, sest kari on kodus.
Bill: Kas teil on suur kari?
Kõrge: Praegu on meil ainult kuus lehma ja kolm-neli vasikat. Aga järgmisel aastal peaks meil olema vähemalt kaheksa lehma. Hobuseid ei saa ma teile näidata, sest need pole veel koju tulnud.
Bill: Mitu hobust teil on?
Kõrge: Kaks. Nendest on küllalt, sest meie talu pole eriti suur. Selles laudas on sead ja teises lambad. Me kasvatame sigu peamiselt oma tarbeks.
Bill: Kas te ei tahaks kanakasvatust laiendada, sest see annab head tulu?
Kõrge: Seda kavatsemegi teha järgmisel aastal.
Bill: Mulle meeldib teie talu. See on küll väiksem kui meie farmid, aga hästi korras.
Kõrge: Kahjuks on hooned juba vanad. Oleks vaja uusi ehitada, aga ehitamine on liiga kallist. Ma usun, et saun on juba köetud. Kas tahate ka meie sauna tulla?
Bill: Heameelega. Ma ei ole senini veel saunas käinud.

Suggestions for Conversations

You have visited an Estonian farm. Discuss what you saw there (buildings, fields, cattle) and compare it with an American farm.

UNIT 23

Basic Sentences

On Estonian History

Heino and John visit the monument of the Northern War near Narva.

Heino

tähista/ma, -da, -n, -nud, -tud	to mark, designate
lahing, -u, -ut, -uid	battle
`root'sla/ne, -se, -st, -si	Swede
See mälestussammas lõviga tähistab siin kohta, kus aastal tuhat seitsesada toimus lahing rootslaste ja venelaste vahel.	This monument here with the lion marks the place where a battle between the Swedes and Russians took place in 1700.
Root'si	Swedish
`Karl, Karli, `Karli, `Karle	Charles
`Peet/er, -ri, -rit, -reid	Peter
vägi, `väe, väge, (värke), vägesid	force
Rootsi kuningas Karl Kaheteistkümnes lõi siin Peeter Suure vägesid.	Charles XII, king of Sweden, defeated the forces of Peter the Great here.

John

See on väga huvitav. Kahju, et Tom ei saanud siia tulla.	That's very interesting. It's a pity that Tom could not come here.
---	---

Heino

Miks ta ei tulnud?	Why didn't he come?
--------------------	---------------------

John

oli kutsutud	(he) had been invited
`külla `kutsuma	to invite
kutse, `kutse, kutset, `kutseid	invitation, call
Tema oli kutsutud kuhugi külla ja ta oli kutse varem juba vastu võtnud. Jutus- tage mulle midagi Eesti ajaloost.	He was invited some place else and had al- ready accepted the invitation earlier. Tell me something about Estonian history.
`üht-teist (part.)	this and that, something
`selgus, -e, -t	clarity
Ma olen üht-teist sellest kuulnud, kuid täit selgust mul ei ole.	I have heard something about it, but I am not thoroughly familiar with it.

Heino

ise*`seis/ev, -va, -vat, -vaid	independent
Nagu te teate, on Eesti praegu iseseisev.	As you know, Estonia is independent now.

muiste
Eesti oli iseseisev ka muiste, rohkem kui
seitsesada aastat tagasi.

algul
`tungi/ma, -da, tungin, `tunginud, tungitud
`sisse `tungima
risti*`rüüt/el, -li, -lit, -leid
Aga kolmeteistkümnenda sajandi algul tun-
gisid Saksa ristirüütlid siia sisse.

`ette*/kääne, -`käände, -käänet, -`käändeid
risti*/`usk, -usu, -`usku
tegelikult
valluta/ma, -da, -n, -nud, -tud
Neil oli ettekäändeks ristiusu toomine, kuid
tegelikult tulid nad maad vallutama.

`kest/ma, -a, kestan, `kestnud, kestetud
`vaenla/ne, -se, -st, -si
Võitlused kestsid üle paarikümne aasta ja
lõppesid vaenlaste võiduga.

`järgnev, -a, -at, -aid
`orjus, -e, -t
Järgnevail sajandeil langesid eestlased or-
jusse.

`korduvalt
katse, `katse, katset, `katseid
rõhuja, -, -t, -id
vabane/ma, -da, -n, -nud, -tud
tagajärjeta
Eestlased tegid küll korduvalt katset rõhu-
jaist vabaneda, kuid tagajärjeta.

`mäss, mässu, `mässu, `mässe
suru/ma, -da, -n, -nud, -tud
maha suruma
Kõik nende mässud suruti maha.

in ancient times
Estonia was independent also in ancient times,
more than 700 years ago.

at the beginning
to intrude, crowd, press
to invade
Knight of the Cross
But it was invaded by the Knights of the Cross
at the beginning of the thirteenth century.

pretext
Christianity
actually
to conquer
Their pretext was the bringing of Christianity,
but actually they came to conquer the land.

to last
enemy
The fighting lasted for more than twenty years
and ended with the victory of the enemies.

following
slavery
In the following centuries the Estonians fell
into slavery.

repeatedly
attempt
oppressor
to become free, be liberated
without success, unsuccessful
The Estonians repeatedly attempted to get
rid of the oppressors, but without success.

rebellion, uprising
to press
to suppress
All their uprisings were suppressed.

John

isand, -a, -at, -aid
Kui kauaks jäid sakslased eestlaste isan-
daiks?

master
For how long did the Germans remain masters
of the Estonians?

Heino

ordu*/`riik, -riigi, -`riiki, -`riike
Poola, -, -t
Kuuteistkümnendal sajandil langes Saksa
orduriik ja Eesti läks üle Rootsile ja Poo-
lale.

state of the German Order
Poland
In the sixteenth century the state of the German
Order fell, and Estonia went under Swedish
and Polish rule.

`tõrju/ma, -da, tõrjun, `tõrjunud, tõrjutud
`väl'ja `tõrjuma
poolaka/s, -, -t, -id
valitseja, -, -t, -id

to repel, beat off
to drive out
Pole
ruler

Varsti tõrjusid rootslased aga poolakad
välja ja said ainsaiks valitsejaiks meie
maal.

parane/ma, -da, -n, -nud, -tud
Rahva olukord paranes nüüd tunduvalt.

talu*/rahvas, -`rahva, -rahvast
kõigiti
Rootsi kui talurahva riik püüdis meie rahva
olukorda kõigiti parandada.

`piirama, piirata, `piiran, piiranud, pii-
ratud
Saksa mõisnike võimu eestlaste üle piirati.
Sellepärast nimetab meie rahvas seda
aega 'kuldseks Rootsi ajaks'

valitse/ma, -da, -n, -nud, -tud
täielikult
Kui rootslased oleksid kauem meid valit-
senud, oleks orjus täielikult kaotatud.

John

Aga mis nendega siis juhtus?

Soon, however, the Swedes drove out the
Poles and became the sole rulers in our
country.

to improve
The situation of the people now improved
considerably.

peasantry, peasants, farmers
in every way
Sweden, as a country of farmers, endeavored
to improve the situation of our people in
every way.

to restrict
The power of the German noblemen over the
Estonians was restricted. Therefore, our
people call this period 'the golden Swedish
era'.

to rule
completely
If the Swedes had ruled us longer, slavery
would have been abolished completely.

But what happened to them?

Heino

`ründama, rünnata, `ründan, rünnanud,
rünnatud
Taan'i, -, -t, (`Taan'i)
Tuhande seitsmesajandal aastal ründas
Venemaa koos Taani ja Poolaga Rootsit.

olgugi et
võiduka/s, -, -t, -id
Olgugi et Karl Kaheteistkümnes oli algul
võidukas, jäi Vene lõpuks võitjaks.

`kaitse/ma, -da, kaitsen, `kaitsenud, kait-
setud
Kuna Venemaa kaitses saksa mõisnike huve,
jättis ta neile eesti rahva suhtes vabad
käed.

halvene/ma, -da, -n, -nud, -tud
`käitu/ma, -da, -n, -nud, -tud
Rahva olukord nüüd halvenes, sest saksa
mõisnikud võisid nendega käituda nii, kui-
das nad tahtsid.

päris
päris*`orjus, -e, -t
`teo*`orjus, -e, -t

to attack
Denmark
In 1700 Russia together with Denmark and
Poland attacked Sweden.
although
victorious
Although Charles the XII was victorious in the
beginning, Russia became the victor at the
end.

to defend, protect
Since Russia protected the interest of the
German landowners, it gave them a free
hand with the Estonian people.

to worsen
to behave
The situation of the population now worsened,
since the German landowners could deal
with them as they wished.

quite; real
slavery
corvée

Alles üheksateistkümnenda sajandi algul
kaotati pärisorjus ja sama sajandi teisel
pooltel teoorjus.

`seega

ori, orja, `orja, `orje
orja*/`aeg, -aja, -`aega

Seega kestis orjaaeg umbes seitsesada
aastat.

Not until the beginning of the nineteenth cen-
tury was slavery abolished and, in the
second half of the same century, corvée.

thus

slave

period of slavery

Thus slavery lasted about 700 years.

John

Kui kaua venelased teid valitsesid?

How long did the Russians rule you?

Heino

revolutsi/`oon, -ooni, -`ooni, -`oone
Kuni Vene revolutsioonini.

revolution

Until the Russian Revolution.

`lahku `lööma

Tuhande üheksasaja kaheksateistkümnendal
aastal lõi Eesti end Venemaast lahku.

to secede

In 1918 Estonia seceded from Russia.

Vabadus*/sõda, -sõja, -sõda, (-`sõtta),
-sõdu

War of Liberation

Oma iseseisvust pidi Eesti kaitsema Vaba-
dussõjas sakslaste ja venelaste vastu.

Estonia had to defend its independence against
the Germans and Russians in the War of
Liberation.

õnne/`lik, -liku, -`likku, -`likke

ise*`seisvus*/`aeg, -aja, -`aega, (-`aega)

Vabadussõja lõppedes algas Eestis õnnelik
iseseisvusaeg.

happy

period of independence

After the War of Liberation a happy period of
independence began in Estonia.

John

osa `mängima

Kas sakslased mängivad siin ikka sama osa,
mis varemgi?

to play the role

Do the Germans still play the same role here
as before?

Heino

kõrvale

kõrvale `tõrjuma

on kõrvale tõrjutud

Ei, sakslased on nüüd täielikult kõrvale
tõrjutud.

to the side, aside

to push aside

(they) have been pushed aside

No, the Germans have now been completely
pushed aside.

`maa*re/`form, -formi, -`formi, -`forme
jaga/ma, -da, -n, -nud, -tud

`väl'ja jagama

Maareformiga võõrandati neilt nende mõisad
ja jagati eestlastele välja.

land reform

to divide, distribute

to divide (among)

With the land reform, their estates were con-
fiscated and divided among the Estonians.

`ümber asuma

täie*`õigus/`lik, -liku, -`likku, `likke

Enamik sakslasi asus Saksamaale ümber ja
maa täieõiguslikeks peremeesteks said
eestlased.

to emigrate

one who enjoys full rights

The majority of the Germans now emigrated to
Germany, and the Estonians became right-
ful masters of the country.

`kurb, kurva, `kurba, `kurbi	sad
`pea*/`tükk, -tüki, -`tükki, -`tükke	chapter

Grammar

1. Numeral Total Object

A

Andke mulle <u>üks</u> pakk ümbrikke!	Give me a package of envelopes.
Õli tuleb vähemalt <u>üks</u> liiter lisada.	At least a liter of oil should be added.
Ma kirjutan teile <u>ühe</u> rohu.	I'll write you a prescription.
Saada see <u>rühm</u> lapsi koju!	Send this group of children home.
<u>Rühm</u> lapsi saadeti koju.	A group of children was sent home.
Ta saatis <u>rühma</u> lapsi koju.	He sent a group of children home.

The numeral üks 'one' and words designating amount or measure (like rühm 'group', hulk 'a great number, a lot', meeter 'meter') are used as total objects according to the rules for noun-objects.

B

Võtke <u>kaks</u> tabletti sisse!	Take two pills.
Palun andke mulle <u>kaks</u> särki.	Please give me two shirts.
Ta ostis <u>kaks</u> särki.	He bought two shirts.
Ma kirjutan õhtul veel <u>paar</u> kirja.	I'll write a couple of letters this evening.
Ma peaksin ostma endale veel <u>paar</u> särki.	I should still buy a couple of shirts.
Tuleb osta <u>paar</u> pükse.	A pair of pants should be bought.
Ta kirjutas <u>mitu</u> kirja.	He wrote several letters.
Mu sõber ostis <u>mitu</u> lipsu.	My friend bought several ties.
Osta <u>pool</u> liitrit piima!	Buy half a liter of milk.
Ta ostis <u>pool</u> liitrit piima.	He bought half a liter of milk.

The numbers beginning with kaks 'two' (kolm 'three', neli 'four', etc.) and words paar 'a couple', mitu 'several', pool 'half', veerand 'quarter' as total objects appear only in the nominative case.

2. Impersonal Past Perfect Tense

I. Affirmative

Tema <u>oli</u> kutsutud kuhugi külla.	He had been invited some place.
See kiri <u>oli</u> adresseeritud neile.	This letter was addressed to them.
Ostud <u>olid</u> tehtud.	The shopping was done.

In the above examples, oli kutsutud, oli adresseeritud, olid tehtud are impersonal past perfect tense forms. They indicate that something was done before another action or up to a certain moment, and are formed from oli ('was') or olid ('were') plus the -tud participle of the verb.

II. Negative

Teda ei olnud kutsutud kuhugi külla.
See kiri ei olnud adresseeritud neile.
Ostud ei olnud veel tehtud.

He had not been invited anywhere.
This letter was not addressed to them.
The shopping was not yet finished.

The negative of the impersonal past perfect differs from the positive in that it uses ei olnud instead of oli or olid. Ei olnud can be replaced by polnud; thus: Teda polnud kutsutud kuhugi külla. See kiri polnud adresseeritud neile.

Exercises

1. Substitute.

a. Kas soovite seda tuba?

üks
mitu
kolm
paar

Kas soovite ühte tuba?
Kas soovite mitut tuba?
Kas soovite kolme tuba?
Kas soovite paari tuba?

b. Me võtame selle toa.

üks
kaks
mitu

Me võtame ühe toa.
Me võtame kaks tuba.
Me võtame mitu tuba.

c. Parem on võtta see tuba.

üks
neli
mitu
paar
kolm

Parem on võtta üks tuba.
Parem on võtta neli tuba.
Parem on võtta mitu tuba.
Parem on võtta paar tuba.
Parem on võtta kolm tuba.

d. Kas te ei võtnud seda tuba?

kaks
üks
mitu
paar

Kas te ei võtnud kaht tuba?
Kas te ei võtnud üht tuba?
Kas te ei võtnud mitut tuba?
Kas te ei võtnud paari tuba?

e. Jutusta see anekdoot!

üks
mitu
paar
kaks

Jutusta üks anekdoot!
Jutusta mitu anekdooti!
Jutusta paar anekdooti!
Jutusta kaks anekdooti!

f. Ta jutustas huvitava anekdoodi.

kaks
üks
mitu
neli
paar

Ta jutustas kaks anekdooti.
Ta jutustas ühe anekdoodi.
Ta jutustas mitu anekdooti.
Ta jutustas neli anekdooti.
Ta jutustas paar anekdooti.

g. Nad lisasid kaks liitrit õli.

pool
üks
paar
veerand

Nad lisasid pool liitrit õli.
Nad lisasid ühe liitri õli.
Nad lisasid paar liitrit õli.
Nad lisasid veerand liitrit õli.

h. Autos ei olnud isegi kahte liitrit õli.

paar
üks
veerand
pool

Autos ei olnud isegi paari liitrit õli.
Autos ei olnud isegi ühte liitrit õli.
Autos ei olnud isegi veerandit liitrit õli.
Autos ei olnud isegi poolt liitrit õli.

i. Ostke mulle kaks pakki ümbrikke!

neli
paar
üks
mitu

Ostke mulle neli pakki ümbrikke!
Ostke mulle paar pakki ümbrikke!
Ostke mulle üks pakk ümbrikke!
Ostke mulle mitu pakki ümbrikke!

j. Me ostsime kaks pakki ümbrikke.

üks
paar
kolm
mitu

Me ostsime ühe paki ümbrikke.
Me ostsime paar pakki ümbrikke.
Me ostsime kolm pakki ümbrikke.
Me ostsime mitu pakki ümbrikke.

k. Miks sa ei ostnud paari pakki ümbrikke?

üks
kolm
kaks

Miks sa ei ostnud ühte pakki ümbrikke?
Miks sa ei ostnud kolme pakki ümbrikke?
Miks sa ei ostnud kahte pakki ümbrikke?

l. Haige võttis paar tabletti sisse.

veerand
üks
pool
kolm

Haige võttis veerand tabletti sisse.
Haige võttis ühe tableti sisse.
Haige võttis pool tabletti sisse.
Haige võttis kolm tabletti sisse.

m. Võta paar tabletti sisse!

pool
kolm
veerand
üks

Võta pool tabletti sisse!
Võta kolm tabletti sisse!
Võta veerand tabletti sisse!
Võta üks tablett sisse!

n. Ta andis mulle pool klaasi õlut.

veerand
üks
paar
kaks

Ta andis mulle veerand klaasi õlut.
Ta andis mulle ühe klaasi õlut.
Ta andis mulle paar klaasi õlut.
Ta andis mulle kaks klaasi õlut.

o. Anna mulle pool klaasi õlut!

üks
kaks
veerand
paar

Anna mulle üks klaas õlut!
Anna mulle kaks klaasi õlut!
Anna mulle veerand klaasi õlut!
Anna mulle paar klaasi õlut!

p. Ta ei andnud meile poolt klaasigi õlut.

üks
kaks
veerand
paar

Ta ei andnud meile ühte klaasigi õlut.
Ta ei andnud meile kahte klaasigi õlut
Ta ei andnud meile veerandit klaasigi õlut.
Ta ei andnud meile paari klaasigi õlut.

2. Using the given words, form sentences in the impersonal past perfect.

a. Example: mäss — maha suruma

ta — külla kutsuma
maa — välja jagama
õli — ümber töötama
vaenlased — välja tõrjuma
sead — koju ajama
valimised — ära keelama
kleit — selga panema
kohver — maha unustama
lapsed — koju saatma
rohi — sisse võtma
ajaleht — läbi lugema
tuleriit — üles seadma
haige — läbi vaatama
külalised — ära kutsuma
kraadiklaas — alla panema

Mäss oli maha surutud.

Ta oli külla kutsutud.
Maa oli välja jagatud.
Õli oli ümber töötatud.
Vaenlased olid välja tõrjutud.
Sead olid koju aetud.
Valimised olid ära keelatud.
Kleit oli selga pandud.
Kohver oli maha unustatud.
Lapsed olid koju saadetud.
Rohi oli sisse võetud.
Ajaleht oli läbi loetud.
Tuleriit oli üles seatud.
Haige oli läbi vaadatud.
Külalised olid ära kutsutud.
Kraadiklaas oli alla pandud.

b. Example: tõrvik — süütama

spordiselts — asutama
kohv — jooma
pilet — võtma
ruum — üürima
asjad — pakkima
teoorjus — lõpetama
sõda — võitma
pidu — korraldama
pärisiorjus — kaotama
peatükk — lugema
maa — vallutama
äri — laiendama
pesu — loputama
auto — tasuma
rahvamaja — ehitama

Tõrvik oli juba süüdatud.

Spordiselts oli juba asutatud.
Kohv oli juba joodud
Pilet oli juba võetud.
Ruum oli juba üüritud.
Asjad olid juba pakitud.
Teoorjus oli juba lõpetatud.
Sõda oli juba võidetud.
Pidu oli juba korraldatud.
Pärisiorjus oli juba kaotatud.
Peatükk oli juba loetud.
Maa oli juba vallutatud.
Äri oli juba laiendatud.
Pesu oli juba loputatud.
Auto oli juba tasutud.
Rahvamaja oli juba ehitatud.

c. Put exercise (b) into the negative.

Example: tõrvik — süütama

Tõrvik ei olnud veel süüdatud.

d. Example: küsimust — arutama

vett — juurde lisama
linna — ründama
võitu — pühitsema
vihmamantlit — leidma
sporti — harrastama
koorilaule — laulma
süstimist — tegema
ajalehte — lugema
maavõistlust — pidama
esikohta — saavutama

Küsimust ei olnud veel arutatud.

Vett ei olnud veel juurde lisatud.
Linna ei olnud veel rünnatud
Võitu ei olnud veel pühitsetud.
Vihmamantlit ei olnud veel leitud.
Sporti ei olnud veel harrastatud.
Koorilaule ei olnud veel lauldud.
Süstimist ei olnud veel tehtud.
Ajalehte ei olnud veel loetud.
Maavõistlust ei olnud veel peetud.
Esikohta ei olnud veel saavutatud.

- Morrison: Võidupühal rääkis kõneleja seitsmesaja-aastasest orjusest. Ma polnud sellest varem midagi kuulnud.
- Kõrge: See on kurb peatükk meie ajaloo. Meie rahvas kaotas vabaduse kolmeteistkümnenal sajandil. Saksa ristirüütlid tungisid siis meie maale ristiusu toomise ettekäändel, kuid tegelikult tulid nad maad vallutama. Need võitlused lõppesid sakslaste võiduga ja eestlaste langemisega orjusse.
- Morrison: Kui kaua orjaaeg teil kestis?
- Kõrge: Pärisorjus kestis kuni üheksateistkümnenal sajandi alguseni, kuid teoorjus jätkus veel mõni aeg edasi. See kaotati alles möödunud sajandi teisel poolel.
- Morrison: Kas rahvas ei teinud katset orjusest lahti saada?
- Kõrge: Tegi küll. Toimusid mitmed mässud rõhujate vastu, kuid kõik need suruti maha. Mässukatsete tagajärjel rahva olukord halvenes veelgi.
- Morrison: Kas Eesti jäi kogu aja sakslaste alla?
- Kõrge: Ei, kuuteistkümnenal sajandil läks meie maa Rootsi alla. Rootsi püüdis rahva olukorda tunduvalt parandada. Sellepärast nimetab rahvas seda 'kuldseks Rootsi ajaks'. Aga Rootsi valitsus kestis meie maal ainult umbes ühe sajandi. Kaheksateistkümnenal sajandi algul läks Eesti Rootsi alt üle Vene alla. Rahva olukord halvenes nüüd jälle, sest venelased lasksid sakslastel Eestis teha, mida nad tahtsid.
- Morrison: Rääkige mulle, kuidas Eesti sai iseseisvaks?
- Kõrge: Eesti kuulutas end iseseisvaks tuhande üheksasaja kaheksateistkümnenal aastal, kui Venemaal käis revolutsioon. Oma iseseisvust tuli meil aga vaenlaste vastu kaitsta.
- Morrison: Kes need vaenlased olid?
- Kõrge: Venelased ja sakslased. Võitlused nendega kestsid paar-kolm aastat ja lõppesid meie võiduga. Kui Vabadussõda lõppes, oli iseseisvus meil lõpuks käes.

Suggestions for Conversations

Discuss Estonian history beginning with the arrival of German knights in Estonia: the loss of independence, uprisings, Swedish and Russian rule, separation from Russia, and the War of Independence.

UNIT 24

Fourth Review

Exercises

1. Put the object in parentheses into the proper form:

<p>a. Ta ei võtnud (kutse) vastu.
(Võõrad vallutajad) tõrjuti välja.
Andke mulle (külm vesi)!   Ta juhatas (külaline) tupp.
Tarvis on (uus ülikond) osta.
Äratage (üliõpilane) vara üles!
Me ootasime (arst) kogu päeva, kuid ta ei tulnud.   Ta ei armasta (õlu) ega (viin).
Talumees ehitab praegu (uus laut).
Me kuulasime tema (laul).
Nad külastavad oma (vana õpetaja).
Ma armastan (see näitleja) väga.
Saatke mu (kohver) üles!
Võta (kuub) maha!   Me nägime oma (naaber) turul.
Tal õnnestus saada (ilus tuba).
Ma tutvustan teile oma (sõber).
Lõpeta oma (kiri) ära!
Meil kasvatatakse (kaer) ja (oder).
Kas sa viisid (kiri) posti?
Me loodame sel sügisel (hea saak).
Ta ei ole oma (tütar) ammu näinud.</p>	<p>Ta ei võtnud kutset vastu.
Võõrad vallutajad tõrjuti välja.
Andke mulle külma vett!   Ta juhatas külalise tupp.
Tarvis on uus ülikond osta.
Äratage üliõpilane vara üles!
Me ootasime arsti kogu päeva, kuid ta ei tulnud.   Ta ei armasta õlut ega viina.
Talumees ehitab praegu uut lauta.
Me kuulasime tema laulu.
Nad külastavad oma vana õpetajat.
Ma armastan seda näitlejat väga.
Saatke mu kohver üles!
Võta kuub maha!   Me nägime oma naabrit turul.
Tal õnnestus saada ilus tuba.
Ma tutvustan teile oma sõpra.
Lõpeta oma kiri ära!
Meil kasvatatakse kaera ja otra.
Kas sa viisid kirja posti?
Me loodame sel sügisel head saaki.
Ta ei ole oma tütart ammu näinud.</p>
<p>b. Ma ootasin (teie) juba ammu.
Millal te (tema) kooli saadate?
Miks te ei viinud (nad) puhastada?
Laske (nad) lühikeseks lõigata!
Ta kutsus (ma) homseks külla.
Mis ajaks te (nad) vajate?
Kas te võtate ka (mina) kaasa?
Proovige (nad) jalga!
Ta armastab (sina) väga.
Nad külastasid (meie) hiljuti.
Äratage (ta) vara üles!
Palun tutvustage (mina) talle!
Kas ta viib (meie) homme kinno?
Ma juhatan (nad) teie juurde.
Kas te olete (ise) juba pesnud?
Te pole (meie) ammu külastanud.
Kas te saate (nad) kohe ära parandada?
Kust (nad) saab?</p>	<p>Ma ootasin teid juba ammu.
Millal te tema kooli saadate?
Miks te ei viinud neid puhastada?
Laske nad lühikeseks lõigata!
Ta kutsus mu (mind) homseks külla.
Mis ajaks te neid vajate?
Kas te võtate ka mind (minu) kaasa?
Proovige neid jalga!
Ta armastab sind väga.
Nad külastasid meid hiljuti.
Äratage ta vara üles!
Palun tutvustage mind talle!
Kas ta viib meid homme kinno?
Ma juhatan nad teie juurde.
Kas te olete end juba pesnud?
Te pole meid ammu külastanud.
Kas te saate nad kohe ära parandada?
Kust neid saab?</p>

Loputame (ise) üle!
Ma tutvustan (tema) teile.
Äratage (mina) vara üles!
(Nemad) on raudteel raske transportida.
Kas sa viisid (nad) kingsepa juurde?
Kui soovid, siis viin ma (sa) jaama.
Ta juhatab (meie) üles meie tuppa.
Ma pidasin (nemad) prantslasteks.
Saatke (ta) kohe üles!
Me juba ootasime (teie).

- c. Ma kirjutasin eile (neli) kirja.
Kas kirjutasid (üks) Ameerikasse?
Ei, ma kirjutasin Ameerikasse (kaks)
kirja.
Aga mina ei kirjutanud (ükski).
Homme tuleb kirjutada (üks) kiri Soome.
Pange hommikul (paar) tilka kõrva!
Kas sa näed seal (rühm) sõjaväelasi?
Vahetage (kaksikümmend) dollarit Eesti
kroonideks!
Miks te ei vahetanud oma (kaksikümmend)
dollarit ära?
Palun andke mulle (üks) võileib!
Ma ostan (üks) särgi ja (kaks) taskurätikut.
Andke meile (kolm) tuba!

Loputame end üle!
Ma tutvustan teda teile.
Äratage mind vara üles!
Neid on raudteel raske transportida.
Kas sa viisid nad kingsepa juurde?
Kui soovid, siis viin ma su (sinu) jaama.
Ta juhatab meid üles meie tuppa.
Ma pidasin neid prantslasteks.
Saatke ta kohe üles!
Me juba ootasime teid.
Ma kirjutasin eile neli kirja.
Kas kirjutasid ühe Ameerikasse?
Ei, ma kirjutasin Ameerikasse kaks kirja.
Aga mina ei kirjutanud ühtegi.
Homme tuleb kirjutada üks kiri Soome.
Pange hommikul paar tilka kõrva!
Kas sa näed seal rühma sõjaväelasi?
Vahetage kaksikümmend dollarit Eesti krooni-
deks!
Miks te ei vahetanud oma kahtkümmend dol-
larit ära?
Palun andke mulle üks võileib!
Ma ostan ühe särgi ja kaks taskurätikut.
Andke meile kolm tuba!

2. Put the verbs in parentheses into the impersonal (a) present tense and (b) past tense.

Hommikul (jooma) kohvi, õhtul teed.
Naaberlauas (vaidlema) poliitika üle.
(Ruttama), et rongile mitte hiljaks jääda.

Haigele (tooma) kohe arst.
Rootsi ajal (püüdma) eestlaste olukorda
parandada.
Kas teil (kasvatama) ka nisu?
Miks (jooma) viimasel ajal nii palju?
Piim (viima) igal hommikul meiereisse.
Mis keelt seal (kõnelema)?
Kas teda (pidama) heaks õpetajaks?
Mis ajal (sööma) Eestis õhtust?
Kolmeteistkümnendal sajandil (vallutama)
eestlased.

Millal (avama) see äri?
Eestist (sõitma) edasi Soome ja Rootsi.

Kergejõustikus (lootma) saada mitu esi-
kohta.
Kas teil (mängima) tennist?
Võidupüha (pühitsema) Võnnu võidu mäles-
tuseks.
Viinamarju (transportima) välismaalt.

Äri (sulgema) kell viis.
Millist sporti (tegema) teil suvel?
Välja minnes (panema) uks lukku.

Hommikul juuakse (joodi) kohvi, õhtul teed.
Naaberlauas vaieldakse (vaieldi) poliitika üle.
Rutatakse (rutati), et rongile mitte hiljaks
jääda.

Haigele tuuakse (toodi) kohe arst.
Rootsi ajal püütakse (püüti) eestlaste olukorda
parandada.
Kas teil kasvatatakse (kasvatati) ka nisu?
Miks juuakse (joodi) viimasel ajal nii palju?
Piim viiakse (viidi) igal hommikul meiereisse.
Mis keelt seal kõneldakse (kõneldi)?
Kas teda peetakse (peeti) heaks õpetajaks?
Mis ajal süüakse (söödi) Eesti õhtust?
Kolmeteistkümnendal sajandil vallutatakse
(vallutati) eestlased.

Millal avatakse (avati) see äri?
Eestist sõidetakse (sõideti) edasi Soome ja
Rootsi.

Kergejõustikus loodetakse (loodeti) saada
mitu esikohta.
Kas teil mängitakse (mängiti) tennist?
Võidupüha pühitsetakse (pühitseti) Võnnu
võidu mälestuseks.
Viinamarju transporditakse (transporditi)
välismaalt.

Ärid suletakse (suleti) kell viis.
Millist sporti tehakse (tehti) teil suvel?
Välja minnes pannakse (pandi) uks lukku.

Teda (pidama) heaks arstiks.
Suvel (viibima) kogu päev rannas.
Selles pangas (ostma) ja (müüma) välisvaluutat.
Mis teil õhtul (sööma)?
Pakile (kirjutama) saaja ja saatja aadress.

Teda peetakse (peeti) heaks arstiks.
Suvel viibitakse (viibiti) kogu päev rannas.
Selles pangas ostetakse (osteti) ja müüakse (müüdi) välisvaluutat.
Mis teil õhtul süüakse (söödi)?
Pakile kirjutatakse (kirjutati) saaja ja saatja aadress.

3. Put these verbs into the negative impersonal (a) present tense and (b) past tense.

Miks ei (jooma) teil rohkem piima?
Sel sügisel ei (lootma) head saaki.
Miks ei (laiendama) teil kodulindude kasvatus?
Seal ei (kõnelema) nüüd muust kui poliitilistest parteidest.
Mu sõpra ei (kutsuma) kuhugi külla.
Selles talus ei (töötama) palju masinatega.

Miks ei (käima) teil rohkem saunas?
Sel nädalal ei (viima) piima meiereisse.

Koolis harilikult ei (suitsetama).
Siin ei (puhastama) ega (pressima) ülikondi.

Hommikul ei (minema) välja enne, kui habe aetud.
Ärisid ei (avama) enne kell kümnet.
Külma ilmaga ei (tahtma) randa minna.

Meil ei (sööma) nii hilja lõunat.
Nii vara ei (minema) randa.
Ameerikas ei (sõitma) enam voorimeestega.
Miks ei (harrastama) siin golfi ega tennist?

Ses restoranis ei (andma) kelneritele jootraha.
Minu kodus ei (mängima) kaarte.
Selles äris ei (jätma) hindu odavamaks.
Siin ei (võtma) telegramme vastu.

Miks ei jooda (ei joodud) teil rohkem piima?
Sel sügisel ei loodeta (ei loodetud) head saaki.
Miks ei laiendata (ei laiendatud) teil kodulindude kasvatus?
Seal ei kõnelda (ei kõneldud) nüüd muust kui poliitilistest parteidest.
Mu sõpra ei kutsuta (ei kutsutud) kuhugi külla.
Selles talus ei töötata (ei töötatud) palju masinatega.

Miks ei käida (ei käidud) teil rohkem saunas?
Sel nädalal ei viida (ei viidud) piima meiereisse.

Koolis harilikult ei suitsetata (ei suitsetatud).
Siin ei puhastata (ei puhastatud) ega pressita (ega pressitud) ülikondi.

Hommikul ei minda (ei mindud) välja enne, kui habe aetud.
Ärisid ei avata (ei avatud) enne kell kümnet.
Külma ilmaga ei taheta (ei tahetud) randa minna.

Meil ei sööda (ei söödud) nii hilja lõunat.
Nii vara ei minda (ei mindud) randa.
Ameerikas ei sõideta (ei sõidetud) enam voorimeestega.
Miks ei harrastata (ei harrastatud) siin golfi ega tennist?

Ses restoranis ei anta (ei antud) kelneritele jootraha.
Minu kodus ei mängita (ei mängitud) kaarte.
Selles äris ei jäeta (ei jäetud) hindu odavamaks.
Siin ei võeta (ei võetud) telegramme vastu.

4. Put the verbs into the impersonal perfect tense.

Millist spordiala (harrastama) teil senini?
Maja (hoidma) hästi korras.
See kirik (ehitama) juba neljateistkümnendal sajandil.
Kellele see kiri (adresseerima)?
Söök (panema) juba lauale.
Teie juuksed (lõikama) liiga lühikeseks.
Need hooned (ehitama) hiljuti.
Laskmises (saavutama) kõrge tase.
Kõik need riided (valmistama) kodus.
Võistlustel (tulema) mitu korda võitjaks.
Aiasaadused turul (müüma) juba.

Millist spordiala on teil senini harrastatud?
Maja on hoitud hästi korras.
See kirik on ehitatud juba neljateistkümnendal sajandil.
Kellele see kiri on adresseeritud?
Söök on pandud juba lauale.
Teie juuksed on lõigatud liiga lühikeseks.
Need hooned on ehitatud hiljuti.
Laskmises on saavutatud kõrge tase.
Kõik need riided on valmistatud kodus.
Võistlustel on tulnud mitu korda võitjaks.
Aiasaadused turul on juba müüdnud.

Meie registreerimisleht (täitma) juba.
See mälestussammas (püstitama) hiljuti.
Kas see pakk (adresseerima) mulle?
Mälestusesemed (kaunistama) rahvuslike kirjadega.
Kas muuseum (avama) juba?
See ülikond (müüma).
Kiri (ära saatma).
Teil (ajama) habe juba nii vara.
Kas mu ülikond (puhastama)?
Kahju, et võti (ära kaotama).
Eestis (võõrandama) kõik mõisad.

Meie registreerimisleht on juba täidetud.
See mälestussammas on püstitatud hiljuti.
Kas see pakk on adresseeritud mulle?
Mälestusesemed on kaunistatud rahvuslike kirjadega.
Kas muuseum on juba avatud?
See ülikond on müüdnud.
Kiri on ära saadetud.
Teil on habe juba nii vara aetud.
Kas mu ülikond on puhastatud?
Kahju, et võti on ära kaotatud.
Eestis on kõik mõisad võõrandatud.

5. Put the verbs into the negative impersonal perfect tense.

Tal ei (lõpetama) ülikool.
Siin ei (püstitama) ühtegi mälestussammast.
Miks teie äri ei (avama)?
See pakk ei (adresseerima) teile.
Miks teie juuksed ei (ära lõikama)?
Selles linnas ei (ehitama) midagi.
See kiri ei (posti panema).
Sel suvel ei (harrastama) palju sporti.
Pääsmed ei (ära ostma) veel.
Kanu ei (kasvatama) meil palju.
Täna ei (mängima) siin veel kaarte.
Sel talvel ei (suusatama) palju.
Meie ostud ei (tegema).
Kas teil sel suvel ei (korraldama) spordivõistlusi?
Auto kummid ei (kontrollima) senini.
Mu dollarid ei (ära vahetama).
Teie püksid ei (pressima).
Seda jooki ei (proovima) veel.

Tal ei ole (or pole) ülikool lõpetatud.
Siin ei ole püstitatud ühtegi mälestussammast.
Miks teie äri ei ole avatud?
See pakk ei ole adresseeritud teile.
Miks teie juuksed ei ole ära lõigatud?
Selles linnas ei ole midagi ehitatud.
See kiri ei ole posti pandud.
Sel suvel ei ole harrastatud palju sporti.
Pääsmed ei ole veel ära ostetud.
Kanu ei ole meil palju kasvatatud.
Täna ei ole siin veel kaarte mängitud.
Sel talvel ei ole palju suusatatud.
Meie ostud ei ole tehtud.
Kas teil sel suvel ei ole korraldatud spordivõistlusi?
Auto kummid ei ole senini kontrollitud.
Mu dollarid ei ole ära vahetatud.
Teie püksid ei ole pressitud.
Seda jooki ei ole veel proovitud.

6. Put the verbs into the impersonal past perfect.

Sakslased (kõrvale tõrjuma) Eestis viimasel ajal.
Kui pakk (ära saatma), mindi koju.
Orjus (kaotama) alles möödunud sajandil.
Juuksed (lõikama) külgedelt liiga lühikeseks.
Kui kirjad (kirjutama), viisime nad posti.
Kogu aeg (ootama) vihma, kuid seda siiski ei tulnud.
Kui maa (vallutama), algas rahval raske aeg.
Tartu Ülikool (asutama) Gustav Adolfi poolt.
Kindad (kaunistama) ilusate kirjadega.
Maareformiga (võõrandama) mõisad.
Kui auto patarei ja kummid (kontrollima), sõideti linnast välja.
Pidul (tantsima) kuni hommikuni.

Sakslased olid Eestis viimasel ajal kõrvale tõrjutud.
Kui pakk oli ära saadetud, mindi koju.
Orjus oli kaotatud alles möödunud sajandil.
Juuksed olid lõigatud külgedelt liiga lühikeseks.
Kui kirjad olid kirjutatud, viisime nad posti.
Kogu aeg oli oodatud vihma, kuid seda siiski ei tulnud.
Kui maa oli vallutatud, algas rahval raske aeg.
Tartu Ülikool oli asutatud Gustav Adolfi poolt.
Kindad olid kaunistatud ilusate kirjadega.
Maareformiga olid mõisad võõrandatud.
Kui auto patarei ja kummid olid kontrollitud, sõideti linnast välja.
Pidul oli tantsitud kuni hommikuni.

Tema kopsudest (tegema) ülesvõte.
 Tal (lõpetama) kool.
 Kohvikus (vaidlema) poliitika üle.
 Kui meres (ära käima), mindi lõunat
 sööma.
 Poolakad (välja tõrjuma) Eestist rootslas-
 te poolt.
 Kui süstimine (tegema), tundis haige end
 paremini.
 Selles talus (laiendama) kanakasvatust.
 See mälestussammas (püstitama) möödunud
 kevadel.
 Viimane maavõistlus (kaotama).
 Kui kohv (jooma), hakati ajalehte lugema.
 Üht tähtsat kirja (ootama) mitu päeva.
 Kommunistlik partei (ära keelama) Eestis.
 Haigele (soovitama) arsti juurde minna.
 Mitu korda (käima) järvel sõitmas.

Tema kopsudest oli tehtud ülesvõte.
 Tal oli kool lõpetatud.
 Kohvikus oli vaieldud poliitika üle.
 Kui meres oli ära käidud, mindi lõunat sööma.
 Poolakad olid Eestist rootslaste poolt välja
 tõrjutud.
 Kui süstimine oli tehtud, tundis haige end
 paremini.
 Selles talus oli kanakasvatust laiendatud.
 See mälestussammas oli püstitatud möödunud
 kevadel.
 Viimane maavõistlus oli kaotatud.
 Kui kohv oli joodud, hakati ajalehte lugema.
 Üht tähtsat kirja oli oodatud mitu päeva.
 Kommunistlik partei oli Eestis ära keelatud.
 Haigele oli soovitatud arsti juurde minna.
 Mitu korda oli käidud järvel sõitmas.

7. Put the verbs into the negative impersonal past perfect.

Tal ei (lõpetama) ülikool.
 Uue tööga ei (harjuma).
 Auto kummisid ei (kontrollima) ammu.
 Nende uuest majast ei (tegema) veel üles-
 võtet.
 Teda ei (tahtma) restorani sisse lasta.
 Selles pangas ei (ära vahetama) nende
 raha.
 Teater ei (avama), kui sinna jõudsim.
 See töö ei (lõpetama) veel.
 Talle ei (laenama) raha.
 Seda ülikonda ei (selga panema) senini.
 Miks teda ei (külla kutsuma)?
 Meil ei (tegema) kõik ostud, kui ärid su-
 leti.
 Pakki ei (ära saatma).
 Seda võlga ei (maksma) senini.
 Talle ei (andma) veel kunagi nii palju joot-
 raha.
 Nii palju laevu ei (nägema) sadamas varem.
 Laskmises ei (saavutama) erilist edu.
 Haigele ei (tooma) arsti.
 Tema pesu ei (saatma) veel pesukotta.

Tal ei olnud (or polnud) ülikool lõpetatud.
 Uue tööga ei olnud harjutud.
 Auto kummisid ei olnud ammu kontrollitud.
 Nende uuest majast ei olnud veel ülesvõtet
 tehtud.
 Teda ei olnud tahetud restorani sisse lasta.
 Selles pangas ei olnud nende raha ära vaheta-
 tud.
 Teater ei olnud avatud, kui sinna jõudsim.
 See töö ei olnud veel lõpetatud.
 Talle ei olnud raha laenatud.
 Seda ülikonda ei olnud senini selga pandud.
 Miks teda ei olnud külla kutsutud?
 Meil ei olnud kõik ostud tehtud, kui ärid su-
 leti.
 Pakki ei olnud ära saadetud.
 Seda võlga ei olnud senini makstud.
 Talle ei olnud veel kunagi nii palju jootraha
 antud.
 Nii palju laevu ei olnud sadamas varem nähtud.
 Laskmises ei olnud saavutatud erilist edu.
 Haigele ei olnud toodud arsti.
 Tema pesu ei olnud veel pesukotta saadetud.

8. Change the underlined words into the corresponding feminine forms:

Ma pidasin teda sakslaseks.
 Ta on elukutselt laulja.
 Kas teie sõber on ka kohvikus?
 Ta abiellus hiljuti ühe prantslasega.
 See tantsija tantsib väga hästi.
 Kas teile meeldivad rohkem eestlased või
sakslased?
 See näitleja esineb täna teatris.

Ma pidasin teda sakslannaks.
 Ta on elukutselt lauljanna.
 Kas teie sõbranna on ka kohvikus?
 Ta abiellus hiljuti ühe prantslannaga.
 See tantsijanna tantsib väga hästi.
 Kas teile meeldivad rohkem eestlannad või
 sakslannad?
 See näitlejanna esineb täna teatris.

UNIT 25

Basic Sentences

The Recent Historical Events

John Smith talks to Jaan Peets, an Estonian immigrant,
in the Estonian House in New York

John

`kohta

ar`tik/kel, -li, -lit, -leid

Ma olen ajakirjanik ja tahaksin kirjutada Eesti kohta mõnd artiklit oma ajalehele. Umbes paarkümmend aastat tagasi käisin ma Eestis ja tutvusin seal paljude eestlastega. Eriti heaks sõbraks saime Heino Kangroga. Kas teate, kus ta nüüd on?

about (postp.)

article

I am a journalist and would like to write some articles about Estonia for my newspaper. About twenty years ago I went to Estonia and became acquainted with many Estonians there. I became very good friends with Heino Kangro. Do you know where he is now?

Jaan

Ma teda kahjuks ei tunne.

kodu*/`maa, -`maa, -`maad, -`maid
`võõrsil

Meie rahvas on nüüd laiali — kes kodumaal, kes võõrsil.

Unfortunately I don't know him.

home country, homeland

away from home, in a foreign country

Our people are scattered now — some are in the homeland, some in foreign countries.

John

`sündmus, -e, -t, -i

Kas teie oleksite nii lahke ja kõnelekit site mulle viimase aja sündmusist Eestis?

event

Would you be so kind as to tell me about the recent events in Estonia?

Jaan

Suurima heameelega.

`mõist/ma, -a, mõistan, `mõistnud,
mõistetud
mõistetaks

Meie kõigi soov on, et meie kodumaa olukorda paremini mõistetaks. Millega ma algaksin, kas meie Vabadussõjaga? Nagu teate, algas Eestis Vabadussõja lõppedes tühane

With the greatest pleasure.

to understand

they would understand

It's the desire of all of us that the situation of our country be better understood. With what should I start, with the War of Liberation? As you know, after the War of Liberation in 1920

ühexasaja kahekümnendal aastal õn-
nelik iseseisvusaeg.

jooksul

edu*/`samm, -sammu, -`sammu,
-`samme

Lühikese aja jooksul toimusid kõigil ala-
del suured edusammud.

a happy era of independence began in
Estonia.

in the course of, during
progress

In a short time great progress was made
in all fields.

John

mul'je, `mul'je, mul'jet, `mul'jeid
`noor, noore, `noort, `noori
edasi*`püüd/`lik, -liku, -`likku, -`likke
Mul jäi eestlasist mulje kui noorest
edasipüüdlisust rahvast.

demo`kraat/`lik, -liku, -`likku, -`likke
Eesti oli demo/kraatlik vabariik, eks?

impression
young
progressive, striving, aspiring
The impression I got of the Estonians was
that of a young progressive nation.

democratic
Estonia was a democratic republic, wasn't
it?

Jaan

Ühend*/riigid, -`riikide, -`riike (pl.)
Jah, samuti kui Ameerika Ühend-
riigidki.

valitsus, -e, -t, -i

`ees*otsas

`seadus, -e, -t, -i

parla/`ment, -mendi, -`menti, -`mente

Riiki juhtis valitsus eesotsas presi-
dendiga, kuna seadusi andis parlament.

United States
Yes, like the United States of America.

government, administration
headed by
law
parliament
The state was governed by an administra-
tion headed by a president, while the
laws were made by a parliament.

ühe*kojali/ne, -se, -st, -si

kahe*kojali/ne, -se, -st, -si

Parlament oli algul ühe-, hiljem kahe-
kojaline.

monocameral
bicameral
At first the parliament had one chamber,
later two chambers.

John

vahe*/`kord, -korra, -`korda, -`kordi

`Nõu*kogu/d, -de, -sid (pl.)

`liit, liidu, `liitu, (`liitu), `liite

Milline oli Eesti vahekord Nõukogude
Liiduga?

relationship
the Soviets
alliance; league; union
What was the relationship of Estonia
with Soviet Union?

Jaan

sõbra/`lik, -liku, -`likku, -`likke

Mitte eriti sõbralik, nagu võite arvata.

`baas, baasi, `baasi, (`baasi), `baase

mere*/vägi, -`väe, -väge, (-`väkke),

-vägesid

lennu*/vägi, -`väe, -väge, (-`väkke),

-vägesid

friendly
Not especially friendly, as you can
imagine.

base
naval force, navy

air force

Tuhanda üheksasaja kolmekümne üheksanda aasta sügisel asutas Nõukogude Liit Eestis baasid oma mere- ja lennuväele.

`nõud/ma, -a, nõuan, nõudnud, nõutud moodustami/ne, -se, -st

`sisse*`laskmi/ne, -se, -st

Järgmisel aastal nõudis Nõukogude Liit Nõukogude-sõbraliku valitsuse moodustamist ja oma vägede sisselaskmist Eestisse.

nõue, nõude, nõuet, nõudeid esita/ma, -da, -n, -nud, -tud

Lät'i, -, -t, (`Lät'ti)

Leedu, -, -t, (`Leetu)

Samasugused nõuded esitati ka teistele Balti riikidele — Lätile ja Leedule.

In the fall of 1939 the Soviet Union established bases for its naval and air forces in Estonia.

to demand formation admittance

The following year the Soviet Union demanded the formation of a government friendly to the Soviet Union and the admittance of its forces into Estonia.

demand to present Latvia Lithuania

The same demands were also presented to the other Baltic States — Latvia and Lithuania.

John

Mis siis juhtus?

What happened then?

Jaani

`see*järel

Kohe seejärel marssisid Vene väed Eestisse sisse.

ametisse panema

nõndanimetatud (abbr. nn.)

`rahva*valitsus, -e, -t, -i

Pandi ametisse nõndanimetatud "rahva-valitsus".

afterwards

Immediately afterwards the Russian army marched into Estonia.

to put into office so-called (s.c.)

people's government

The so-called "people's government" was put into office.

kuuluta/ma, -da, -n, -nud, -tud liidu*vaba*/`riik, -riigi, -`riiki, (-`riiki), -`riike

Uus kommunistlik parlament otsustas kuulutada Eesti Nõukogude Vabariigiks ja paluda Venemaal Eesti liiduvabariigiks vastu võtta.

to declare union republic

The new communist parliament decided to declare the Estonian Republic to be the Estonian Soviet Republic and to ask Russia to accept Estonia as a Union Republic.

ühenda/ma, -da, -n, -nud, -tud kõrvalda/ma, -da, -n, -nud, -tud riigi*/`kord, -korra, -`korda, -`kordi asenda/ma, -da, -n, -nud, -tud re/`žiim, -žiimi, -`žiimi, -`žiime

Pärast seda, kui Eesti Nõukogude Liiduga oli ühendatud, kõrvaldati senine riigikord ja asendati Nõukogude režiimiga.

to unite, unify

to abolish

regime

to replace

regime

After the unification of Estonia with the Soviet Union, the existing regime was abolished and replaced by the Soviet regime.

`juhtiv, -a, -at, -aid

`Päts, Pätsu, `Pätsu

arre/`teerima, -`teerida, -teerin, -`teerinud, -teeritud

leading

Päts (name)

to arrest

küüdata/ma, -da, -n, -nud, -tud
Kõik juhtivad isikud, nende hulgas ka
president Päts, arreteeriti ja
küüditati Venemaale.

`saatus, -e, -t, -i
taba/ma, -da, -n, -nud, -tud
tavali/ne, -se, -st, -si
koda/`nik. -niku. -`nikku, -`nikke
kommu/`nism, -nismi, -`nismi
vasta/ne, -se, -st, -seid
Sama saatus tabas ka tavalisi kodanikke,
kellest võis karta, et nad on kommu-
nismi vastased.

tagane/ma, -da, -n, -nud, -tud
surve, `surve, survet, `surveid
okupatsi/`oon, -ooni, -`ooni, -`oone
Tuhande üheksasaja neljakümne esimese
aasta suvel taganesid Nõukogude väed
sakslaste survele Eestist välja, mil-
lele järgnes Saksa okupatsioon.

rinne, `rinde, rinnet, `rindeid
`maa*ilma*/sõda, -sõja, -sõda,
(-`sõtta), -sõdu
ida, -, -, (`itta)
varise/ma, -da, -n, -nud, -tud
`kokku varisema
Kui sakslaste rinne Teise maailmasõja
lõpu poole idas kokku varises, tulid
venelased jälle tagasi.

tulek, -u, -ut, -uid
tagasi*tulek, -u, -ut
`lahku/ma, -da, -n, -nud, -tud
põgene/ma, -da, -n, -nud, -tud
`lääs', lääne, `läänt, (`läände)
Enne nende tagasitulekut olid paljud
eestlased lahkunud kodumaalt ja
põgenenud läände — kas Rootsi või
Saksamaale.

Kanada, -, -t
Aust`raalia, -, -t
mujale
Saksamaalt asusid nad hiljem ümber
Ühendriikidesse, Kanadasse, Inglis-
maale, Austraaliasse ja mujale.

`andme/d, -te, -id (pl.)
Kas teil on andmeid selle kohta, milline
on elu Eestis praegu?

luge/ma, -da, `loen, lugenud, `loetud

to deport
All leading personages, among them Pres-
ident Päts, were arrested and deported
to Russia.

fate
to hit, fall upon
ordinary
citizen
communism
anti-, against
The same fate also befell ordinary citi-
zens who were feared to be anti-com-
munists.

to retreat
pressure
occupation
In the summer of 1941 the Soviet army
retreated from Estonia under German
pressure, which was followed by a
German occupation.

front
World War

east
to tumble, crumble
to collapse
When the German front collapsed in the
east toward the end of the Second
World War, the Russians returned.

arrival
return
to leave
to flee
west
Before their return many Estonians had
left their homeland and fled to the
west — either to Sweden or to Ger-
many.

Canada
Australia
elsewhere
From Germany they later emigrated to
the United States, Canada, England,
Australia, and elsewhere.

John

information, data
Do you have any information about the
life in Estonia now?

Jaan

to read

Olen sellest ainult ajalehtedest lugenud.

`ümb^r korraldama

`must/er, -ri, -rit, -reid

järele

Elu Eestis olevat täielikult ümb^r korraldatud Nõukogude mustri järele.

erine/ma, -da, -n, -nud, -tud

`kuigi pal'ju

See ei erine nüüd vist kuigi palju elust Venemaal.

I have only read about it in newspapers.

to rearrange

pattern

according to (postp.)

Life in Estonia has been completely rearranged according to the Soviet pattern.

to differ

not (at all) much

It probably doesn't differ much from the life in Russia.

ADDITIONAL WORDS

asu/ma, -da, -n, -nud, -tud

elu*/`aeg, -aja, -`aega

meele*olu, -, -, (meele`ollu)

otseselt

`peale

üksinda

to dwell, live, stay; to settle

life, lifetime

mood

directly

since, beginning from

alone

Grammar

1. i- Plural

kõikidel or kõigil

rõhujatest or rõhujaist

mõisnikkude or mõisnike

by all

from the oppressors

of the noblemen

Besides the so-called de- plural forms, like kõikidel, rõhujatest, mõisnikkude (see Unit 13), there are also shorter plural forms: kõigil, rõhujaist, mõisnike. The latter are called i- plurals. All the declinable words, if they are used in the plural, have the de- plural, whereas only some words can have the i- plural. The words that have only a -sid ending in the plural partitive (like peresid, lauljannasid), have no i- plural.

The i- plural is formed from the partitive plural as follows:

a. Non-gradational words

A

Partitive plural

kanu	hens
sündmusi	events
muuseumi	museums

i- plural

kanu-le, kanu-st, etc.
sündmusi-st, sündmusi-sse, etc.
muuseumi-le, muuseumi-s, etc.

B

sajandeid	centuries
isandaid	masters
rõhujaid	oppressors

sajandei-l, sajandei-st, etc.
isandai-le, isandai-ks, etc.
rõhujai-st, rõhujai-lt, etc.

If the plural partitive of non-gradational words ends in a vowel (see A), this partitive form serves as the i- plural stem to which the case endings are added. If the plural partitive ends in -d (see B), the -d is dropped before adding the case ending.

b. Gradational words

A

Partitive plural		<u>i</u> - plural
`kõiki	all	kõigi-l, kõigi-le, etc.
`kõrvu	ears	kõrvu-s, kõrvu-st, etc.
`jalgu	feet	jalu-s, jalu-le, etc.
`mõis`nikke	noblemen	`mõisnike-lt, `mõisnike-le, etc.

B

`kindaid	gloves	`kindai-le, `kindai-l, etc.
`võtmeid	keys	`võtmei-le, `võtmei-st, etc.
`tütraid	daughters	`tütrei-lt, `tütrei-le, etc.

The gradational words (see Unit 10) form their i- plural basically in the same way as described above. However, the i- plural of such words must be in the same grade as the corresponding singular case-forms. In A, the i- plural is in the weak grade, in conformity with the grade of the singular cases (compare the i- plural kõigi-l, kõigi-le with the singular forms kõige-l, kõige-le). In B, the i- plural is in the strong grade, since the corresponding singular case-forms are in the strong grade (compare the i- plural kindai-le, kindai-l with the singular forms kinda-le, kinda-l).

It should be noted that the i- plural forms are especially common with words having the plural partitive ending in -id (like tõid, maid, hobuseid; i- plural: tõile, mailt, hobuseil). The i- plural is avoided in some case-forms (especially in the comitative, abessive, and terminative cases).

2. Impersonal Conditional Present Tense

I. Affirmative

Meie kõigi soov on, et meie kodu-
maa olukorda paremini mõis-
tetaks.

Kui ainult seda tehtaks!

Oleks hea, kui võlg tasutaks.

It's the desire of all of us that the situa-
tion of our country be better under-
stood.

If this would only be done!

It would be good if the loan would be
repaid.

The underlined mõistetaks, tehtaks, and tasutaks are in the impersonal conditional present tense; they correspond to the English 'would be understood', 'would be done', 'would be repaid'.

Observe:

A

mõiste-tud	understood	mõiste-taks
räägi-tud	spoken	räägi-taks
teh-tud	done	teh-taks

B

min-dud	gone	min-daks
supel-dud	swum	supel-daks
saa-dud	gotten	saa-daks

The impersonal conditional present tense is formed from the -tud participle by replacing -tud with -taks (in A) and -dud with -daks (in B).

II. Negative

Kui seda ometi ei tehtaks!
Ma soovin, et nii enam kunagi ei
kõneldaks.
Oleks hea, kui seda raamatut ei
loetaks.

If they only wouldn't do so!
I wish that they would never again speak
like that!
It would be good if this book would not
be read.

The negative of the impersonal conditional present tense (ei tehtaks, ei kõneldaks, ei loetaks) is formed from the affirmative by placing ei before it.

Exercises

1. Substitute for the words underlined, using the *i*- plural forms.

a. Kunstnike meeleolu oli hea.

ametnik
kodanik
mõisnik
kohtunik
ajakirjanik

Ametnike meeleolu oli hea.
Kodanike meeleolu oli hea.
Mõisnike meeleolu oli hea.
Kohtunike meeleolu oli hea.
Ajakirjanike meeleolu oli hea.

b. Ameeriklasil on suured perekonnad.

kingsepp
tööline
ametnik
õpetaja

Kingsepil on suured perekonnad.
Töölisil on suured perekonnad.
Ametnikel on suured perekonnad.
Õpetajail on suured perekonnad.

c. Sportlasil oli palju medaleid.

poksija
tõstja
maadleja
võitja
meeskond
ujuja

Poksijail oli palju medaleid.
Tõstjail oli palju medaleid.
Maadlejail oli palju medaleid.
Võitjail oli palju medaleid.
Meeskonnil oli palju medaleid.
Ujujail oli palju medaleid.

d. Sportlasile jagati medaleid.

Substitute the words in (c) for sportlasile.
Example: Poksijaile jagati medaleid.

e. Vabrikuil olid suured võlad.

vabariik
erakond
kirik
mõisa
kauplus
staadion
valitsus

Vabariigel olid suured võlad.
Erakonnil olid suured võlad.
Kirikuil olid suured võlad.
Mõisail olid suured võlad.
Kauplusil olid suured võlad.
Staadionel olid suured võlad.
Valitsusil olid suured võlad.

f. Ma kõnelesin ajakirjanikele Eesti ajaloost.

poolakas

Ma kõnelesin poolakaile Eesti ajaloost.

välismaalane
rootslane
tööstur
prantslane
tuttav
soomlane
sõjaväelane
kreeklane
venelane
sakslane

Ma kõnelesin välismaalasil Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin rootslasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin tööstureile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin prantslasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin tuttavaile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin soomlasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin sõjaväelasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin kreeklasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin venelasile Eesti ajaloost.
Ma kõnelesin sakslasile Eesti ajaloost.

g. Pakikandjaile antakse jootraha.

kelner
ettekandja
juukselõikaja
uksehoidja

Kelnereile antakse jootraha.
Ettekandjaile antakse jootraha.
Juukselõikajaile antakse jootraha.
Uksehoidjaile antakse jootraha.

h. Ma kuulsin reisijailt palju uudiseid.

ajakirjanik
teadlane
professor
naaber
minister
sportlane
sõitja
külaline

Ma kuulsin ajakirjanikelt palju uudiseid.
Ma kuulsin teadlasilt palju uudiseid.
Ma kuulsin professoreilt palju uudiseid.
Ma kuulsin naabreilt palju uudiseid.
Ma kuulsin ministreilt palju uudiseid.
Ma kuulsin sportlasilt palju uudiseid.
Ma kuulsin sõitjailt palju uudiseid.
Ma kuulsin külalisilt palju uudiseid.

i. Missugune on teie mulje suvitajaist?

nõuget
teadlane
naaber
õpetaja
sugulane
õpilane
lätlane

Missugune on teie mulje neegreist?
Missugune on teie mulje teadlasist?
Missugune on teie mulje naabreist?
Missugune on teie mulje õpetajaist?
Missugune on teie mulje sugulasist?
Missugune on teie mulje õpilasist?
Missugune on teie mulje lätlasist?

j. Vihmanantleist maksti liiga palju.

pilet
peegel
rukis
palitu
habemeajamisvahend
mantel
riided
aiasaadused
purjekas
smoking
kummut
ülikond
tõrvik
ülesvõtte
laev

Pileteist maksti liiga palju.
Peegleist maksti liiga palju.
Rukkeist maksti liiga palju.
Palituist maksti liiga palju.
Habemeajamisvahendeist maksti liiga palju.
Mantleist maksti liiga palju.
Riideist maksti liiga palju.
Aiasaadusist maksti liiga palju.
Purjekaist maksti liiga palju.
Smokingeist maksti liiga palju.
Kummuteist maksti liiga palju.
Ülikonnist maksti liiga palju.
Tõrvikuist maksti liiga palju.
Ülesvõtteist maksti liiga palju.
Laevust maksti liiga palju.

k. Ta kõneles neist sündmusist.

artikkel
nõue

Ta kõneles neist artikleist.
Ta kõneles neist nõudeist.

saavutus
katse
lahing
traktor
tulemus
elukutse
rahvus
maavõistlus
erakond
võitja
pidustus
raskus

Ta kõneles neist saavutusist.
Ta kõneles neist katseist.
Ta kõneles neist lahinguist.
Ta kõneles neist traktoreist.
Ta kõneles neist tulemusist.
Ta kõneles neist elukutseist.
Ta kõneles neist rahvusist.
Ta kõneles neist maavõistlusist.
Ta kõneles neist erakonnist.
Ta kõneles neist võitjaist.
Ta kõneles neist pidustusist.
Ta kõneles neist raskusist.

l. Ma ei tea midagi tema kavatsusist.

kohver
hobune
tutvus
mõisa
raamat
tuttav
võti
mõte
album
arve
ülikond
kauplus
amet
ehteasi
võimalus
kinnas
dollar

Ma ei tea midagi tema kohvrest.
Ma ei tea midagi tema hobuseist.
Ma ei tea midagi tema tutvusist.
Ma ei tea midagi tema mõisaist.
Ma ei tea midagi tema raamatuist.
Ma ei tea midagi tema tuttavaist.
Ma ei tea midagi tema võtmeist.
Ma ei tea midagi tema mõtteist.
Ma ei tea midagi tema albumeist.
Ma ei tea midagi tema arveist.
Ma ei tea midagi tema ülikonnist.
Ma ei tea midagi tema kauplusist.
Ma ei tea midagi tema ameteist.
Ma ei tea midagi tema ehteasjust.
Ma ei tea midagi tema võimalusist.
Ma ei tea midagi tema kindaist.
Ma ei tea midagi tema dollareist.

m. Me käisime ametiasutuses.

teater
kauplus
vabrik
sadam
kohvik
restoran
muuseum
kirik

Me käisime teatreis.
Me käisime kauplusis.
Me käisime vabrikuis.
Me käisime sadamais.
Me käisime kohvikuis.
Me käisime restoranis.
Me käisime muuseumis.
Me käisime kirikuis.

n. Me läksime koos ametiasutusesse.

Substitute the words given in (m) for ametiasutusesse.

Example: Me läksime koos teatreisse.

o. Mul on äge valu kõrvus.

silm
jalg
lihas

Mul on äge valu silmis.
Mul on äge valu jalus.
Mul on äge valu lihaseis.

p. Nad jäid kogu eluajaks kohtunikeks.

pakikandja
ametnik
õpetaja

Nad jäid kogu eluajaks pakikandjaiks.
Nad jäid kogu eluajaks ametnikeks.
Nad jäid kogu eluajaks õpetajaiks.

rätsep
apteeker
sõjaväelane
müüja
tööline
uksehoidja
kelner
ettekandja
ajakirjanik
pagar

Nad jäid kogu eluajaks rätsepaiks.
Nad jäid kogu eluajaks apteekreiks.
Nad jäid kogu eluajaks sõjaväelasiks.
Nad jäid kogu eluajaks müüjaiks.
Nad jäid kogu eluajaks töölisiks.
Nad jäid kogu eluajaks uksehoidjaiks.
Nad jäid kogu eluajaks kelnereiks.
Nad jäid kogu eluajaks ettekandjaiks.
Nad jäid kogu eluajaks ajakirjanikeks.
Nad jäid kogu eluajaks pagareiks.

r. Nad töötavad juba mitu aastat kohtunikena.

Substitute the words in (p) for kohtunikena.

Example: Nad töötavad juba mitu aastat pakikandjaina.

2. Substitute.

a. Mulle meeldiks väga,
kui tööd kontrollitaks.

armastama
näitama
tundma
andma
oskama
otsima
algama
laiendama
leidma

kui tööd armastataks
kui tööd näidataks
kui tööd tuntaks
kui tööd antaks
kui tööd osataks
kui tööd otsitaks
kui tööd alataks
kui tööd laiendataks
kui tööd leitaks

b. Oleks hea,
kui rohkem sporditaks.

suusatama
jalutama
pesema
laulma
töötama
kirjutama
ehitama
õppima
mõtleva
lugema

kui rohkem suusatataks
kui rohkem jalutataks
kui rohkem pestaks
kui rohkem lauldaks
kui rohkem töötataks
kui rohkem kirjutataks
kui rohkem ehitataks
kui rohkem õpitaks
kui rohkem mõteldaks
kui rohkem loetaks

c. Oleks hea,
kui nii palju ei söödaks.

jooma
suvitama
istuma
suitsetama
ostma
juttu ajama
lamama
arutama
kõnelema
kiitma

kui nii palju ei joodaks
kui nii palju ei suvitataks
kui nii palju ei istutaks
kui nii palju ei suitsetataks
kui nii palju ei ostetaks
kui nii palju juttu ei aetaks
kui nii palju ei lamataks
kui nii palju ei arutataks
kui nii palju ei kõneldaks
kui nii palju ei kiidetaks

vaidlema
kaarte mängima
sõitma

kui nii palju ei vaieldaks
kui nii palju kaarte ei mängitaks
kui nii palju ei sõidetaks

3. Substitute for both of the underlined words. (Copy the nouns, but give the verbs in the conditional present tense.)

Me tahaksime,
et sünnipäeva pühitsetaks.

mootorit — kontrollima
teda — külla kutsuma
mäss — maha suruma
vaenlased — välja tõrjuma
haigusest — paranema
kodumaad — kaitsma
Venemaast — lahku lööma
spordivõistlusi — korraldama
maad — välja jagama
kopsud — läbi vaatama
vead — kõrvaldama
valitsus — ametisse panema
töö — ümber korraldama
haiget — kraadima
kehakinnitust — võtma
tõukarja — kasvatama
mune — ekspordima
kiirust — lisama
lahing — võitma
rohi — sisse võtma
pank — lahti tegema
külalised — ära saatma
arst — kutsuma

et mootorit kontrollitaks
et teda külla kutsutaks
et mäss maha surutaks
et vaenlased välja tõrutaks
et haigusest pararetaks
et kodumaad kaitstaks
et Venemaast lahku löödaks
et spordivõistlusi korraldataks
et maad välja jagataks
et kopsud läbi vaadataks
et vead kõrvaldataks
et valitsus ametisse pandaks
et töö ümber korraldataks
et haiget kraaditaks
et kehakinnitust võetaks
et tõukarja kasvatataks
et mune eksporditaks
et kiirust lisataks
et lahing võidetaks
et rohi sisse võetaks
et pank lahti tehtaks
et külalised ära saadetaks
et arst kutsutaks

Conversation

- Jones: Ma kuulsin, et te olete eestlane ja olete hiljuti Ühendriikidesse asunud. Millal te kodumaalt lahkusite?
- Põldma: Juba tuhande üheksasaja neljakümne neljanda aasta sügisel, kui Saksa rinne idas kokku varises ja venelased tagasi tulid.
- Jones: Miks te kodumaalt ära tulite?
- Põldma: Ma olin elanud kommunistide võimu all juba ühe aasta ja olin seda hästi tundma õppinud. Kuna ma olin osa võtnud Vabadussõjast, oleks mind oodanud küüditamine.
- Jones: Ma ei tea midagi Eesti ajaloost ega Vabadussõjast. Kas te jutustaksite mulle sellest lühidalt?
- Põldma: Heameelega. Eesti oli kaheksateistkümnenda sajandi algusest peale Vene võimu all, kuid tuhande üheksasaja kaheksateistkümnendal aastal kuulutas ta end iseseisvaks. Oma iseseisvust tuli meil kaitsta Vabadussõjas sakslaste ja venelaste vastu. Pärast Vabadussõja võidukat lõppu algas meil iseseisvusaeg, mis kestis kuni Teise maailmasõjani.
- Jones: Kas Eesti ka sõjast osa võttis?
- Põldma: Mitte otseselt. Aga ma kõnelen sellest kohe. Enne sõda, tuhande üheksasaja kolmekümne üheksandal aastal, nõudis Nõukogude Liit Eestilt, Lätilt ja Leedult baase oma vägedele. Aasta hiljem esitas Nõukogude Liit nõude oma vägede sisselaskmiseks Eestisse.

Jones: Ja need nõuded võeti vastu?

Põldma: Kahjuks jaa. Sellega algaski meil Nõukogude Liidu okupatsioon. Nüüd pandi ametisse Nõukogude sõbralik valitsus ja Eesti ühendati Nõukogude Liiduga. Senine režiim kõrvaldati täielikult ja asendati Nõukogude režiimiga. See oligi aeg, mil ma õppisin kommunismi hästi tundma.

Jones: Nüüd ma saan aru, miks te kodumaalt lahkusite. Kuhu te kõigepealt läksite?

Põldma: Ma põgenesin oma perekonnaga Saksamaale, kus elasime viis aastat. Seejärel asusime ümber Ühendriikidesse. Mõned mu sõbrad põgenesid Eestist Rootsi ja on praegugi seal.

Jones: Kas Ühendriikidesse tuli palju eestlasi?

Põldma: Väga palju. Osa asus teistesse maadesse — Kanadasse, Inglismaale, Austraaliasse jne. Osa, eriti vanad ja haiged, jäid Saksamaale.

Jones: Kuidas teile siin meeldib?

Põldma: Väga hästi. Ma olen elanud juba mõned aastad New Yorgis ja olen siinse eluga harjunud.

Jones: Kus te töötate?

Põldma: Ühes ametiasutuses Brooklynis.

Jones: Loodetavasti ei tunne te end üksinda?

Põldma: Ei, mul on rida sõpru ameeriklaste hulgas. Peale selle elab New Yorgis väga palju eestlasi. Nii tunnen ma end siin nagu kodus.

Jones: Palju tänu huvitava jutuajamise eest!

Suggestions for Conversations

Discuss the recent historical events in Estonia: the period of independence, the ultimatums given by the Soviet Union, the Russian and German occupations of Estonia, and the fate of Estonian refugees. Go into details as much as you can.

UNIT 26

Basic Sentences

Agriculture in Estonia

Jaan

teema, -, -t, -sid
Millisel teemal soovite täna kõnelda?

theme, subject
What subject do you want to talk about today?

John

Ehk jutustaksite mulle põllundusest Eestis.
omal ajal
Omal ajal Eestis viibides külastasin ma koguni üht talu Narva ligidal.

Perhaps you could tell me about agriculture in Estonia.
formerly, some time ago
While in Estonia some time ago, I even visited a farm near Narva.

vaja
faktili/ne, -se, -st, -si
Kuid nüüd oleks mul vaja mõningaid faktilisi andmeid.

necessary
factual
But now I need some factual information.

Jaan

Ma tunnen seda küsimust ainult tuhande üheksasaja neljakümne neljanda aastani, mil ma kodumaalt lahkusin.

I know about this subject only until 1944, when I left my home-country.

ümbertõrjumine, -e, -t, -i
Hiljem olevat seal toimunud suured ümbertõrjumised, kuid neist ma palju ei tea.

reorganization, transformation
Afterwards, great transformations were supposed to have taken place there, of which I know little.

John

Pole viga. Ka iseseisvusaeg huvitab mind.

That's all right. I am also interested in the period of independence.

Jaan

esi*joones
põllu*majandus/lik, -liku, -likku, -likke
Nagu te isegi teate, oli Eesti esijoones põllumajanduslik maa.

primarily
agricultural

rahvas/tik, -tiku, -tikku
ülal*pidami/ne, -se, -st

As you know, Estonia was primarily an agricultural country.

population
livelihood

ülalpidamist `saama
põllu*`töö, -, -d
Üle poole rahvastikust sai ülalpidamist
põllutööst.

to get one's livelihood
farm work, farming
More than half of its population got its
livelihood from farming.

John

`see*sama, selle*sama, seda*sama,
`neid*samu
Ma mäletan, et Eestis kasvatati neid-
samu vilju, mis Ühendriikideki.

same
I remember that the same grains were
grown in Estonia as in the U. S. A.

Jaan

ter/a, -a, -a, -i
tera*/vili, -vilja, -`vilja, -`vilju
`kaun*/vili, -vilja, -`vilja, -`vilju
uba, `oa, uba, ube
Teraviljadest oli meil esikohal rukis,
kaer, oder ja nisu, kaunviljadest
hernes ja uba. Eriti rohkesti kas-
vatati meil kartuleid.

grain; blade
grain (crop)
legume
bean
Our leading grains were rye, oats, bar-
ley and wheat; and peas and beans were
our chief legumes. Potatoes were
grown in especially great abundance.

toodang, -u, -ut, -uid
ligi
`ton'n, ton'ni, `ton'ni, `ton'ne
üks
Enne Teist maailmasõda oli Eesti tera-
vilja toodang aastas seitsesada tuhat
tonni, kuid üks kartulitoodang oli
ligi üheksasada tuhat tonni.

production
nearly
ton
alone
Before the second World War, the pro-
duction of grain per year was nearly
700,000 tons, while that of potatoes
alone was nearly 900,000 tons.

John

Kas tõesti? Milleks kasvatati nii palju
kartuleid?

Really? Why did you grow so many
potatoes?

Jaan

loomama*/`toit, -`toidu, -`toitu
`viin, viina, `viina, `viinu
Inimeste ja loomatoiduks, aga ka viina
valmistamiseks. Meie viin, nõnda-
nimetatud 'vabariigi valge', tehti
kartuleist. Kas te Eestis viibides
seda maitset?

animal food, fodder
liquor
As food for men and animals, and also
for making liquor. Our liquor, the so-
called 'white drink of the republic',
was made from potatoes. Did you taste
it when you were in Estonia?

John

Maitsetin küll.
`purju
`purju panema
See oli kange jook, mis pani kergesti
purju.
põllu*harimi/ne, -se, -st
mehhani`seerima, -`seerida, -seerin,
-`seerinud, -seeritud

Yes, I did.
drunk
to make drunk
It was a strong drink that made one
drunk easily.
cultivation, agriculture
to mechanize

Põlluharimine Eestis polnud veel mehhaniseeritud, eks?

tarvitus, -e, -t
tarvitusel olema
Leidus küll talusid, kus olid tarvitusel traktorid, kuid rohkem kasutati hobuseid.
`lõpp*/`aastad, -`aastate, -`aastaid (pl.)
masin, -a, -at, -aid
põllu*`töö*masin, -a, -at, -aid
tarvitusele `võtma
Iseseisvuse lõppaastail võeti juba rohkem traktoreid kui ka põllutöömasinaid tarvitusele.
oleks mehhaniseeritud
`endiselt
Mõne aastaga oleks meie põllumajandus täielikult mehhaniseeritud, kui elu oleks jätkunud endiselt.

järjel
Karjandus näis teil olevat kõrgel järjel.

`Šveits, Šveitsi, `Šveitsi, (`Šveitsi)
järel
karja*kasvatus, -e, -t
Eesti oli Taani ja Šveitsi järel üheks silmapaistvaks karjakasvatuse maaks Euroopas.
`rõhk, rõhu, `rõhku, `rõhke
`rõhku panema
`tõu*/kari, -karja, -`karja, -`karju
arendami/ne, -se, -st
Erilist rõhku pandi meil tõukarja arendamisele.

looma*kasvatus, -e, -t
esinda/ma, -da, -n, -nud, -tud
esindatud olema
Millised teised loomakasvatuse alad olid teil esindatud?

`veise*kasvatus, -e, -t
`teatud

Agriculture in Estonia wasn't mechanized yet, was it?

Jaan

use
to be in use
There were some farms where tractors were in use, but horses were used much more.
last years
machine
agricultural machine
to put into use
In the last years of independence considerably more tractors and agricultural machinery were put into use.
would have become mechanized
as previously
In a few years our agriculture would have become completely mechanized, if life had continued as previously.

John

at a level
Your cattle-breeding seemed to be at a high level.

Jaan

Switzerland
after (postp.)
cattle-breeding
Estonia ranked after Denmark and Switzerland as one of the noted cattle-breeding countries of Europe.
emphasis, stress
to put emphasis
thoroughbred stock
developing, raising
We put special emphasis on raising thoroughbred stock.

John

animal raising (or husbandry)
to represent
to be represented
What other types of animal husbandry did you have?

Jaan

cattle raising
certain

`sea*kasvatus, -e, -t	hog raising
`lamba*kasvatus, -e, -t	sheep raising
hobuse*kasvatus, -e, -t	horse raising
Peale veisekasvatuse omas teatud tähtsust ka sea-, lamba-, hobuse- ja kanakasvatus.	Besides cattle raising, the raising of hogs, sheep, horses, and chicken also held a certain importance.
`saadus, -e, -t, -i	product
piima*`saadus/ed. -te. -i (pl.)	dairy products
liha, -, -	meat
Meie piimassadused, liha ja munad eksporditi peamiselt Saksa- ja Inglismaale. Meie sead viidi esijoones Venemaale.	Our dairy products, meat, and eggs were exported mainly to Germany and England. Hogs were taken primarily to Russia.
kodu*/`loom, -looma, -`loom, -`loomi	domestic animal
moodusta/ma, -da, -n, -nud, -tud	to form
eks /`port, -pordi, -`porti	export
Koduloomad ja nende saadused moodustasid umbes poole kogu ekspordist.	Domestic animals and their products formed about half of our exports.
`vastu*tasu, -, -	payment in return for products or services
Lääne-Eu`roopa, -, -t	Western Europe
`tööstus, -e, -t, -i	industry
`tööstus*`saadus, -e, -t, -i	industrial product
Vastutasuks saime Lääne-Euroopast tööstussaadusi.	In return we received industrial products from Western Europe.

John

Eestis ringi sõites nägin ma, et rahvas elas maal taludes laiali.	While traveling in Estonia, I noticed that the rural population lived on scattered farms.
küla, -, -, (`külla), -sid	village
Külasid oli näha õige harva.	Villages were rarely to be seen.

Jaan

ida*/osa, -osa, -osa, (-`ossa), -osi	eastern part
`ees*kuju, -, -, -sid	model
Külasid leidis peamiselt maa idaosas Vene eeskujul.	Villages were found mainly in the eastern part of the country, after the Russian example.

John

Milline on talurahva olukord praegu?	How is the situation of the farming population now?
--------------------------------------	---

Jaan

oku /`peerima, -`peerida, -peerin, -`peerinud, -peeritud	to occupy
Kui Nõukogude Liit Eesti okupeeris, siis kuulutati kõik maa riigi omaks.	When Estonia was occupied by the Soviet Union, all land was declared state-owned.

ära `võtma
 Talurahvas jäi esiotsa oma kohtadele,
 olgugi et neilt suurem osa maad
 ära võeti.

`maks, maksu, `maksu, `makse
 kol/`hoos, -hoosi, -`hoosi, (-`hoosi),
 -`hoose
 sov/`hoos, -hoosi, -`hoosi, (-`hoosi),
 -`hoose

`sun'di/ma, -da, sun'nin, `sun'dinud,
 sun'nitud

olevat sun'nitud

Kõrgete maksude ja küüditamiste tõttu
 olevat aga kõik maarahvas aja jook-
 sul kolhoosidesse ja sovhoosidesse
 sunnitud.

`lapp, lapi, `lappi, `lappe
 isik/`lik, -liku, -`likku, -`likke
 Igal perel olevat nüüd ainult väike
 lapp maad oma isiklikuks tarbeks.

to take away
 The farmers at first stayed on their
 land, although the greater part of
 their land was taken away from them.

tax
 kolkhoz, collective farm

sovkhos, state farm

to force, compel

(one has heard that) they have been compelled
 Because of high taxes and deportations,
 all the rural population has been, in
 the course of time, compelled to join
 kolkhozes and sovhozes.

patch
 personal
 Every family now has a small patch of
 land for its own use.

Additional Words

`kartuli*toodang, u, ut	potato production
kauba*vahetus, -e, -t	trade
väl'jak, -u, -ut, -uid	square; field
ühendus, -e, -t, -i	connection
ülal*pidamis*al'lika/s, -, -t, -id	source of livelihood
üles*/anne, -`ande, -annet, -`andeid	assignment; task

Grammar

1. i- Superlative

kõige suurem	or suurim	greatest, largest
kõige parem	or parim	best
kõige kuulsam	or kuulsaim	most famous
kõige ilusam	or ilusaim	most beautiful
kõige õnnelikum	or õnnelikem	happiest

The superlative consisting of kõige plus the comparative form (kõige suurem, kõige parem; see Unit 11) can be formed from all adjectives. There is another, the so-called i- superlative, which ends in -im (infrequently in -em), e.g. suurim, parim, kuulsaim, õnnelikem. The adjectives ending in -sid in the partitive plural (tublisid 'fine, nice ones', hapusid 'sour ones') have no i- superlative.

Formation of the i- superlative:

		A	
		<u>i</u> - plural	<u>i</u> - superlative
terve	healthy	\tervei-le	\tervei-m
\selge	clear	\selgei-s	\selgei-m
jahe	cool	jahedai-st	jahedai-m
\uus	new	uusi-sse	uusi-m
õnne`lik	happy	õnnelike-l	õnnelike-m

Adjectives whose comparatives are formed regularly from the genitive case plus -m (like terve, gen. sg. \terve, comparative \terve-m; see Unit 11), form their i- superlative from the i- plural stem by adding -m (e. g. i- plural stem \tervei- plus -m = i- superlative \tervei-m).

		B	
		comparative	<u>i</u> - superlative
vana	old	vanem	vanim
\kül'm	cold	külmem	külmim
\paks	thick	paksem	paksim
\pikk	long	pikem	pikim
\tark	smart, wise	targem	targim
\kurb	sad	kurvem	kurvim
\halb	bad	halvem	halvim

Adjectives whose comparatives are formed irregularly, i. e. whose final -a or -u in the genitive singular is replaced by an -e in the comparative (like vana, gen. sg. vana, comparative vane-m; see Unit 11), form their i- superlative from the comparative by replacing the ending -em by -im.

Note these irregular i- superlatives:

		<u>i</u> - superlative
hea	good	parim
\soe	warm	\soim
\tühi	empty	tühim
\väike(ne)	small	\väikseim <u>or</u> \väikesim <u>or</u> vähim
õhuke(ne)	thin	õhim
lühike(ne)	short	lühim

2. Impersonal Conditional Perfect Tense

I. Affirmative

Mõne aastaga oleks meie põllu-
majandus täielikult mehhani-
seeritud...

Kui hommikul oleks välja sõidetud,
oleks juba lõunaks päralt jõutud.

Kui ainult rohkem oleks töötatud!

In a few years our agriculture would
have become completely mechanized...

If they had left in the morning, they
would have arrived by noon.

If they had only worked more!

The underlined oleks mehhaniseeritud, oleks sõidetud, etc. are in the impersonal conditional perfect tense. The basic meaning of these forms is: 'if (something) would have been done'. The impersonal conditional perfect tense is formed from oleks plus the -tud participle.

II. Negative

Oleks olnud parem, kui nii palju ei oleks kõneldud poliitikast.

Mulle oleks rohkem meeldinud, kui nii palju ei oleks suitsetatud.

Oleks olnud hea, kui neid poleks unustatud.

It would have been better if so much hadn't been spoken about politics.

I would have liked it better if there hadn't been so much smoking.

It would have been good if they had not forgotten them.

The negative of the impersonal perfect tense (ei oleks kõneldud, ei oleks suitsetatud, etc.), is formed from ei plus the corresponding affirmative. Instead of ei oleks, poleks can be used; thus: poleks kõneldud, poleks suitsetatud.

Exercises

1. Give the i- superlatives in the nominative, genitive, partitive singular, and nominative and partitive plural of the following adjectives.

õhuke
uus
vana
harilik
väike
kurb
hea
moodne
pikk
soe
halb

Example: õhim, õhima, õhimat; õhimad, õhimaid

2. Substitute for the underline i- superlatives.

- a. See on suurim ehitus.

kõrge
imposantne
kuulus
vana
võimas
kallis
uus

See on kõrgeim ehitus.
See on imposantseim ehitus.
See on kuulsaim ehitus.
See on vanim ehitus.
See on võimsaim ehitus.
See on kalleim ehitus.
See on uusim ehitus.

- b. Nad asuvad moodsaimas korteris.

hea
suurepärane
ilus
puhas
odav
mugav

Nad asuvad parimas korteris.
Nad asuvad suurepäraseimas korteris.
Nad asuvad ilusaimas korteris.
Nad asuvad puhtaimas korteris.
Nad asuvad odavaimas korteris.
Nad asuvad mugavaimas korteris.

c. Me kolisime kitsaimast tänavast ära.

must
vaikne
pikk
tühi

Me kolisime mustimast tänavast ära.
Me kolisime vaigseimast tänavast ära.
Me kolisime pikimast tänavast ära.
Me kolisime tühimast tänavast ära.

d. Täna on selgeim ilm kogu suvel.

tuuline
niiske
tormine
ilus
palav
külm
soe
päikesepaisteline
hea

Täna on tuuliseim ilm kogu suvel.
Täna on niiskeim ilm kogu suvel.
Täna on tormiseim ilm kogu suvel.
Täna on ilusaim ilm kogu suvel.
Täna on palavaim ilm kogu suvel.
Täna on külmim ilm kogu suvel.
Täna on soim ilm kogu suvel.
Täna on päikesepaistelisim ilm kogu suvel.
Täna on halvim ilm kogu suvel.

e. Selles restoranis on parimad toidud.

värske
puhas
must
odav
mitmekesine
halb
hea

Selles restoranis on värskeimad toidud.
Selles restoranis on puhtaimad toidud.
Selles restoranis on mustimad toidud.
Selles restoranis on odavaimad toidud.
Selles restoranis on mitmekesiseimad toidud.
Selles restoranis on halvimad toidud.
Selles restoranis on parimad toidud.

f. Ta on õnnelikemaid inimesi.

kurb
sõbralik
edasipüüdlik
lõbus
rõõmus
kena
äge
tõsine
tähtis
populaarne
terve
lühike
lahke

Ta on kurvimaid inimesi.
Ta on sõbralikumaid inimesi.
Ta on edasipüüdlikemaid inimesi.
Ta on lõbusaimaid inimesi.
Ta on rõõmsaimaid inimesi.
Ta on kenimaid inimesi.
Ta on ägedaimaid inimesi.
Ta on tõsiseimaid inimesi.
Ta on tähtsaimaid inimesi.
Ta on populaarseimaid inimesi.
Ta on terveimaid inimesi.
Ta on lühimaid inimesi.
Ta on lahkeimaid inimesi.

3. Form sentences using the i- superlatives.

a. Example: sobiv kink

See oli sobivaimaid kinke.

kibe jook
paene põld
soodne võimalus
kauge talu
karastav jook
sügav järv
sirge tee

sagedane haigus
vanaaegne ehitus
avar väljak
värske aedvili
õhuke riie
leebe ilm
rasvane supp
märg tee
igav päev
huvitav raamat
raske ülesanne

- b. Example: silmapaistev arst
Ta oli silmapaistvaimaid arste.

demokraatlik president
juhtiv isik
ilus daam
võidukas valitseja
pikk mees
nägus tütarlaps
hea poiss
noor tantsijatar
sihvakas preili

4. Substitute.

Ma oleksin tahtnud,

- a. et oleks palju sporditud.

lugema
õppima
suplema
mängima
võistlema
ujuma
töötama
laulma
suusatama
kirjutama

et oleks palju loetud
et oleks palju õpitud
et oleks palju supeldud
et oleks palju mängitud
et oleks palju võisteldud
et oleks palju ujutud
et oleks palju töötatud
et oleks palju lauldud
et oleks palju suusatatud
et oleks palju kirjutatud

- b. et nii palju ei oleks suitsetatud.

vaidlema
kõnelema
jooma
ostma
istuma
suvitama
kaarte mängima
lamama
juttu ajama
arutama

et nii palju ei oleks vaieldud
et nii palju ei oleks kõneldud
et nii palju ei oleks joodud
et nii palju ei oleks ostetud
et nii palju ei oleks istutud
et nii palju ei oleks suvitatud
et nii palju ei oleks kaarte mängitud
et nii palju ei oleks lamatud
et nii palju ei oleks juttu aetud
et nii palju ei oleks arutatud

- c. et teda oleks aidatud.

kraadima
tundma õppima

et teda oleks kraaditud
et teda oleks tundma õpitud

pesema
külastama
kiitma
mõistma
uskuma
kaitsema
tundma
soovitama
ootama
meelitama
mäletama
armastama
külla kutsuma

et teda oleks pestud
et teda oleks külastatud
et teda oleks kiidetud
et teda oleks mõistetud
et teda oleks usutud
et teda oleks kaitsetud
et teda oleks tuntud
et teda oleks soovitatud
et teda oleks oodatud
et teda oleks meelitatud
et teda oleks mäletatud
et teda oleks armastatud
et teda oleks külla kutsutud

d. et pank oleks avatud.

asutama
korras hoidma
võõrandama
sulgema
ära müüma

et pank oleks asutatud
et pank oleks korras hoitud
et pank oleks võõrandatud
et pank oleks suletud
et pank oleks ära müüdüd

e. et neid ei oleks unustatud.

arreteerima
ründama
maha jätma
äratama
ametisse panema
kartma
kõrvaldama
ära ajama
vastu võtma
eelistama
ära saatma
siia tooma
küüditama
tähele panema
tabama
kontrollima
asendama
kutsuma

et neid ei oleks arreteeritud
et neid ei oleks rünnatud
et neid ei oleks maha jäetud
et neid ei oleks äratatud
et neid ei oleks ametisse pandud
et neid ei oleks kardetud
et neid ei oleks kõrvaldatud
et neid ei oleks ära aetud
et neid ei oleks vastu võetud
et neid ei oleks eelistatud
et neid ei oleks ära saadetud
et neid ei oleks siia toodud
et neid ei oleks küüditatud
et neid ei oleks tähele pandud
et neid ei oleks tabatud
et neid ei oleks kontrollitud
et neid ei oleks asendatud
et neid ei oleks kutsutud

f. et kleit oleks pressitud.

õmblema
pesema
selga panema
ära vahetama
tasuma
ära parandama
kätte saama
puhastama
ära maksma

et kleit oleks õmmeldud
et kleit oleks pestud
et kleit oleks selga pandud
et kleit oleks ära vahetatud
et kleit oleks tasutud
et kleit oleks ära parandatud
et kleit oleks kätte saadud
et kleit oleks puhastatud
et kleit oleks ära makstud

g. et temaga oleks tutvutud.

juttu ajama
abielluma

et temaga oleks juttu aetud
et temaga oleks abiellutud

jalutama
kokku leppima
kõnelema
tantsima
arvestama
rääkima

et temaga oleks jalutatud
et temaga oleks kokku lepitud
et temaga oleks kõneldud
et temaga oleks tantsitud
et temaga oleks arvestatud
et temaga oleks räägitud

Conversation

- Johnson: Mis on eesti rahva peamiseks ülalpidamisallikaks?
Maasik: Põllundus ja karjandus. Ligi pool rahvast saab sellest ülalpidamist.
Johnson: On teil head põllumaad?
Maasik: Lõuna-Eestis, eriti Viljandimaal on põllumaad väga head. Põhja-Eestis seevastu on maapind paene ega ole nii soodne viljakasvatamiseks.
Johnson: Mida teil kasvatatakse?
Maasik: Eriti rukist, kaera, otra ja nisu. Väga palju kasvatatakse ka kartuleid. Iseseisvuse ajal oli kartulitoodang tonnides meil suurem kui teravilja kogutoodang. Kartuleid tarvitati rohkesti loomatoiduks ja viina valmistamiseks.
Johnson: Millised loomakasvatuse alad olid teil esindatud?
Maasik: Veise-, sea-, lamba- ja kanakasvatus. Neist kõige tähtsam oli kahtlemata veisekasvatus. Viimasel ajal pandi meil erilist rõhku tõukarja arendamisele, sest see tasus end hästi ära. Rohkesti hakati kasvatama ka kanu.
Johnson: Piimasaadusi jätkus teil arvatavasti ka ekspordiks?
Maasik: Jätkus küll. Liha kõrval eksporditi meil palju võid ja juustu.
Johnson: Milliste maadega toimus teil kaubavahetus?
Maasik: Peamiselt Saksa- ja Inglismaaga. Meie saatsime neile võid, peekonit ja mune ja saime vastutasuks tööstussaadusi.
Johnson: Praegu pole Eestil vist mingit ühendust Lääne-Euroopaga?
Maasik: Jah, kahjuks mitte. Nüüd lähevad meie põllu- ja karjasaadused Venemaale.

Suggestions for Conversations

Talk about agriculture in Estonia: about growing grain and potatoes, mechanization of agriculture, cattle-breeding, and the export of agricultural products.

UNIT 27

Basic Sentences

Industry

Jaan

Ma olen rõõmus, et näen teid jälle.

I'm glad to see you again.

kasu/`lik, -liku, -`likku, -`likke

useful

Millega võin ma teile täna kasulik olla?

How can I be of service to you today?

John

üle*/vaade, -`vaate, -vaadet, -`vaateid

survey

Kas te annaksite mulle lühikese üle-
vaate Eesti tööstusest?

Would you give me a brief survey of
Estonian industry?

Jaan

arenemi/ne, -se, -st

development

`eeldus, -e, -t, -i

prerequisite

`maa*põue*vara, -, -, -sid

mineral resource

Nagu teie teate, on tööstuse arenemise
eelduseks maapõuevarad.

As you know, the prerequisite for the
development of industry is mineral
resources.

rikas, `rikka, rikast, `rikkaid

rich

Eesti pole eriti rikas maapõuevaradest.

Estonia is not especially rich in mineral
resources.

järelikult

consequently

`silma*`paistvalt

remarkably, appreciably

arene/ma, -da, -n, -nud, -tud

to develop

Järelikult pole ka tööstus saanud silma-
paistvalt areneda.

Consequently, industry couldn't develop
appreciably.

John

Mis on teie tähtsaim maapõuevara?

What is your most important mineral
resource?

Jaan

põlev*kivi, -, -

oil shale

Kahtlemata põlevkivi.

Oil shale, beyond a doubt.

lade, -me, -t, -meid

layer

põlev*kivi*lade, -me, -t, -meid

oil shale layer

kirre, `kirde, kirret

northeast

Viru*`maa, -, -d

(province in Estonia)

`kat/ma, -ta, katan, `katnud, `kaetud
`ruut*kilo*`meet/er, -ri, -rit, -reid
Meie põlevkivilademed asuvad Kirde-
Eestis Virumaal ja katavad umbes
kolm tuhat ruutkilomeetrit. Põlev-
kivitööstus Eestis on täielikult ise-
seisvusaja saavutus.

`kaevama, kaevata, `kaevan, kaevanud,
kaevatud
Enne Teist maailmasõda kaevati välja
umbes kuussada tuhat tonni põlevkivi
aastas.

tarvita/ma, -da, -n, -nud, -tud
Milleks põlevkivi tarvitati?

küte, `kütte, kütet
`tootmi/ne, -se, -st
Nii kütteks kui ka õlide tootmiseks.

süsi, `söe, `sütt, süsi
kivi*/süsi, -`söe, -`sütt
Kas Eestis leidub kivisütt?

asemel
turvas, `turba, turvast, `turbaid
Kahjuks ei. Aga selle asemel on meil
rohkesti turvast.

`tööstus*ala, -, -, -sid
Millised teised tööstusalad on Eestis
esindatud?

`märkimis*`väärt
teks/`tiil, -tiili, -`tiili, -`tiile
`puit, puidu, `puitu
Eriti märkimisväärt on tekstiil- ja
puidutööstus.

laiemalt
Tekstiilvabrikuist on laiemalt tuntud
Narva Kreenholmi vabrikud.

teks^`tiil*`saadus/ed, -te, -i (pl.)
Varemal ajal olevat Kreenholm varusta-
nud tekstiilsaadustega suuremat osa
Venemaast.

to cover
square kilometer
Our oil shale layers are to be found in
Virumaa in northeastern Estonia, and
they cover about 3,000 square kilo-
meters. The oil shale industry in Es-
tonia is entirely a product of the period
of independence.

to dig
Before the second World War, about
600,000 tons of oil shale were mined
each year.

John

to use
For what was oil shale used?

Jaan

heating
producing, production
Both for heating and producing oils.

John

coal; charcoal
coal
Is there any coal in Estonia?

Jaan

instead of
peat
Unfortunately not. But instead of coal
we have a lot of peat.

John

kind of industry
What other kinds of industry do you have
in Estonia?

Jaan

worth mentioning
textile
timber, wood
Especially worth mentioning are textiles
and timber.

more widely
Among textile mills the Kreenholm
plants in Narva are widely known.

textile products
They say that in former times Kreenholm
furnished the greater part of Russia
with textiles.

al'lika/s, -, -t, -id
`kos'k, kose, `kos'ke, `kos'ki
Nende vabrikute jõuallikaks kasutatakse Narva koske. Et Eestis on rohkesti koski, siis tarvitatakse veejõudu ka teistel tööstusaladel.

`põhjus, -e, -t, -i
Mitte ilma põhjusest ei nimetata veejõudu Eestis valgeks kivisööks.

Milleks teie puitu tarvitasite?

vi`neer, -neeri, -`neeri, -`neere
`mööb/el, -li, -lit, -leid
paber, -i, -it, -eid
Peamiselt vineeri, mööbli ja paberi valmistamiseks. Eesti vineer oli iseseisvusajal tuntud Lääne-Euroopa turul.

tehas, -e, -t, -eid
laeva*tehas, -e, -t, -eid
Tallinnas viibides külastasin ma üht laevatehast.

`määr, määra, `määra
me`tall, -talli, -`talli, -`talle
metalli*`tööstus, -e, -t
Mulle mäis, et Eestis oli teatud määral arenenud ka metallitööstus.

Seda küll.

põllu*`töö*`riist, -riista, -`riista, -`riistu
e`lektri*`tarbed, -tarvete, -`tarbeid (pl.)

`raadio*apa/`raat, -raadi, -`raati, -`raate

Valmistati eriti põllutööriistu, elektritarbeid, raadioaparaate jne.

`toor*me/`tall, -talli, -`talli, -`talle
`puudumi/ne, -se, -st, -si
laialda/ne, -se, -st, -si
Aga toormetallide puudumise tõttu ei olnud metallitööstusel siiski eeldusi laialdasemaks arenemiseks.

`toot/ma, -a, toodan, `tootnud, toodetud

source
waterfall
These plants use the Narva waterfall as their source of power. Since there are many waterfalls in Estonia, water power is also used in other fields of industry.

reason, cause
So it is not without reason that water power is called 'white coal' in Estonia.

John

For what did you use the wood?

Jaan

veneer
furniture
paper
Mainly for making veneer, furniture, and paper. During the period of independence Estonian veneer was well known on West European markets.

John

plant, factory
ship yard
While staying in Tallinn, I visited a ship yard.

extent, rate
metal
metal industry
It seemed to me that metal industry had also developed to a certain extent in Estonia.

Jaan

That's right.

farm equipment

electrical appliances

radio set

Particularly farm equipment, electrical appliances, radios, etc. were made.

metal ore

lack

extensive

But due to the lack of metal ores, the metal industry did not have a basis for more extensive development.

to produce

sise*/`turg, -turu, `turgu, -`turge
Nii toodeti peamiselt siseturu jaoks.

domestic market
So they produced chiefly for the domestic market.

John

Autosid teil ei valmistatud?

You didn't make any cars?

Jaan

väl'jast
Ei, need tulid kõik väljast, peamiselt
Saksamaalt ja Ameerikast.

from outside
No, they all came from abroad, mainly
from Germany and America.

trans/`port, -pordi, -`porti
kulu, -, -, -sid
`tol'l, tol'li, `tol'li, `tol'le
`jõuka/s, -, -t, -id
`suut/ma, -a, suudan, `suutnud, suudetud
Transpordikulude ja tollide tõttu aga olid
autod nii kallid, et ainult jõukamad
isikud suutsid neid osta.

transport
cost, expense
custom
well-to-do
to be able
Because of the cost of transportation and
custom duties, cars were so expensive,
that only the more well-to-do
people could buy them.

John

Milliseid tööstusi leidus teil veel?

What other industries did you have?

Jaan

võimatu
`loetle/ma, -da, -n, -nud, -tud
Neid kõiki on võimatu loetleda.
tse/`ment, -mendi, -`menti
lubja, lubja, `lubja
lubja*`tööstus, -e, -t
klaas'i*`tööstus, -e, -t
`keemia, -, -t
`keemia*`tööstus, -e, -t
naha*`tööstus, -e, -t
Nimetada võiks veel näiteks tsemendi-,
lubja-, klaasi-, keemia- ja naha-
tööstust. Enamik saadustest, mida
rahvas vajab, valmistati kodumaal.

impossible
to enumerate
It's impossible to enumerate all of them.
cement
lime
lime industry
glass industry
chemistry
chemical industry
leather industry
I could mention for instance the cement,
lime, glass, chemistry, and leather
industries. The majority of the products
needed by the people were made
domestically.

John

On teil andmeid, milline on olukord
tööstuse alal Eestis praegu?

Do you have information as to the situation
of industry in Estonia now?

Jaan

`loodus*vara, -, -, -sid
eksplua`teerimi/ne, -se, -st
suurenda/ma, -da, -n, -nud, -tud
olevat suurendatud

natural resource
exploitation
to increase
(they say that) it has been increased

Loodusvarade ekspluateerimist olevat
tunduvalt suurendatud ja mitmeid
tööstusi laiendatud.

`ei kõneldavat
aina

`tõstmi/ne, -se, -st

kapita[^]list/[^]lik, -liku, -[^]likku, -[^]likke
järele jõudma

Nüüd ei kõneldavat seal muust kui aina
toodangu tõstmisest ja kapitalistlikele
maadele järele jõudmisest.

kõneldagu

pinguta/ma, -da, -n, -nud, -tud

pingutatagu

`kui pal'ju tahes

`praegu/ne, -se, -st, -si

inim*/[^]põl'v, -põlve, -[^]põlve, -[^]põl'vi

`kestel

Aga kõneldagu mis tahes ja pingutatagu
kui palju tahes, selle eesmärgi saa-
vutamine näib olevat vaevalt võimalik
praeguse inim põlve kestel.

The exploitation of our natural resources
has been increased considerably, and
several industries have been expanded.

(it is said that) they do not speak
all the time, always, continually
raise, raising, increase

capitalist

to catch up

Now they talk of nothing else but in-
creasing production and catching up
with the capitalist countries.

let them talk

to strain, make an effort

let them strain themselves

as much as they like

present

generation

during

But say whatever they will and make
whatever effort they will, the attain-
ment of this goal appears hardly pos-
sible during the present generation.

Additional Words

auto*[^]tööstus, -e, -t

avasta/ma, -da, -n, -nud,
-tud

enam-vähem

`ette*/[^]võte, -[^]võtte, -võtet,
`võtteid

`koos*olek, -u, -ut, -uid

osalt

`piir/[^]kond, -konna, -[^]konda,
-[^]kondi

sagedasti

`tööstus*[^]piir/[^]kond, -konna,
-[^]konda, -[^]kondi

automobile industry

to discover

more or less

enterprise

meeting

partly

area, region

often

industrial region

Grammar

1. Impersonal Imperative

I. Affirmative

Aga kõneldagu mis tahes ja pingu-
tatagu kui palju tahes. . .

Makstagu võlg juba ära!

But say whatever they will and make
whatever effort they will. . .

Let the debt be paid.

The impersonal imperative (kõneldagu, pingutatagu, etc.) indicates that 'something should be done'. The person who should do it is not indicated.

Observe:

pan-dud	put	pan-dagu
kõnel-dud	spoken	kõnel-dagu
pinguta-tud	strained	pinguta-tagu
maks-tud	paid	maks-tagu

The impersonal imperative is formed from the -tud participle by replacing -dud with -dagu and -tud with -tagu.

II. Negative

Ärgu kõneldagu nii palju!

So much should not be spoken.

Ärgu tõstagu nii vara üles!

One shouldn't get up so early.

Ärgu seda raamatut loetagu!

May this book not be read.

The negative forms of the impersonal imperative are formed by placing ärgu before the affirmative form.

2. Impersonal Indirect Discourse, Present Tense

I. Affirmative

Lõuna-Eestis loodetavat head saaki.

(The people say that) in Southern Estonia a good crop is hoped for.

Selles perekonnas lauldavat palju.

(It is said that) in this family they sing much.

The present tense of the impersonal indirect discourse (loodetavat, lauldavat) indicates that 'people say (or one has heard) that something is being done'.

Observe:

laul-dud	sung	laul-davat
loode-tud	expected	loode-tavat

The impersonal indirect discourse present tense is formed from the -tud participle by replacing -dud with -davat and -tud with -tavat.

II. Negative

Nüüd ei kõneldavat seal muust kui aina toodangu tõstmisest.

It is said that now they talk of nothing else but increasing production.

Põhja-Eestis ei loodetavat head saaki.

It is said that in Northern Estonia a good crop is not expected.

The corresponding negative forms are formed by placing ei before the affirmative form.

3. Impersonal Indirect Discourse, Perfect Tense

I. Affirmative

Loodusvarade eksploateerimist olevat
tunduvalt suurendatud.

Kõrgete maksude tõttu olevat kõik
maarahvas kolhoosidesse sun-
nitud.

Elu Eestis olevat täielikult ümber
korraldatud Nõukogude mustri
järele.

(I have heard that) the exploitation of
natural resources has been increased
considerably.

(I have heard that) because of high taxes
the whole rural population has been
compelled to join the kolkhozes.

(They say that) life in Estonia has been
completely rearranged according to
the Soviet pattern.

The underlined forms (olevat suurendatud, olevat sunnitud, etc.) are in the impersonal indirect discourse, perfect tense. They indicate that 'people say (or someone has heard) that something was (or has been) done'. They are formed by olevat plus the -tud participle.

II. Negative

Loodusvarade eksploateerimist ei
olevat senini suurendatud.

Valimisi ei olevat veel korraldatud.

Sellest sündmusest ei olevat midagi
räägitud.

(We have heard that) the exploitation of
natural resources has not been in-
creased so far.

(They say that) no elections have been
held yet.

(We heard that) nothing had been said
about this event.

The negative forms of the impersonal indirect discourse perfect tense (underlined) are formed by placing ei before the affirmative.

4. Impersonal Infinitive

Varem pidi seda kasvatatama.
See aken pidi kinni pandama.

It had to be grown formerly.
This window had to be closed.

The impersonal infinitive (kasvatatama, pandama), meaning 'to be done', occurs very rarely. It is formed, like all the impersonal forms, from the -tud participle (kasvata-tud — kasvata-tama, pan-dud — pan-dama).

5. Summary of the Impersonal Verb Forms

a. Indicative

Present tense
õpitakse ei õpita

Perfect tense
on õpitud ei ole õpitud

Past tense
õpiti ei õpitud

Past perfect tense
oli õpitud ei olnud õpitud

b. Conditional

Present tense
õpitaks ei õpitaks

Perfect tense
Oleks õpitud ei oleks õpitud

c. Imperative

õpitagu ärgu õpitagu

d. Indirect discourse

Present tense
õpitavat ei õpitavat

Perfect tense
olevat õpitud ei olevat õpitud

1. Substitute,

a. Töötatagu rohkem!

kirjutama
pingutama
õppima
suusatama
laulma
võistlema
suplema
lugema
abielluma

Kirjutatagu rohkem!
Pingutatagu rohkem!
Õpitagu rohkem!
Suusatatagu rohkem!
Lauldagu rohkem!
Võisteldagu rohkem!
Supeldagu rohkem!
Loetagu rohkem!
Abiellutagu rohkem!

b. Ärgu vaieldagu nii palju!

nõudma
kõnelema
taganema
mängima
lamama
ostma
jooma
magama
tootma
suitsetama

Ärgu nõutagu nii palju!
Ärgu kõneldagu nii palju!
Ärgu taganetagu nii palju!
Ärgu mängitagu nii palju!
Ärgu lamatagu nii palju!
Ärgu ostetagu nii palju!
Ärgu joodagu nii palju!
Ärgu magatagu nii palju!
Ärgu toodetagu nii palju!
Ärgu suitsetatagu nii palju!

2. Substitute for both of the underlined words.

Tarvitatagu rohkem piimasaadusi!

sööma — puuvilja
eksportima — võid
tootma — tsementi
pidama — koosolekuid
välja kaevama — põlevkivi
maksma — tolli
ekspluateerima — loodusvarasid
tõstma — hindu
ostma — autosid
lõikama — turvast
jooma — piima

Söödagu rohkem puuvilja!
Eksporditagu rohkem võid!
Toodetagu rohkem tsementi!
Peetagu rohkem koosolekuid!
Kaevatagu rohkem põlevkivi välja!
Makstagu rohkem tolli!
Ekspluateeritagu rohkem loodusvarasid!
Tõstetagu rohkem hindu!
Ostetagu rohkem autosid!
Lõigatagu rohkem turvast!
Joodagu rohkem piima!

3. Put exercise (2) into the negative.

Example: Ärgu tarvitatagu nii palju piimasaadusi!

4. Substitute for both of the underlined words.

a. Avatagu kord kiri!

ära vahetama — raha
pesema — pesu
üürima — korter
tasuma — võlad

Vahetatagu kord raha ära!
Pestagu kord pesu!
Üuritagu kord korter!
Tasutagu kord võlad!

ära sööma — lõuna
 sulgema — uks
 suurendama — ettevõtet
 lugema — seda raamatut
 võtma — bensiini
 korraldama — valimised
 ära müüma — äri
 kirjutama — kiri
 laenama — raha
 ehitama — uus hotell
 ära ostma — laev
 asutama — uus selts
 maksma — arve
 pressima — kuub
 korraldama — võistlus
 ära tellima — ajaleht
 võõrandama — maad
 ära pidama — kõne
 suurendama — toodangut
 laiendama — kauplust
 tarvitusele võtma — traktorid
 vähendama — kulusid
 ära parandama — püksid
 tantsima — tangot
 laulma — laul
 jooma — piima
 mehhaniseerima — põllumajandus
 korras hoidma — aed

Söödagu kord lõuna ära!
 Suletagu kord uks!
 Suurendatagu kord ettevõtet!
 Loetagu kord seda raamatut!
 Võetagu kord bensiini!
 Korraldatagu kord valimised!
 Müüdagu kord äri ära!
 Kirjutatagu kord kiri!
 Laenatagu kord raha!
 Ehitatagu kord uus hotell!
 Ostetagu kord laev ära!
 Asutatagu kord uus selts!
 Makstagu kord arve!
 Pressitagu kord kuub!
 Korraldatagu kord võistlus!
 Tellitagu kord ajaleht ära!
 Võõrandatagu kord maad!
 Peetagu kord kõne ära!
 Suurendatagu kord toodangut!
 Laiendatagu kord kauplust!
 Võetagu kord traktorid tarvitusele!
 Vähendatagu kord kulusid!
 Parandatagu kord püksid ära!
 Tantsitagu kord tangot!
 Lauldagu kord laul!
 Joodagu kord piima!
 Mehhaniseeritagu kord põllumajandus!
 Hoitagu kord aed korras!

b. Ärgu kirja veel avatagu!

tööd — lõpetama
 raha — vahetama
 pesu — pesema
 korterit — üürima
 võlgu — tasuma
 lõunat — sööma
 ust — sulgema
 ettevõtet — suurendama
 bensiini — võtma
 valimisi — korraldama
 äri — müüma
 kirja — kirjutama
 raha — laenama
 uut hotelli — ehitama
 laeva — ostma
 seltsi — asutama
 arvet — maksma
 kuube — pressima
 võistlust — korraldama
 ajalehte — tellima
 maid — võõrandama
 kõnet — pidama
 toodangut — suurendama
 kauplust — laiendama

Ärgu tööd veel lõpetatagu!
 Ärgu raha veel vahetatagu!
 Ärgu pesu veel pestagu!
 Ärgu korterit veel üuritagu!
 Ärgu võlgu veel tasutagu!
 Ärgu lõunat veel söödagu!
 Ärgu ust veel suletagu!
 Ärgu ettevõtet veel suurendatagu!
 Ärgu bensiini veel võetagu!
 Ärgu valimisi veel korraldatagu!
 Ärgu äri veel müüdagu!
 Ärgu kirja veel kirjutatagu!
 Ärgu raha veel laenatagu!
 Ärgu uut hotelli veel ehitatagu!
 Ärgu laeva veel ostetagu!
 Ärgu seltsi veel asutatagu!
 Ärgu arvet veel makstagu!
 Ärgu kuube veel pressitagu!
 Ärgu võistlust veel korraldatagu!
 Ärgu ajalehte veel tellitagu!
 Ärgu maid veel võõrandatagu!
 Ärgu kõnet veel peetagu!
 Ärgu toodangut veel suurendatagu!
 Ärgu kauplust veel laiendatagu!

5. Substitute.

Seal töötatavat palju.

abielluma
pingutama
vaidlema
tootma
kaevama
jooma
suusatama
lamama
juttu ajama
ostma
suitsetama
müüma
rääkima
suplema
õppima
suvitama

Seal abiellutavat palju.
Seal pingutatavat palju.
Seal vaieldavat palju.
Seal toodetavat palju.
Seal kaevatavat palju.
Seal joodavat palju.
Seal suusatavat palju.
Seal lamatavat palju.
Seal aetavat palju juttu.
Seal ostetavat palju.
Seal suitsetatavat palju.
Seal müüdavat palju.
Seal räägitavat palju.
Seal supeldavat palju.
Seal õpitavat palju.
Seal suvitatavat palju.

6. Put exercise (5) into the negative.

Example: Seal ei töötatavat palju.

7. Put exercise (5) into the impersonal indirect discourse perfect tense.

Example: Seal olevat palju töötatud.

8. Put exercise (7) into the negative.

Example: Seal ei olevat palju töötatud.

9. Substitute.

Talle makstavat palju.

võlgnema
näitama
õmblema
jutustama
ostma
laulma
kirjutama
tasuma
helistama
kõnelema
lugema

Talle võlgnetatavat palju.
Talle näidatavat palju.
Talle õmmeldavat palju.
Talle jutustatavat palju.
Talle ostetavat palju.
Talle lauldavat palju.
Talle kirjutatavat palju.
Talle tasutatavat palju.
Talle helistatavat palju.
Talle kõneldavat palju.
Talle loetavat palju.

10. Put exercise (9) into the negative.

Example: Talle ei makstavat palju.

11. Put exercise (9) into the impersonal indirect discourse perfect tense.

Example: Talle olevat palju makstud.

12. Put exercise (11) into the negative.

Example: Talle ei oleval palju makstud.

13. Substitute.

See maja müüdatvat ära.

ära ostma
korda seadma
välja üürima
korras hoidma
ära maksma
üles ehitama
ära parandama

See maja ostetavat ära.
See maja seatavat korda.
See maja üüritavat välja.
See maja hoitavat korras.
See maja makstavat ära.
See maja ehitatavat üles.
See maja parandatavat ära.

14. Put exercise (13) into the negative.

Example: Seda maja ei müüdatvat ära.

15. Put exercise (13) into the impersonal indirect discourse perfect tense.

Example: See maja olevat ära müüdu.

16. Put exercise (15) into the negative.

Example: Seda maja ei olevat ära müüdu.

17. Substitute.

Last külastatavat iga päev.

pesema
ootama
kraadima
kontrollima

Last pestavat iga päev.
Last oodatavat iga päev.
Last kraaditavat iga päev.
Last kontrollitavat iga päev.

18. Put exercise (17) into the negative.

Example: Last ei külastatavat iga päev.

19. Put exercise (17) into the impersonal indirect discourse perfect tense.

Example: Last olevat külastatud iga päev.

20. Put exercise (19) into the negative.

Example: Last ei olevat külastatud iga päev.

Conversation

Mathews: Kummal on Eestis suurem tähtsus, kas põllundusel või tööstusel?

- Must: Kahtlemata põllundusel. Tööstus ei saanud meil eriti areneda, sest Eesti pole rikas maapõuevaradest.
- Mathews: Milline on Eesti tähtsaim tööstuspiirkond?
- Must: Kirde-Eesti. Seal asuvad meie põlevkivilademed, suured metsad ja sood.
- Mathews: Ma ei ole põlevkivist midagi kuulnud. Milleks seda tarvitatakse?
- Must: Nii kütteks kui ka õlid ja bensiini valmistamiseks. Põlevkivi avastati alles iseseisvuse algul. Lühikese ajaga ehitati suured vabrikud põlevkivi ümbertöötamiseks.
- Mathews: Kas teil ka kivisütt leidub?
- Must: Ei. Selle asemel kasutataksegi põlevkivi, samuti ka turvast ning puid. Vabrikute jõuallikaks tarvitatakse osalt koski.
- Mathews: Millised tööstusalad olid teil iseseisvuse ajal eriti arenenud?
- Must: Esijoones mööbli-, vineeri- ja paberitööstus, mille saadused läksid ka Lääne-Euroopa turule. Aga peale selle omas teatud tähtsust ka naha-, keemia-, riide- ja metallitööstus.
- Mathews: Kas teil ehitati ka laevu ja toodeti autosid?
- Must: Laevu ehitati meil Tallinna laevatööstuses. Aga autod toodi välismaalt sisse. Autovabrikute ehitamine poleks end ära tasunud, sest oleks olnud raske võistelda Ameerika, Inglismaa või Saksamaa autotööstusega. Suurte tollide tõttu olid autod aga nii kallid, et ainult jõukamad suutsid neid osta.
- Mathews: Mida toodetakse Eestis praegu?
- Must: Ma kindlasti ei tea, kuid arvan, et enam-vähem neidsamu saadusi, mis varmegi. On kuulda, et nüüd ekspuateeritavat meie loodusvaru palju rohkem kui kunagi varem.

Suggestions for Conversations

Discuss Estonian industry: mineral resources; the textile, timber, furniture, metal, etc. industries; the sources of power; the situation of industry under the communists.

UNIT 28

Basic Sentences

School Organization

John

haridus, -e, -t Palun jutustage mulle täna haridusest Eestis.	education Please tell me today about education in Estonia.
haritla/ne, -se, -st, -si `vaatamata Naguma mäletan, oli Eestis palju haritlasi, vaatamata sellele, et see oli noor riik.	educated person despite, in spite of As I remember, there were many educated people in Estonia, despite the fact that it was a young state.

Jaan

`tung, tungi, `tungi, `tunge Jah, meie rahval oli suur tung haridusele.	impetus, urge Yes, our people had a strong desire to be educated.
kool'ita/ma, -da, -n, -nud, -tud `nii* `võrd majandus/`lik, -liku, -`likku, -`likke võimalda/ma, -da, -n, -nud, -tud Vanemad püüdsid oma lapsed koolitada, niivõrd kui nende majanduslik olukord võimaldas.	to educate as much as financial, economical to enable, permit, allow Parents tried to educate their children as much as their financial situation allowed.
`prot/`sen't, -sén'di, -`sen'ti, -`sen'te Selle tagajärjel oli haritlaste protsent väga kõrge.	percentage Because of that the percentage of educated people was very high.
produktsi/`oon, -ooni, -`ooni üli*produktsi/`oon, -ooni, -`ooni abi*`nõu, -, -, -sid Et haritlaste üliproduktiooni piirata, tuli koguni kitsendavaid abinõusid tarvitada.	production overproduction means In order to limit the overproduction of educated people, it was even necessary to use some restrictions.

John

süs/`teem, -teemi, -`teemi, -`teeme kool'i*`süs`teem Missugune oli Eesti koolisüsteem?	system school system What was the Estonian school system like?
--	--

Jaan

`astmeli/ne, -se, -st, -si	of level (adj.)
----------------------------	-----------------

`alg*/`kool', -kool'i, -`kool'i,
(-`kool'i), -`kool'e
Eesti kool oli kolme-astmeline: alg-,
kesk- ja ülikool.

`sun'dus/`lik, -liku, -`likku, -`likke
elu*`aasta, -, -t, -id
Algkool oli sunduslik kõigile lastele
kaheksa ja kuueteistkümne eluaasta
vahel.

ema*`keel/ne, -se, -set, -seid
Iseseisvuse ajal oli kool loomulikult
emakeelne.

Kas see varem emakeelne ei olnud?

`käes*olev, -a, -at, -aid
õpetus, -e, -t, -i
venestus, -e, -t
Ei, möödunud sajandi lõpul ja käesoleva
algul toimus õpetus venestuse surve
vene keeles.

usu*õpetus, -e, -t
Ainult usuõpetuse ja emakeele tundides
oli lubatud tarvitada eesti keelt.

`muut/ma, -a, muudan, `muutnud,
muudetud
`puht
eesti*`keel/ne, -se, -set, -seid
Alles pärast iseseisvuse saavutamist
muudeti koolid puht eestikeelseiks.
Õpetus algkoolis kestis kuus aastat.

`kesk*kool'i*haridus, -e, -t
Kuidas oli teil keskkooliharidus
korraldatud?

esiti
güm[^]naasium, -i, -i, (-i), -e
Esiti töötas meil viie-aastane kesk-
kool ehk gümnaasium.

haru, -, -, (`harru), -sid
humani[^]taar-

elementary school

Estonian schools had three levels: ele-
mentary, secondary, and university.

compulsory
year of one's life
Elementary school was compulsory for
all children between the ages of eight
and sixteen.

mother-tongue (adj.)
During the period of independence the
schools were naturally conducted in the
mother tongue.

John

Weren't they conducted in the mother
tongue formerly?

Jaan

present
instruction, teaching
Russification
No, at the end of the last century and the
beginning of this one teaching was done
in Russian, due to the pressure of Rus-
sification.

religious instruction
Only religion and Estonian-language class-
es were allowed to be taught in Estonian.

to change

purely
in the Estonian language (adj.)
Only after the attainment of independence
were the schools changed so as to be
conducted entirely in the Estonian lan-
guage. Instruction in elementary school
lasted six years.

John

secondary education
How was your secondary education ar-
ranged?

Jaan

at first
high school (and junior college combined)
At first we had five years of secondary
school or high school.

branch
humanistic

re`aal-

Sel oli rida harusid — humanitaar-,
reaal- jne. harud. Hiljem jagati
keskkool kahe-astmeliseks — kesk-
kooliks ja gümnaasiumiks. Kum-
maski kestis õpetus kolm aastat.

scientific

It had several branches — humanistic,
scientific, etc. Later on, the second-
ary school was split into two levels —
the secondary school and 'gymnasium'.
Instruction in both of them lasted three
years.

John

Milliseid võõrkeeli teil õpetati?

Which foreign languages were taught?

Jaan

Esiotsa õpetati meil esimese võõr-
keelena saksa keelt, teisena inglise,
prantsuse või vene keelt. Hiljem
võeti paljudes koolides esimese
võõrkeelena tarvitusele inglise keel.

At first German was taught as the first
foreign language, and English, French,
or Russian as the second one. Later
on, English was introduced as the first
foreign language in many schools.

John

`mis*pärast
Mispärast?

why
Why?

Jaan

ühe*`kulg/ne, -se, -set, -seid
mõju, -, -, -sid
arenda/ma, -da, -n, -nud, -tud
suhe, `suhte, suhet, `suhteid
Sellepärast et taheti ühekülgsest Saksa
mõjust vabaneda ja arendada lige-
maid suhteid inglise keelt kõnelevate
rahvastega.

one-sided
influence
to develop
relation
Because they wanted to free themselves
from the one-sided German influence
and to have closer connections with
English speaking peoples.

John

`kutse*/`kool', -kool'i, -`kool'i,
(-`kool'i), -`kool'e
Millised kutsekoolid olid teil olemas?

professional school
What professional schools did you have?

Jaan

`mitme*sugu/ne, -se, -st, -seid
põllu*`töö*/`kool', -kool'i, -`kool'i,
(-`kool'i), -`kool'e
`nais*`kutse*`kool'
kun'sti*`kool'
muusika*`kool'
õpetajate-seminar, -i, -i, (-i), -e
Neid oli väga mitmesuguseid — põllu-
töökoolid, naiskutsekoolid, kunsti-
koolid, muusikakoolid, õpetajate-
seminarid jne.

various, of various types
agricultural school
professional school for women
art school
music school
teachers' college
There were various types — agricultural
schools, professional schools for
women, art schools, music schools,
teachers' colleges, etc.

lõpetaja, -, -t, -id
`alg*kool'i*lõpetaja, -, -t, -id
`õppimi/ne, -se, -st

graduate
elementary school graduate
study

`jatkama, jätkata, `jätkan, jätkanud,
jätkatud
`astu/ma, -da, -astun, `astunud,
astunud
täiendus*/`kool', -kool'i, -`kool'i,
(-`kool'i), -`kool'e
Need algkoolilõpetajad, kes ei saanud
õppimist jätkata kesk- või kutse-
koolides, võisid astuda täienduskoo-
lidesse.

to continue

to step; to enroll

trade school; supplementary school

Those graduates of elementary schools
who couldn't continue their studies in
the secondary or professional schools
were able to go to trade schools.

John

Palun rääkige nüüd Tartu Ülikoolist.
Eestis oles külastasin ma seda.
Ma mäletan hästi ülikooli peahoonet
ja raamatukogu.

Would you please talk about Tartu Uni-
versity now. During my stay in Es-
tonia I visited it. I remember well the
main building and the library of the
university.

Jaan

Teie muidugi teate, et Tartu Ülikool
on üle kolmesaja aasta vana. Et
see oli kaua aega ainsaks ülikooliks
Baltimail, siis tuli sinna üliõpilasi
kõigist Balti riikidest.

You know, of course, that Tartu Uni-
versity is more than 300 years old.
Since it was the only university in the
Baltic countries for a long time, stu-
dents from all the Baltic states came
there.

vaba*`meel/ne, -se, -set, -seid
`tõmbama, tõmmata, `tõmban, tõm-
manud, tõmmatud
`kokku `tõmbama
Ülikooli kõrge tase ja vabameelne vaim
tõmbas sellesse palju üliõpilasi kokku
ka Saksamaalt ja Venemaalt.

liberal
to pull, draw

to attract

The high level and the liberal spirit of
the university attracted many students
from Germany and Russia, too.

`muula/ne, -se, -st, -si
Õppejõududeks olid iseseisvuse algul
peamiselt muulased, kuid aja jooksul
asendati nad meie oma teadlastega.

foreigner

At the beginning of the period of inde-
pendence the teachers were mostly
foreigners, but in the course of time
they were replaced by our own scholars.

John

kool'i*elu, -, -
muudatus, -e, -t, -i
Kas pärast Nõukogude Liidu okupatsi-
ooni on Eesti koolielus toimunud
mingeid muudatusi?

school affairs
change

Have any changes taken place in Estonian
schools since the occupation by the
Soviet Union?

Jaan

Ma ei tea muudatustest koolisüsteemis,
kuid kooli vaim on kahtlemata tuge-
vasti muutunud.

I don't know about changes in the school
system, but the spirit of the schools
has no doubt changed considerably.

kasvatus, -e, -t
Nõukogude kool paneb suurt rõhku
õpilaste kommunistlikule kasvatusel.

upbringing, education

Soviet schools place much emphasis on the
communistic education of their pupils.

John

prob/`leem, -leemi, -`leemi, -`leeme
järje*/`kord, -korra, -`korda, -`kordi
õpeta/ma, -da, -n, -nud, -tud
Nüüd pole vist enam mingiks prob-
leemiks, millist võõrkeelt esimeses
järjekorras õpetada?

problem
order, sequence
to teach
There is probably no longer any problem
as to what foreign language should be
taught first?

Jaani

Kahtlemata mitte.

Of course not.

Additional Words

armas, `armsa, armast, `armsaid	dear
`jaanuar, -i, -i	January
lühidalt	briefly
`nurka panema	to make (someone) stand in the corner
`poeg*/`laps, -lapse, -`last, -`lapsi	boy
tervitus, -e, -t, -i	greeting
`õigus*`teadus/`kond, -konna, -`konda, -`kondi	law school

Grammar

1. Postpositions and Prepositions

Siin ta on — varna all maas!

Here it is — on the floor under the coat
rack.

Ma viin nad rätsepa juurde.

I'll take them to the tailor's.

Saame kokku enne etenduse algust.

Let's meet before the beginning of the
performance.

Pärast seda olen vaba.

After that I am free.

The words all, juurde, enne, and pärast are used together with nouns to indicate the relationship of the nouns in sentences, and are termed postpositions or prepositions. When they follow the nouns, they are called postpositions (as all, juurde); when, however, they precede them, they are called prepositions (as enne, pärast). There is a considerable number of postpositions in Estonian, but the number of prepositions is very limited. Some words like taga 'behind' can be used both as postpositions and prepositions, e. g. selle taga 'behind it', taga metsa 'behind the forest'.

A

Ta on juuksuri juures.

He is at the barber's.

Bensiininäitaja on nulli peal.

The gas gauge is on zero.

Ta ei olnud Tallinna veel mere
poolt näinud.

He had not yet seen Tallinn from the sea.

The majority of postpositions take the genitive case (see the examples above). Such are, for instance:

all 'under', alla '(to) under, below', alt 'from under'
asemel 'instead of'
ees 'in front', ette 'to the front', eest 'from in front; for'
hulgas 'among'
jaoks 'for (somebody or something)'
jooksul 'in the course of, during'
juures 'by, at', juurde 'to', juurest 'from'
järele 'after', järele '(to) after; according to'
järgi 'according to'
kaupa 'by, for'
kestel 'during'
kohta 'about; for'
kõrval 'by the side, next to', kõrvale 'to the side', kõrvalt 'from the side'
paiku 'around'
peal 'on, upon', peale 'onto, upon', pealt 'from the top'
pool 'on (the) side; at by (somebody's house)', poole 'to, towards; to (somebody's) place', poolt 'from the direction of; by'
suhtes 'in respect to, concerning'
taga 'behind', taha '(to) behind', tagant 'from behind'
tagajärjel 'as a result of'
tõttu 'because of, owing to'
vahel 'between', vahele '(to) between', vahelt 'from between'
ääres 'by the side', äärde 'to the side', äärest 'from the side'
üle 'across; about'

B

Pärast abiellumist kolisime üle New Yorki.

Huvitav, et juba enne kell kaheksat on nii palju inimesi liikvel.

Lapsed kõndisid teed mööda (or: mööda teed).

After we got married we moved to New York.

It is interesting that even before eight o'clock there are so many people around.

The children were walking along the road.

The prepositions and/or postpositions pärast 'after', enne 'before', mööda take the partitive case.

C

...viiekümnest sendist kuni kahekümne kroonini.

Venemaa ründas koos Taani ja Poolaga Rootsit.

Isa läks ühes pojaga kauplusse.

Mitte ilma põhjusega ei nimetata veejõudu Eestis valgeks kivisööks.

... from fifty cents to twenty crowns.

Russia together with Denmark and Poland attacked Sweden.

The father went to the store with his son.

It is not without reason that water power is called 'white coal' in Estonia.

A few postpositions take some other cases, such as kuni 'until, up to' (the terminative case), koos, ühes 'together' (the comitative case), ilma 'without' (the abessive case).

2. Adverbs

Me kindlasti ei tea.

Mul isiklikult pole huvi tantsule jääda.

We don't know for sure.

I personally am not interested in staying for the dance.

The adverbs denoting locality were introduced in Unit 8. Among the adverbs expressing mode and manner, those ending in -sti and -lt (such as kindlasti, isiklikult, above) are especially numerous. Below we will show their formation from adjectives and nouns.

A

genitive singular

aeglane	slow	aeglase	aeglase-lt	slowly
harilik	usual	hariliku	hariliku-lt	usually
osa	part	osa	osa-lt	partly
peamine	main	peamise	peamise-lt	mainly
endine	former	endise	endise-lt	as before

B

kiire	fast	kiire	kiire-sti	fast
kindel	sure	kindla	kindla-sti	surely
rohke	abundant	rohke	rohke-sti	abundantly
tugev	strong	tugeva	tugeva-sti	strongly
halb	bad	halva	halva-sti	badly
tõde	truth	tõe	tõe-sti	really, truly

The -lt adverbs (in A) and -sti adverbs (in B) are formed from the genitive case of adjectives and nouns by adding the adverb suffix.

Exercises

1. Substitute.

a. Ta elab tütre juures.

tädi
omaksed
onu
isa
vanemad
arst
sõber
sugulased

Ta elab tädi juures.
Ta elab omaste juures.
Ta elab onu juures.
Ta elab isa juures.
Ta elab vanemate juures.
Ta elab arsti juures.
Ta elab sõbra juures.
Ta elab sugulaste juures.

b. Ta läks tütre juurde.

Substitute the words given in (a) for tütre.

c. Ta tuli tütre juurest.

Substitute the words given in (a) for tütre.

d. Need on peegli all.

laud
puu
tool
lumi
pilt
raamat
liiv

Need on laua all.
Need on puu all.
Need on tooli all.
Need on lume all.
Need on pildi all.
Need on raamatu all.
Need on liiva all.

e. Nad vaidlesid koolide üle.

muuseum

Nad vaidlesid muuseumide üle.

valitsus
võistlused
erakonnad

Nad vaidlesid valitsuste üle.
Nad vaidlesid võistluste üle.
Nad vaidlesid erakondade üle.

f. Lumetuisu tõttu ei saanud ma ära sõita.

vihm
haigus
gripp
pidustused
palavik
peavalu
külmetus
võistlused

Vihma tõttu ei saanud ma ära sõita.
Haiguse tõttu ei saanud ma ära sõita.
Gripi tõttu ei saanud ma ära sõita.
Pidustuste tõttu ei saanud ma ära sõita.
Palaviku tõttu ei saanud ma ära sõita.
Peavalu tõttu ei saanud ma ära sõita.
Külmetuse tõttu ei saanud ma ära sõita.
Võistluste tõttu ei saanud ma ära sõita.

g. Kummi lõhkemise tõttu jäi ta hiljaks.

bensiini puudumine
jaanipäeva pühitsemine
kaitseliidu paraad
sõprade saabumine

Bensiini puudumise tõttu jäi ta hiljaks.
Jaanipäeva pühitsemise tõttu jäi ta hiljaks.
Kaitseliidu paraadi tõttu jäi ta hiljaks.
Sõprade saabumise tõttu jäi ta hiljaks.

h. Tema maja asub туру lähedal.

linn
mets
põld
küla
klooster
staadion
alev
farm
supelbassein
rahvamaja
kirik

Tema maja asub linna lähedal.
Tema maja asub metsa lähedal.
Tema maja asub põllu lähedal.
Tema maja asub küla lähedal.
Tema maja asub kloostri lähedal.
Tema maja asub staadioni lähedal.
Tema maja asub alevi lähedal.
Tema maja asub farmi lähedal.
Tema maja asub supelbasseini lähedal.
Tema maja asub rahvamaja lähedal.
Tema maja asub kiriku lähedal.

i. Nende talu asub mere ääres.

jõgi
järv
mets
rand
maantee

Nende talu asub jõe ääres.
Nende talu asub järve ääres.
Nende talu asub metsa ääres.
Nende talu asub ranna ääres.
Nende talu asub maantee ääres.

j. Ta luges palju Venemaa kohta.

karjakasvatus
koolid
masinad
loodusvarad
tööstused
maailmasõda

Ta luges palju karjakasvatuse kohta.
Ta luges palju koolide kohta.
Ta luges palju masinate kohta.
Ta luges palju loodusvarade kohta.
Ta luges palju tööstuste kohta.
Ta luges palju maailmasõja kohta.

k. Ta läks oma isa asemel tööle.

poeg
vend
vanemad
tütar

Ta läks oma poja asemel tööle.
Ta läks oma venna asemel tööle.
Ta läks oma vanemate asemel tööle.
Ta läks oma tütre asemel tööle.

1. Pärast sööki läksid nad ära.

pidu
võistlus
Võidupüha
lõuna
valss
kehakinnitus
väljasõit
jalgpallivõistlus
mäng
maadlus
laskmine
paraad

Pärast pidu läksid nad ära.
Pärast võistlust läksid nad ära.
Pärast Võidupüha läksid nad ära.
Pärast lõunat läksid nad ära.
Pärast valssi läksid nad ära.
Pärast kehakinnitust läksid nad ära.
Pärast väljasõitu läksid nad ära.
Pärast jalgpallivõistlust läksid nad ära.
Pärast mängu läksid nad ära.
Pärast maadlust läksid nad ära.
Pärast laskmist läksid nad ära.
Pärast paraadi läksid nad ära.

m. Me jäime sinna kuni õhtuni.

suvevaheaeg
paraad
tants
abiellumine
jaanipäev
sügis
hommik
lõuna
talv
õhtusöök
ringmängud

Me jäime sinna kuni suvevaheajani.
Me jäime sinna kuni paraadini.
Me jäime sinna kuni tantsuni.
Me jäime sinna kuni abiellumiseni.
Me jäime sinna kuni jaanipäevani.
Me jäime sinna kuni sügiseni.
Me jäime sinna kuni hommikuni.
Me jäime sinna kuni lõunani.
Me jäime sinna kuni talveni.
Me jäime sinna kuni õhtusöögineni.
Me jäime sinna kuni ringmängudeni.

n. Nad kõndisid mööda metsa.

mererand
staadion
ruum
vagun
salu
farm
heinamaa
Pärnu
põld
park
puiestee
linn
tänav
plaaž

Nad kõndisid mööda mereranda.
Nad kõndisid mööda staadioni.
Nad kõndisid mööda ruumi.
Nad kõndisid mööda vagunit.
Nad kõndisid mööda salu.
Nad kõndisid mööda farmi.
Nad kõndisid mööda heinamaad.
Nad kõndisid mööda Pärnut.
Nad kõndisid mööda põldu.
Nad kõndisid mööda parki.
Nad kõndisid mööda puiesteed.
Nad kõndisid mööda linna.
Nad kõndisid mööda tänavat.
Nad kõndisid mööda plaaži.

o. Me läksime ühes isaga teatrisse.

õde
omaksed
arst
külaline
neeger
tuttav
meeskond
sõbratar
reisija

Me läksime ühes õega teatrisse.
Me läksime ühes omastega tetrise.
Me läksime ühes arstiga teatrisse.
Me läksime ühes külalisega teatrisse.
Me läksime ühes neegriga teatrisse.
Me läksime ühes tuttavaga teatrisse.
Me läksime ühes meeskonnaga teatrisse.
Me läksime ühes sõbratariga teatrisse.
Me läksime ühes reisijaga teatrisse.

asunik
rootslane
professor
tööstur
poliitikamees

Me läksime ühes asunikuga teatrisse.
Me läksime ühes rootslasega teatrisse.
Me läksime ühes professoriga teatrisse.
Me läksime ühes töösturiga teatrisse.
Me läksime ühes poliitikamehega teatrisse.

p. See juhtus enne revolutsiooni.

vihm
maareform
Vabadussõda
suvevaheaeg
mässukatse
lahing
lõuna
mäss

See juhtus enne vihma.
See juhtus enne maareformi.
See juhtus enne Vabadussõda.
See juhtus enne suvevaheaega.
See juhtus enne mässukatset.
See juhtus enne lahingut.
See juhtus enne lõunat.
See juhtus enne mässu.

r. Ta töötab ilma süsteemita.

eesmärk
masin
traktor
vaheaeg
tasu
tööriistad

Ta töötab ilma eesmärgita.
Ta töötab ilma masinata.
Ta töötab ilma traktorita.
Ta töötab ilma vaheajata.
Ta töötab ilma tasuta.
Ta töötab ilma tööriistadeta.

s. Mees läks sauna ilma vihata.

pesunõu
riided
käterätik
lina
käsna
kuub

Mees läks sauna ilma pesunõuta.
Mees läks sauna ilma riieteta.
Mees läks sauna ilma käterätikuta.
Mees läks sauna ilma linata.
Mees läks sauna ilma käsna.
Mees läks sauna ilma kuueta.

2. Add the adverb endings -sti or -lt to the following forms. Use them in sentences.

korduva__
kõva__
arvatava__
ligida__
kerge__
tegeliku__
selge__
külla__
kindla__
halva__
hiljema__
eduka__
kõigepea__
lühida__
järeliku__
silmapaistva__
laiema__
sageda__
endise__
otsese__
täieliku__

korduvalt
kõvasti
arvatavasti
ligidalt
kergesti
tegelikult
selgesti
küllalt
kindlasti
halvasti
hiljemalt
edukalt
kõigepealt
lühidalt
järelikult
silmapaistvalt
laiemalt
sagedasti
endiselt
otseselt
täielikult

peamise__	peamiselt
üldise__	üldiselt
rohke__	rohkesti
isikliku__	isiklikult
kiire__	kiiresti
tunduva__	tunduvalt
pooleni__	poolenisti
suurepärasc__	suurepäraselt
rahvusliku__	rahvuslikult
tõepoole__	tõepoolest
aeglasema__	aeglasemalt
vähema__	vähemalt
hariliku__	harilikult
nähtava__	nähtavasti

Conversation

A letter from an Estonian student to his pen-pal in the United States.

Tartus,
30. jaanuaril, 1938.a.

Armas Bob!

Palju tänu Su kirja eest, mille sain hiljuti. Sa küsid, millises koolis ma käin ja millised koolid meil Eestis on üldse olemas. Kirjutan Sulle sellest lühidalt.

Ma õpin Tartu Poeglaste Gümnaasiumis. Selles on kaks haru — humanitaarharu ja reaalharu. Ma õpin humanitaarharus, sest mind huvitavad keeled. Meil on esimeseks võõrkeeleks praegu inglise keel ja teiseks saksa keel. Loodame, et inglise keele õppimine aitab arendada meil ligemaid suhteid inglaste ja ameeriklastega. Varem õpiti meil peamiselt saksa keelt, kuid nüüd tahetakse Saksa mõjust vabaneda. Kui mu vanemad koolis käisid, siis õppisid nad vene keeles. Sel ajal ei olnud lubatud koolis eesti kelt üldse kõnelda. Kes seda teinud, see pandud nurka hernepeale põlvili. Hea, et ajad nüüd on muutunud.

Mu noorem õde õpib algkoolis ja vanem naiskutsekoolis. Mu vend astus möödunud sügisel Tartu Ülikooli õigusteaduskonda. Tartu Ülikool on vana ja kuulus kool. Alles hiljuti pühitseti selle kolmesaja-aastast juubelit. Sel puhul olid siin esindajad peaaegu kõigist ülikoolidest üle kogu maailma. Kui ma gümnaasiumi ära lõpetan, siis kavatsen ka ülikooli astuda. Ma ei tea veel päris kindlasti, mida ma seal hakkam õppima, kuid arvatavasti vanu keeli. Haritlaste üliproduktiooni pole meie haritlastel kerge tööd saada. Loodan aga, et ma ülikooli lõpetamise järel saan õpetajaks mõnes keskkoolis.

Kirjuta mulle varsti ja jutusta ka Ameerika koolidest. Ma ei tea neist õieti kuigi palju. Millised on Sinu kavatsused tulevikus?

Parimate tervitustega

Sinu Jaan Puskar

Suggestions for Conversations

Discuss Estonian education: the overproduction of educated people and the reasons for this, the Estonian school system, later changes in this system, the foreign languages taught, and the nature of the Soviet schools in Estonia.

UNIT 29

Basic Sentences

Culture

John

küsimus, -e, -t, -i

Teie olete mulle jutustanud juba paljudest küsimustest.

question; problem

You have told me about many things already.

kul/`tuur, -tuuri, -`tuuri, -`tuure

kirjandus, -e, -t, -i

`kun'st, kun'sti, `kun'sti, `kun'ste

muusika, -, -t

Ma tahaksin nüüd kuulda veel eesti kultuurist — kirjandusest, kunstist, muusikast jne.

culture

literature

art

music

Now I'd still like to hear about Estonian culture — about its literature, art, music, etc.

Jaan

Kas te olete lugenud midagi eesti kirjandusest?

Have you read any Estonian literature?

John

Kahjuks mitte.

Unfortunately not.

`piin/`lik, -liku, -`likku, -`likke

`üt/lema, ütelda or `öelda, `ütlen,

ütelnud or `öelnud, üteldud or `öeldud

kirja/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke

Mul on piinlik öelda, et ma ei tea isegi ühegi eesti kirjaniku nime.

painful, unpleasant, embarrassing
to tell, say

writer

I am embarrassed to admit that I don't even know the name of a single Estonian writer.

Jaan

aru*`saadav, -a, -at, -aid

`tõl'ki/ma, -da, tõl'gin, `tõl'kinud, tõl'gitud

See on täiesti arusaadav, sest eesti kirjandust on tõlgitud vähe võõrkeeltesse. Aga meil on kirjanduse alal olemas küllaltki silmapaistvaid saavutusi.

understandable

to translate

That's quite understandable, since so little Estonian literature has been translated into foreign languages. But we have some achievements in the field of literature that are quite noteworthy.

John

Kas te nimetaksite mulle mõnd eesti kirjanikku?

Would you name me some Estonian writers?

Ja

`Kreutzwald, -i, -it	(name)
`koosta/ma, -da, -n, -nud, -tud	to compose, compile
`eepos, -e, -t, -i	epic
Kalevi*/`poeg, -poja, -`poega	(Estonian national epic)
`kesk*`paiku	about the middle
Vanemaist kirjanikest on tähtsaim F. R. Kreutzwald, kes koostas eepose 'Kalevipoeg' möödunud sajandi keskpaiku.	Of our older writers, F. R. Kreutzwald is the most important; he composed the epic, 'The Son of Kalev', about the middle of the last century.
alus, -e, -t, -eid	basis
`rahva*/`laul, -laulu, -`laulu, -`laule	folk song
`rahva*/`jutt, -jutu, -`juttu, -`juttusid	tale
Selle aluseks võttis ta rahvalaulud ja -jutud, mis liikusid rahva hulgas.	As a basis he took the folk songs and tales which were current among the people.
-`aeg/ne, -se, -set, -seid	of the time (adj.)
`kaa*`saeg/ne, -se, -set, -seid	contemporary
Lydia, -, -t, -id	(woman's name)
Koidula, -, -t	(name)
luuletaja, -, -t, -id	poet
Kreutzwaldi kaasaegne Lydia Koidula oli silmapaistev luuletajana.	A contemporary of Kreutzwald, Lydia Koidula, was notable as a poet.
vahetus, -e, -t, -i	change, exchange
`vääri/ma, -da, väärin, `väärinud, vääritud	to deserve, merit, be worthy (of)
`näite*kirja/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke	playwright
`August, -i, -it, -eid	(man's name)
Eduard, -i, -it, -eid	(man's name)
`Vilde, -, -t	(name)
ro`maani*kirja/`nik, -niku, -`nikku, -`nikke	novel writer
Sanjandi vahetuse aegseist kirjanikest väärivad esijoones nimetamist August Kitzberg näitekirjanikuna ja Eduard Vilde romaanikirjanikuna.	Of the writers at the turn of the century, August Kitzberg deserves first mention as a playwright, and Eduard Vilde as novelist.

John

`teos, -e, -t, -eid	work
Millist teost peetakse eesti kirjanduses parimaks?	Which work is considered the best in Estonian literature.

Ja

`Tamm*saare, -, -t	(name)
tõde, `tõe, tõde, tõdesid	truth
`õigus, -e, -t, -i	justice
`ilmu/ma, -da, -n, -nud, -tud	to appear
A. H. Tammsaare romaani 'Tõde ja õigus', mis ilmus viies osas.	The novel by A. H. Tammsaare, 'Truth and Justice', which appeared in five parts.

John

käsitle/ma, -da, -n, -nud, -tud	to deal with
---------------------------------	--------------

Mida see käsitleb?

What does it deal with?

Jaani

talu*elu, -, -
Eesti taluelu ja talurahva võitlust tõe
ja õiguse eest. See romaan ilmus üle
kolmekümne aasta tagasi ja on tõlgitud
mitmesse keelde.

farm life
With Estonian farm life and the fight of
the farmers for truth and justice. This
novel appeared more than thirty years
ago and has been translated into sev-
eral languages.

`inglis*`keel/ne, -se, -set, -seid
tõlge, `tõlke, tõlget, `tõlkeid
olemas olema
Kahjuks pole ingliskeelset tõlget veel
olemas.

in English (adj.)
translation
to exist
Unfortunately there is no English trans-
lation as yet.

John

`tingimata
Kui see ilmub, siis loen seda tingimata.
Kes on eesti parim luuletaja?

absolutely
When it appears, I'll certainly read it.
Who is the best Estonian poet?

Jaani

Marie, -, -t, -sid
`Under, -i, -it
Võib-olla Marie Under.
`Gustav, -i, -it, -eid
`Suits, Suitsu, `Suitsu
Henrik, -u, -ut, -uid
Visna*`puu, -, -d
Aga Underi kõrval olid luuletajaina
silmapaistvad ka Gustav Suits ja
Henrik Visnapuu.

(woman's name)
(name)
Maybe Marie Under.
(man's name)
(name)
(man's name)
(name)
But besides Under, also Gustav Suits
and Henrik Visnapuu were notable
as poets.

John

Mis te võite öelda eesti kunstist?

What can you tell me of Estonian art?

Jaani

Eesti kunst on küllalt kõrgel tasemel.
`hindama, hinnata, `hindan, hinnanud,
hinnatud
`Kristjan, -i, -it, -eid
`Raud, Rauda, `Rauda
`rahva*para/ne, -se, -st, -seid
illustratsi/`oon, -ooni, -`ooni, -`oone
Kunstnikest on eriti hinnatud Kristjan
Raud oma rahvapäraste töödega ja
'Kalevipoja' illustratsioonidega.

Estonian art is at quite a high level.
to appreciate, estimate, appraise
(man's name)
(name)
popular, nationalistic
illustration
Among artists, Kristjan Raud with his
nationalistic works and his illustrations
of 'The Son of Kalev' is especially re-
spected.

Viiralt, -i, -it
suuremalt jaolt
Pa/`riis, -riisi, -`riisi, (-`riisi)

(name)
for the most part, mostly
Paris

Üks kuulsamaid eesti kunstnikke oli
Eduard Viiralt, kes elas suuremalt
jaolt Pariisis.

surema, `surra, suren, surnud, `surdud
Ta suri mõni aasta tagasi.

heli*`looja, -, -t, -id
Ja heliloojad?

`laad', laad'i, `laad'i, `laad'e
`Mart, Mardi, `Mart, `Marte
`Saar, Saare, `Saart
`viis, viisi, `viisi, `viise
`rahva*/`viis, -viisi, -`viisi, -`viise
suge, -me, -t, -meid
`kun'st*muusika, -, -t
Oma rahvapärase laadiga paistab silma
Mart Saar, kes on kasutanud rahvaviis-
si-sugemeid kunstmuusikas.

tähele*panu, -, -
tähelepanu äratama
Tubin, -a, -at
süm`foonia, -, -t, -id
Nooremäist heliloojaist on äratanud
tähelepany Eduard Tubin oma süm-
fooniatega.

Mis aladel on eesti teadlased töötanud?

Kõigil teaduste aladel.

`tõst/ma, -a, tõstan, `tõstnud, tõstetud
`väl'ja `tõstma
`teadus, -e, -t, -i
geo`graafia, -, -t
etno`graafia, -, -t
luule, -, -t
`rahva*luule, -, -t
Kuid eriti tuleb välja tõsta nende tööd
rahvuslike teaduste alal — eesti keeles,
kirjanduses, ajaloos, geograafias,
etnograafias, rahvaluules jne.

`teadus/`lik, -liku, -`likku, -`likke
soodusta/ma, -da, -n, -nud, -tud
ar`hiiv, -hiivi, -`hiivi, (-`hiivi),
-`hiive

One of the most famous Estonian artists
was Eduard Viiralt, who lived for the
most part in Paris.

to die
He died some years ago.

composer
And composers?

manner, style
(man's name)
(name)
melody
folk melody
element
art music
Mart Saar is notable for his nationalistic
style; he has used the elements of folk
melodies in art music.

attention
to attract attention
(name)
symphony
Among the younger composers, Eduard
Tubin has attracted attention with his
symphonies.

In which fields have Estonian scholars
worked?

In all fields of learning.

to raise, lift
to set (or put) forth, emphasize
science, scholarship
geography
ethnography
poetry
folklore
But their work in our national scholar-
ship — in Estonian language, literature,
history, geography, ethnography, folk-
lore, etc. — should be especially em-
phasized.

scientific, scholarly
to further, promote
archives

John

Jaan

John

Jaan

Teaduslikku tööd soodustasid paljud raamatukogud, muuseumid ja arhiivid.

Scholarly work was furthered by many libraries, museums, and archives.

John

Ma käisin omal ajal ühes muuseumis Tartu ligidal. See jättis väga hea mulje.

I once visited a museum near Tartu. It made a very good impression on me.

Jaan

See oli Eesti Rahva Muuseum Raadi mõisas.

That was the Estonian National Museum on Raadi estate.

sõda, sõja, sõda, (`sõtta), sõdu
kogu, -, -, (`kokku), -sid
enamasti
`säili/ma, -da, säilin, `säilinud, säilitud
Sõja ajal hävis see muuseum kuid muuseumi kogud enamasti säilisid.

war
collection
mostly
to be preserved
During the war this museum was ruined, but most of its collections were preserved.

John

Milline on olukord eesti kultuuri alal Nõukogude võimu all?

What is the situation of Estonian culture under Soviet rule?

kul`tuuri*tegela/ne, -se, -st, -si
nagu
Paljud kultuuritegelased, nagu kirjanikud, kunstnikud ja teadlased põgenesid läände.

one who is engaged in cultural activity such as
Many of those who were engaged in cultural activities, such as writers, artists, and scholars, fled to the West.

tahes-`tahtmata
Kes kodumaale jäid, peavad tahes-tahtmata töötama kommunistlikus vaimus.

willy-nilly
Those who stayed in Estonia, must willy-nilly work in the communistic spirit.

as'ja*olu, -, -, -sid
teenistus, -e, -t, -i
avalda/ma, -da, -n, -nud, -tud
mõju avaldama
looming, -u, -ut, -uid
Kuna kunst ja teadus Nõukogude Liidus peavad olema kommunismi teenistuses, siis ei jäta see oma mõju avaldamata kunstnike, kirjanike ja teadlaste loomingule tasemele.

circumstance, fact
service
to disclose, publish
to have influence
creation
The fact that art and science must serve communism in the Soviet Union, cannot but have its influence on the level of the achievements of the artists, writers, and scholars.

Additional Words

alates
heli*/`plaat', -plaad'i, -`plaat'i,
-`plaat'e
`kirja panema
kogu/ma, -da, -n, -nud, -tud
`kokku koguma
`liit/ma, -n, liidan, `liitnud,
liidetud

beginning (from)
grammophone record
to write down
to gather, collect
to gather (up), collect
to join, unite

`mapp, mapi, `mappi, (`mappi), `mappe	portfolio
muinas*/`jutt, -jutu, -`juttu, -`juttusid	fairy tale
`rahva*`eepos, -e, -t, -i	national epic
`siirdu/ma, -da, -n, -nud, -tud	to move, go
tervik, -u, -ut, -uid	whole (noun)
viljel/ema, -da, -en, -nud, -dud	to cultivate, be engaged in, practice
`väl'ja*/anne, -`ande, -annet, -`andeid	edition

Grammar

So far we have learned the basic forms of each noun and verb. In the following, nouns and verbs will be grouped into declension and conjugation classes. In this classification, E. Muuk's system has been followed, with minor changes and some simplifications.

1. Survey of Noun Declension

(The following forms are given: nominative, genitive, partitive, and illative singular; genitive, partitive, and illative plural.)

A. Non-gradational words

Class I

a. Words ending in an overlong vowel (except ii, üü), such as `maa 'land', `tee 'road', `töö 'work', `puu 'tree', i`dee 'idea', follow this pattern:

`maa	-	-d	-sse
	-de	`maid	-desse <u>or</u> `maisse

b. Words ending in a diphthong or ii, üü, such as `või 'butter', `krae 'collar', `koi 'moth', lote`rii 'lottery':

`krae	-	-d	-sse
	-de	-sid	-desse

Class II

a. Two-syllable words of the first degree of quantity (except those ending in -e), such as osa 'part', vana 'old', talu 'farm':

osa	-	-	-sse <u>or</u> `ossa
	-de	-sid <u>or</u> osi	-desse <u>or</u> osisse

Some of these words have only one form for the illative sg. and pl. and partitive pl.; e.g. talu: part. pl. talusid, ill. pl. taludesse. For details, consult an orthographic dictionary of the Estonian language (see Bibliography).

Words in -i having -e in the gen. sg., such as nimi 'name', suvi 'summer', hani 'goose', follow this pattern:

nimi	nime	nime	nimesse <u>or</u> `nimme
	nimede	nimesid	nimesse

The words lumi 'snow', meri 'sea', mõni 'some', tuli 'fire', uni 'sleep', and veri 'blood' have an irregular paritive singular: `lund, `merd, `mõnd, `tuld, `und, `verd.

b. Words in -tar, such as `lauljatar 'female singer', `tantsijatar 'female dancer':

<u>`lauljatar</u>	-i	-i	-i or -isse
	-ide	-e or -isid	-idesse or -esse

Several 3-syllable loan-words in -ar, -er, -al, -on, -in, -um, etc. are declined like `lauljatar, e.g. seminar 'teacher's college', ohvitser 'officer', insener 'engineer', materjal 'material', muuseum 'museum'.

Class III

a. 2-syllable words of the first degree of quantity in -e, such as pere 'family', kõne 'talk', vale 'lie':

<u>pere</u>	-	-t	-sse
	-de	-sid	-desse

b. 2-syllable words of the second degree of quantity, such as härä 'mister', palju 'many', summa 'sum':

<u>härä</u>	-	-t	-sse
	-de	-sid	-desse

c. Words in -nna, such as `lauljanna 'female singer', näitlejanna 'female actor':

<u>`lauljanna</u>	-	-t	-sse
	-de	-sid	-desse

Class IV

a. Words whose genitive singular has two syllables and is of the third degree of quantity, such as `aasta (gen. `aasta) 'year', `aus (gen. `ausa) 'honest', `suhkur (gen. `suhkru) 'sugar':

<u>`aasta</u>	-	-t	-sse
	-te	-id	-tesse or -isse
<u>`aus</u>	-a	-at	-asse
	-ate	-aid	-atesse or -aisse
<u>`kuul/us</u>	-sa	-sat	-sasse
	-sate	-said	-satesse or -saisse

b. Words having three or more syllables in the genitive singular, such as sadam (gen. sadama) 'harbor', rätsep (gen. rätsepa) 'tailor', kuningas (gen. kuninga) 'king', iseseisev (gen. iseseisva) 'independent':

<u>sadam</u>	-a	-at	-asse
	-ate	-aid	-atesse or -aisse

Note the declension of ordinal numbers; e.g. kolmas 'third', kümnes 'tenth':

<u>kolma/s</u>	-nda	-ndat	-ndasse
	-ndate	-ndaid	-ndatesse or -ndaisse

Several words in -e add -me to the genitive singular; e.g. habe (gen. habeme) 'beard', suge (gen. sugeme) 'element', lade (gen. lademe) 'layer':

<u>habe</u>	-me	-t	-messe
	-mete	-meid	-metesse or -meisse

Class V

Words in -ne and -s, whose genitive singular is -se. The following types should be noted:

a. Words with two syllables of the second degree of quantity in the genitive singular, such as teine (gen. teise) 'second, another', naine (gen. naise) 'wife, women':

tei/ne	-se	`teist	-sese <u>or</u> `teise
	-ste	`teisi	-stesse <u>or</u> teisisse

b. Words with two syllables of the third degree of quantity in the genitive singular, such as vaene (gen. vaese) 'poor', teos (gen. teose) 'work', juus (gen. juukse) 'hair':

`vae/ne	-se	-st	-sese
	-ste	-seid	-stesse <u>or</u> -seisse
`teos	-e	-t	-esse
	-te	-eid	-tesse <u>or</u> -eisse

Note that words like eilne (gen. eilse) 'of yesterday', vaikne (gen. vaikse) 'silent', having a consonant preceding the -ne ending, follow this declension:

`eil/ne	-se	-set	-sese
	-sete	-seid	-setesse <u>or</u> -seisse

c. Words with three syllables of the first or second degree of quantity in the genitive singular, such as punane (gen. punane) 'red', kollane (gen. kollase) 'yellow', oras (gen. orase) 'young crop', sugis (gen. sugise) 'fall, autumn':

puna/ne	-se	-st	-sese
	-ste	-seid	-stesse <u>or</u> -seisse
oras	-e	-t	-esse
	-te	-eid	-tesse <u>or</u> -eisse

d. Words with three syllables of the third degree of quantity in the genitive singular, such as endine (gen. endise) 'former', eestlane (gen. eestlase) 'Estonian', vaike(ne) (gen. vaike(ne)) 'small', pohjus (gen. pohjuse) 'reason':

`endi/ne	-se	-st	-sse <u>or</u> -sese
	-ste	-si	-stesse <u>or</u> -sisse
`pohjus	-e	-t	-se <u>or</u> -esse
	-te	-i	-tesse <u>or</u> -isse

e. Words with four or more syllables ending in -lane, -line, -ke(ne), or -mine, when these endings carry a secondary stress, such as parajuslane 'adherent of moderation', rahaline 'pecuniary', lilleke(ne) 'small flower', konelemine 'talking':

konelemi/ne	-se	-st	-sse <u>or</u> -sese
	-ste	-si	-stesse <u>or</u> -sisse

f. Words of five syllables in -ne, except those included in (e) above, such as vastastikune 'mutual', alkoholine 'alcoholic':

vastastiku/ne	-se	-st	-sese
	-ste	-seid	-stesse <u>or</u> -seisse

g. Words in -s with four or more syllables in the genitive singular, such as saavutus (gen. saavutuse) 'accomplishment', paratamatus (gen. paratamatuse) 'inevitability':

saavutus	-e	-t	-se <u>or</u> -esse
	-te	-i	-tesse <u>or</u> -isse

B. Gradational words

Class VI

Words with the nominative (or partitive) singular in the strong grade and the genitive singular in the weak grade.

a. Words like sõda 'war', õde 'sister', leht 'leaf; sheet of paper', jõud 'strength', soe 'warm', kiri 'letter', sõber 'friend', maas`tik 'landscape':

sõda	sõja sõdade	sõda sõdu <u>or</u> sõdasid	`sõtta <u>or</u> sõjasse sõdadesse <u>or</u> sõjusse
õde	`õe õdede	õde õdesid	`õesse õdedesse
`leht	lehe `lehtede	`lehte `lehti	`lehte <u>or</u> lehesse `lehtedess <u>or</u> lehisse
`jõud	`jõu `jõudude	`jõudu `jõude <u>or</u> `jõudusid	`jõudu <u>or</u> `jõusse `jõududesse
`soe	sooja `soojade	`sooja `sooje	`sooja <u>or</u> soojasse `soojadesse <u>or</u> soojesse
kiri	kirja `kirjade	`kirja `kirju <u>or</u> `kirjasid	`kirja <u>or</u> kirjasse `kirjadess <u>or</u> kirjusse
sõber	sõbra `sõprade	`sõpra `sõpru	`sõpra <u>or</u> sõbratesse `sõpradesse <u>or</u> sõbratesse
`maas/`tik	-tiku -`tikkude	-`tikku -`tikke	-`tikku <u>or</u> -tikusse -`tikkudesse <u>or</u> -tikesse

Loanwords showing gradation at the end of the word are declined like `maastik; e. g. ap`teek (gen. ap`teegi) 'pharmacy', kont`sert (gen. kont`serdi) 'concert', parla`ment (gen. parlamendi) 'parliament'.

b. Words like käsi (gen. käe) 'hand', uus (gen. uue) 'new', vars (gen. varre) 'stalk', kaas (gen. kaane) 'lid', keel (gen. keele) 'language, tongue':

käsi	`käe käte	`kätt käsi	`kätte <u>or</u> `käässe kätessesse <u>or</u> käsissesse
`uus	uue uute	`uut `uusi	`uude <u>or</u> uuesse uutesse <u>or</u> uusissesse
`vars	varre varte	`vart `varsi	`varde <u>or</u> varressesse vartessesse <u>or</u> varsisse
`kaas	kaane `kaante	`kaant `kaasi	`kaande <u>or</u> kaanesse kaantesse <u>or</u> kaasisse
`keel	keele keelte	`keelt `keeli	`keelde <u>or</u> keelesse keeltesse <u>or</u> keelissesse

Class VII

Words with the nominative singular in the weak grade and the genitive singular in the strong grade.

a. 2-syllable words in -e, such as hoone 'building', kõide 'volume', riie 'material, fabric':

hoone	`hoone hoonete	hoonet `hooneid	`hoonesse hoonetesse <u>or</u> `hooneisse
-------	-------------------	--------------------	--

Note especially the words with the genitive singular in -me or -ne, such as võti (gen. võtme) 'key', mitu (gen. mitme) 'several', kümme (gen. kümne) 'ten':

võti	\võtme	võtit	\võtmesse
	\võtmete	\võtmeid	\võtmetesse or \võtmeisse

b. 2-syllable words in -s, such as kinnas 'glove', hernes 'pea', kallis 'expensive', rukis 'rye':

kinnas	\kinda	kinnast	\kindasse
	kinnaste	\kindaid	kinnastesse or \kindaisse

Words having -sa in the genitive singular, such as armas (gen. armsa) 'dear', võimas (gen. võimsa) 'powerful' follow this pattern:

armas	\armsa	armast	\armsasse
	\armsate	\armsaid	\armsatesse or \armsaisse

c. 2-syllable words in -l, -n, -r, such as küünal 'candle', aken 'window', tütar 'daughter':

tütar	\tütre	tütart	\tütrasse
	tütarde	\tütreid	tütardesse or \tütreisse

2. Survey of Verb Conjugation

(The following forms are given: -ma infinitive, -da infinitive, first person singular present tense, first person singular past tense, -nud participle, impersonal present tense, -tud participle.)

A

Non-gradational verbs

Class I

a. Verbs whose -ma infinitive ending is preceded by a long vowel (except ii, üü), such as saama 'to get', tooma 'to bring', jooma 'to drink', jääma 'to stay, remain':

\saama	\saada	\saan	\sain	saanud
		\saadakse		\saadud
\tooma	\tuua	\toon	\tõin	toonud
		tuuakse		\toodud

Words having öö in the -ma infinitive (such as sööma 'to eat') or ee (keema 'to boil'), are conjugated like tooma. Note that in forms where tooma has uu (tuua, tuuakse), the öö-verbs have üü (süüa, süüakse), and the ee-verbs have ii (kiia, kiiakse).

b. Verbs whose -ma infinitive is preceded by a diphthong or ii, üü, such as käima 'to go (and come back)', müüma 'to sell', viima 'to take':

\käima	\käia	\käin	käisin	käinud
		käiakse		\käidud

Class II

Verbs having two or more syllables before the -ma infinitive ending, such as paluma 'to ask, beg', magama 'to sleep', kaotama 'to lose', kirjutama 'to write':

palu/ma	-da	-n	-sin	-nud
		-takse		-tud
kirjuta/ma	-da	-n	-sin	-nud
		-takse		-tud

Verbs with a 3-syllable stem in -ele-, such as kõnelema 'to speak', kogelema 'to stammer', are conjugated as follows:

kõnel/ema	-da	-en	-esin	-nud
		-dakse		-dud

B. Gradational verbs

Class III

Gradational verbs with the -da infinitive in the strong grade and the first person singular in the weak grade.

a. Verbs whose -ma infinitive is preceded by a vowel, such as lugema 'to read', kaduma 'to disappear', õppima 'to learn', kasvama 'to grow':

lugema	lugeda	`loen	lugesin	lugenud
		`loetakse		`loetud
õppima	õppida	õpin	õppisin	õppinud
		õpitakse		õpitud

b. Verbs whose -ma infinitive is preceded by a consonant, such as saatma 'to send', andma 'to give', laulma 'to sing', seisma 'to stand', laskma 'to let':

`saatma	`saata	saadan	`saatsin	`saatnud
		saadetakse		saadetud
`andma	`anda	annan	`andsin	`andnud
		`antakse		`antud
`laulma	`laulda	laulan	`laulsin	`lauldud
		`lauldakse		`lauldud
`seisma	`seista	seisan	`seisin	`seisnud
		`seistakse		`seistud
`laskma	`lasta	lasen	`lasksin	`lasknud
		`lastakse		`lastud

Class IV

Gradational verbs with the -da infinitive in the weak grade and the first person singular in the strong grade.

a. -ma infinitive preceded by the vowel a, such as hakkama 'to begin', aitama 'to help', näitama 'to show', pöörama 'to turn':

`hakkama	hakata	`hakkan	`hakkasin	hakanud
		hakatakse		hakatud

b. -ma infinitive preceded by -le, such as võrdlema 'to compare', kahtlema 'to doubt', suudlema 'to kiss':

`võrdlema	võrrelda	`võrdlen	`võrdlesin	võrrelnud
		võrreldakse		võrreldud

Exercises

1. To which declension class and type do the following nouns belong?

a. lade	IV b, habe
kallis	VII b, kinnas
arve	VII a, hoone
õigus	V d, põhjus
oder	VI a, sõber
kauplus	V d, põhjus
haige	IV a, aasta
vana	II a, osa
kirik	IV b, sadam
laev	VI a, leht
sajand	IV b, sadam
raske	IV a, aasta
jahe	IV b, sadam
lukk	VI a, leht
mulje	VII a, hoone
tänav	IV b, sadam
palavik	VI a, maastik
kaunis	VII b, kinnas
kino	II a, osa
jõgi	VI a, õde
pilet	IV b, sadam
seep	VI a, leht
väike	V d, endine
b. süsteem	VI a, maastik
pruun	VII a, leht
kukal	VII c, tütar
jänes	V c, oras
lõbu	II a, osa
tükk	VI a, leht
või	I b, krae
naine	V a, teine
leib	VI a, leht
öö	I a, maa
kari	VI a, kiri
elu	II a, osa
kasulik	VI a, maastik
surve	VII a, hoone
suvi	II a, nimi
meel	VI b, keel
eestlane	V d, endine
kell	VI a, leht
lade	IV b, habe
limonaad	VI a, maastik
rikas	VII b, kinnas
kibe	IV b, sadam
kirjanik	VI a, maastik
jalg	VI a, leht
c. lava	II a, osa
nöör	VI a, leht
toodang	IV b, sadam
seadus	V d, põhjus
rinne	VII a, hoone
kolhoos	VI a, maastik
särk	VI a, leht

nägus	IV b, sadam
rõhk	VI a, leht
pesu	II a, osa
ametlik	VI a, maastik
insener	II b, lauljatar
turg	VI a, leht
suhkur	IV a, aasta
sammas	VII b, kinnas
enamik	VI a, maastik
kasvatus	V g, saavutus
rand	VI a, leht
kümme	VII a, võti
naaber	IV a, kuulus
nahk	VI a, leht
d. kohvik	IV b, sadam
hind	VI a, leht
päike	V d, väike(ne)
sõbralik	VI a, maastik
tase	IV b, habe
rätsep	IV b, sadam
koht	VI a, leht
talu	II a, osa
hommik	IV b, sadam
puu	I a, maa
kummi	III b, härra
ori	VI a, kiri
mõju	II a, osa
talv	VI a, leht
kirjandus	V g, saavutus
pääse	VII a, võti

2. To which conjugation class and type do the following verbs belong?

a. puhastama	II, kirjutama
tahtma	III b, saatma
jutustama	II, kirjutama
nõudma	III b, andma
sobima	II, paluma
ütleva	IV b, võrdleva
jooma	I a, tooma
uskuma	III a, õppima
arvama	IV a, hakkama
katma	III b, saatma
lõikama	IV a, hakkama
tänama	II, paluma
proovima	III a, õppima
otsustama	II, kirjutama
istuma	III a, õppima
laiendama	II, kirjutama
muutma	III b, saatma
b. tundma	III b, andma
sundima	III a, õppima
kohtama	IV a, hakkama

armastama	II, kirjutama
kontrollima	III a, õppima
juhtuma	II, paluma
paistma	III b, saatma
magama	II, paluma
taganema	II, kirjutama
müüma	I b, käima
ilmuma	II, paluma
tekkima	III a, õppima
vaatama	IV a, hakkama
ühendama	II, kirjutama
tõusma	III b, seisma
vajama	II, paluma
vabanema	II, kirjutama
võitma	III b, saatma
c. kuulama	IV a, hakkama
kuulma	III b, laulma
mängima	III a, õppima
tarvitama	II, kirjutama
võtma	III b, saatma
soovima	III a, õppima
õmblema	IV b, võrdlema
ostma	III b, saatma
ujuma	II, paluma
väsitama	II, kirjutama
võitma	III b, saatma
meeldima	II, paluma
püüdma	III b, andma
kasutama	II, kirjutama
ajama	II, paluma
teadma	III b, andma
esitama	II, kirjutama
d. jätkuma	II, paluma
lootma	III b, saatma
keerama	IV a, hakkama
langema	II, paluma
looma	I a, tooma
adresseerima	III a, õppima
huvitama	II, kirjutama
jõudma	III b, andma
asuma	II, paluma
tõstma	III b, saatma
hindama	IV a, hakkama
koostama	II, paluma

Conversation

Hr. Grant: Mis raamat on teil siin laual?

Hr. Kase: See on meie rahvaeepos 'Kalevipoeg'.

- Grant: Ma ei teadnudki, et eestlastel on eepos. Kas ma võin seda vaadata?
- Kase: Olge lahke. See on 'Kalevipoja' viimane väljaanne, mis ilmus hiljuti Rootsis.
- Grant: Lugeda ma seda ei oska, kuid illustratsioonid meeldivad mulle.
- Kase: Need illustratsioonid on kahelt eesti kunstnikult — Kristjan Raualt ja Hando Mugastolt.
- Grant: Kes on 'Kalevipoja' kirja pannud?
- Kase: 'Kalveipoeg' kui eepos on suurelt osalt õieti rahva looming. Rahva seas liikuvad laulud ja muinasjutud kogus Kreutzwald kokku ja liitis üheks tervikuks. 'Kalevipoeg' ilmus esimest korda umbes sada aastat tagasi.
- Grant: Palun rääkige mulle eesti kirjandusest. Ma ei tea sellest midagi.
- Kase: Eesti luuletajaist on tähtsaimad Lydia Koidula, Anna Haava, Juhan Liiv, Gustav Suits ja Marie Under.
- Grant: Nimede järgi otsustades on paljud neist naised.
- Kase: See on õigus. Luule on ala, mida Eestis eriti naised on viljelnud. Aga mei näite- ja romaanikirjanikud on peamiselt mehed.
- Grant: Kes on teie parimad romaanikirjanikud?
- Kase: Eduard Vilde ja A. H. Tammsaare. Tammsaare sai eriti kuulsaks oma romaaniga 'Tõde ja õigus', mis annab ülevaate Eesti elust alates möödunud sajandi kolmandast veerandist kuni Eesti iseseisvuseni.
- Grant: Kas see käsitleb maa- või linnaelu?
- Kase: Mõlemaid. Romaan algab maal, siirdub siis linna, kuid pöördub lõpuks jälle maale tagasi.
- Grant: Kahju, et see pole inglise keelde tõlgitud. Ma loeksin seda heameelega.
- Kase: On kuulda, et see kavatsesvat tõlkida.
- Grant: Kas teil on siin midagi eesti kunstist peale 'Kalevipoja' illustratsioonide?
- Kase: Mul on ainult Viiralti mapp.
- Grant: See on väga huvitav ning omapärane.
- Kase: Kas te tunnete huvi ka eesti muusika vastu? Mul on paar heliplaati.
- Grant: Ma armastan muusikat väga. Olge hea ja mängige! Mis laul see on?
- Kase: Mart Saare 'Üks suu'. Mart Saar on äratanud tähelepanu eriti oma rahvapärase laadiga. Meie nooremaist heliloojaist on silmapaistvaim Eduard Tubin, kuid temast pole mul ühtegi plaati.
- Grant: Ma pean nüüd minema. Suur aitäh eesti kirjanduse, kunsti ja muusika tutvustamise eest.

Suggestions for Conversations

Discuss Estonian culture: the most significant Estonian poets and writers and their works, Estonian artists and composers, Estonian national scholarship, and Estonian culture under the Soviet rule.

UNIT 30

Fifth Review

Exercises

1. Replace the underlined de- plural forms by the i- plurals.

- a. Kui kiirrong saabus, oli pakikandjatel palju tööd.
Meie vabrikutest oli Narva Kreenholm eriti kuulus.
Ajalehtedes kirjutati palju valimistest.
Ameerika Ühendriikides kasvatatakse palju nisu ja maisi.
Mis valmistati teil kartulitest?
Meil pöörati tähelepanu rahvuslikele teadustele.
Tervetele pole arsti vaja.
Iseseisvuse lõppaastatel oli meie rahva majanduslik seisukord hea.
Eesti kirjanikkudest sai Tammsaare oma suurte romaanidega eriti kuulsaks.
Ainult jõukamatel isikutel olid Eestis autod.
Ma olen kuulnud paljudest ümberrakordustest kodumaal.
Kes teie kunstnikkudest on eriti hinnatud?
Alles pärast iseseisvuse saavutamist muudeti koolid eestikeelseteks.
Silmapaistvatele sportlastele jagati medaleid.
Neis muuseumides on palju vanaaegseid tööriistu.
Kas suvitajatele meeldib rohkem Pärnu või Narva-Jõesuu?
- b. Neil kõikidel oli üks tee.
Paljud juhtivatest isikutest küüditati.
Kunstnikkude hulgas oli ka preili Tuvike.
Millal said eestlased täieõiguslikeks peremeesteks oma maal?
Ma käin sageli jalgpallivõistlustel.
Rääkige mulle sündmustest Eestis!
Kõikidel sõitjatel olid piletid olemas.

- Kui kiirrong saabus, oli pakikandjail palju tööd.
Meie vabrikuist oli Narva Kreenholm eriti kuulus.
Ajalehis kirjutati palju valimisist.
Ameerika Ühendriiges kasvatatakse palju nisu ja maisi.
Mis valmistati teil kartuleist?
Meil pöörati tähelepanu rahvuslikele teadustele.
Terveile pole arsti vaja.
Iseseisvuse lõppaastail oli meie rahva majanduslik seisukord hea.
Eesti kirjanikest sai Tammsaare oma suurte romaanidega eriti kuulsaks.
Ainult jõukamail isikul olid Eestis autod.
Ma olen kuulnud paljudest ümberrakordustest kodumaal.
Kes teie kunstnikest on eriti hinnatud?
Alles pärast iseseisvuse saavutamist muudeti koolid eestikeelseiks.
Silmapaistvaile sportlastele jagati medaleid.
Neis muuseumis on palju vanaaegseid tööriistu.
Kas suvitajaile meeldib rohkem Pärnu või Narva-Jõesuu?
- Neil kõigil oli üks tee.
Paljud juhtivaist isikuist küüditati.
Kunstnike hulgas oli ka preili Tuvike.
Millal said eestlased täieõiguslikeks peremeesteks oma maal?
Ma käin sageli jalgpallivõistlustel.
Rääkige mulle sündmustest Eestis!
Kõigil sõitjail olid piletid olemas.

Karl Kaheteistkümnes tuli paljudes
lahingutes võitjaks.
 Arst kirjutas haigetele rohtu.
Asunikkudele jagati maad.
Millistel sajanditel toimusid Eestis
 suured sõjad?
 Kavas on soolosisid meie parimatelt
viiuldajatelt.
 Tema vanematel on suur talu.
Mõisnikkudelt võeti mõisad ära.
 Ajalehtede andmetel on Ameerikas
 praegu põud.
 Kuurordis jalutas palju suvitajaid
supelmantlites.
 Kes said rootslaste järele valitsejateks
 teie maal?
Moodsatest tantsudest meeldib mulle
 eriti tango.

Karl Kaheteistkümnes tuli paljudes
 lahinguis võitjaks.
 Arst kirjutas haigeile rohtu.
 Asunikele jagati maad.
 Milliseil sajandeil toimusid Eestis
 suured sõjad?
 Kavas on soolosisid meie parimaillt
 viiuldajailt.
 Tema vanemal on suur talu.
 Mõisnikelt võeti mõisad ära.
 Ajalehtede andmeil on Ameerikas
 praegu põud.
 Kuurordis jalutas palju suvitajaid
 supelmantleis.
 Kes said rootslaste järele valitsejateks
 teie maal?
 Moodsaist tantsudest meeldib mulle
 eriti tango.

2. Replace the underlined superlatives by the i- superlatives.

- a. Eesti kõige silmapaistvam luuletaja on
 Marie Under.
 Meie kõige populaarsemad kultuuritegelased
 asusid Tartus.
 Eesti oli üks kõige nooremaid riike
 Euroopas.
 Milline oli Eesti kõige kuulsam tekstiilvabrik?
Kõige soojemad ilmad on suvel.
 Miks te ostsite endale kõige kallima
 ülikonna?
 Tartu Ülikool on kõige vanem ülikool
 Baltimail.
 Kirde-Eestis asuvad kõige suuremad
 põlevkivilademed.
 Eesti möödunud sajandi kõige tähtsam
 teos on 'Kalevipoeg'.
 Kes on teie kõige paremad näitekirjanikud?
 Linda oli kõige lõbusam tütarlaps
 kogu seltskonnas.
 Täna oli meil kõige kuumem päev
 aastas.
 Ma sain endale kõige mugavama toa
 selles hotellis.
 Milline on Eesti kõige kõrgem mägi?
 Selle meierei või on alati kõige
 värskem.
- b. Ta tegi seda kõige suurema heameelega.
 Emajõgi on kõige pikem jõgi Eestis.
 See on kõige kallim hotell kogu linnas.
 Mis on teie kõige kuulsam kuurort?

- Eesti silmapaistvaim luuletaja on
 Marie Under.
 Meie populaarseimad kultuuritegelased
 asusid Tartus.
 Eesti oli üks noorimaid riike Euroopas.
 Milline oli Eesti kuulsaim tekstiilvabrik?
 Soimad ilmad on suvel.
 Miks te ostsite endale kalleima ülikonna?
 Tartu Ülikool on vanim ülikool Baltimail.
 Kirde-Eestis asuvad suurimad põlevkivilademed.
 Eesti möödunud sajandi tähtsaim teos
 on 'Kalevipoeg'.
 Kes on teie parimad näitekirjanikud?
 Linda oli lõbusaim tütarlaps kogu seltskonnas?
 Täna oli meil kuumim päev kogu aastas.
 Ma sain endale mugavaima toa selles
 hotellis.
 Milline on Eesti kõrgeim mägi?
 Selle meierei või on alati värskem.
- Ta tegi seda suurima heameelega.
 Emajõgi on pikim jõgi Eestis.
 See on kalleim hotell kogu linnas.
 Mis on teie kuulsaim kuurort?

Härra Susi on üks meie kõige
paremaid arhitekte.
Ma arvan, et Pärnu ja Narva on meie
kõige ilusamad linnad.
Me kohtasime teie kõige nooremat
tütart linnas.
Millal on teil kõige külmemad ilmad?
Ta saabus Eestisse kõige ilusamal
aastaajal — kevadel.
Selles äris on kõige odavamad hinnad.
Oleviste kirik on kõige kõrgem ehitus
Tallinnas.
Kes on teie kõige populaarsem näitleja?
Ta on kõige õnnelikum inimene, keda
ma kunagi olen näinud.
Milline on kõige vanem ülikool Euroopas?

Härra Susi on üks meie parimaid
arhitekte.
Ma arvan, et Pärnu ja Narva on meie
ilusaimad linnad.
Me kohtasime teie noorimat tütart
linnas.
Millal on teil külmimad ilmad?
Ta saabus Eestisse ilusaimal aastaajal
— kevadel.
Selles äris on odavaimad hinnad.
Oleviste kirik on kõrgeim ehitus
Tallinnas.
Kes on teie populaarseim näitleja?
Ta on õnnelikum inimene, keda ma
kunagi olen näinud.
Milline on vanim ülikool Euroopas?

3. Begin every sentence with Ma sooviksin and put the verbs in parentheses into the impersonal conditional present tense.

a. Ma sooviksin, et nendega hästi (käituma)
et see võitlus kohe (lõpetama)
et meie rahvast paremini tundma
(õppima)
et külmas vees suplemisest (hoiduma)
et orjus igal pool (kaotama)
et meie talus (ehitama) uued hooned
et mõisnike võimu (piirama)
et mulle (jutustama) Eesti ajaloost
et kanakasvatust (laiendama)
et võõraist rõhujaist (vabanema)
et meil rohkem lina (kasvatama)
et mind sinna külla (kutsuma)

et nendega hästi käitutaks
et see võitlus kohe lõpetataks
et meie rahvast paremini tundma
õpitaks
et külmas vees suplemisest hoidutaks
et orjus igal pool kaotataks
et meie talus ehitataks uued hooned
et mõisnike võimu piirataks
et mulle jutustataks Eesti ajaloost
et kanakasvatust laiendataks
et võõraist rõhujaist vabanetaks
et meil rohkem lina kasvatataks
et mind sinna külla kutsutaks

b. Ma sooviksin, et nii palju ei (kõnelema)
poliitikast
et meie inimesi ei (küüditama)
et liiga palju kaarte ei (mängima)
et seda kutset vastu ei (võtma)
et teisi rahvaid ei (vallutama)
et ei (töötama) nii vähe
et ei (istuma) alati kohvikus
et nii palju ei (suitsetama)
et ei (käima) igal õhtul kinos
et seda maja ära ei (müüma)
et ärisid ei (sulgema) nii vara
et võlga ei (jätma) maksmata

et nii palju ei kõneldaks poliitikast
et meie inimesi ei küüditataks
et liiga palju kaarte ei mängitaks
et seda kutset vastu ei võetaks
et teisi rahvaid ei vallutataks
et ei töötataks nii vähe
et ei istutaks alati kohvikus
et nii palju ei suitsetataks
et ei käidaks igal õhtul kinos
et seda maja ära ei müüdataks
et ärisid ei suletaks nii vara
et võlga ei jäetaks maksmata

4. Begin every sentence with Oleks hea and put the verbs in parentheses into the impersonal conditional present tense.

Oleks hea, kui (õpetama) rohkem
võõrkeeli
kui eesti kirjandust välismaal
paremini (tundma)

kui õpetataks rohkem võõrkeeli
kui eesti kirjandust välismaal
paremini tuntaks

kui loodusvarade eksploateerimist
ei (suurendama)
kui kütteks (tarvitama) rohkem
turvast
kui (arendama) eriti metallitööstust
kui hariduse alal kitsendavaid
abinõusid ei (tarvitama)
kui 'Tõde ja õigus' (tõlkima) inglise
keelde
kui ärid (avama) varem
kui (arendama) ligemaid suhteid
Ameerikaga
kui (töötama) rohkem rahvuslike
teaduste alal
kui kõik tööstussaadused (valmistama)
kodumaal
kui (kaevama) välja rohkem põlevkivi
kui ülikooli pääsemist ei (piirama)
kui talle (andma) ülevaade eesti
kultuurist

kui loodusvarade eksploateerimist
ei suurendataks
kui kütteks tarvitataks rohkem
turvast
kui arendataks eriti metallitööstust
kui hariduse alal kitsendavaid
abinõusid ei tarvitataks
kui 'Tõde ja õigus' tõlgitaks inglise
keelde
kui ärid avataks varem
kui arendataks ligemaid suhteid
Ameerikaga
kui töötataks rohkem rahvuslike
teaduste alal
kui kõik tööstussaadused valmistataks
kodumaal
kui kaevataks välja rohkem põlevkivi
kui ülikooli pääsemist ei piirataks
kui talle antaks ülevaade eesti
kultuurist

5. Begin every sentence in exercise 4 with Oleks olnud hea and put the verbs in parentheses into the impersonal perfect tense.

Example: Oleks olnud hea, kui oleks õpetatud rohkem võõrkeeli.

6. Begin each sentence with Ma oleksin soovinud and change the sentences into the impersonal perfect tense.

- a. Ma oleksin soovinud, et mulle antaks
rohkem faktilisi andmeid
et meie põllumajanduses tarvitataks
rohkem traktoreid
et meil arendataks rohkem tõukarja

et see võitlus kohe lõpetataks
et meie rahvast paremini tundma
õpitaks
et külmas vees suplemisest hoidutaks

et orjus igal pool kaotataks
et meie talus ehitataks uued hooned
et mõisnike võimu piirataks
et mulle jutustataks Eesti ajaloost
et kanakasvatust laiendataks
et võõraist rõhujaist vabanetaks
et meil rohkem lina kasvatataks
et vaenlased välja tõrjutaks
et mind sinna külla kutsutaks

b. Ma oleksin soovinud, et meie rahvast ei
sunnitaks kolhoosidesse.
et nii palju liha ja piimasaadusi ei
eksporditaks välismaale
et rahvalt maad ära ei võetaks

et mulle oleks antud rohkem fak-
tilisi andmeid
et meie põllumajanduses oleks tar-
vitatud rohkem traktoreid
et meil oleks arendatud rohkem
tõukarja
et see võitlus kohe oleks lõpetatud
et meie rahvast oleks paremini tundma
õpitud
et külmas vees suplemisest oleks
hoidutud
et orjus igal pool oleks kaotatud
et meie talus oleks ehitatud uued hooned
et mõisnike võimu oleks piiratud
et mulle oleks jutustatud Eesti ajaloost
et kanakasvatust oleks laiendatud
et võõraist rõhujaist oleks vabanatud
et meil rohkem lina oleks kasvatatud
et vaenlased välja oleks tõrjutud
et mind sinna külla oleks kutsutud

et meie rahvast ei oleks sunnitud
kolhoosidesse
et nii palju liha ja piimasaadusi ei
oleks eksporditud välismaale
et rahvalt maad ära ei oleks võetud

et mõisnike huve ei kaitstaks
et nii palju ei kõneldaks poliitikast
et meie inimesi ei küüditataks
et ei mängitaks liiga palju kaarte
et seda kutset vastu ei võetaks
et teisi rahvaid ei vallutataks
et ei töötataks nii vähe
et ei istutaks alati kohvikus
et nii palju ei suitsetataks
et ei käidaks igal õhul kinos
et seda maja ära ei müüduks
et ärisid ei suletaks nii vara
et võlga ei jäetaks maksmata

et mõisnike huve ei oleks kaitstud
et nii palju ei oleks kõneldud poliitikast
et meie inimesi ei oleks küüditatud
et ei oleks liiga palju kaarte mängitud
et seda kutset vastu ei oleks võetud
et teisi rahvaid ei oleks vallutatud
et ei oleks töötatud nii vähe
et ei oleks istutud alati kohvikus
et nii palju ei oleks suitsetatud
et ei oleks käidud igal õhul kinos
et seda maja ei oleks ära müüdnud
et ärisid ei oleks suletud nii vara
et võlga ei oleks jäetud maksmata

7. Put the following sentences into (1) the present tense and (2) the past tense of the impersonal indirect discourse.

a. See maja üüritakse välja.
Pikale tänavale asutatakse uus suur äri.

See maja üüritavat (olevat üüritud) välja.
Pikale tänavale asutavat (olevat asutatud)
uus suur äri.

Venelaste eest põgenetakse läände.

Venelaste eest põgenetavat (olevat põgenetud)
läände.

Sel maal kaotatakse orjus.

Sel maal kaotatavat orjus (olevat orjus
kaotatud).

Seal vaieldakse kogu aeg.
Igal õhtul mängitakse seal kaarte.

Seal vaieldavat (olevat vaieldud) kogu aeg.
Igal õhtul mängitavat (olevat mängitud)
seal kaarte.

Inimesi sunnitakse kolhoosi astuma.

Inimesi sunnitavat (olevat sunnitud) kol-
hoosi astuma.

Kuurordis lamatakse rannal ja supel-
dakse meres.

Kuurordis lamatavat (olevat lamatud)
rannal ja supeldavat (olevat supeldud)
meres.

Teid oodatakse juba sinna.
Koosolekul esinetakse huvitavate
kõnedega.

Teid oodatavat (olevat oodatud) juba sinna.
Koosolekul esinetavat (olevat esinetud)
huvitavate kõnedega.

Eestis arendatakse eriti tõukarja.

Eestis arendatavat (olevat esinetud)
eriti tõukarja.

b. Nüüd ei kõnelda muust kui valimistest.

Nüüd ei kõneldavat (ei olevat kõneldud)
muust kui valimistest.

Sel talvel ei spordita palju.

Sel talvel ei sporditavat (ei olevat spordi-
tud) palju.

Viimasel ajal ei küüditata enam
inimesi.

Viimasel ajal ei küüditatavat enam inimesi
(ei olevat enam inimesi küüditatud).

Eestis ei tehta viina nisust, vaid kar-
tuleist.

Eestis ei tehtavat (ei olevat tehtud) viina
nisust, vaid kartuleist.

Temaga ei taheta juttu ajada.

Temaga ei tahetavat (ei olevat tahetud)
juttu ajada.

Nüüd ei arutata muud kui poliitikat.

Nüüd ei arutatavat (ei olevat arutatud)
muud kui poliitikat.

Seda välismaalast ei kutsuta kuhugi
külla.

Seda välismaalast ei kutsutavat (ei olevat
kutsutud) kuhugi külla.

Eestis ei kasvatata maisi.

Eestis ei kasvatatavat (ei olevat kas-
vatatud) maisi.

Põllumajanduses ei kasutata enam hobuseid.

Põllumajanduses ei kasutavat (ei olevat kasutatud) enam hobuseid.

8. Put the verbs in parentheses into (1) the present tense and (2) the past tense of the impersonal indirect discourse.

See romaan (tõlkima) inglise keelde.

See romaan tõlgitavat (olevat tõlgitud) inglise keelde.

Esimese võõrkeelena (võtma) tarvitusele vene keel.

Esimese võõrkeelena võetavat (olevat võetud) tarvitusele vene keel.

Eestis ei (kasvatama) palju lina.

Eestis ei kasvatatavat (ei olevat kasvatatud) palju lina.

Seda küsimust (käsitlema) koosolekul.

Seda küsimust käsitletavat (olevat käsitletud) koosolekul.

Kunstnikest (hindama) eriti Viiraltit.

Kunstnikest hinnatavat (olevat hinnatud) eriti Viiraltit.

Seal (töötama) kõigil teaduse aladel.

Seal töötatavat (olevat töötatud) kõigil teaduse aladel.

Sel kevadel ei (lootma) palju vihma.

Sel kevadel ei loodetavat (ei olevat loodetud) palju vihma.

Eestis (panema) nüüd rõhku õpilaste kommunistlikule kasvatusesele.

Eestis pandavat (olevat pandud) nüüd rõhku õpilaste kommunistlikule kasvatusesele.

Tundides ei (lubama) tarvitada eesti keelt.

Tundides ei lubatavat (ei olevat lubatud) tarvitada eesti keelt.

Selles pangas ei (vahetama) välismaa tšekke.

Selles pangas ei vahetatavat (ei olevat vahetatud) välismaa tšekke.

Seal ei (kõnelema) nüüd muust kui toodangu tõstmisest.

Seal ei kõneldavat (ei olevat kõneldud) nüüd muust kui toodangu tõstmisest.

Nüüd (arendama) suhteid ligemaid Venemaaga.

Nüüd arendatavat (olevat arendatud) ligemaid suhteid Venemaaga.

Selles talus ei (töötama) piima kodus ümber.

Selles talus ei töötatavat (ei olevat töötatud) piima kodus ümber.

9. Put these sentences into the impersonal imperative.

- a. Kasvata rohkem teravilja!
Kaitse end vaenlaste vastu!
Anna talle ülevaade Eesti tööstusest!
Pane ametisse uus valitsus!
Võta rohkem traktoreid tarvitusele!
Jutusta talle meie ajaloost!
Tooda rohkem õlisid ja bensiini!
Mine kohe rongile!
Kasuta rohkem veejõudu, sest see on odav!
Arenda eriti tõukarja!
Püüa rahva olukorda parandada!
Kaeva välja rohkem kivisütt!
- b. Ära kasvata nii palju kartuleid!
Ära ekspluateeri loodusvarasid nii palju!
Ära külasta neid nii sagedasti!
Ära joo nii palju viina!
Ära tagane vaenlase eest!

- Kasvatatagu rohkem teravilja!
Kaitstagu end vaenlaste vastu!
Antagu talle ülevaade Eesti tööstusest!
Pandagu ametisse uus valitsus!
Võetagu rohkem traktoreid tarvitusele!
Jutustatagu talle meie ajaloost!
Toodetagu rohkem õlisid ja bensiini!
Mindagu kohe rongile!
Kasutatagu rohkem veejõudu, sest see on odav!
Arendatagu eriti tõukarja!
Püütagu rahva olukorda parandada!
Kaevatagu välja rohkem kivisütt!
- Ärgu kasvatatagu nii palju kartuleid!
Ärgu ekspluateeritagu loodusvarasid nii palju!
Ärgu külastatagu neid nii sagedasti!
Ärgu joodagu nii palju viina!
Ärgu taganetagu vaenlase eest!

Ära too autosid nii palju sisse!
Ära jää hiljaks!
Ära kõnele alati toodangu tõstmisest!
Ära sunni teda seda tegema!

- c. Muutke koolid eestikeelseiks!
Ärge minge sinna!
Koolitage rohkem oma lapsi!
Ärge sööge nii palju šokolaadi!
Ärge lugege seda teost!
Säilitage meie vanaaegsed kirikud!
Ärge jätke oma tööd tegemata!
Hinnake rohkem oma kirjandust!
Ärge sõitke nii palju autodega, vaid
käige rohkem jala!
Ärge abielluge nii noorelt!
Õpetage rohkem võõrkeeli!
Viibige rohkem väljas värskes õhus!
Ärge kasvatage nii palju maisi!
Pange rohkem rõhku õpilaste kasvatusele!

Ärgu toodagu autosid nii palju sisse!
Ärgu jäädagu hiljaks!
Ärgu kõneldagu alati toodangu tõstmisest!
Ärgu sunnitagu teda seda tegema!

- Muudetagu koolid eestikeelseiks!
Ärgu mindagu sinna!
Koolitagu rohkem oma lapsi!
Ärgu söödagu nii palju šokolaadi!
Ärgu loetagu seda teost!
Säilitagu meie vanaaegsed kirikud!
Ärgu jäetagu oma tööd tegemata!
Hinnatagu rohkem oma kirjandust!
Ärgu sõidetagu nii palju autodega, vaid
käidagu rohkem jala!
Ärgu abiellutagu nii noorelt!
Õpetatagu rohkem võõrkeeli!
Viibitagu rohkem väljas värskes õhus!
Ärgu kasvatatagu nii palju maisi!
Pandagu rohkem rõhku õpilaste kasvatusele!

10. Put the words in parentheses into their proper case forms.

- a. Meie saavutused (kunst) alal on silma-
paistvad.
Üliõpilane läks koos oma (sõbrad)
teatrisse.
Ta kolis oma (vend) juurest ära.
(Mets) taga algavad põllud.
Ilma (töö) ei saa elada.
Ta sõitis oma (vanemad) poole.
Kass jooksis üle (tänav).
Viibisime kohvikus kuni kell (kümme).
Pärast kooli (lõpetamine) sõitis ta
välismaale.
Ma leidsin raamatu (laud) alt.
Ta ei lahkunud sealt enne (õhtu).
(Ülikool) ette püstitati mälestussammas.
Lapsed jooksid mööda (põllud).
(Kes) jaoks sa selle ostsid?
Pärast (lõuna) hakkas vihma sadama.
Ma olin eile õhtul oma (vanemad) juures.
(Vihm) tõttu ei saanud ma koju minna.
Pärast ülikooli (lõpetamine) hakkas ta
(advokaat) juures tööle.
Sel talvel langes temperatuur meil
sagedasti alla (null).
Ta läks restorani ilma (raha).
- b. Ta sai oma kingad (uks) tagant kätte.
Talumees jäi linna kuni (õhtu).
Arst läks (haige) juurde.
(Kes) vahel oli see lahing?
Mu vend ei pääsenud kodumaale enne
sõja (lõpp).

- Meie saavutused kunsti alal on silma-
paistvad.
Üliõpilane läks koos oma sõpradega
teatrisse.
Ta kolis oma venna juurest ära.
Metsa taga algavad põllud.
Ilma tööta ei saa elada.
Ta sõitis oma vanemate poole.
Kass jooksis üle tänava.
Viibisime kohvikus kuni kell kümneni.
Pärast kooli lõpetamist sõitis ta
välismaale.
Ma leidsin raamatu laua alt.
Ta ei lahkunud sealt enne õhtut.
Ülikooli ette püstitati mälestussammas.
Lapsed jooksid mööda põlde.
Kelle jaoks sa selle ostsid?
Pärast lõunat hakkas vihma sadama.
Ma olin eile õhtul oma vanemate juures.
Vihma tõttu ei saanud ma koju minna.
Pärast ülikooli lõpetamist hakkas ta
advokaadi juures tööle.
Sel talvel langes temperatuur meil
sagedasti alla nulli.
Ta läks restorani ilma rahata.
- Ta sai oma kingad ukse tagant kätte.
Talumees jäi linna kuni õhtuni.
Arst läks haige juurde.
Kelle vahel oli see lahing?
Mu vend ei pääsenud kodumaale enne
sõja lõppu.

(Turuplats) kõrval asub teater.
 Ma sõitsin koos oma (sõber) Narva.
 Nad vaidlesid kaua (koolid) üle.
 Ma sõitsin oma (vend) poole maale.
 Tal on suur huvi (muuseumid) vastu.
 (Riietus) suhtes on Ameerikas suur
 vabadus.
 (Külalised) hulgas oli mitu ameeriklast.
 Me jõudsimme pärale alles (lõuna) paiku.
 Ta sammus (mina) järel.
 Mis te arvate (see) kohta?
 Eesti Mängud avati (president) poolt.
 Nad tõusid (laud) tagant üles.
 (Põud) tagajärjel oli saak väike.

Turuplatsi kõrval asub teater.
 Ma sõitsin koos oma sõbraga Narva.
 Nad vaidlesid kaua koolide üle.
 Ma sõitsin oma venna poole maale.
 Tal on suur huvi muuseumide vastu.
 Riietuse suhtes on Ameerikas suur
 vabadus.
 Külaliste hulgas oli mitu ameeriklast.
 Me jõudsimme pärale alles lõuna paiku.
 Ta sammus minu järel.
 Mis te arvate selle kohta?
 Eesti Mängud avati presidendi poolt.
 Nad tõusid laua tagant üles.
 Põua tagajärjel oli saak väike.

11. Give the declension class and type of the following nouns.

a.	suhkur	IV a, aasta
	suvi	II a, nimi
	hobune	V c, punane
	töö	I a, maa
	seminar	II b, lauljatar
	hani	II a, nimi
	vesi	VI b, käsi
	paber	IV b, sadam
	kala	II a, osa
	poiss	VI a, leht
	palju	III b, härra
	viies	IV b, kolmas
	sügis	V c, oras
	rukis	VII b, kinnas
	müüja	IV a, aasta
b.	kumb	VI a, leht
	reisija	IV b, sadam
	kõne	III a, pere
	tervis	V d, põhjus
	kupee	I a, maa
	võõras	VII b, kinnas
	näitlejanna	III c, lauljanna
	isa	II a, osa
	kirjanik	VI a, maastik
	ohvitser	II b, lauljatar
	lehm	VI a, leht
	raha	II a, osa
	seep	VI a, leht
	võistlus	V d, põhjus
	isiklik	VI a, maastik

12. Give the conjugation class and type of the following verbs.

a.	mõtlemä	IV b, võrdlemä
	jäämä	I a, saama
	magama	II, paluma
	kartma	III b, saatma

	algama	IV a, hakkama
	pakkima	III a, õppima
	viima	I b, käima
	hüppama	IV a, hakkama
	võistlema	IV b, võrdlema
	kutsuma	III a, õppima
b.	kaduma	III a, lugema
	süütama	IV a, hakkama
	tõlkima	III a, õppima
	sööma	I a, tooma
	leidma	III b, andma
	viljelema	II, kõnelema
	maitsema	III a, õppima
	toimuma	II, paluma
	näima	I b, käima
	lootma	III b, saatma